હીંદુસ્તાની ગાયણ સંગ્રહ.

જેમા

અલાદીન-બદરેમુનીર ને બેનઝીર-જુની લયેલી મજનું
હુવાઈ મીજલસ-નવી લયલા મજનુ-તથા
જાહાંગીરશાહ ને ગોહર મલી

આખા છ ઉરદુ ઓપેરા છે,

તથા

ખુરશેદ-બકાવલી-રૂસતમ શોહરાબ-બખત્યાર-જવાબખ્ત
પરવીઝ-દાદે દરીયાવ-ગોપીચંદ-ગુલ બા સનોબર ચેકર્દ
પદમાવત-છેલ બતાઉ-અલમાસ જમરૂદ-કેકાઉસ
અને નુરજેહાનના ઉરદુ ખેલોમાના
તમામ હીંદુસ્તાંની ગાયણો:........ ...

ઉપરાત

ઝફર-નાસેખ-આતેસ-આબાદ-મોજ-અકબર-હોસેન-સેરાજ-એલફી-નજીર-
આફત-ફીરોજશાહ-સાદક-જમીમ-મુનસ-તમનના-રૂસતમ ઈરાની-
અજમત-મોહકમ-સોઝ-સોદા-સાદન-બકા-દરદ-તોરાબ-
હેરત-મીર-એહમત-બલહાર-ઉમર-અને
એલતેજ-નામના

નામીચા સાહેરોની લગભગ ૧૦૦) ઉમદા ગઝલો, મલી
નજદીક ૬૦૦) ગાયણોનો સંગ્રહ છે.

મુંબઈ:

જેહાંગીર બેજનજી કરાણી

પુસ્તકો વેચનાર તથા પ્રગટ કરનાર.
નાં૦ ૧૮, પારશી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ.

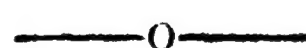
કીંમત રૂપીઆ એક.

મુંબઈ :
ધી નિર્ણયસાગર પ્રેસમાં છપાવ્યું છે.

શાંકલીઉં.

ઉરદુ ખેલોકા ગાના.

ઉરદુ ઓપેરા.

અ—ય

ઈ

ઉ

ક

ખ

ગ—ધ

ચ

છ

જ—ઝ

ત

ઠ

દ

ઢ—ધ

ન

પ

ફ

બ

ભ

મ

ર

લ

વ

શ—ષ—સ

હ

હીંદુસ્તાની ગાયણ સંગ્રહ.

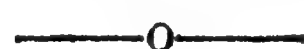

યઝદાંકી મુનાજાત.

ગઝલ.

("દીલકુ દેનેસે કીસીરા મુઝે ઈનકાર નહી"—એહ રાહ.)

તેરી કુદરતકા ખુદા દર જેહાં શુમાર નહીં—કયા કરૂં તેરી સના.
પર હુવા તેરા કોઈ મેહરમે ઈસરાર નહીં—રાઝ મખફી હયે તેરા.
નુરસે તેરે હુઈ દુનીયા એહ સારી રોશન—ખીલી હય્એ મીસલે ચમન.
હો સકે હસતી કા તેરે કભુ ઈનકાર નહીં—એક તુહીં ખુદા.
ગરચે બાતેનમેં તું હય્એ પર હય્એ ઝાહીર યઝદાં—નહી પીનહાં, હય્એ અયાં.
કોન કહેતા હય્એ કે તું દરજેહાં આશકાર નહીં—હય્એ સીફત તેરી બજા.
તેરી તારીફમે કમઝોર હય્એ નાચીઝ આદમ—ચલે કાહાંતક એહે કલમ.
કોઈ સાની તેરા અય્એ મેરે મદદગાર નહીં—તુંહી આલમમેં બડા.
યા ખુદા અબ તું કર "આરામ" પે રહેમતકી નજર—તેરા હું બદા કમતર.
યાહાં મુજે ઓર કોઈ ચીઝકી દરકાર નહીં—બસ તેરા જલવા દીખા.

ગઝલ.

યા ઈલાહી મૈ કરૂં ઈશ્ક હમેશા તેરા
જી તડપતા હે મેરા દે મુઝે દીદાર તેરા. ૧
છોડ તુંજકુ અય ખુદા કયા મૈ ભટકતા ફિરા
સૌક દુન્યાકા કિયા તુંજકુ ન માના મૈ જરા. ૨
માલ ઉડવાયા તેરા કરકે બદી હર તરહાં
હુવા મોહતાજ મૈ જબકે મુસીબતમે ગિરા. ૩
દુર સૈતાનસે કર દેગા ઓ દુશમન બુરા
બાહદશાત મેં તેરે દે મુજે અબ અસરા. ૪
કોન દેવેગા મેરે દિલકુ તસલ્લી જરા
કયા કરૂં કીસસે કહું કોઈ ન વાલી હે મેરા. ૫
અય મસી રહમદીલ તું છોડુ ન દામન તેરા
બક્ષ દે મેરે ગુન્હા માગુ ન કુછ દુસરા. ૬

નેક કામોંસે મેરા દિલ રહે હરચંદ ભરા
ધ્યાન સરિયતમે તેરે હોવે સુભો સામ મેરા. ૭

———o———

સોનેકે મુલકી ખોરશેદકા ખેલ.

ફતેહ શાહકી ફતેહ.

ગાનાં.

" ફતેહશાકી ફતેહ હોયગી જરૂર
ફિકર ખોદા તેરી ફિદા કરેગા
મન રહેના મગરૂર—ફતેહ૦
જિસકુ ઝલેહ દેવે ખોદા જાંહાંકા
કયા દુનીયાકી મકદુર—ફતેહ૦
તકદીરદાર દુલા નામ તેરા હયે
મુલ્ક સારેમેં મશહુર—ફતેહ૦
દાના દીદાર તેરા બુલંદ દેખતેહી
નેંનમેં બરસત નુર—ફતેહ૦
હિમ્મત હારી તેરા દુશ્મન હોયગા
ચાર ઘડીમે ચકચુર—ફતેહ૦ "

———o———

ફતેહકી મુબારકબાદી.

ગજલ.

" શાદીએ જલવએ ગુલફામ મોબારક હોવે,
અયેસો અશરતકા સરંજામ મોબારક હોવે.
તખ્તપર તુમકુ મોબારક હો જાંહાંમે ફિરના,
ગબેરકુ ગરદેશો અઈયામ મોબારક હોવે.
સરવ કોમરીકુ મોબારક હો બુલબુલકો ગુલ,
આપકુ યેહ સરવે ગુલઅંદામ મોબારક હોવે."

———o———

મોહબતકા જખમ.

ગાનાં.

" અગર યુંહી દેલકુ સતાતી રહેગી,
તો યેક દીન મેરી જાંન જાતી રહેગી.—અગર૦

મેં જાતાહું દેલકુ તેરે પાસ છોડે,
મેરી યાદ તુજકુ દેલાતી રહેગી.—અગર૦
અગર તુજકુ ચલના હયે ચલ સાથ મેરે,
યેહ કબતક તુ બાતાં બતાતી રહેગી."—અગર૦

———o———

મોહુબતકા મેલાપ.

ગજલ.

" આંખ કીયું તુંને ભલા હમસે મીલાઈ પેયારે,
બુજ ગઈથી સો ફેર અબ આગ લગાઇ પેયારે.
દોસતી મેરી તેરી યાર નીભાવે અલ્લાહ,
ગરચે બદનાંમી જમાનેમેં ઊઠાઈ પેયારે.
ખાનએ દેલમેં મેરે ભરકે હયે આતશે એશ્ક,
સેકલ તુને જો નહી અપની દેખાઇ પેયારે.
મેં સેવા તેરે કીસીકુભી ન દેખું હરગેજ,
સામને અપને અગર હોવે ખોદાઈ પેયારે.
હફ્ત એકલીમકી શાહી નહીં ખુશ આતી હયે,
ખોશનુમા હયે તેરે કુચેકી ગદાઈ પેયારે."

———o———

ફીરોજકા ગાના.

ગજલ.

" મેં વોહ નહીં હું કે તુજ બુતસે દીલ મેરા ફીર જાએ
ફીરૂં મે તુજસેતો મુજસે મેરા ખોદા ફીર જાએ
એલાહી વોહ ન ફીરે જીસકે ગંમમેં મરતાહું,
બલાસે હલક ઉપર ખંજરે જફા ફીર જાએ.
તેરી ગલીસે મેં હરગેજ નહી સરકનેકા,
અગરચે લાખ દફે સાયએ હુમા ફીરજાએ,
ઈઅકીન હયે કે જીગરકુ તુ દેલરૂબા ફીરજાએ.
મીશલે કેબ્લેનુમા દેલ મેરા સદા ફીરજાએ."

———o———

ખુબશુરતી.

ગજલ.

"તુજ મુખકી તાબ દેખકે હુઆ એકરાર મલેક
જલતા હય્એ બજમેં ઈશકમેં પરવાને વાર મલેક—તુજ૦
અજબસકે તુજ ખેયાલમેં હયે ચશમેં ખું ફેશાન
ઈનતેજારીસે હોતી હયે અખીઆં બેજાર મલેક—તુજ૦
આ બજમેં એશકમેં શૈતાબી અયે ખોરશેદ
હરસબ તેરે ફેરાકમે હયે અશકબાર મલેક."—તુજ૦

———o———

ફીરૌજકી તારીફમે ખોરશેદકા ગાના.

"જેશકુ લેજજત હયે સજનકે દીદકી
ઊસકુ ખુશાબખ્ની હયે સુબહે ઈદકી—જેશકુ૦
મુખકે ઊપર જુલ્ફ અયે દરીયાએ હુશ્ન
મોજ હયે યેહ ચશ્મએ ખોરશેદકી—જેશકુ૦
દેલ મેરા મોતીહો તુજ બાલોમેં જા
કાનમેં કહેતા હયે બાતે ભેદકી."—જેશકુ૦

———o———

ગુલ ચેહેરેકે નજદીક શમીશાગરકા ગાના.

ગજલ.

"નીમ જાં હયે યેહ તેરે ચશ્મકે બીમરા કઈ;
મર ગયે ખનજરે મીજગાંકે દેલ અફગાર કઈ—નીમ૦
કોઈ સીકસ્તા હયે, કોઈ તરપેહ, કોઈ બેચેન,
આજ દેખે તેરે ગલીકે ગીરફતાર કંઈ— નીમ૦
તેરે બાજારમેં અબ કીઊ કરે ન બીગરે કોઈ,
યેક યુસુફ નજર આતા હયે ખરીદદાર કઈ."—નીમ૦

———o———

જુદાઈકા જુરાપા.

ગજલ.

"જુદા કીસીસે કીસીકા કોઈ હબીબ ન હો,
યેહ દાગ વોહ હયે કે દુશમનકુભી નસીબ ન હો—જુદા૦
જુદા જો હંમકુ કરે ઊસ યારકે કુચેસે,
ઈલાહી રાહમેં યેસા કોઈ રકીબ ન હો— જુદા૦

ઈલાજ કયા કરે હુકમાં તપે જુદાઈકા,
સેવાએ વસલકે ઊસકા કોઈ તબીબ ન હો."— જુદા૦

———o———

ગમગીનીકા ગાના.

"કીસ મજેકે રંગસે બનબનકે આતી હયે બાહાર,
હોસ્નકુ અપને અજબ સજસે દેખાતી હયે બાહાર—કીસ૦
ચાંદની હયે શએર હયે ઔર બાદએ ગુલરંગ હયે,
ગર નહી ખોરશેદ તો કીસ કાફેરકુ ભાતી હયે બાહાર—કીસ૦
માહાતાબીકે મજેમેં હાએ વોહ ખોરશેદ નહી;
હયેફ ઉસકે હેજરમેં કયા મોફત જાતી હયે બાહાર."—કીસ૦

———o———

દુનીઆંકી બેવફાઈ.

ગાના.

"ગયા એખલાસ આલંમસે, અજબ હયે દોર આયા હયે,
ડરે સબ ખલક જાલેમસે, અજબ યેહ દોર આયા હયે.
ન યારોંમેં રહી યારી, ન ભાઈઓંમેં વફાદારી,
મોહોબ્બત ઊઠ ગઈ સારી, અજબ યેહ દોર આયા હયે.
બહોતસે મકર જો જાંને, ઊસીકુ સબ કોઈ માને,
ખરા ખોટા ન પયેછાને, અજબ યેહ દોર આયા હયે.
ચુગલ કરતે ફરેં ચુગલી, ફગલ કરતે ફરેં ફગલી,
દગલ કરતે દગલી, અજબ યેહ દોર આયા હયે.
હોનરમંદા ન હર જાઈ, ફરેં દરદર બ રોસવાઈ,
રજેલ કોમોંકી બેનઆઈ, અજબ યેહ દોર આયા હયે."

———o———

ખોરશેદકી અધીરાઈ.

સાવન.

"બીન પીયા ઘટા નહી ભાવે,
રેહ રેહ દેલકુ ઘભરાવે.
બીજલીકી ચમક તરપાવે ડરાવે,
બીન પીયા ઘટા નહી ભાવે.
ઉમંડ ગુમંડકે કાલી બદરીઆં,
મોહે નાહકન સતાવે,

ઈઊ પવન પરવાઈસે જા કહો
ઔર મુલક બરસાવે જાવે—બીન પીયા.
ભેજતહુ આંસુઓંકે બુંદન
મેઘા જર ન લગાવે,
પીયારા પીયાકુ માનકે અપને.
બન પરબત પર જાવે જાવે."—બીન પીયા.

આશકકી ઈનતેજારી.

"બતાદે ગાજીરા, અબ વોહ દેલદાર કાંહાં હયે.
જો દેલ આજાર તોમારા, વોહ દેલ આજાર કાંહાં હયે—બતા૰
તુને જીનોકે ઊપર. તન મન ફેદા કીયા હયે,
વોહ તેરા ખોરશેદે જર—અફસાર કાંહાં હયે— બતા૰
ઈનતેજારીસે તરપતા હયે. દેલ હંમ સભોંકા,
જતાદે વોહ દુલહનકા અબ દરોદાર કાંહાં હયે."— બતા૰

જોહુંદારશાહકા દીવાનખાનેમે રામીશાગરકા ગાના.

રાગ શોહેણી.

"કીસીસે પીત નહી કરીએ, દરીએ ભલા ઈસ જુગમે—કીસીસે૰
ઈસ જગમે જીવન થોરો, કાહેકું બુરાઈ સીર લીજે—ભલા ઈસ
જુગમે—કીસીસે૰
અપની ના કહીએ વારી, ઔરકી ના સુનીએ—
બીન ચાહે વાકો નામ નહી લઈએ, ભલા ઈસ જુગમે—કીસીસે૰"

બકાવલી ઔર તાજુલમુલુકકા ખેલ.

રામીશાગર ગાતી હયે.

ગ઼જલ.

("મુરગે દીલ મત રો, યાંહાં આંસું બહાના મન આ હયે.—"
એહ રાહ.)

કર સબર, હુકમે ખુદાસે રજા હોના મનઆ હયે,
દરદો ગ઼મ દુનીઆંએ દુંસે જાન રોના મનઆ હયે. કર સબર૰

છોડ સબ રંજો અલમ, ટુક દીલકો માલીકસે લગા,
આહ વ જારીમે સરાસર ઉમર ખોના મનઆ હયે. કર સબર૦
રહેમતે હકપર નજર કર, હો ન ગમગીં ઇતના તુ,
કીશતે દીલમે દરદ ગમકા બીજ બોના મનઆ હયે. કર સબર૦
હયે વોહ કાદીર જીસને એક પલમે કીઆ પયેદા જેહાં,
કબ તેરી આંખોંકી કાલક ઊસકો ખોના મનઆ હયે. કર સબર૦
જોકે ધોતા હયે સીઆહી શબકી ખુરકે નુરસે,
કયા તેરે ગમકી સીઆહી ઊસકો ધોના મનઆ હયે. કર સબર૦

---o---

દીલબરલખા ગાતી હુયે.

ગજલ.

હજાર દીલસે હું તુઝપર ફીદા, ખુદાકી કસમ,
મુદામ દરપે હું તેરે ગદા, ખુદાકી કસમ. હજાર દીલસે૦
નહી હું યાદસે બાહેર તેરે જરા એકદંમ,
સાનેમે રહેતી હું તેરી સદા, ખુદાકી કસમ. હજાર દીલસે૦
તુ ખાહા રહેમ કરે યા નીગાહે કેહર સનમ,
ન હુંગી તુઝસે મયે હરગેજ જુદા, ખુદાકી કસમ. હજાર દીલસે૦
તલગ ઊમર તેરે અલતાફકા લીખું કાગજ,
ન હોવે શરમે મેરેસે અદા, ખુદાકી કસમ હજાર દીલસે૦
હમેશા દીલબર એહ રખતીથી આરજુ દીલમે,
કે મીલાદે યારકો મેરે ખુદા, ખુદાકી કસમ. હજાર દીલસે૦

---o---

બકાવલીકી તારીફ.

ગજલ.

(" તરફકા હોતા હયે અયેસાભી ગુલઅંનદામ કહીં, એ રાહા.)
જો કહું હયેગા બજા, તેરી મય કયા શાન કહું,
શમસ કહું, માહ કહું, અખતરે તાબાંન કહું.—જો કહું.
બેસુબા વારીસ હયે તુ, સબ મુલકે પરસ્તાંકી પરી,
તાજ નેહ, તખ્તનસીન, તખ્તતે સુલયેમાન કહું.—જો કહું.
મયે જો સીફત તેરી કરૂ, ઉસસે તુ બરતર હયે કહીં,
આંખ કહું, નાખ કહું, જાને પરસ્તાંન કહું.—જો કહું.

તેરા નસબ હયેગા બડા પરીઓંમે ઈસકેહી લીએ,
જીસ્મ પરસ્તાંકો કહું, ઔર તુઝે જાન કહું.—જો કહું.
સલતનત ઔર ખેલાફત હયે એહ પરસ્તાંકી તુઝે,
નુરે બસર, લખતે જીગર, શાહે પરસ્તાંન કહું.—જો કહું.

———o———

શમીરાગર બકાવલીકુ દુઆ કરતી હયે.

ગઝલ.

લબ ઉસ ગુલે રૂઆનાકે અકીકે યમની હયે,
દનદાન બદખશાનકે હીરેકે કની હયે— લબ ઉસ.
કાકુલકી અજબ પેંચ નુમાયાં જું કમંદ હયે,
ઓર ઉસકે સીવા પલકોંમે નેઝકી અની હયે.— લબ ઉસ.
દર જરે શબે જુલફ વ આરેજકે શફકમે,
કયા ખુબ તરેહદાર વોહ ગુનચેદહની હયે.— લબ ઉસ.
કયા નાજ હયે કયા અદાવા હયે કયા જુલવેધરી હયે,
રફતાર હયે કબક, તીસપેએહ નાજુક બદની હયે.— લબ ઉસ.
કેયું હોવે બયાં ઉસકી સબાહત વ મલાહત,
વેહા યુસુફે કીનઆન હયે યા હુરે અંદની હયે.— લબ ઉસ.

———o———

ગઝલ.

("અગર આં તુરકી શીરાઝી," એહ રાહ.)

તજમમુલ તુઝકો ઈસ તખ્તે પરસ્તાં પર સલામત હો,
સલામત હો, સલામત, અએ મહે અનવર સલામત હો.
તજમમુલ તુઝકો.
રહે કાએમ તેરા જાહો હશામ દોલત કેયામત તક,
એહી દેતા દોઆ હર મેહતરો કેહતર સલામત હો.
તજમમુલ તુઝકો.
રહે માહફુજ તુ દાએમ, નેગાહે બદસે દુશમનકી,
હમેશા સાયએ યજદાં તેરે સર પર સલામત હો.
તજમમુલ તુઝકો.
દોઆગો તેરે જીતને હયેં, તેરે બાગે તનાઉમસે,
હયે સબ કહેતે ગુલે મકસુદ ચુન ચુન કર સલામત હો.
તુજમમુલ તુઝકો.

મુરાદેં સબ તેરી બર લાવે હક અપણી ઈનાએંતસે,
સભી આફતે દુનીઆસે તુ અએ દીલબર સલામત હો.

તજમમુલ તુઝકો.

———o———

પરીઓંકી તારીફ.

ઠુંમરી.

("અપને શાહજાદે આલમકે લીએ" એહ રાહ.)

પરીઓસે દુજા નહી બેહતર કો, સારે આલમમે મચે ધુંડ ધારી,
જો બડાઈ કરે હયેગી બજા, સબ નુરસે હયે દેહી હમરી.

પરીઓંસે દુજા.

સારે સનસાર જગત પર, બુજરોગી હકને દઈ હમકો સગરી,
રૂપ સરૂપ બહોત હમકો દીઆ, ભરી જીનતસે હમરી નગરી.

પરીઓંસે દુજા.

———o———

આદમજાતકી તારીફમે બકાવલી.

મુસ્તજાદ.

("દીલકે દેનેસે કીસી રાહ મુઝે ઈનકાર નહીં"—એહ રાહ.)

શરફ આદમમે કીસી ફરદકો ઈનકાર નહી—
હકને કીઆ ઊસકો બડા,
તુમકોભી ઊસસે એહ ઈનકાર સજાવાર નહી—
સબ કહો મીલ સલ્લે અલા. શરફ આદમમેં.
જો જો હયેં ઈસમે શરફ ઓર બુજોરગી પરીઓં—
કયા કરૂં તુમુસે બયાં,
મુહકો મેરે જરા તાકાતે ગુફતાર નહી—
વસફ કહું કૈઊકે ભલા. શરફ આદમમેં.
હયે રખેં માલી અજલને જો બતાએફ ઈસમે—
અપની સૌનતસે પરી,
બાગે આલમમે કોઈ ઊસસે ખબરદાર નહી—
કુદરતી ગુલ હયે એહ ખીલા. શરફ આદમમેં.
હયેગા યજદાંને કીઆ ઈસકો જેહાંમે બરતર—
તાજે શાહીકા પીના.

ફજલકા ઊસકે જીસે સરબસર એકરાર નહી—
આહરેમન હયેગા બજા. શરફ આદમમે૰
ગરચે હયેં આલમે તકવીમે હજારોહીં વુજુદ—
અરશસે ફરશ તલક,
પર સીવા ઊસકે કોઈ માહરમે ઈસરાર નહી—
નુર હકસે હયે બના. શરફ આદમમે૰

—o—

જૈનુલ મુલુકકી દરબારમેં બકાવલીકા ગાના.

ગજલ.

("દુરસે આએથે સાકી સુનકે મયેખાનેકો હમ"—એરાહ.)
ગએબસે આએ હયે ઈસ દમ તેરે સમઝાનેકો હમ.
હયે એશારત દેતે તુઝકો દીલકે બહેલાનેકો હમ.—ગએબસે આએ૰
રાતોં દીન દરગાહે હકમે કરકે હમ એજજો નેઆજ,
ચાહતે આંખોમે તેરી નુર આજાનેકો હમ.—ગએબસે આએ૰
લેકે આયા હયે પરસતાંસે કોઈ ઊસ ફુલકો,
અયેસાહી સુનતે હયેં કાસીદસે ખબર લાનેકો હમ.—ગએબસે આએ૰
શાદ હો ખુલતા હયે તુઝ પર બાબે રહેમતકા અભી,
પાતે તાઆલેસે તેરે વોહ ફુલ આજાનેકો હમ.—ગએબસે આએ
હયે બનાયા જીસને સબકો ઊસકી કુદરતસે અએ શાહ.
દુર કબ જાનેંગે રૌશન આંખ હોજાનેકો હમ.—ગએબસે આએ૰

—o—

તાજુલમુલુકકી તારીફમે ગમીશગરકા ગાના.

ગજલ.

"બાત કરની હમે મુશકીલ કભુ એયેસી જો નથી"—એ રાહ.
તુઝસા આલમમે કોઈ શાહે મુજફફરતો નહી,
મુલકો દૌલતમે કોઈ તુઝસે બરતરતો નહી. તુઝસા આલમમે.
કરોરો નફર ગરચે થા જમશેદકે નજદીક વલે,
ઈસ તેરે શાન વ તજમમુલસે બરતરતો નહી. તુઝસા આલમમે
યુસુફ ઔર સયાવખશસે હુવે ઔર હયેંગે સદહા.
પર કોઈ મીસલે તેરે રૂએ જમી પરતો નહી. તુઝસા આલમમે.
દસ્તમો સામને કોઈ મરદીઆં લાખો લેકીન,
ઊનકી જવાંમરદીઆં કુછ તેરેસે બરતરતો નહી. તુઝસા આલમમે

ગરચે કોઈ નેકી બહોત હદસે બહોત કએ બુસરોને,
પર તેરી નેકીઆંબી ઊસસે એહ કમતરતો નહી. તુઝસા આલમમે.

———o———

બકાવલી ગાતી હયે.

ઠુંમરી.

નયેના લગેસો લગે પરીઓંસે,
દુર ન જાઓ પીઆ રાખું જતનસે. નયેના લગેસો૦
આઈ બાહાર ગુલે ગુલશનકી,
બાસ ચલે ફુલકે કલીઆંસે. નયેના લગેસો૦

———o———

પરીઓં ગાતી હયે.

રેખ્તા.

જીસે ઈશકકા તીર કારી લગે,
ઊસે જીંદગી જગમે ભારી લગે. જીસે ઈશક૦
નહોવે ઊસે જગમે હરગેજ કરાર,
જીસે યાર જાનીસે યારી લગે. જીસે ઈશક૦
ન છોડે મહોબ્બત દમે મરગ તક,
જીસે ઈશકકી બેકરારી લગે. જીસે ઈશક૦
એહ હયે આરજુ આશકે પાકકા,
પેઆરે બાત તેરી પેઆરી લગે. જીસે ઈશક૦
અગર તુ પરીકે સખુનકો સુને,
રકીબોકે દીલમે કટારી લગે. જીસે ઈશક૦

———o———

હબશાનકે બચ્ચેં ગાતે હયે.

ગજલ.

“મુતરબેખુશ નવા બુગો, તાજેબે તાજ નવ બ નવ”–એ રાહ.
રૂએ સીઆહ સીઆહ રૂ, ચાંદસા હયે હમારા મુહ.
બચ્ચે હયેં તેરે નહને હમ, બાપ હમારા હયેગા તુ–રૂએ સીઆહ૦
ભુખસે આય તંગ હંમ, ખાના ખીલાદે જલ્દ તુ,
હાલ હમારે પર રહેમ, કર તુ જરા અએ નેક ખુ.–રૂએ સીઆહ૦
હોકે ખફા હંમારેસે, છુપતા હયે ફીરતા સુ બ સુ,
આજ હુવે હયેં કીતને દીન, કરતે હયે તેરી જુસ્તજુ–રૂએ સીઆહ૦

સાથ હંમારે ઘરકો ચલ, છોડ દે અબ એહ ગુફતગુ,
દુર હો રંજો ગમ સભી, ઉડતી ફીરે ખુશીકી બુ.—રૂએ સીઆહ૦
ચલે નસીમે ફરહકી, ગુનચએ દીલ શીગોફતા હો,
ગમ જાવ નાજો દમબદમ, કરતે ફીરે જો કુ બ કુ.—રૂએ સીઆહ૦

———o———

શાદીકી મીજલીસમેં રામીશગરોકા ગાના.

ગઝલ.

("આતશે દીલકા જો આંખોસે શરારા ચમકા,"—એહ રાહ.)

અએશો અશરતકા ફલક પર જો સીતારા ચમકા.
હમને જાના અખતરે તઆલે હમારા ચમકા.—અએશો અશરત૦
હો મુબારીક એહ તુઝ સેહરા સુનહેરી નૌશા,
નુરસે જીસકે તેરા રૂએ દીલઆરા ચમકા.—અએશો અશરત૦
અહ તુઝે શાદી રચાતી હો મુબારીક હરદંમ,
જીસકી ફરહતસે ગૌહર દીલકા હમારા ચમકા.—અએશો અશરત૦
ફુલ મુરઝાઈ ગએ બાગે ઈરમમે સારે,
બજમે શાદીમે તેરે જબસે હજારા ચમકા.—અએશો અશરત૦
હો મુબારીક હો મુબારીક હો મુબારીક તુઝકો,
લાડલા તેરી બનીકા એહ નેજારા ચમકા.—અએશો અશરત૦

———o———

રેખતા.

લાગી હયે લગન તુઝસે છુડા કૌન સકેગા,
ફેર અપને વતન મુઝકો લીજા કૌન સકેગા. લાગી હયે૦
તીરે પલકકા તેરે બચા કૌન શકેગા,
જુલફે કંમંદકા બસ્તા છુડા કૌન સકેગા. લાગી હયે૦
મારા હયે જાલીમને કઈ મરતબે મુઝે,
દુનીઆમે મેરી દાદ દીલા કૌન સકેગા. લાગી હયે૦
હયે નકશા કટારીકા મેરે જામેકે ઉપર,
દામનકો મેરે હાથ લગા કૌન સકેગા. લાગી હયે.
મત માર તાજુલકો તુ કાસીકાભી કહયા કર,
ફેર જગમે તેરા નાજ ઉઠા કૌન સકેગા. લાગી હયે૦

———o———

ગઝલ.

દીવાના કીઆ બજમમે શબ આકે પરીને,
બેહોશ કીઆ ચેહેરેકા દીખલાકે પરીને. દીવાના કીઆ૦
સમઝા હયેજો દીવાનાસા વોહ શેખને મુઝકો,
દીલ છીન લીઆ મુક્તમે ફુસલાકે પરીને. દીવાના કીઆ૦
કેઊ શમએક આતશમે મુઝે તુને જલાયા,
દીઈ આગ મેરે સીનેમે ભડકાકે પરીને. દીવાના કીઆ૦
બોસેકે લીએ તાએરે દીલ ઉડકે ગયાથા,
પર કયેદ કીઆ જુલફમે ઊલઝાકે પરીને. દીવાના કીઆ૦
રખ હાથ મેરે સીનેપે ગુલદસ્તએ નરગેસ,
મારા મુઝે દીદારસે તરસાકે પરીને. દીવાના કીઆ૦

———o———

રૂસતમ-સોહોરાબકા ઉરદુ ખેલ.

સમનગાની શમીશગરોંકા ગાના.

ગઝલ.

"મુતરબે ખુશ નવા બુગો—તાજે બતાજ નૌ બનૌ"—એહ રાહ.
હોવે મુબારીક યાંહા કદમ—રૂસતમકે આજ પીલતન,
ઉડતા હયે શૌરે રાગોરંગ—ખીલા ખુશીકા હયે ચમન.
સાકી ખડે શરાબ લે—ભરકે હયે દેતે જામે મયે,
બુલબુલ ગુલ મચાતી હયે—ઝાંઝ બજે ઝનન ઝનન.
મયેખાનમે ધુમ મચ રહી—બાહારે શાદી હયે બહી,
બાગે બેહીસ્ત હયે એહી—હર જાએ પર અમન અમન.
રૂસતમ ન કર તું ગમ ઝરા—આતા હએ રખશ અબ તેરા,
શીસા એહ લે જો હયે ભરા—નૌશ તું કર અએ તેહેમતન.
તેરા મુબારીક આના હો—હરદમ મુબારીક જંગજો,
આરામ સે સદા રહો—ઇશની ગુલ અએ શેરમન.

———o———

તેહેમીના રૂસતમકી જુદાઈમે ગાતી હયે.

ઝીંઝોટીકા એકા.

"હમરો બાલમ નાદાન સખી,"—એહ રાહ.
કયેસો પીઆ બેઈમાન,
અજી મોએ છાંડ ગયો યાંહાં અકેલીરે—કયેસો પીઆ.

સોલા સીંગારમે બયેઠીરી દુલડી,
  ખીલી બાડીમે જયેસી ચંમેલીરે—કયેસો પીઆ.

——o——

હજીર બંદીખાનેમે ગાતા હુયે.

પદ.

"તુઝ બીન મોરી કૌન ખબરલે ગોવરધન ગીરધારીરે"—એહ રાહ.
જાન જલત જંજાલમે મોરી, જુલમકા હયે ગીરા જાલા રે.
દર્દ હયે દીલસે, દર્દ જીગરમે, તન બદન હયે દર્દી,
અગન પડત મોરે આંગમે સારે હયે, આંખસે આંશુંકા નાલા રે.
કાંહાં ગઈ મેરી હિંમત ઇરાની, કાંહાં કુવત પહેલવાની રે,
કાંહાં કોલાહ ઔર કાંહાં હયે બખ્તર, કાંહાં કમાન ઔર ભાલા રે.
છુટા વતન ઔર છુટા પીદરસે, છુટા માદર બહેન ભાઈ રે,
તુટા હુયે દોરા દોસ્તીકાબી, રહા મયે સબસે નીરાલા રે.
હજીર હુવા તું અસર જંજીરમે, પાક યઝદાંન હવાલા રે,
કરકે સબર તું પટક ન સરકો ફરજ તું અપની બજાયા રે.

——o——

બખ્તયારકા ઉરદુ ખેલ.

લાલારૂખ ઔર બખત્યારકી મ્હોબ્બતમે પરીઓંકા હવાઈ ગાના.

ધુરપત—ખમાચ.

"બનસી ધુનસે બજાયે—બાજતરી બીંદ્રાબન"—એહ રાહ.
મનસે મન જો લગાયે, લાગતરી તેહારે ચેન,
  ચમક ઝમક રહે, સો મન લરજત ધરકત હરબાર—મનસે.
બાત બાત ટપકત મોતી, સુન સાજન,
સમઝત મોહન પડત દે દીયા મનકા હાર તોયે—મનસે.

——o——

શાહા હારૂનકી દરબારમે ફતેહકી ખુશાલી.

દાદરો.

"બજાવે કીશન કાંનારે—પરાંન હો"—એહ રાહ.
નકારે બાજત ફતેહકે—શાદ હો તું આજરે,—નકારે બાજત.

ચમકે ગગન હીલે, નાચેરી ગોરીઆં, શાદ હો તું આજરે,
નકારે બાજત.

———o———

મેહેરનીગારકા ગાના—દગાખોર જેહાં.

ઠુમરી—પીલુ.

"સુરત તેહારી સૈયાં, નયેના લાગીરે"—એહ રાહ.
ઝુઠી હયે સારી દુન્યા સૈયાં મયે ના જાનુરે
રાહ ન પાઊં કંહી—ઢુંડ ઢુંડ હીરી,
સીરપે ખાક ઉડાઊં—દુન્યાં મયે ના જાનુરે.

———o———

બહેરૂકી હાથ ચાલાકી.

ઝીલા.

"મયે પંજાબન ભોરી તું નકો જા"—એહ રાહ.
મયે બહેરૂ હું પંચી લપટખાં,
કોઈ જાંહાંમે ન મેરા સાની—મયે બહેરૂ.
મુકી લગાઊં— લાતાંબી ખાઊં,
હડીયા સભોંકે તુડાઊં—લપટખાં—કોઈ જેહાંમે.
આગકે શોલે—જીધર દો મીલે,
ડાલે બહેરૂ મીયાં ભોલે—લપટખાં—કોઈ જેહાંમે.
ઈસીકો ભુલાઊં—ઉસે ફુસલાઊં,
તુઝે ફસા સરક જાઊં—લપટખાં—કોઈ જેહાંમે.
મુહપે દીવાના—બાતેનમે દાના,
પેટમે છુરી રખું શાના—લપટખાં—કોઈ જેહાંમે.
ગઠરી કોઈ જબ—રખનેકો દીયે તબ,
થયેલીકી થયેલી ગડપ—લપટખાં—કોઈ જેહાંમે
શૈતાનકા ઘેરૂ—દાંત ઉસકે ચોરૂ,
અયેસા હું પંચી બહેરૂ—લપટખાં—કોઇ જેહાંમે.

———o———

શાહાજાદી મેહરનીગારકી તારીફ.

"મોરી ગલી મત આજા બાંસરીયાવાળા સાંવરારે"—એહ રાહ.
તોરી ખુબી શાહાજાદી—નગરીઆં સારી જાને રે—તોરી ખુબી.

જગકે લોક તોરે પીયાં પડત હયેં,
જયે જયે તેહારો નામ—નગરીઆં સારી જાને રે.—તોરી ખુબી.

———o———

મેહેરનીગાર બખત્યારકો હોસમે લાતે વક્ત ગાતી હયે.

ગઝલ—કાફી.

"દુન્યાં બદકી યાર સીતંમગાર લે ચલે"—એહ રાહ.

દરીયા બહે હયે ઇશકકા કેઉ પાર જાઇએ,
સૈયાદ ઇતની સખતીસે ન માર જાઇએ.
ઉસ શોખકે કુચેમે તું શેતાબ જા સબા,
બેતાબીકી હમારી લે અખબાર જાઇએ.
કાતીલ તું જખમી કર ચુકી તીરોંસે ઇશકકે,
કર વસલસે આઝાદ, એહ બીમાર જાઇએ.
આઇ દેવાંનગી દરપેશ તેરે ફેરાકમે,
બોસેસે તેરે શાદ કર બખત્યાર જાઇએ.
દે શરબતે આરામ કા પ્યાલા તું એક જલદ.
સેરઆબ કર એહ તીશાનલબ બીમાર જાઇએ.

———o———

લાલારૂખ ઓર બખત્યારકી શાદીકી ખુશાહાલીમે
પરીઓંકા ગાના.

તીલ્લાના—ખમાચ.

"દાની ઓદી તાના દેરનાં દીમ"—એહ રાહ.

જાની તોરી યાદ રયેન દીન,
તોરા ગોરા ચેહેરા ભોરા ચોરે ચોરે હોંશ—જાની તોરી૦
દીલબર પરી તુઝપે—કુરબાંન હો ગઇ વાર
નેસાર કીયા તુઝપે તન જાન ઓર ઇમાન
તેરા ન કોઇ સાંની આદમ, જેહાંમે ફાની—જાની તોરી૦

———o———

જવાંબખ્તકા ઉરદુ ખેલ.

ઝમીરાકી મ્હોબ્બત.

ઠુમરી—દેશ.

નયેન મોરે પીયાકે રસીલે બહે
મયે તો જાગ, રહી સારી રયેન—નયેન મોરે.

તુઝ બીન સજના, જીઅરા ન લાગે,
સુખ ન હો દીલ ચયેન—નયેન મોરે.

———o———

ઝમીરકે ઘરકે નજદીક અનસર ગાતા હયે.

ગઝલ ભયેરવી.

"લાગી હયે લગન તુમસે છુડા કોન સકેગા"—એહ રાહ.

આશકકો તેરે દેખ એએ દીલદાર તું ઝરા,
અપની નઝર ફીરા પસે દીવાર તું ઝરા.
કેઊં સેજકે સાથી સીવા આતી હયે તુજે નીંદ,
એએ યાર જફાકાર હો બીદાર તું ઝરા.
રૂક્કા જો તેરા આજ લેકે આયાથા કાસીદ,
તેરી રઝાસેં આએ, હો તયાર તું ઝરા.
સાકી ખડા હયે લેકે યાંહાં બાદે મ્હોબ્બત,
એક જામ ભરકે પીલે હો સરસાર તું ઝરા.
અનસર હયે ખડા ઝેર જહરૂખેકે ઝમીરા,
દીલબર મેરી દીખલા તેરે દીદાર તું ઝરા.
આરામ ચયેન અયેશ ઔર અશરત હયે હમદમો,
જલદીસે આ બગલમે અયે ખુનખાર તું ઝરા.

———o———

જેહાંનઆરા જવાંબખ્તકી મ્હોબ્બતમે ગાતી હયે.

ગઝલ—કાલીંગડા.

"સાંવલે સજન યારકો આજ હમને નેઝારા કીઆ"—એહ રાહ.

જલવા ઝાલીમ પ્યારેરે, તેરા હમે બતાના ન થા,
તેરા હમે બતાના ન થા, તેરા હમે બતાના ન થા—જલવા.
પહેલેહીસે થી મયે મસ્ત—પીઈ બાદએ મ્હોબ્બત,
ફેર તુને યું દુબારા—જામ ભર પીલાના ન થા—જલવા.
એહ દેખ હાલ મેરા—આલમ કહે હયે સારા,
લયલકિ ઈશકમેભી—મજનું તો યું દીવાના ન થા—જલવા.
હુઈ જબસે તેરી માઈલ—મેરા જીગર થા ગાફીલ,
ઝખમી એહ દીલકો જાની—લે અપને જલાના ન થા—જલવા.
તેરા જમાલ કાફી—પ્યારે હયે લુટને જીઈ,
દસ્તાર અયેસી બલદાર—ફેર સરપેભી ઝુકાના ન થા—જલવા.

જેહાંનઆરા અએ દીવાની—ક્યા તુને કોઈ ■દાની,
સંગદીલ એહ શીખસે યું—દીલ આપના તો લગાના ન થા—જલવા.
સુનતેહી નામ તેરા—ઊડા આરામ મેરા,
શીખીસે યુ અયે પ્યારે—આરામ કો લુટાના ન થા—જલવા.

—o—

પરવીઝકા ઉરદુ ખેલ.

નુરમાહાલકા કૌલ.

ઠુમરી (ખમાચ.)

"એકરે જાની મોરા તોર જીઅરા"—એહ રાહ.

લાગીરે મોએ પ્રીતકી કટારીઆં,
કૌલ દીયા મયેને શાહેઝમાનકો
અપના મારો કોઈ પંયેચરે—મોએ પ્રીતકી કટારીઆં.
દીલ ન ફેરાઉંગી ઉસસે મયે હરગેઝ
લાગી ઉસીકોતો કારીરે—મોએ પ્રીતકી કટારીઆં.

—o—

મેહેરમુનીરકા ગાના—બેવફા દુન્યા.

પદ-જીંજોટી.

"નાથ કયેસો ગજકો બંધ છુડાયો"—એહ રાહ.

અરે એતો દુન્યાં દગાખોર સારી.
પલમે હસાવે, પલમે રૂલાવે,
ઝુલમો સીતમ કરતી ભારી—અરે એતો.
બદલે બદલે પલમે રંગ એહ,
બદલ દે હાલત હમારી—અરે એતો.
"આરામ" "આરામ" કર મયે પૂકારૂં,
"આરામ" કી સીકલ પ્યારી—અરે એતો.

—o—

નુરમાહાલકા ગાના—શાહેઝમાનકી સંગદીલી.

ગઝલ (દેશ.)

"ગઈ એક બ એક જો હવા પલટ"—એહ રાહ.

મુઝે અબતલક ન થી કુછ ખબર—
કે હયે તુઝમે કુછભી વફા નહીં,
અરે ઈસ કદરભી હલાક કર—
કરતા તનકો સરસે જુદા નહીં.

અજી તુમકો તો એહી થા લાઝીમ—
કે બુઝે દુની મેરી કદરકો,
મુઝે સખતીમે કરકે મુબતીલા—
મુઝે અબતો યું તું સતા નહીં.
મયેને તુઝસે દાએમ વફાહી કીઈ—
ન તો તુને મેરી કુછ દાદ લીઈ,
વલ્લાહ અએ જાને મન સનમ—
મેરે લાએક એહથી સજા નહીં.
ન પરવીઝકો મયેને દીલ દીયા—
ફકત ઊસકી કીઈ હમને દીલબરી,
કભુ મ્હોબ્બતકી ન થી બાત કોઈ—
કોઈ મેરા તેરે સીવા નહીં.
અરે અફસોસ સદ, કે તું ભુલ ગયા—
અપને કોલ ઔર તું પયેમાનકો,
સુની બાતેં તુને તો ઔરકી—
અબ સુનતા મેરી સદા નહીં.
મેરે દીલકા લુટા કરારો ચયેન—
કહો કાંહાંસે પાંઊ આરામ કો,
ગમે હીજરસે તો મયે જલ ચુકી—
અબ મુઝકો ઝીઆદા જલા નહીં.

———o———

કદુમીયાં ઔર સીપાહીઓ પરવીઝકા દરીઆઈ બંદીખાનેકે નજદીક ગાતા હયે.

"અરે આરતે જારે જા, કર બાવટે પર નિશાન"—એહ રાહ.

ઉતર, ઉતર, ઉતરે, ન દીલમેં તું કુછ ડર,
અરે ઝેર ખડે, દોસ્તોં તેરે, ઝીંદાકો ઘેર કર—ઉતર, ઉતર.
માર ફલંગ તું અએ પલંગ, મૌજોંકે દરમ્યાન,
અપને કો ગીરા, ડર ન ઝરા, દરીયાકે અંદર—ઉતર, ઉતર.
બખ્ત કે અખ્તરકી મદદસે તુટી સખ્તી,
અરે નીચે હયે નાવ, જલદીસે આવ, લહરોંકે ઉપર—ઉતર, ઉતર.
અઝીઝ પરવીઝ, તું ન ફીકર દીલમે કર હરગીઝ,
અરે કદુમીયાં, ખડા યાંહાં, તેરા હયે નૌકર—ઉતર, ઉતર,

———o———

કદુ મીયાંકા હકીમ.

લાવણી.

"દીન બરહક યઝદાં પરસ્તી દેખો તમાશા મઝહબકા'—એહ રાહ.

કાન ઉઠાઓ, ખોલોજી આંખે, હકીમ આયે તુમ દરમ્યાન,
નાડ તુમહારી દેખને આયે, હયે અંજી બરગશાકશખાન.
તાપ થંડ ઔર સરદી ગરમી, ખાંસી ઔર રગતપીતી,
ઔર ગરમી પયેસેકી હયે, સબ હમને તે જીતી.
આંખોંકા લકવા, આંગમે તકવા, ઔર કીસકો હોવે ગર પટકી,
જાન વંહી મયે નીકાલ દઉંજી નાખમે આકર હો અટકી.
ફુંકી માહાજુન, જંતર પુડીઆં, ગોલી ખુબ મસાલેકી.
પાસ મેરે હયે દવા મુઝરરીબ ખુજલી ઔર ફફોલેકી,
અકડવાઈ જો હુઈ કીસીકો તાપ અગર હો સર અંદર,
જોખામ, પીનસી, કીડ હાતકી ઔર નીકાલું જંલદર,
ફોડ મયે ડાલું અબકે અબહી બહેરે હો કીસકે ગર કાન,
નાડ તુમહારી દેખને આયે, હયે અંજી બરગશાકશખાંન.
એક જો ગોલી લે કોઈ મેરી ન દેખે દુસરી હોળી,
આ જાઓ લોગોં તુમહારે લીએ રાહ જીંદગીકી હયે ખોલી.
મરહમ મેરા અગર લગાવો ન દેખો ફીરસે મોહોરમ,
તેઝાબ મેરા જરા પીઓજી વંહી બંધ કર દેગા દમ.
લંગડે, હુંઠે, અંધે, બેહરે, છોટે, બડે, બુઢે, જવાન,
જલદી જલદી હરકોઈ આવો ભારી અગરચે હુઈ હોજાન.
ધંતર, મંતર, તંતર જાનુ, જાનુ ઇલમ મયે જાદુકા,
આકીલ ફાઝીલ દાના હુંજી કાંન પકડ દું સાધુકા.
નસીબ તુમહારે બડે કે હમસે હુઈ તુમહારી હયે પયેછાન,
નાડ તુમહારી દેખને આયે, હયે અંજી બરગશાકશખાંન.

—o—

દાદે દરીયાવકા ઉરદુ ખેલ.

માછીઓકા ગાના.

લાવણી.

"ગાઓ ગાઓની"—એહ રાહ.

ગાઓ ગાઓ, રંગ રચાવો, ધુમ મચાવો–ધુમ મચાવો—
મગન હો કરો અમન, ગગન હીલાવો,

આસમાંને કીયા ગમસાંન, ઊઠાકે તુફાન,
બતલાયા દરિયાને ઓર કીયે હયેરાન.

ઝુલ.

ચમ ચમકે બીજલી ગરજે, અબર કર જારી,
બેકલ હુઈ દુન્યાં ડરસે અબસ અબ સારી,
કયે નાવેં ડુબી ઔર હોડીરે,
કયે જાન જંગલમેં પડીરે,
ગુઝર ગઈ ગુલકી ઘડીરે,
જોડો હાત સબ સંગાત–સરકો ઝુંકાવો–સરકો ઝુંકાવો—
મગન હો કરો અમન, ગગન હીલાવો.
વોહ જાહાઝ–ટુટા હયે આજ–બહે લહેરોમેં
જા ગીરે હઝારો જાન, દરિયાઈ ગોરોંમેં.

ઝુલ.

ઊલટા દીઈ પલકમેં પલટ કર દીઈ દુન્યાં,
સૈંકડોકા હુવા દુશમન ગઝબ કર દરિયા,
ઝીંદગીકી લાખોકીભીતો ગડીયાં ખુલ્યાં,
પર પલમે પીગલા બાદલ રે,
રંગ પાણીકા ગયા બદલ રે,
આફત ગઈ સારી નીકલ રે,
એહ ખેલ અજબ કુદરતકા, નીગાહપોંહોચાવો—નીગાહ પોંહોચાવો
મગન હો કરો અમન, ગગન હીલાવો.

———o———

આરજુકી સાલગીરીકી ખુશાલીમે શમીરાગરોંકા ગાના.

ઠુમરી.

“ચાંદની રાત માએ પીયા પાયોરી”—એહ રાહ.
આજકે રોઝ સબ સુખ દેખોરે.
દીન દીન હોવે આરઝુ મુબારક,
મધ મ્હોબ્બતકા ચાખો રે.—આજકે રોઝ.
સાલગીરી આજ તોરી શાહાઝાદી,
રસ રંગમે દીન કાટોરે.—આજકે રોઝ.
માત પીતાકા રહે સર છત્તર,
શાદી ખુશી સબ પાવો રે.—આજકે રોઝ.

આરઝુ આરામ સે રહે દીન રયેન.
દુધ સકરીયાંસે નાહાવો રે.—આજકે રોઝ.

———o———

આરજુકી શાદીકી ખુશાલીમે ગમીસગરોંકા ગાના.

ગઝલ—ભયેરવી.

"શાદી મુબારક બને—રંગ ભરી બાહાર હયે"—એહ રાહ.

આજ મુબારક બને, શાદી મુબારક બને,
શાદી મુબારક બને, શાદી મુબારક બને.
ખુશીકી બહેતી હયે બાહાર, ગરમ હુવા હયે બાઝાર,
પયારી બની હયે તૈયાર, સાદી મુબારક બને.
દુલહનતો બેઠી સંવાર, દુલહા ખડા હયે દીલદાર,
તુમે એ હોવે હરબાર, શાદી મુબારક બને.
ખુસરો હયે ખડા પહેન તાજ, આરઝુકી હુઈ શાદી આજ,
ગાયે હમ મીલાકે સાઝ, કે શાદી મુબારક બને.
સાકીયાં દે મયેકી જામ, આયા ખુશીસે અંજામ,
તુમકો મુબારક આરામ એહ શાદી મુબારક બને.

———o———

તોફાનકે વખ્ત ફરેસ્તાંઓકી પાસબાનીકા ગાના.

ઠુમરી—દેસ.

"ફયેજ રસીયા પ્રીત કયેસી કીનીરે"—એહ રાહ.

દાદ દરિયા રહેમ કર લીજોરે,
તોરી મૌજોં ન માર ઝરા તયેશકો થામ,
કાહે કરત રીસ લેત ઊછલ જાન—
દાદ દરિયા રહેમ કર લીજોરે.
દયા રહેમત હયે-રબ અબ બચાવત,
નીર ભયો સબ થીરરે—
ગન ગનરે ગરજત બદરીઆં.
કાહે બાહવરો બહેત-મોરો હુકુમ માન,
દાદ દરિયા રહેમ કર લીજોરે.

———o———

શરાબકી તારીફમે શમસગરોંકા ગાના.

કાહારવા.

"મયે તો બયાહીથી ગબરૂ જવાંન"—એહ રાહ.

મયે તો લાઈરે શરાબકી જામ,
ઝટપટસે લેવો પયાલે ઉઠા.—મયે તો લાઈરે શરાબકી જામ.
મધવા મધુર લાલ ગુલાબી,
બીસરાવે સાધુકાબી ધ્યાન.—ઝટપટસે લેવો પ્યાલે ઊઠા.
ઓરત પીયે મરદ બનેરે,
બુઢા પીયે તો બન જાયરે જવાંન—ઝટપટસે લેવો પ્યાલે ઉઠા.
લાલ રંગીલી લેવો ભરકે જામ,—
પીઓ પીઓ હોવે દીલ આરામ—ઝટપટસે લેવો પ્યાલે ઉઠા.

——o——

ખુસરોકી જુદાઇમે આરજુકી ગમગની.

હોરી.

"કયેસી હોરી ખેલાઈ, શામ મોકો ચોરી લગાઈ"—એહ રાહ.
મોરે પીઉસે છુડાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઈ.
પુછત પુછત બાલમાં ન પાયો—પરદેસવા મયે તો આઈ,
કોઈ કહત મયે ન પાઉંગી રાજન—વાકી—આહા—
વાકી નીશાની ન પાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઈ.
દેખત દેખત બાટ મોહનકી—અંખીયાંબી મોરી દુખાઈ,
કાહુસે વાંકો દરસ દેખુંગી—મનમે—આહા—
મનમે કઠણ હયે જુદાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઈ.
ડુબત દરિયામેં આંઝું કે હું મયે—રોવત જાન ગમાઈ,
આંખાસે નયેનોકે નદીયાં બહેત હયે—મોરી—આહા—
મોરીબી લાશ બહાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઈ.
મંદીર અંદર જાઉં તીર્થકો—જગને તો મોકો ઠગાઈ,
ધ્યાન લગાઉં હરકાહી અબસે—વોહી—આહા—
વોહી કરેગા રસાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઈ.
આરામ અબ તો મયે ના કરૂંગી—મોરીતો હોગી હસાઈ.
પીઉસે મીલુંગી આરામ કરૂંગી—દીલમે—આહા—
દીલમે હયે એહી સમાઈ—નાથ મોકો દુખમે ગીરાઇ.

——o——

ખુસરોકુ આવાંન દીલાસા દેતી હયે.

સોરઠ.

"માારૂજી ચાંદની રાત"—એ રાહ.

કહાજી સુને મોરે રાજ,
દુખીયારીસે મુહ ના ફેરોજી —સુને મોરે રાજ
ખડી નારી દુખી ભારી,
અરજ કરેરે, ઇતની અરજ માનો આજ—સુનો મોરે રાજ.

અંગમે અગન જલે, તન ગલેરે,
દુખસે દુખી હું માહારાજ —સુનો મોરે રાજ
રાજન કહું કાહે—દીલ દરે રે,
સમઝાવત આવે મોએ લાજ —સુનો મોરે રાજ.
ચીંતાસે ચતરાઈ ઘટે—દુખસે શરીર,
ધન હો પાપસે તારાજ —સુનો મારે રાજ.
નાથસે ધ્યાન લગા પાર કરેંગે,
તજીયે જાયકે પીરાજ —સુનો મોરે રાજ.

——o——

આવાંનકા ગાના—દુનિયાંકી દગાબાજી.

ગજલ ભયેરવી.

"ઇશકોમે તેરે કાહે ગમ—સરપે લીઆ જો હો સોં હો"—એ રાહ.
ગરદીસે આસમાંસે હમ—સેહતે હયેં યાંહાં સીતમ સીતમ,
દુનિયાં દગા તો કરથી હયે—ઔર જફા ઝુલમ ઝુલમ.
ઇસ હસ્તીકે કારખાનેમે—કુછ ન હમારા કામ હુવા,
હયે રંજ ઉઠાતે હમ સદા—દીલપે હમારે હયે અલમ.
ન દુનિયાં હુઈ કીસીકી એહ—ન હોગી કીસીકીભી કભુ,
શાહો ગદાપે એકસા—એહ ઝાલીમકા હોતા હયે ઝખમ.
ન કાયમ રહેગા કોઈ મુદામ—ન દમામ રહેગા એહી હાલ,
આજ ખડે હયે જાનદાર—લેટેંગે કલ કફનમેં હમ.
આરામ ઔર કરારસે—ન કોઈ રહા હયે અબ તલક,
આજ હયે શાદી ખુરરમી—ઔર હયે કલ માતમ માતમ.

——o——

આવાંનકા ગાના—ખુશરોકા મિલાપ ઔર આરજુકી જુદાઈ.

જીલ્લો.

"રૂત આઈ બરખાકી રૂમ ઝુમ"—એહ રાહ.

લેત આઈ ખુસરોકા સંગ ઉમંગ,
માત બીન આવાંન તરસેરે—લેત આઈ ખુસરોકા સંગ ઉમંગ.
માત ગઈ મોરી તો પ્યારી—ઘાયલ તીર લગા કર કારી,
જીગર જલત મન મારત ધરકે
નયેન દીન રયેન બરસેરે—માત બીન આવાંન તરસેરે.
રોએ રહી નારી દુખ્યારી,
સાહેબ સુન દયા કર હમારી
વતન જાવત હમ માનત કરકે,
આયો પયેગામ ધરસે રે—માત બીન આવાંન તરસેરે.

દાયનાકે મંદીરમેં જોગનોકા ભજન.

પદ.

"કર કર કર"—એહ રાહ.

કર દાદગર અબ કરમ,
મેહરકી નઝર કર પરવર,
મન તન ધન જાન બદન,
દીન રયેન રબ કર જતન.
સર પર હક ધર તું છતર,
લેકે તેરે નેક પાક કલામ,
હર પલ સર ઝુકા તમામ,
કરૂં મુનાજાત તેરી સરવર.

રાજા ગોપિચંદકા ઉરદુ ખેલ.

સાધુઓંકા ગાના—દુનીઆંકી ઠગાઈ.

પદ.

("બીગરી કોન સુધારે નાથ બીન"—એહ રાહ.)

જેહાં ઝુઠી એહ સારી સમઝો ઝુઠા સબ એહ પસારારે.
કાયા ઝુઠી, માયા ઝુઠી, સનસાર સારા ખોટારે,

સાચ સાહેબતો વોહી પ્રભુ, સબસે હયે જે નયાંરા રે.
પલમે બદલે રંગ નયે, ઔર પલમે ઢંગ નયે બદલે રે,
કછુ ભરોસા નાંહી જગકા, પલમે ઢલે જગ સારા રે.
માલ ખજાના ધન દોલત સબ, જોબન ઔર જવાની રે,
નાહીં હુવે કીસીકે એહ યારો, ઠગપનસે જગ હારા રે.
કઠન રસ્તા યાંહાંકા ભાઈ, બસતી જુહારી સારી રે,
કોઈ કહે એહ ગઠરી મેરી, કોઈ કહે ધન મેરા રે.
ન્યાયે રહા ન કછુ રાજા મે, ધર્મને નામ ડુબાયા રે,
નીતી રતનતો ડુબા જલમે, સત્યને હાત પસારા રે.
છાંડકે ભોગકો અબતો સાંઈ, જોગ લીઆ હમ સબને રે.
દુશમન દુનીઆ સારી કીની, માલીક એક હમારા રે,
સુખ દુખમે વોહી સાહેબ સાચો, જલ થલકો જો વાલી રે,
હર પલ વાકો સુમરન કરીએ, જો નાથ હમારા પ્યારા રે.
મનકી ચીંતા દુર કરે વોહ, આરામકો નીર દેવે રે,
કાલક ધોવે દીલકી સગરી, કાટે પાપ અંધારા રે.

———o———

ગોસાંઈઓંકા ભજન.—ખોદાઈ મ્હોબ્બત.

પદ ઝીંઝોટી.

(" નાથ કયેસો ગંજકો બંધ છુડાયો."—એહ રાહ.)

રામ તોરે નામકી ધુમ મચાઈ,
અંગ ખાક ભભુત રમાઈ—રામ તોરે નામકી.
કાનન મુદરા—હાથન માલા,
કફની મટીમે રંગાઈ;
જપ તપ હરકી મનમા લગાઈ;
અલખ પુકારત ભાઈ.— રામ તોરે નામકી.
બન બન ભટકત—પતીઆં ચબાવત,
હડીઅન તનકી જલાઈ;
ધુપ ન શીતમે વસતર લીનો ;
પુંગી નાદ બજાઈ.—રામ તોરે નામકી.
ધયાનમે તોરે—પ્રભુ પીઆરે,
સુધ બુધ સારી ગમાઈ;
લજ્જા ન જગકી કીની કછુભી:

સીસપે જટીઆં બઢાઈ.—રામ તોરે નામકી.
માત પીતાભી—ભુલ ગયે હમ,
ભુલે બહેન ઔર ભાઈ;
નાથકે ધ્યાનમે દુનીઆ ભુલાઈઃ
ઔરભી ભુલે સગાઈ—રામ તોરે નામકી.
રામતુહી—આરામકો વાલી,
તુહી કરેગો રસાઈ:
તન મન તોએ અરપન કીનો:
આગનયા તેહારી ઉઠાઈ.—રામ તોરે નામકી.

———o———

મૈનાવત રાનીકી પંચ ભેલ રેએતકા પચરંગ ગાના.

લાવણી.

("મન મોહન બજાવે બાસરી, ગોવાલન ઘેરી"—એહ રાહ.)

સબ–ગુણ ગાવત તેહારે લોગરે, મૈનાવત રાની, મૈનાવત રાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.
ગોપીચંદ તેહારો પુત—બડો તાજદાર, બડો તાજદાર,
સબ ગૌડ બંગાલે બીચ, વોહી સરદાર.

કાબુલી–આચા આચારે, અમ બોલતેમ આચા તુમ સુન તેમ,
અયેસા અયેસારે, રાની નજર નેઈ દેખ તેમ;
સારા સારારે કાબુલ ઢુંડા નેઈ મીલતેમઃ } આચા,
સચા સચારે એહી બઈમાન–શીરીશતા નુરાની, શીરીશતા
નુરાની, સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

પુરભૈયા–કહા કહારે, તારીફ કરૂં કહા વાકી,
નાહીં નાહીં રે, રાની કહીં અયેસી દેખી;
ભહી ભહી રે, માત ધરમી વોહ યાંહાંકી. } ભલા,
નામી નીરમલ નીતીમાન, જયેસો ગંગ પાની, જયેસો ગંગ પાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

દખણી–ગાઉ ગાઉ યા, કીરતી હ્યાચી આમહી ગાઉ યા,
પાહુ પાહુ યા, માતોશરીલા હી, પાહુ યા;
ઘેઉ ઘેઉ યા, આશીરવાદ તીચા ઘેઉ યા; } બર,
સરવાચા હોઇલ કલયાન, ઝરે આઈકલી તીચી વાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની

સીનાર–પોએ પોએરે, સાંત આંગા તી એતલી,
ખંઇ ખંઇ ના, માદરી અહી ખંઇ પોએલી ;
ચેહ ચેહરે, ગોયાંત એકહી ના અહલી: } ભારે,
દેવ બરી અહેંચ તું રાખ, આમચી સાએબાની આમચી
સાએબાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.
બનીઆ–આવો આવો રે, દરશન માતના એ લઈએ,
એના એના રે, પ્રતાપથી સુખી થઈએ;
ખરી ખરી રે, સુખી નાર તે એને કહીએ: } વારૂં,
સતવંત એવી નવ કોઈ, ગુણીને જ્ઞાની, ગુણીને જ્ઞાની,
સબ સુંદર નગરમેં સુંદર તુહી, ઔર શયાની.
હીંદુસ્તાની–પરવર તુ, સાયા મુદામ તેરા રખીઓ,
પરવર તુ, જામે આરામ ભર દીજીઓ,
પરવર તુ, કરમો રહેમ તેરા કીજીઓ. } ભલા.
રખીઓ સબકો ખુશ ખુરરમ, કરકે મેહેરબાની, કરકે મેહેરબાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

———o———

મૈનાવત રાનીકી આમદ.

હોરી—જોગીઆ.

("બાંકે મીરજાંને ધુમ મચાઈ"—એહ રાહ.)
આઈ આઈ મૈનાવત રાની,
રાની શેહર સુંદરકી શયાની.—આઇ આઈ.
હરકી દયાસે રહે સુખી જગમે,
સુખી સદા પુત સંગરે,
સરતાજ રાજકી જુગ જુગ જીઓ:
તુમકો–ભલા તુમકો મુબારીક એહ વાની—ભલા.
રાની શેહેર સુદરકી શયાની.—આઇ આઈ.

———o———

દગાખોર દુન્યા.

પદ—પીલુ.

("ગુરૂ કુરપા જંન પાયોરે ભાઈ."—એહ રાહ.)
જગત સનસારમે સારી ઠગાઇ,
જીવન નાહી એહ ખાલી બડાઇ.—જગત સનસારમે.

ગુરૂનાથકે ધયાનમે જગ છોડા,
જોગ લીઆ ભોગસે મુખ મોડ—જગત સનસારમે.
ભવ સાગર બીચ તીરના કઠનરે,
ડુબ મુવે લાખો વાકે મૌજનમે.—જગત સનસારમે.
મારગ નાણી ભાઈ સીધો યાંહાંકો,
પોહોંચે કાંહાં રાણી નીકલો કાંહાકો.—જગત સનસારમે.
કંહાંકે બેટે, કંહાકેરે બંધુ ભાઈ,
નાહીં કો હમરો સીવા એક સાંઇ—જગત સનસારમે.
આરામ છોડા, છોડા ચયેનરે,
ભજે રામ નામ દીનભી રયેન રે.—જગત સનસારમે.

——o——

યજહાંકી સીતાયરા.

ઠુંમરી—ઝંઝોટી.

(" લાગીરે મોરી જાન."—એહ રાહ.)

ભજ મનરે ભજ રામ,
દુનીઆ ભુલાએકે-ભજ મનરે.
જીવન થોડા—રસતા બીકટ રે,
જપ હર પલ હર નામ—ભજ મનરે.
ભોગકો છોડ—જોગકો લેના,
કઠન કઠન રે એહ કામ—ભજ મનરે.

——o——

ગોપીચંદકી તારીફ.

ઠુંમરી—ઝંઝોટી.

(" નથનીદા મોતી, હો મોરે રાજા "—એહ રાહ.)

નગરીકો પીતા, હો ગોપીચંદા.
તોરે ચરનકો લાગેરે.—નગરીકો પીતા.
રતન સીંહાસન, સોભે સુંદર તોએ,
કલગી ઝુકે તોરી.—હો ગોપીચંદા.

——o——

જાલીમ મૌત.

ગઝલ.

("દીલ છીન લે ગયા મેરા એક યાર ચમનમે"—એહ રાહ.)

સોતે હયેં હજારોં યાંહાં બેયાર કબરમે,—દુનીઆકી જફાસે,
ક્યા પીરો જવાં એકસા હયેં બોઆર કબરમે.—અજલકી હવાસે.
લયેલીકી જુદાઈમે થા મજનુતો દીવાના—ઔર બેકસો નાલાન
ગમ અપના ન વોહ કર સકા ઈજહાર કબરમે,—નાલાઓ સદાસે.
કુરતમપે કીઆ ગલબા અજલને જો ઊછલ કર,—વહીં ઉસકો દબાયા,
હો કુશતા પડા જાકે અસફંદીયાર કબરમે.—બસ હાલે તબાસે.
દારાબ ઔર નોશીરવાં જંમશીદ ઔર કાઊસ—ગયે જેર જમાકે
પીઈ જામે ફના લેટા શહરયાર કબરમે.—હો જેર કજાસે.
ફરહાદસે જીસ દમ કીઆ શીરીને કીનારા,—લીઈ કીસને કહો દાદ
અજલને ભેજા ઊસકા હો ગમખાર કબરમે.—કુછ મેહેરો મયાસે.
યુસુફો જુલીખાકા રહા કુછ ન સીવા નામ,—ઈસ વરકે જેહા પર,
સોતે હયેં અબસ દીલબરો દીલદાર કબરમે.—વોહી દસતે ફનાંસે.
તદબીર ચલી કુચ ન ફલાતુંકી કજા પર,—લુકમાં હુવા આજેજ,
ગયે સાત હજારોકે વોહ બીમાર કબરમે.—હુવા કુછ ન દવાસે.
રહે જાએંગી સબ હસરતેં દીલકી યાંહાં અફસોસ,—જબ આંવેગા પયેગામ,
સબ છોડ અબસ હોંગે ગીરીફતાર કબરમે.—ઇસ કાલુ બલાસે.
ક્યા કામ હમે આવેંગે એહ દોલતો દુનીઆ,—એહ અયેશ ઔર આરામ,
ન સાથ કોઈ આવેંગે તબ યાર કબરમે.—રબ કામ ખુદાસે.

ગોપીચંદકી રાનીઆં ઊસકો નહલાતે વક્ત ગાતી હયેં.

ગરબી.

("છનકારી તારી ઓઢને મે વાડોરે મલી."—એહ રાહ.)

ભર પાની સહેલીઆં હયેં દેતી સોહામની
દેતી સોહામની, રાજા દેતી સોહામની—ભર પાની સહેલીઆં.
ચૌકી સોનેરીપે બયેઠા ભર ભર લેવે નીર,
રાનીઆં બંધે હાત ધુલાવે તોરા સરીર.—ભર પાની સહેલીઆં.
રાજન મલો અંગ જરા અતર ઔર અબીર,
બાદ ભલા બાંધીએ કતરેદાં ચીરાં સીર.—ભર પાની સહેલીઆં.

મોહન તોરા મુખડા ખીરાજે ચંદર સમાન,
સોલા સો રાનીઆં તોરી દેત પોતે જાન.—ભર પાંની સહેલીઆં,
સહેલીઆં બારા સૌ કરત સેવા હયે ખડી,
ઝારીઆં દેત પાનીકી જી હીરોંમે જડી.—ભર પાની સહેલીઆં.
નાહો નાહો નાહો રાજાજી નાહો માહારાજ,
પહેનો ફેર સોહામને સરપે જડીત તાજ.—ભર પાની સહેલીઆં
બયેઠો ફેર આરામ સે જી રાનીઓંકે સંગ,
સંગ સખીઅન સુંદરકે ઉઠવાઈઓ રસ રંગ.—ભર પાની સહેલીઆં.

———o———

જીંદગીકા રસ્તા.

પદ.

(" મયે મોહન સંગ પરીત લગાઈ."—એહ રાહ.)

કહેદે મુસાફર, કાંહાંસે તુ આયા,
જાવેગા કાંહા તુને રસ્તા ભુલાયા. —કહેદે મુસાફર,

નાહી ખબર તોહે અપને વતનકી,
મારગ સાચ કંહી નાહી પાયા;
સાથી ન તેરા ન કોઈ હયે રાહી;
બોજા એહ ભારી હયે સરપે ઉઠાયા. —કહેદે મુસાફર.

સાગર ભવકોતો બીચ બહેત હયે,
કયેસે ઉતરીએ એહ દરીઆ પરાયા;
નાવ એહ ઉછલત મૌજોંપે ભારી:
સેંયકડોંને સીંધુંમે જાન ગમાયા. —કહેદે મુસાફર.

તન મનકી કછુ આસ ન રખીઓ,
હીમત હારેતો જાહાજ ડુબાયા,
દુખકે ખડક ઔર પાહાડો ફીકરકે ;
ને રસ્તા કદમ દર કદમ અટકાયા. —કહેદે મુસાફર.

નેકીકા હોકા લીઆ જીસને હાતો,
આખર અપને મુકામકો પાયા:
આરામ ચયેનસે અમરત પીઆ ;
મનકી મુરાદકા રતન મીલાયા. —કહેદે મુસાફર.

———o———

સચ્ચા ગુરૂ—એક યજદાં.

પદ—ઝીંઝોટી.

("બનસી બાજી સો મોરા મન રૂસ ગયો રે."—એહ રાહ.)

ગુરૂ સાચ સીવા રામ દુજા કોઈ નાંહીં રે.
ભયો ભયો જગત સબ તારે સરન. —ગુરૂ સાચ.
માનવ કોઈ—વાકો ન પૌંહોંચે,
સત્યનાથ વોહી એક બીચ જગ સાંઈરે —ભયો ભયો.
સાધુ સંત—દેખનકે સબરે,
સંત સીખ દેનહાર સાચ હર વોહીરે. —ભયો ભયો.
ઢુંડત શોધત—સૃશટીમે સારી,
બીચ જલ થલ જોડી વાકી નાહી પાઈ રે. —ભયો ભયો.
બારી બારી—માંગું રહાઈ,
દયા દીપક દીખાયો દત અબ કાંઈ રે. —ભયો ભયો.
માંગું માંગું—મનકી મુરાદેં,
ધરૂં સીસ તારે ચરન કર ખાક પાઈ રે. —ભયો ભયો.
પાઉં પાઉં—દરસ તેહારો,
દાસ માંગે ધર આસ એહી મન માહીરે. —ભયો ભયો.
આરામ દીજો—દોનો જગતમે,
ધરૂં ચીત તેરો નીત પ્રભુ પચતાઈ રે. —ભયો ભયો.

——o——

સાધુઓંકી અરજ.

પદ—પરજ.

દયાવંત દાતાર કીજો દયા,
કરમ કર મયાકી ફીરાવો નીગાહ.
ખડા પાપી યાંહાં અપને સરકો ઝુકા,
દરસ તેરા સાંઈ જરા, તુ બતા.
તેરે ખૌફકી આગ કર તુ નરમ,
ગોપીચંદપે કીજો દયાસે કરમ.
દયાવંત દાતાર કીજો દયા,
કરમ કર મયાકી ફીરાવો નીગાહ.

——o——

"ગુલ બા સનોબર ચે કરદ"કા ઉરદુ ખેલ.

લાલાકા ગાના.

"ફસ્ત મજનુકી તૈયારી, ખુન લયેલાકા હુવા જારી"—એહ રાહ.

હસ્તી ફીરતી હું દીન સારા—હુરર હાશ હુશ હુશ હાશ !
કાંહાં ભાગતી હો મુરગયાં મેરી,
અરી હુશ ! ઘરકી તું રાહ લેરી,
હયે બીલ્લી તુમારી વાંહ બયેરી,
અહી લંગડી તું યાંહાં કેઉં ઠયેરી !
ચલો ચલોરી મુરગયાં મેરી—ઘરકા લઓ રસ્તા !
ભીરકા નહીંતો અબ મારૂંગી—સરમે હમામ દસ્તા !
ભારી સરપે હયે મેરે ભારા—હુરર હાશ હુશ હાશ !
હસ્તી ફીરતી હું દીન સારા—હુરર હાશ હુશ હુશ હાશ !
હા હા હા હા હા હા હા હા.
ક્યા ઠુમકટી ચલી. હયે વાહ વાહ !
મુરેગે કો દેખો વોહ સાહ ! સાહા !
કાલીરી ઈધર તું આહ ! આહ !
કુટ કુટ કેઉં કરતી હો સુનો ! કુ કુ કુ કુ !
મુરગેને ફેર બાંગ દીઈ—હુરરર સુ સુ સુ ! !
પાસ ઘર હયે હમારા—હુરર હાશ હુશ હુશ હાશ ! !

———o———

કુતબોદીન લાલ પઘડીકો યાદ કરકે ગાતાહયે.

કાહારવા.

"જોગી મોરા રામા કાંહા ગયો રે"—એહ રાહ.

લાલ મેરી પઘડી ઢુંડ લાવો રે
ઢુંડ લાવો, ઢુંડ લાવો, ઢુંડ લાવો રે —લાલ મેરી.
ઔરતકી બુલાક લે—ગયા વોહ નાપાકરે,
જુતીઆં મેરે પ્યારે, અજી જાકે લાવોરે —લાલ મેરી.
સોટા હરે બાંસકા—મોગ્રા એહ મદરાસકા,
પીચડા કાહાડું—બાહાદરકો કોઈ પકડ લાવોરે—લાલ મેરી.
ઈદરસે ભગાયા, ઉધરસે નહસાયા,
મુઝકો ખુબ સતાયા, અબ જલદી લાવો રે —લાલ મેરી.

———o———

બાહાદરકી મ્હોબ્બત.

લાવણી.

" સખી સજન બીના મુઝે નીંદ નહીં આતી"—એહ રાહ.

બડી મ્હોબ્બત બુરી કહું ઇસકી ક્યા કાંહાંની,
લાખોંકે દીલકો હુઈ ઇસસે હયેરાની.
ક્યા અસર કીઆ લુભાય દુન્યાં સારી,
દીલ દરદ કરે દીસે ન દીલબર પ્યારી.
છોટે બડે ઔર જઈફ જવાનો,
શાને હોસોં વોહભી બને દીવાનો.
ઇશક આતસ બુજે ન ડાલો પાની,
લાખોંકે દીલકો હુઈ ઇસસે હયેરાંની,
નાગ ડસા મનકો જીસે મ્હોબ્બતકા,
તાલેબ ન રહે વોહ જાનમાલ દોલતકા.
સીલગા દીયે ઇસનેતો દરીઆ ભારી,
સીવા વસ્લકે ઉડે ન એહ ખુમારી.
ન હો કભુ આરામ મીલે અગર ન જાની,
લાખોંકે દીલકો હુઈ ઇસસે હયેરાની.

——o——

મેહેરઅંગીજકા ગાના.

૧—ગજલ.—ભયેરવી.

"ઇશકમે તેરે કાહે ગમ સરપે લીઆ જો હો સો હો"—એહ રાહ.

જુલફાંમે તેરે ગુલબદન—દીલતો ફસા જો હો સો હો,
અબરૂકી તેજ તેગસે—સરભી કટા જો હો સો હો.
જાન ચલી જીગર જલા—શોલે ઉઠે હયે જોશસે,
ઇશકકે તીરકે જખ્મોસે—ખુન બહા જો હો સો હો.
હાલત હમારી ભુલ ગયે—અકલ ઔર હોશ ઉડ ગઈ,
કુચેમે તેરે ભટકે હમ—હોકે ગદા જો હો સો હો.
કોન હું ઔર કહાં હું મયે—આઈ કાંહાંસે જાઉં કાંહાં,
કરતી હું મયે કીધર ગુજર—ભુલી હું રાહ જો હો સો હો.
સખ્ત મેરી બીમારી હયે—કામ નહીં તબીબસે,
મુઝસે મરજકી કંઈ—કીઈ ન દવા જો હો સો હો.

૨–ગઝલ (કાફી–જીલ્લા.)

"સરપે ખાક ઉડાતા ઝુમતા મસ્તાના આતા હયે"—એહ રાહ.

દીલ હીજરમે દીલદારકે, દીવાના હો ગયા,
સરઅશક ચશ્મોસે ગીરા, દુરદાના હો ગયા,
એખલાસસે અઈઆર વોહ બયેઠા ન મેરે પાસ,
ફુરકતમે ઉસકે હમકો અબ ગમ ખાના હો ગયા.
ગુલશને દીલકો મેરે ઉસને કીઆ તારાજ,
ગુલ ગયે મુરઝાકે સબ વીરાના હો ગયા.
ન હોશ થી ઉસમે જરી, જબ આયા ઈસ તરફ,
એક બ એક કીસ સહેરસે ફેર શાના હો ગયા.
મેલમાન થા આયા ઊતર, યા થા કોઈ અખ્તર,
આના હુવા યાંહાં જીસ કદર, યુંહી જાના હો ગયા.

૩–ગઝલ (ઝીંઝોટી.)

" ગમે દુરીસે જીઈ જલતા હયે"—એહ રાહ.

હમેં જેહાંસે નહીં કામ હમ આશક દીવાને હયેં.
ગયે હો આપ કાંહ કર હમસેતો અયેસે બહાને હયે.

દોહરા– હાંય દીખાકે નયેનકી,—રસીઆને તલવાર
તનકે કીને તુકડે—કલીજે માર કટાર,
ખડે યાંહાં શોકસે હમ અપને એહ સરકો કટાને હયેં.

દોહરા– ભુલ ગયે અબ હમ ધરમ—ભુલ ગયે ઈમાન,
પુંજત હયેં વોહ મુરતેં—ભવા જીનકે કમાન.
મસજીદેં હમસે મરતોંકી અબતો મયેખાને હયેં.

દોહરા– ભડકત શોલે પ્રેમકે—રાખ હુવા બદન
તન મન સારા જલ ચુકા—નયેન પડત અગન,
તુમહારી પહેલુમે જાની કયા બીઠાતે બીગાને હયે.

દોહરા– રયેન સારી જાગ રહે—પર ન હુવા મીલાપ,
દે ગયેયે જો બચન—ભુલ ગયે હો આપ.
અશક બારીસે હુવે તર હમારે સરાને હયેં.

દોહરા– ગુજર ગઈ હયે ઘડી ઘડી—ગુજરે દીન ઔર સાલ,
અબ તક જાલીમ આએ નહીં–કીઆ મેરા એહ હાલ.
ખયાલે યારમે અફસોસ ગુજર ગયે જમાને હયે.

———o———

લાલા પીસ્તી પીસ્તી ગાના ગાતી હયે.

ચૌકી.

"ચૌક મયે ભરૂંગી, ચૌકીકે ચાર કોને"—એહ રાહ.
ધાન મયે પીસુંગી—ધાનમે કંકરા,
પીસ્તે પીસ્તે લાલા—કરતી હયે નખરા,
ખુદા મેરા મરદ—ગય હયે બજારકો,
આયેગા ઘરમે જબ—કરેગા ઝગડા—ધાન મયે.
દાહડી ઉસકી પકડ—લગાઉંગી થપડ,
નહીતો ચુલમેસે—ખેંચુંગી લકડા—ધાન મયે.
લકડી વોહ લેગા તો—ફોલતી લગેગી હાતમે,
મારેગા મુઝકો ગર—ભીરકાઉંગી ઠીકરા—ધાન મયે.
ચલરી લાલા તું પીસ—બાતાં કરતી કેહેરી,
ચુપકે ચક્કી ચલા—બાતે છોડ સતરા—ધાન મયે.
જલો મેરી કીટ કીટ—જલો મેરા બકવા,
પીસ્તે પીસ્તે આટા—સારા એહ બીગડા—ધાન મયે.

———o———

બાહાદર કાજી હુવા ઉસકી ખુશાલીમે દહેકાની ઔર લાલાકા ગાના.

કાહારવા.

"સાડે તીન પૈસે સેર મછલી ના બેચુંગી."—એહ રાહ.
દહેકાની—લાલા નાચ, પ્યારી નાચ, ગોરી નાચ જરારી,
આટા સારા જલને દે, ચક્કી પર સટ રાખ,
લાલા—કાંહાંસે ગાંજા પીકે આયા, જલો તેરી એહ નાખ,
દહેકાની—લાલા નાચ, પ્યારી નાચ, ગોરી નાચ જરારી.
હેસ હસ હસ તું, હા હા હા હા હા હા,
લાલા—મુવે નીકલ યહાંસે, તુંયું કાંહાસે છાકટા હુવા.
દહેકાની—લાલા નાચ, પ્યારી નાચ, ગોરી નાચ જરારી.
હસના શુરૂ કર તું, નાચારી મેરે સાથ,
લાલા—ભંગડમીઆકે માનીનદ, તુમ કરતે કયું હો બાત.
દહેકાની—લાલા નાચ, પ્યારી નાચ, ગોરી નાચ જરારી.
નખરે સારે છોડદો હસ હસ નાચો ખુવા.

લાલા—ભયેંસ મરી હયે પડોસીકી, નફા યા કુછ હુવા.
દહેકાની—લાલા નાચ, પ્યારી નાચ, ગોરી નાચ જરારી.

—o—

દીલઆરામકા ગાના.

ગઝલ—(ભયેરવી).

("દરદો ગમ કીસસે કહું"—એહ રાહ.)

દીલરૂબા મેરાભી દીલ દેનેકો આના જાના,
મુરગે દીલમેરા જરા આકે છુડાના જાના.
કયેસી સંગદીલી દીખાતે હો હંમે તુંમ પયારે,
ફકત નજરોંસે નજર હંમસે મીલાના જાના.
દામે મ્હોબ્બતમે મુઝે કરકે અસીર અએ જાની,
તુમકો લાજીમ નહી હયે મુઝકો સતા જાના.
ચશમ ગીરીઆસે મેરે અશક ટપકતે હયે મુદામ,
એક નજર દેખ મુજે આકે મનાના જાના.
તેગે અબરૂસે કીઆ મુઝકો કતલ અએ સંગદીલ,
મરતે દમ તોભી ભલા મુખડા દીખાના જાના.
આતશે ઇશકસે તો જલ ચુકી હું મયે જાની,
હાત બીમારકોંભી દેખ લગાના જાના.
જાન જાતી હયે દીલઆરામકી ઢલકે પયારે,
હાતસે અપને કફન ઉસકો પહેનાના જાના.

—o—

પરીઓંકા ગાના.

કાહારવા.

("મોતી મહેલકે બીચરે દરીઆઇકા બંગલા"—એહ રાહ.)

સનોબર શાહકે હુજુરરે—નાચે ગાએરી પરીઆં,
ગુલકા અંદેશા દીલસે નીકાલો,
રાજાજી ન હો રંજુંરરે—નાચે ગાએરી પરીઆં,
સીના કરો અબ કીનેસે ખાલી,—
ખુરમીકા વખત નહી દુરરે—નાચે ગાએરી પરીઆં,

—o—

મેહેરઅંગીજકા ગાના.

ગઝલ.

("દીલ અગર માંગોગે તુમ, અયે સનમ—એહ રાહ.)

ફુરકતમે તેરે ખોવેંગે હમ સબરો કરાર,—કબ તક અએ યાર,
વસલકે તેરે રહેગે હમ યાંહાં ઈનતેજાર—કબ તક અએ યાર.
કેઊ નહીં તેરા દીખાતા જલવા હમે તું,—અએ દીલ પઝીર,
કરેંગે રોરોકે ગમ અપના ઈજહાર,—કબ તબ અએ યાર.
બુલબુલા હયે શૌરીદા કે બાગબાં આયા નહીં—મુંહએ કરતે પુકાર,
મુરઝાયેગા હીજરમે મેરા જોબનકા બાહાર,—કબ તક અએ યાર.
તુને જો આંખે ચુરાકે દીઈ તેરી મોહોબ્બતકી—ભરકે હમે જામ,
ઈશકકી તેરે રહેગી હમકુ એહ ખુમાર—કબ તક અએ યાર.
તુઝસે મીલનેકે લીએ રહી હયે મુશતાક યાંહાં મેહેરઅંગીજ.
દમબદમ એ જુલફોંકો અપને યાંહાં સંવાર,—કબ તક અએ યાર.

—o—

શાદીકી મુબારકબાદીકા ગાના.

(Should old acquaintance be forgoten એહ રાહ.)

પરવરદીગાર સરવર સરદાર ને મીલાયે યાર,
ખુબ ખુશાલી રામશગીરી સે રહે હરબાર.
વકત શીરા ઔર બખ્ત ખુલા હયે હરએકકા ઈસઆંન,
દાદ ખુદાને લીઈ આઈનદા હમપર હો મેહેરબાન.
સારે પ્યારે મીલ ગયે યારો હારી હયે ફુરકત
નામ દુરીકા દુર હુવા હયે ખુલા દરે રહેમત.
અલમાસરૂહબખશ ઔર મેહેરઅંજમીકા હુવા નેકાહ,
રહે મઝેમે દીલબર દોનો હા હા હા હા હા!
આશક માશુકને ગલેમે ડાલે હયે અબ હાર,
ઉઠ રહા હયે દો જેહાંસે શાદીકા પુકાર.
ગુલશનમે હયે ગુલ ખીલે ઔર ગા રહી બુલબુલ,
બલ બલ જાયે કમળ ઉપર બલ ખાકર સંબુલ.
ચશમેં બહેતે હયે ખુશીકે ચશમોશાસે પુરજોશ,
હસ્તી સારી હસ રહી આસમાં હયે બેહોશ.
ધુમ મચી હયે દુન્યામે સબ કાંપ રહી જમીન,
શાદી મુબારીક સબ કહો આમીન અબ આમીન.

એહસાન બડા તેરા હુવા એહ હમપર હએ સરદાર,
મુરાદ આવે બર સબોકી તુંહી અએ કીરતાર

———o———

ઓરીજનલ વીકટોરિયા નાટક મંડળી.

યજદાંકી યાદ.

(સમજ મન સમજીને લાગ સુધરવા—એહ રાહ.)

મદદ કર મહેરસે હમકો ખુદાયા,
તેરી દરગાહમેં સર હયે ઝુકાયા—મદદ કર૦
દામે ફીકીરમેં તું હમકો છુડાદે,
એહ ફયેલા દે બાદલ જો છાયા.
ઈમદાદ માંગે બંદે એહ તેરી,
હયે જારીકા સીર ઉઠાયા. —મદદ કર૦
તેરી હસ્તી એહ તેરાહી આસમાન,
બાગે કુદરત તુંને બીછાયા.
આફતાબો માહતાબ અખ્તર તેરે,
સબ સનસાર તુંને જમાયા. —મદદ કર૦
જાનકી બક્ષીસ તેરીહી યજદાં,
તુંને હી જગકો જીલાયા.
જીનો પરી દેવકા તુંહી સાહેબ,
ઔર તુંનેહી ઈનસાં બનાયા. —મદદ કર૦
ઈનસાફકા તુંહી માલીક આદીલ,
નુર રહેમકા તુને ચમકાયા.
દોનો જેહાંકા હયે પરવર તુંહી,
તુંને લુતફકા બારા બરસાયા. —મદદ કર૦
એહ ફયેદે મુસીબતસે દેતું રહાઈ,
હયે જુલમને હમકો સતાયા.
હર કરને કમ બક્ષ ફીરોજી,
કામ સખ્ત હયે સરપે ઉઠાયા.—મદદ કર૦
રોજીકે આલમમે દરકો ખુલાદે,
હરએકપે રખ તેરા સાયા.

આરામસે સારી હસ્તી સદા સુખી,
રખ પાએદાર ખુશીકા તું સાયા.—મદદ કર૦

———o———

પદમાવતકા ઉરદુ ખેલ.

આરબ લસકરકી કુચ.

મરસીઆ.

(ગમમે હુસેની શાહાકે બને હમતો જલાલી—એહ રાહ.)

ચલો જંગ ઉપર જંગ ઉપર જંગી સીપાહો,
સબ સંગ ચલો તંગ કમરબંધ બંધાવો—ચલો૦
કહીં લુટ કહીં કુટ કહીં ખુન બહાવે,
કહીં નેઝે કહીં તીર કહીં તેગ લગાવે,
કભુ ઝર તો કભુ હીરે કભુ લાલ ઊઠાવો,
સબ સંગ ચલો તંગ કમરબંધ બંધાવો.—ચલો૦
લોટેંગે યાંહાં સદા રંગી ખુમે બેચારે,
હાથોસે કોઈ બચને ન પાવેગા હમારે,
હર જાપે જંગી રંગી લહુ કોઈ બહાવો.
સબ સંગ ચલો તંગ કમરબંધ બંધાવો—ચલો૦
ખંજરસે ઝરાઝર હા ! વોહ સીનોકો ચીરેંગે,
ઝર માલો મતાકે સીવા ધરકો ન ફીરેંગે,
ધર હાથ તબર ધુંવા સર ફીનેકા સમાવો,
સબ સંગ ચલો તંગ કમરબંધ બંધાવો.—ચલો૦
ઝીંદા ન છોડેંગે હમ યાંહાં પીરો જવાંકો,
તા હશર કભુ વોહ ન હીલાએગા ઝબાંકો,
મયેદાંમે ચલો જંગકે ઔર ધુમ મચાવો,
સબ સંગ ચલો તંગ કમરબંધ બંધાવો—ચલો૦

———o———

ફતેહકી ખુશાલી.

હોરી.

બાકે મીરજાને ધુમ મચાઈ—એહ રાહ.

ફતેહ ફતેહ ફતેહ પુકારો,
આજ ફતેહ હુઈ હયે પુકારો—ટેક.

મારી લડાઈ, ફતેહ મીલાઈ.—જંગકી ધુમ મચાઈ;
તેગ કટારોંસે સરકો ઉડાએ,
ફતેહ, આહા ! ફતેહકા નામ પુકારો,
ભલા, આજ ફતેહ હુઈ હયે પુકારો—ફતેહ ફતેહ.

———o———

રજપુતોંકા કીલ્લા—અરબ ઔર રજપુતોંકા સવાલો-જવાબ.

(" રાજા હુ મયે કોમકા ઇંદર હયે મેરા નામ "—એહ રાહ.)

અરબો—આના હોતો આવો યાંહાં મયેદાનમે સારે,
આરબ હયે ખડે ખુનકે પ્યાસે એહ તુમહારે.
રજપુતો—હીંમત અગર હોવે તો યાંહાં આવો કીલેપર,
હર વકત બચાતા હયે હમે સાહેબો પરવર.
અરબો—કીસ જોરપે મગરૂર હો કરતે હો એહ બાતેં,
હમ શેર હયેં બકરીસે કભુ ડર નહીં જાતેં,
રજપુતો—પાસબાન હમારા હયે ખુદા સબકા ગડરીઆ,
કયે બાર પંજએ શેરસે ઊસને હયે બચાયા.
અરબો—બાતોંસે તુમહારે નહીં ફાંસેમે ફસેંગે,
કોઈ દમમે તુમહારેહી એહ કીલેમે બસેંગે.
રજપુતો—કીસમતકા નવીશતા જો હો આવેગા વોહી બન,
ન ફરેંગે તકદીરકો તદબીર કે હએ ફન.
અરબો—સબ જરકો હવાલે અગર ઇસ વકત કરોગે,
અજલકે શીકીશતેકી તુમ ચુંગલસે બચોગે.
રજપુતો—રજપુતકે હયેં પુત નહી કામ એહ કરતેં,
દાહાશતસે અજલકી નહીં અયે સરકશોં ડરતેં.
અરબો—તૈયાર હો તબ મોતસે હોનેકો બગલગીર,
મુદઈ હયે તુમહારે અબસ આરબ એહ જંગી.
રજપુતો—સરપર હય મેહર પરવરો દાવરકી હમારે,
દરકાર નહીં કરતેં સખુનકી એહ તુમહારે.

———o———

રૈયતકી નાસ ભાગ.

પદ ખમાંચ.

(" ભજત રામ નામ તોરા દાસરે કબીર રે "—એહ રાહ.)

ભાગો જલદ ભાગો સારે ભાગોજી વયેરાનમે,
આતે હયે દુશમન વોહ પીછે ભાગો કોઈ મયેદાનમે—ભાગો.

ઐક બુડા—હાએ હાએ હાએ મેરા ઘર તો લુટા જાએગા,
હોશ મેરી ઊડ ગઈ જાન નહી જાનમે—ભાગો.
બનીઆ—ઓઇરે મારા બાપજી આ ચીમ જોઉં હોણુરે,
ઘરમો અલી મુકી આવ્યો જીવ તો છે શોમાણમાં—ભાગો.
ઐક લંગડા—લંગડા હું મયે પાંઉં દોનોસે તો ભાગું કીશ તરે,
ભાગા તો અબ જાતા નહીં ફસ ગયા તુફાનમે—ભાગો.
ભૈયાજી—ચુહુલે ઉપર ભાજી ચહડી ગીર ગયો ઘી આગમે,
ચલોભૈયા નાહી ડરો તાનહીકે તાનમે—ભાગો.
પારશી—તાહારૂં ખાનું થાય ખરાબ આએ શું કીધું કામ તે,
કમબખતી શું લાગી જે હું આયો હીંદુસ્તાનમે.—ભાગો.
અંધે ઘાટી—પડલા હયે કોન ઈઠે બાબા માલા ઘેઉન જા,
લંગડા—અંધેમીયાં જોર નહીં પાઉ નાતવાનમે—ભાગો.
અંધે ઘાટી—માજી પાઠી વરતી બસુન વાટ માલા દાખવા,
લંગડા—વાહાજી ભાગો અંધેમીઆં હુબા હું એહસાનમે-ભાગો.

———o———

(" જોયું જોયુંરે મુંબઈ શેહર વડોદરૂં બહુ સારૂં."—એહ રાહ.)
ચાલો ચલોરે હુંડનેકો જાએ—સોહાગન બહેનારી,
જાની જાનીકી નીશાનકો પાએ—સોહાગન બહેનારી.
ઐક ઔરત—અકબરખાં મેરે ભાગકે ગયે હયે,
કટી હયે ઉનકી નાખજી—
હુક્કા પીઆ ન તો અફીમ ચઢાઈ,
મુઝે ન દેખા ઝાંખ.—સોહાગન બહેનારી.
મારવાડીન—ઓ રામચંદરજી ભાગી ગીઆ,
ને ખોલી પડી દકાણરે—
જમે તો કાંઈબી થાયું નહીં,
ને ઉધાર ઉવે શોમાણ—શોહાગન બહેનારી.
બામણી—બાઈ તુમહાલા કાએ સાંગુ મીં,
પળાલે ગોવીંદરાવ હો—
સોડુન ગેલે માલા તે આઇકુન,
લડાઈકા હે નાવ. —સોહાગીન બહેનીહો.
યાહુદન—યા ખુદા યાહુદી યાર અમારો,
ગયો કીધર ઓએ ઓએરે—

બગદાદ અમ અબ કયેસે જાઉંગી,
રાહ ન અમકો પાએ. --સોહાગન બહેનારી૦
સુરતન--ભાણીઆ લાલા નાહાહો કીકા,
તું રામલીને મેલી આજજે--
નાછવુંજ તમને હતું જીઆરજી,
શું કામ કીધું કાજ. --છોહાગણ બેહેનારી૦
ગોવિકરીન--પેદરૂ માજ્જે યેઓ તુ આંગા,
પલુન ગેલો કીત્યાંકરે--
બાંગડે સગળે ઘેઉન ગેલો,
સોડુન આંગા આમાક.--સોહાગણ બહેનોરી.
સીધન--અમરો ચીદી બાગકે ગીઆ,
યાંનચે દુસરે ગાંવ હા--
કાલા કાલા ચુરત ઊચકા,
નયામ તો બબરબાંવ.--ચુવગન બેણીહા૦
પારસન--જી ભઈ મારા ધનીજી પ્યારા,
ગીઆ છે બીજે ગામ જો--
લડાઈ થઈ ને શેહેર લુટાંલુ,
પડયું કાંઈ તેમણે કામ.--સોહાગન બેહેનોજી૦

---o---

ભાંગકા પ્યાલા.

ગજલ.

("શરારારે અરે બુલ બુલ"--એહ રાહ.)

અજબ હયે ભાંગકા પ્યાલા, અહા હા હા હહા હા હા,
મુઝે ખુશ કયેફમે ડાલા, અહા હા હા હહા હા હા.--અજબ હયે.
લીઆ જો એક તેરા ગોટ--ગયા દમ તનસે મેરા છુટ,
ગીરા પીનકંકા હયે જાલા--અહા હા હા, હહા હા હા.--અજબ હયે૦
બના હું મસ્ત મસ્તીમે--ન ઈસકા સાની હસ્તીમેં,
એહ દુનીઆમે હયે બલા--અહા હા હા, હહા હા હા.--અજબ હયે૦
નયા હયે રંગ નઈ રંગત--અજબ ભંગ હયે તેરી સંગત,
તું હયે શાહા સબકા રંગીલા--અહા હા હા, હહા હા હા.--અજબ હયે૦
કહીં હયે સબજ ઔર પીલા--કહીં ઉજલા કહીં કાલા,
કહીં હયે સુરખ ઔર નીલા--અહા હા હા, હહા હા હા.--અજબ હયે૦

---o---

દેશકો છોડતે વક્તકી ઉદાસી.

("અરે મન લુટ ગયો દીલજાની"—એહ રાહ.)

અરે દેશ છાંડ ચલે પરદેસી,
ચલે પરદેસીરે ચલે પરદેસી—અરે દેશ છોડ૦
રાહા દીસત નાંહી આએ કાંહાંપર,
મનકો જલાવે ઉદાસી—અરે દેશ છાંડ૦
દેશભી છોડો—એસકો છોડે,
છાંડ ચલે સબ ખેશી.—અરે દેશ છાંડ૦

---o---

આશક માશુકકા જંગલમે જાના.

ફીરતા હયે હમે કાંહાં કાંહાં, એહ કીસમતકા બદલ જાના,
અલમકે સખ્ત સંગ ઉપર, કાંહાં તક સરકો ટકરાના.—ફીરતા હયે૦
પીદરકે જુલમને તુઝકો, વતનસે કર દીઆ બાહેર,
બીઆબાનોંમે ભટકે હયે, મકાં હયે અબતો વીરાના.—ફીરતા હયે૦
જીદર હો તુમ ઉદર હું મયે, મેરી જીંદગી તુંમહીસે હયે,
ફીરુંગી સાથ તુમહારે, બદલ કર ભેસ મરદાના.—ફીરાતા હયે૦
એહ હયે પોશાક આરબકા, ન પયેછાને હમે કોઈ,
ચલો રબ લે કદમ આગે, ન સર્ખાસે એહ ઘબરાના.—ફીરાતા હયે૦

---o---

આશકકી ફરીયાદ.

("ગઈ એકબએક જો હવા પલટ"—એહ રાહ.)

કીજે હમપે અયેસી જફા નહી, કહો દારપે કયું ચઢાતે હો,
કયા હમસે અયેસી ખતા હુઈ જો ઇસ કદરભી સતાતે હો.—કીજે૦
નહી હમ હયે દુશમન કીસીકેભી, કબુ દુશમની ન કીસીસે કીઈ,
કીસમત હમારી હયે મુદઈ, બટ્ટા કીસ લીએ તુમ લગાતે હો.—કીજે૦
અફલાક હમપે ખફા હુવા, ન તો કુછ હમારા ગુનાહ હુવા,
હમે શહેરસે આવારા કીઆ, ચાહે ગમમે તુમભી ઝુકાતે હો.—કીજે૦
એહી લીખાથા કે જવાનીમે, રહે રોતે હમ પરેશાનીમે,
કાહે રંજભીએહ હયેરાનીપે, ભલા તુમ કહો કયું ગીરાતે હો.—કીજે૦

---o---

સીપાઈઓકા ગાના.

(" આઈ હેવ આ બંગાલી બાબુ "—એહ રાહ.)

પકડો બાંધો મારો લુટો લુચ્ચે ઠગ હયે એહ તમામ.
લાતેં મારો મુક્કી લગાવો ઇનકા પુરા કર દો કામ.—પકડો બાંધો.
સામન જીતના ઇનકા હયેગા લે ચલો સબ અપને સાથ,
શાહા હમારા દેગા હમકો આજ બડા સબસે ઇનામ.—પકડો બાંધો.
આવો ભાઈ દુસરે યાંહાં કોઈ ઠયેલા હયે ભારી બોજા,
ગંજ ભરા કુછ હોગા ઇસમે ઉઠાઓ લે ખુદાકા નામ.—પકડો બાંધો.

—o—

છેલબટાઉ ઔર મોહોના રાનીકા ખેલ.

મોહોના ઔર સહેલીઆં કુવેપર આતી હયે.

ગરબી.

(" ભર પાની સાહેલીઆં હયે બયેઠી સોહામની "—એહ રાહ.)

નીર ગોરી ચલી ભરનેકો મોહોના રાની.
નીર ભરન ચલી નીરત—ગરીઆં ઘરસે,
ભારી ઘઘર સરપે ધરે ચાલે ડગરસે.—નીર ગોરી.
લાલ લગો માથે ટીલક મીસી ભરે દાંત;
કાલે કાલે બાલ ઝુલે મેંહેદી લગી હાત—નીર ગોરી.
પાએલ પએજનીઆં બજે ગરવા ગીરે હાર;
રસ ભરી વોહ નયેનનમે કજરે ચલે ડાર—નીર ગોરી.
બયેઠી વોહ ચોલી તંગ ગોરી છતીઅન દબ જાએ;
બીજ રહ્યો જોબના એહ ભર ભર ઉબરાએ—નીર ગોરી.

—o—

મોહોના ખાવીંદકી યાદમે ગાતી હયે.

હોરી.

("કાહે સખીઆં કહુરી—પીઉ નાહી આએ હમારે."—એહ રાહ.)

પરદેસવા મોરે બાલમા ગએરે—છોડ અકેલી સીધારે;
કારતકમે જીઆ ધરક રહયોરી—આવેંગે બાલમા પીઆરે—પીઉ નાહી.
માસ ગયો વોહ તો રોએ રોએરે—આસ રહી મનમારે;
માગસરમે વાકી દેખ રહી રાહ—સેજ પલંગ તો બીછારે—પીઉ નાહી.

પોસમે હોંશ અબી મનમાંહી—કે સજના આવેંગે દોહારે,
પોસકે સાથ ગયો માહ સગરો—ન અબતક સૈઆં પધારે—પીઉ નાહી.
ફાગનમે લાલ પગડી રંગાઈ—બન ઠન બયેઠી સવારે,
પીચકારી ખેલુંગી રાજનકે સંગ—અબીર ગુલાલ ઊડારે—પીઉ નાહી.
ચઇતરકી હાએ ધુપ પડેરે—અગન પડત પીઉ બીનારે,
મનકી તો આગ બુજાવન ન આએ—કો એલા ભએ હાડ સારે—પીઉ નાહી.
વઇશાખમે ભરભર આઈ બદરા—ઘટાકે ભયે રંગ કારે,
ગરજ ગરજ કર ચમકત બીજલી—છુપ ગયે સબ તારે—પીઉ નાહી.
ટપકત જેશટમે બુંદ મેહકી—પીઉ પીઉ પપૈઆં પુકારે,
પીઉ બીન નયેનન બહીઆં મોરી એહ—સાવનસેભી દુહારે—પીઉ નાહી.
આખાડમે ખુબ ખીલી ચંબેલી—બયેઠી મયે ગજરે ગુંદારે,
ગરવા પીઆકે મયે ડારૂંગી હરવા—શરાવનભી ધુંહી ગયોરે—પીઉ નાહી.
ભાદરવાસે મોરી આસ તુટી—લોચનસેં બહી ધારે,
સાજન અબતક વોહ આએ નાહીરી—જોબન મીલા ધુલ મારે—પીઉ નાહી.

—o—

મોહેના છેલબતાઉકુ સુનાતી હયે.

લાવની.

સુનો અમદાનગરકી હુંગી મયે મોંહેના રાની,
ગુજરાતકે નહી બીચ મેરા કોઈ સાની.
આઈ સાત સહેલીઆંકે મેરી કુવેપર,
રખ શુંમબલ રેશમી સરપે ધરી હું ધાધર.
ખાવીંદ મેરે પરદેશ ગયે હયે પ્યારે,
હો ગયે હયે બરસ બારા વોહ નહી પધારે.
જોબનકે બાહારમે બની મસ્ત મતવારી,
અએ છેલબટાઉ સુરતપે તેરી હું વારી.
તુ પાની પીલા મહોબતકા મુઝે અએ જાની,
ગુજરાતકે નહી બીચ મેરા કોઈ સાની.

—o—

છેલબતાઉકા ગાના.

લાવની.

લગીં લગી મુઝે બાન લગી તુ છુટ ગઈ દીલદાર,
સમઝ તુ અબસે સોહન પીઆરી—મુઝકો તેરા દીલદાર.

ભડક રહી હયે આગ મ્હોબતકી—હુવા મેરા તન ખાક,
ભભુત લગા વોહ વસલકી મેરે—બનાઉં દીલકો પાક.
આયા પેચમે ચઢી ખુમારી—ફસા હું મયે અનજાન,
કીઆ હયે દીલકો હવાલે તેરે—સમઝકે તુજે નાદાન.
ઊડા ન બાતેં ચતુર નાર તુ—બોલ ન યું હસકે,
ટપક રહે હયે લબોંસે તેરે—બુંદે ભલા રસકે.
મસ્ત હુવા હયે મન લગી—મોહન વોહ તેરી તલવાર,
સમઝ તુ અબસે સોહન પીઆરી—મુઝકો તેરા દીલદાર.

મોહોનાકી યાદમાં અમદાનગરકા રાજાકા ગાના.

પદ.

("બીગરી કોન સુધારે"—એહ રાહ.)

ભટકા હું મયે બારા બરસ તક શહેર બહોત ફીર આયારે.
અમદાનગર મયેને છોડા મેરા, છોડી મોહોના રાનીરે,
સફરકો નીકલા બનકે સૌદાગર—ખજાના ખુબ કમાયારે
મુલતાન ગયા ઔર દીલહી દેખી—લખનૌ દેખા નગીનારે.
દેખા બંગાલા સારા મયેને—ચુડીઆં કલકતેકી લાયારે.
કશમીર ગયા લાયા દુશાલે—દેખી મથુરા રાનીરે,
કાશીમે જા તીરથ કીઈ મયેને—ગંગાજલભી લગાયારે.
બીજાપુરકે ગુંબજ દેખ—ગુલકંડેકા કીલારે,
દખનમે મયે રહા બરસ દો—રંગતો ખુબ ઉડાયા રે.
સુરત શહેરમે આયા હું અબ અમદાનગરકો જાઉંરે.
મોહેનાસે જા મીલું પ્યારી—મુજે મીલા દે ખુદાયારે.

મોહના ગાતી હયે.

ગજલ.

'બાહર આઈ ભરદે બાદ એ'—એહ રાહ.

ખુદાયા હમપે એહ આઈ બલા એહ નાગાની હયે.
ગજબ હયે સખ્ત આફત હયે કબાહત ઓર ગેરાની હયે.
સીતમ કરતે હો તુમ મુઝપર સતાના યું નહી અછા,
સુની હયે એહ બાત ઝુઠી કહો કીસકી જબાની હયે.
અરે હું બેગુનાહ મયે હુઈ કહો તકસીર કયા મોરી,
ખતાકે દાગકી મુઝપર નહીં કુછભી નીશાની હયે.

મેરે એહ પાક દીલ હોગા, બદન ખાલીસ હયે એહ માનો,
ચમકતી પાકસાઈસે મેરી રોશન પેશાની હયે.
કીસીને દુસમનીસે એહ ગીલા મેરા કીઆ હોગા,
તાઆજુબ હું કે તુમનેભી ગલત એહ બાત માની હયે.
અગર મનજુર હો તુમકો મુઝે રૂસવા કરો જેહાંમે,
જો રૂઠો આપ હમસે તો ખુદાકી મેહેરબાની હયે.
ખતાવાર ગરચે હુંગી મયે ન દેખું સુરતે આરામ,
કટાને સરકો અપને અબ ખડી મોહેના એહ રાની હયે.

——o——

મોહોનાકા કસમ.

ગજલ (બેહાગ)

મુઝકો હયે મેરે રાસ્ત એહ પયેમાનકી કસમ,
ઔર રાજ મેરે સારે એહ પીનહાનકી કસમ.
ખાવીંદ મેરે ઔર એહ જોગીકે ફકત સીવા,
મુઝકો છુવા ન ઔરને હયે જાનકી કસમ
ઈન દોનોકે સીવા અગર કીસને હો આપના હાત,
મુઝકો લગાયા હો તો હયે ઈમાનકી કસમ.
કહેતી હું રાસ્ત ઝુઠી નહીં હયેગી એહ ઝબાન,
ઇસ નાજકી કસમ હયે મેરી શાનકી કસમ.
ગર હુંગી રાસ્ત તોહી મયે આરામ પાઉંગી,
એરને મરૂંગી ઝહેરસે યઝદાનકી કસમ.

——o——

છેલ બટાઉકા ગાનાં.

ગજલ.

('બાહાર આઈ ભરદે બાદ એ'—એ રાહ.)

મઝા જો આજ હયે પાયા, ન પાયા હયે કભુ અયેસા,
ન ઉલફતકા મયે શીરીં—ચખાયા હયે કભુ અયેસા.
તેરી ચશમોકે નરગીસમે—હુઈ હું મુબતીલા જાલીમ,
ન કાજલ આંખોમે તુને—લગાયા હયે કભુ અયેસા.
તજલ્લી તુઝમે જો હયે એહ—ન હોગી માહેતાબામે,
ન જલવા શમસને અબતક દીખા હયે કભુ અયેસા.
ન જાનું કૌન હુંગી મયે—ન હયે માલુમ હું કાંહાંપે,
હમારા હુસ્ન હમને—ભુલાયા હયે કભુ અયેસા.

તુહીં આરામ હયે મેરા—તુંહી હયે જીંદગી મેરી,
ન આંખોમે મેરે કોઈ—સમાયા હયે કબુ અયેસા.

———o———

મોહોનાકા ખાવીંદકા ગમ.

લાવની.

("ગુલ ચમનમે બીછુ છુપા"—એહ રાહ.)
ભર જોબનમે તું તો નીકલ ગઈ મેરી મોહેના,
ક્યા યાદ તેરીમે રોતે સદા હમ રહેના.
તુ ખીલીથી જયસી બાગકે બીચ ચંબેલી,
કાંહાં છોડ ગઈ તુ મુઝકો મેરી અલબેલી.
તેરે મૌતને મુઝકો ઝખમ કીઆ હયે ભારી.
મોહેના તુ મેરી દોલતો ધન થી સારી.
બદનામ કીઆરી તુને મુઝે અબ જગમે,
જોશ ખાકે ઊછલ હયે રહા લહુ અબ રગમે.
ઓ મુવા મયે કીસસે જાકે દુખ એહ કહેના,
ક્યા યાદ તેરીમે રોતે સદા હમ રહેના.

———o———

ખુશાલીકા ગાના.

હોરી.

("ફાગનકે દીન ચાર"—એહ રાહ.)
મધવા ગુલાબીકી જામ—સખીરી,
પીઈ લે પીલાલે જબતક એહ રૂત હયે—મધવા.
મધવા પીલાદે—સ્વર્ગ ખુલા દે,
બન રહું તેરો ગુલામ—સખીરી—પીઈલે—મધવા.

———o———

અલમાસ ઔર જમરૂદકા ઉરદુ ખેલ.

બાગબાનકા ગાના.

લાવની.

("કાન ઉઠાવો બોલોજી આંખે"—એહ રાહ.)
સુનોજી યારાં દીઈથી જીઆફત ગધેને એક રોજ બાઉવાઊકો.
ખુશ હો બયેઠ બહોત દીનોસે ધોંચી ધોંચી ઔર બાઉવાઉ.

કુતે મીઆને દુમ હીલાકે કહા બીરાદર પ્યારે ખર,
સાથ ધોબીકે ધાટ તરફ આજ આપ ગયે નહીં કેઉં કર કર.
ગધેખાંનને કાન ઉઠાએ દીઆ જવાબકે સુન ભાઈ,
નસીબ મેરે બડેકે ઉસકો સખ્ત આજ હયે તપ આઈ.
ધોબીન સરકો કુટ રહી હયે બચ્ચે હયે કરતે ટેંઆંઉ મેંઆઉ,
ખુશ હો બયેડ બહોત દીનોસે ધોંચી ધોંચી ઔર બાઉવાઉ.
કહા કુતેને ખુબ હયે જબતો ચલો સયેર હમ કર આએં.
સુખ દુખકી કુછ બાતે કરે ઔર જરાબી જીઈકો બહેલાએં.
ખેત હરા એક ખુબ ખીલાથા દોનો ગયે ઉસકે દરમયાંન.
ધાંસમે ચરને લગે મજેસે કુદ કુદ કે ગધેખાન.
કુત્તા અંદેસા કરને લગા કે ધાંસકો મયે કેઉં કર ખાઉં,
ખુશ હો બયડ બહોત દીનોસે ધોંચી ધોંચી ઔર બાઉવાઉ.
આયા ગધ્ધા ખુબ રંગમે યારાં ખડે કીએ ફેર અપને કાન,
ધોંઓ ધોંઓ કર ખંખાર પહેલે તરાનેકી એક ખંચેચી તાન.
ધોંચી ધોંચી ધોં ધોંચી ઓં ધોં ધોં ધોંચી ધોંચી,
નીગાહબાન તક ખેતકે યારાં આવાજ ગધેકી એહ પોહોચી.
સોટા બડા એક લેકે વોહ આયા આગે ભલા મયે ક્યા ગાઉં.
ન ખુશ હો બયડ બહોત દીનો તક ધોંચી ધોંચી ઔર બાઉવાઉ.

———o———

અલમાસ સેજપે ગાતા હુયે.

દાદરા.

(" નદીઆં નાલે બીસર આઈ કંગના "—એહ રાહ.)

કલીઆં ખીલીરે ચીટીક રહી ચાંદની—કલીઆં.
હોજ બીચ પાનીઆ ઉડે છલછલકે,
ચંદર ચમકે જયસી દામની —કલીઆં.

———o———

જોડુંદારશાહકી મુનાજાત.

ગજલ (ભયેરવી.)

(" દીલકે દેનેસે કીસી રાહ મુઝે ઈનકાર નહીં "—એહ રાહ.)

દાદ ચાહતે હયે તેરી સરકો હંમ હરબાર ઝુકા—દાદ લે તું અએ ખુદા,
અબરે બારાને રહેમ હમપે અએ કીરતાર ઝુકા—કતરએ મેહેર ગીરા.
દરદસે દીલપે સીઆહીકી ધટા છાઈ હયે—આઈ સૌદાઈ હયે,
જાન ગમ સહેનસે એહ હોટોકે તક આઈ હયે—દીલતો હયે ખાર હુવા.

ગુલશને અરમાંપે હમારે હએ બેજાં ફુક ગઇ—શાખ બાકે ન રહી,
ગુરતો મુરઝાએ ગયે કલીઆંભી સબ સુક ગઇ—શજર કોઈ ન રહા.
બરકે અજાબ ચમકતી હયે ખુદાયા હમપે—અબર છાયા હમપે,
હયેફ ફીસને એહ ગજબ અયેસા ગીરાયા હમપે-જીએ કયું કરકે ભલા.
ગરદીશે અફલાકને અબ જોર કીએ હયે અફસોસ-ધોકે દીએ હયે અફસોસ
સર ઉપર કોહે અલંમ ચુપકે લીએ હયે અફસોસ—બખ્ત ઉલટા હયે શીરા.
જંજીરે સૌદાઈમે પાબંદ હુવા હયે અલમાસ—દીલકી ટુટી હયે આસ,
અદના ઓ આલા હયે સબો રોજ તો રંજ રો ઉદાસ-દરદકર અબ વોહ દફા.
સુરતે આરામ દીખા ફેર યાંહાં યજદાં હમકો—રખ ન તલપતા હમકો,
રહેમસે ઉસકો છુડા ઔર કર ખંદા હમકો—મેહેરસે મરજ મીટા.

———o———

અલમાસ ફીરોજાકી ગમગીનીમે ગાતા હુયે.

જીલ્લા (કાફી.)

(" અપને શાહાજાદે આલમકે લીએ "—એહ રાહ.)

હોજી ચમક ઝમક રહી દાંમનીઆં-કાંહાં પ્રીત લગા ગઈ કામનીઆ.
મન ખાક ભયો—તન આગ લગી,
મોહે સયેન બતાગઈ—આખરીઆં—હોજી ચમક.
કોઈ જાયે કહોકે—ફીરોજા પરી,
ગઈ મન હમરે છા—બાદરીઆં —હોજી ચમક.
અખીઆં મારી—બાંકી તીરછી,
આરામ લુટા—ઔર નીંદરીઆં —હોજી ચમક.

———o———

સાદીકી ખુશાલીમે નોકર લોંગકા ગાના.

લાવની.

(" ચલ બાત છોડ દે કાના "—એહ રાહ.)

સબ:—આજ રાગ ખુશીકે ગાના—ગાનારે ધુમ મચાના,
સબ:—દીન શાદીકા મુબારક—વાહ ચમક રહા હયે ચકચક,
સબ:—ખુબ આજકીજી ખુશહાલી—સબ લોંગ બજાવો તાલી.

ઝુલ.

બાવરચી:—બડી દેગ ચુલેપર ચડી,
ઝાડુવાલા:—સબ જાયતો હયે ઝડી જુડી,
તબલચી:—વાહ મજા આજ કયા પડી,

પંચી:—(શરાબ પીકે)—જામ પીઈ જાના—ગાના રે ધુમ મચાના.
સબ:—આજ રાગ ખુશીકે ગાના—ગાનારે ધુમ મચાના.
સબ:—આયા જોક અકડસે અલમાસ—શાહાજાદી જમરૂદકે પાસ.
સબ:—હોગી દોનોકી અબ શાદી—ફેર સબકી જાએ આબાદી.

ઝુલ.

બાવરચી:—પકે રંગા રંગકે પલાવ,
ઝાડુવાલા:—ચલો ચલો હાત સબ ચલાવ,
તબલચી:—(નાચ કર) મેરા હાથ પકડ કોઈ નચાવ.
પંચી:—(ઝોકા ખાકર)—નહીં હમારા ઠીકાના—ગાનારે ધુમ મચાના,
સબ:—આજ રાગ ખુશીકે ગાના—ગાનારે ધુમ મચાના.
સબ:—ક્યા ખુશી આજકી યારો—વાહા મગન મગન હયે સારો,
સબ:—કોઈ લટર પટર હયે રંગમે—કોઈ લીએ થાપ મુરદંગમે.

ઝુલ.

બાવરચી:—ખાવો પેટભર ખાવો,
ઝાડુવાલા:—લાવો મીઆ જામ લાવો,
તબલચી:—ગાવો નાચ કુદકર ગાવો,
પંચી:—(પીતા હયે)—શીશા મુહકો લગાના—ગાનારે ધુમ મચાના.
સબ:—આજ રાગ ખુશીકે ગાના—ગાનારે ધુમ મચાના.

———o———

નોકરો છાકટા હોકર ગાતા હયે.

("જાગે જંગ જોસમાં હુંયે શુરે હો"—એહ ગહ.)

શાદી શાહાજાદીકી હમતો રચાએ હો,
રમતે રમતે પંચીકે સાથ જાએ હો—શાદી.
રંગ રંગ રંગ રંગીલે ફુલો ઉડાએ હો,
ભમ ભપમ ભમ, મુરદંગ બજાએ હો—શાદી.
ખાલી ખાલી ખાલી શીશો બનાએ હો,
ઝોકે ઝોકે ઝોલે મસ્તીમે ખાએ હો—શાદી.
મીઠે મીઠે મીઠે પલાવ દબાએ હો,
બડે બડેજી પેટા આગે ઉપસાએ હો—શાદી.
હુંચી હુંચી હુંચી નીશાન ઉઠાએ હો,
હસ્તે હસ્તે ચલતે ગાનાભી ગાએ હો—શાદી.

———o———

શાદીકી ખુશાલીમે ગમીશગરોકા ગાના.

ઠુમ્રી (કાફી.)

(“અપને શાહાજાદે આલમકે લીએ”—એહ રાહ.)

હોજી તુઝકો મુબારક હો તોરા—દીલદાર પીઆરા છલબલીઆ.
દીલબર તોરા—સનમ પીઆરા,
વાંકે સંગ દીલકી કલીઆ ખીલીઆં—હોજી તુઝકો.
અમનમે રહીએ—કબુ ન બીછડીએ,
હમ સાથ તેહારે દીલમીલીઆં —હોજી તુઝકો.
રહો રસ રંગમે—હો બડે જગમે,
અબ દેત દોઆ—હમ સબ ચલીઆં—હોજી તુઝકો.

સાલારેજીન ફીરોજાકી જુદાઈમે ગાતા હયે.

ગજલ (ભયેરવી.)

(“નામ જાનેકા ન લો ઇઆર મયે મરજાઉંગી”—એહ રાહ.)

રાત રોનેમે કટી દીનકોતો આરામ નહીં,
ગીરીઆઓ નાલાકે સીવા ઔર કોઈ કામ નહીં—રાત.
તેરે મહેફીલમે અયે જાના હમે આના હયે મુદામ,
ગયેરોકો ઉલઝાને અબસ ફેંક કીસી દામ નહીં—રાત.
હયેફ એહ જુલમ હયે કયેસા તેરે મયેખાનેમે,
નતો હયે સાકી યાંહાં શીશા ન હયે જામ નહીં—રાત.
કુછભીતો રેહેમ ફીરોજા તુઝે આતી નહીં,
માસલે અફલાક બદલ રંગ સુબાહ શામ નહીં—રાત.
રૂપ દીખાઓ ન કોઈ હમકો કાબાકા હમે,
બુત પરસ્તો હયે હમે કીબલેસે કુછ કામ નહીં—રાત.
ફકત એક બુતકી પરસ્તીશમે ઝુકાતે હયે સર,
ફીશાનતો વોહ હયે નહીં હરભી નહીં રામ નહીં—રાત.
હમતો કહેતે હયે ફીરોજા હયે ફીરોજા હયે વોહ,
અબતો ફીરોજાકે સીવા લેતે કોઈ નામ નહીં—રાત.
શમસ કહેતા હયે બજા ઉસકો ગર આલમ સારા,
ફુરાતએ આરામ કોઈ વયેસા ગુલઅંદામ નહીં—રાત.

લાલ બુજગરકા ગાના.

કાહારવા.

(' સાડેતીન પૈસે સેર મછલી ન બેચુંગી '—એહ રાહ.)

અબે તીન પૈકે કુત્તે તેરે દાંત તોડુંગા.
કાલે કાલે બાલ મેરે ઉજળી ઉજળી દાહાડી,
બડી હમારી દાહાડી જયેસી ફુલોંકી ફુલબાડી—અબે તીન.
પ્યારા પ્યારા ચેહેરા મેરા લંબી લંબી નાખ,
રસ્તેમેસે જાતે હયે જબ સબ દેખતે હમે ઝાંખ—અબે તીન.
પીલી પીલી આંખે હયેજી ઢીલે ઢીલે ગાલ,
કહો ભલાતો કાંહાં દેખીથી અયેસી તુમને ચાલ—અબે તીન.
નઈ તરેહકા ડગલા પહેના ઔર નઈ ઇજાર,
જુતીઆં અયેસે ન મીલે કહી ઢુંઢો ગર બાજાર—અબે તીન.
બડે બડે સબ ઉલમાઓકા મયેહી હું ઉસતાદ,
લાલ બુજગરકો મુવે પીછે તુમ કરોગે યાદ—અબે તીન.

———o———

સાલારેજીનકા ગાના.

ગજલ (ભેરેવ.)

(' બહાના કરકે ટલ જાના; કંહી અયેસાભી હોતા હયે '–એહ રાહ.

હમે એક બોસા અબે દીલબર—અગર દેતેતો કયા હોતા,
વોહ સીરી દસ્તભી હસકર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
તુમહારી નાજ બરદારી—કરેગેં કબ તલક રીંદો,
દીઆ મોહોબ્બતકા કુછ ન જર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
બુતોને લુટલેકે દીલ—રૂલાયા મુરગ એહ બીસમીલ,
હમારા દીલ ખુદાસે ડર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
તુમહારે નીશાન લબ આશક—ભટકતે હયે પટકતે સર,
પીઆલા લાલ મયેકા ભર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
બુલાના ગર ન થા હમકો—તેરી મહેફીલમે અબે કાતીલ,
સુરાહી એક ઔર સાગર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
મુવે ગરભી સીતમ એહી—કીઆ હયે લાશપર મેરી,
જરા મીટ્ટી કબર ઉપર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.
ફીરોજા કહેતે હયે ઉસકો—જો દીલકી હયે મેરે દુશમન,
ઉસે નામે સીઆહા કાફર—અગર દેતેતો કયા હોતા—હમે.

રખે હયે દૂર ઉસ બુતકો—કહો પરીઓ ખુદાને ક્યું,
બગલમે વોહ પરી પયેકર—અગર દેતેતો ક્યા હોતા—હમે.
મેરી મ્હોબ્બત પરસ્તીકે—લીએ આરામ વોહ મુઝકો,
લમે લાલીનકા જૌહર—અગર દેતેતો ક્યા હોતા—હમે.

———o———

મીલાપકી ખુશાલીકા ગાના.

("મુતરબે ખુશ નવા બુગો તાજે બતાજે નોબનો "—એહ રાહ.)
શાદી મુબારીક આજકી—હોવે મુબારીક એહ સદા,
બાગે જેહાંમે હરકોઇ—કરતે રહો મજા મજા—શાદી.
મેહેર ખુદાને હમપે કીઇ—જામે ઉમયેદ ભરકે દીઈ,
અરમા ન બાકે કુછ રહી—દરદ હુવા હયે સબ દફા—શાદી.
અજીજને એક બ એક માને—લગતે ગલેસે હયે ગલે,
ગુલે મુરાદ સબ ખીલે—બાહારકી ફુકતી હયે હવા—શાદી.
જમરૂદકા હાતમે લે હાત—અલમાસ ખડા હયે સબકે સાથ,
સાલરેજીન હયે કરતા બાત—શેરોજાકો ગલે લગા—શાદી.
છબેલી ઔર પંચી બસ—ખીલ ખીલાકે રહે હયે હસ,
લાલ બુજગર પરીસે રસ—રંગકી બાતે કર રહા—શાદી.
માંગે દોઆ એહી મુદામ—અમનો અમાંસે રહો તમામ,
દીલકો સબોંકે હો આરામ—તેરી પનાહ તું રબ ખુદા—શાદી.

———o———

કેકાઊસ ઔર સોદાબાકા ઉરદુ ખેલ.

કેકાઊસકી તારીફ.

('બાંકે મીરજાંને ધુમ મચાઇ.'—એહ રાહ.)
જાઓ ગાઓરી સખીઆં ગાઓ,
શાહા કાઊસકી ખુબીઆં ગાઓ.
માહચીન હીંદ, સકસાર તેરા, તેરાહી ઇરાન સારા,
મુલકો મુલકમે હયે કાઊસકા શોહરા—સરકો,
આહાં સરકો હજુરમે જુકાવો. —શાહા કાઊસકી.
રૂસતમસા તેરા હય પહેલવાન તવાના,—વઝીર ગોદરઝ દાના,
લશકરકે સાલાર હયે તુસ ઔર ગેવ,—જંગી,
આહાં જંગી હયે તેરે સીપાહો, —શાહા કાઊસકી.
રહેતા હશર તેરા જાએ સલામત, સલામત તેરી સલતનત,

જુગ જુગ જીઓ રઈએતકા પેદર, રસીઆં,
આહાં રસીઆં શાહાપે વારી જાઓ,—શાહા કાઊસકી.

——o——

*કાઊસકી મ્હોબ્બતમે સોદાબા ગાતી હુએ.

ગઝલ. ૧.

("અગર હમને દીલ સનમકુ દીઆ ફીર કીસીકુ કીઆ"—એહ રાહ.)

કાઊસ હુઈ હું તુજપે ફીદા હાં ફીદા ફીદા,
તનમન હએ અપના દીઆ હાં દીઆ દીઆ.
તસવીર દેખ તેરી મય બેસુધ હુ બનગઈ,
સબરો કરાર દીલસે ગયા હાં ગયા ગયા.—કાઊસ.
રાહતકુ છોડ ગમ હએ લીઆ તેરે એશકમે,
દીલ જાન અપના તુજકુ કીયા હાં કીઆ કીઆ.—કાઊસ.
દીન રાત યાદ તેરી મય કરતી હુ અએ સનમ,
ઊલફતકુ મોલ મયને લીઆ હાં લીઆ લીઆ.—કાઊસ.
હુઈ હુ હલાક શોકમે કાઊસકે અએ જલાલ,
જલદીસે ઊસસે મુજકુ મીલા હાં મીલા મીલા.—કાઊસ.

——o——

ગજલ ૨.

("બહારઆઈ દે ભરદે બાહર"—એહ રાહ.)

ઊલફતમે તેરી હએરાન મેરે કાઊસ દીલજાની,
તુજપરસે ઈયે દીલ કુરબાન મેરે કાઊસ દીલજાની.
ફસી હએ બેતરહેં ગરદન યેહ ઝંઝીર મ્હોબ્બતમે,
રહએ અબ શરમ વો સુબહાં મેરે કાઊસ દીલજાની.
હએ દેખી જબસે મએને તેરી તસવીર અએ દીલભર,
નહી ભરતા હએ સુદ ઔર સાહા મેરે કાઊસ દીલજાની.
તસવીર તેરાહી રહેતા હએ હરદમ મુજકુ અએ હમદમ,
તડપતી હએ યેહ તુજબીન જાં મેરે કાઊસ દીલજાની.
તડપતી હું મીસાલે માહીએ બેઆબ ફુરકતમે,
સતાતા મુજકુ હએ હે ઝરા મેરે કાઊસ દીલજાની.
યેહી કરતી દુવા હરદમ રો રો દીલરૂબા પીઆરે,
મીલાવે તુજસે વો યજદાં મેરે કાઊસ દીલજાની.

——o——

શેહાદીકી ખુશાલીમે ગમીશગરો.

("ભાભી કએસે પકાએજી રાતકે દો બેગન"—એહ રાહ.)

શેહાદી હોવે મુબારક કાઊસ ઔર સોદાબા.
સહેરાં બંધા હએ બનરેકે સર સુનેરી ફુલોકા,
હાર ગલેમે ડાલ ખડી હએ—બનરીતો હીરેકા.—શાદી.
દેખ દુલહેકો સર જુકાએ—આસમાં પરસે આફતાબ,
મુખડા દેખા દુલહનકા જો માહા હુવા બેતાબ.—શાદી.
ચંપા ચંબેલી મોતી મોગરા—સોસન ઔર ગુલ લાલા,
જલે ચમનમે હએરાં હોકે દેખકે યેહ ઊજાલા.—શાદી.
મગન ગગનપે તારે હો ગએ—લગન લગીયાંહ જબસે,
દુલહન દુલહા મીલો ગલેસે લબકો લગાઓ લબસે—શાદી.
રંગ રચાવો દાએમ દોનો સંગ રહો મીલ પીઆરે.
હસી ખુશીમે જીંદગી કાટો દોઆ હએ દેતે સારે—શાદી.

——o——

શરાબકી સીફતમે ગમીશગરો.

(સોતન ગર ગએ ગએરે,---એહ રાહ.)

હોજી મધવાકી લીઓ જામરે,
રસ રંગસે ઊભરાવે દીલરા.—હો મધવાકી લીઓ૦
દરદ મીતાવે દુખ હટાવે. રોવતકોબી હસાવેરે,
અંગમે બુઢેકે લહુ ઊછલાવે, સુધમે હો બેફામરે.—રસ.
પ્રેમ અગનતો આંગમે ભડકે, બુઢા ભએ જવાનરે,
ચતુર બને ગર બાવલા પીવે, હો બેકલકો આરાંમરે.—રસ.
એક પલકમે નએન લડાવે, લાજત હો જો નારીરે,
બહે મતવારા પ્રીતમ રસીઆ, જએસો સાંવરો શીઆમરે.—રસ.
રેનમે કુદાવે, લહુકા બહાવે, નામર્દ હો પહેલવાનરે.
ગગન ગજાવે, જગત હીલાવે, અએસી રંગીલી જાંમરે—રસ.

——o——

કેકાઊસકી જુદાઈમે સૌદાબા ગાતી હુયે.

("અપને શાહાઝાદે આલમકે લીએ."—એહ રાહ.)

પ્રીત લગાકર તુજસે સજન સારે આલમમે બદનામ ભઈ,
કાસુ કહું દુખ અપનુ દઈ મોહો રોતુ કટત હયે રહેના સખી.
મીલકે બીછડ ગયો કાઊસ પીઆ અબ કએસી બને મોહુપે દઈ,
આગ લગે બીછરનકે મોહોકુ મોરી તડપત તડપત જાન ગઈ.

આહુ કરત, તલપત હુ મયે, ના આંખ લગત ના નીંદ પરત
કાંએ જાદુ કીઓ મુહુપે સખી, મોરા ચએન ગઓ મોરી નીંદ ગઈ.
મોહોની મુરત, સોએની સુરત, દેખત વહાંકી કુરબાન ભઈ,
યેક નઝર દીખલા રસીઆ તોરી આંખ રસીલી લાજ ભરી.
ઊસતાદ જલાલકે બલ બલ જાઉં કરૂ વાસે જાકે દીલકી અરજ,
અપની દયા કરકે હમપે બીછરોંકુ મીલાવે વોહી દઈ.

---0---

કેકાઊસ સોદાબાકી જુદાઇમે—કેદખાનેમે ગાતા હયે.

(ઈશકોમે તેરે કોહો ગમ સરપે લીઆ જો હો સો હો.—એહ રાહ.)

ઈશકમે તેરે સૌદાબાહ યેહ હાલત હુઈ હમારી હએ,
દામે ફરેબમે ફસા યેહ આફત અબસ ગુઝારી હએ.
દરીઆએ ચશમસે અરે બહેતી હયે મૌજે અશકકી,
જીસમકે જખમોસે મેરે ખુને રંગીન જારી હએ.
બારસા ગલ હુવા બદન ચએનો કરાર ઊડ ગયા,
દીલતો શીકારસે જલ ચુકા અબતો બદન જેબારી હએ.
તખ્તકી જા પથર હએ સખ્ત અયેવાન હયે ઝીંકા સીહા,
બદલે ફુલોકે હરકે તૌક ગલેમે ભારી હએ.
જો જરબ લગી નસીબપેકી બંદે બલામે આ ગીરા.
હાલત હમારી યેક બ યેક અબતો હુઈ યેહ નયારી હએ.
મુજકો બતા તું અએ ખુદા શીકલ આરામકી દીખા,
આગે તકદીરકે મેરી તદબીર સારી હારી હએ.

---0---

શરાબકી સીફતમે રામીરાગરો.

("દુરસે આએથે સાકી સુનકે મય ખાનેકુ હમ."—એહ રાહ.)

બઝમે શેઆદી હએ રચાવે જશન શાહાનેકા હમ,
ચાહીએ હરગીઝ ન છોડે બાદ પએમાનેકુ હમ.
સબ ખીઆલ આતે જેહાંકા છોડ પીવે દમ બદમ,
ઈસ શરાબે લાલ રંગસે ભરકે પએમાનેકુ હમ.
દરદો ગમ રંજે અલમ સબ દુર કરતી હએ શરાબ,
શીર ગનીમત કીયું ન સમજે ઈસેકે પી જાનેકો હમ.
જાન મુરદોમે હએ આતી ઈસકે પીનેસે મુદામ,
કીઊ ન જાને જીંદગીકા ચશમા મએખાનેકુ હમ.

પીતેહી એક જામકે ખુલ જાએજબ ચડીદા તબક,
કીઉં ફલાતુન ના કહે પીર ઈશકે મસતાનેકુ હમ.
હએ જલાલો બુઝરગી ચહેરેપે આતી દમબદમ,
બાદ એ ગુલગુંસે જબસે મએ પએમાનેકુ હમ.

—o—

ફતેહકી ખુશાલીમે તમાંમ લશકર.

("મોરી ગુઈઆં લચક લચક ચલત મોહન આવે"—એહ રાહ.)

હોરે જંગી ખેલત ખેલત રનમે જીતકે આએ—
લેકે કટરીઆં, તેગ તબરીઆં, દુશમન કો તો હટાએ,
ગર્દ ઊડાવત, લહુ બહાવત, ખુનકી નેહેરે ચલાએ—જંગી૰
ગરજી બદરીઆં, જગ સગરીઆં, ઠીલકે કાપન લાગી,
જંગલ હીલત, મંગલ નાચત સીહબી સરકો જુકાએ—જંગી૰
મેગકી જરીઆં, સીતીરે વરસીઆં, સુરોકે સર કરાએ,
ભાલે ચલાવત, ગુરજ ફીરાવત, તલવારે ચમકાએ—જંગી૰
માર મુદઈઆં, આએ સીપઈઆં, ફતેહકી ધુમ ઉડાએ,
જંગ મચાવત, રંગ મચાવત, ફતેહ પુકારત જાએ—જંગી૰

—o—

અલાદીનકા ઉરદુ ઓપેરા

તખતા.

———o———

ચીનાઈ.

શાહેચીન. ....ચીનકા શેહેનશાહ.
અલાદીન. ....દરઝી મુશાતફાકા બેટા, પીછેસે શાહાકા જવાઈ.
વઝીરજાદા. ....શાહેચીનકા વઝીરકા લડકા.
બદરૂલબદર. ....શાહેચીનકી બેટી.
અમરૂ. ....ઉસકી સાહેલી.
માદર.....................અલાદીનકી માદર.

———o———

હબ્સાની.

અબનેઝાર................આફ્રીકાકા બડા જાદુગર.
કસરાક. ....ઉસકા નોકર.

———o———

પરસ્તાની.

અરલાક...................જીનોકા બાદશાહ.
પરી. ....અબનેઝારકો રાહા બતાનેવાલી હુર.
દેવ. ....અંગોસ્ટરીકા દેવ.
દેવ. ....ચેરાગકા દેવ.

દાસીઓ, નોકરો, દરબારીઓ, વગયેરાં, વગયેરાં.

સ્થલ— ચીન ઔર આફ્રીકા.

———o———

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

જાદુગરકા ઘર.

(અબનેઝાર જાદુગર રમલ દેખતા હય્એ ઓર ઉસકા નોકર—કશરાક સોતા હુવા નઝર આતા હયે.)

(ધુરપદ.)

(" આઈ રૂત બસંત "—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:—પાઈ રૂત બસંત બાહરે બાહરે ખોલે બખ્ત મોરે,
ખોલે બખ્ત વખ્ત એકમાંલ—પાઈ રૂત૦
એરમાં પુરે સાંઈ મોરે મનવા ખુશી હયે,
હરવા જોગ અતાઈ મીલાએ.—પાઈ રૂત૦
ધુંદું જાંકો પાંઉં વાંકો અરલાક પુંગું મયે,
મનકે રોગ વોહી મીતાએ. —પાઈ રૂત૦

(કસરાકકો બેદાર કરતા હયે.)

(" તફરકા હોતા હયે અયસાબી ગુલંદામ કહીં "—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:—જહદ બેદાર હો અયે હબશીએ ના કાંમ કહીં,
સો ના રહે વખ્ત સઅદ અપને સરોશાંમ કહીં—ટેક૦
હકસે ઉમીદ હયે કસરાકસે ચમકે મોગ બખ્ત,
દૂર હો રંજો મુશીબત મીલે આરાંમ કહીં.—ટેક૦
તુજંકો લાજીમ હયે કે ઓ કૌલ કરે અપના વફા,
સાદ કર દીલકો મેરે ઝહદ વોહ અબકામ કહીં—ટેક૦

(ઝમીનમેંસે પરી નીકલ આતી હયે.)

(" સારેગમ પમગરે. "—એહ રાહ.)

પરી:—અબ તુ હો ખુશી દીલસે,
ગમી જાકે ખુશી પયદા હોતી કહીં માણસાહી.—અબતુ હો૦
ઉમીદ બર આવે,
ફાંનુસ તોરે હાથ આવે, સાંહી લાવે.

(ગયેબ હો જાતી હયે.)

(" માઝવલી રૂઠલા."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:—ચેત જા જલદીવે સીપાઈ મોરારે,
અરલાક આવે ગાશીલે, સબ સાહાવોસે વાઝીવે,
ચમકેગી સાહી મારીવે.—સીપાઈ મોરારે૦

(ગગરાત હોતા હયે ઔર અબરમેસે શાહે જીન અરલાક દાખીલ હોતા હયે.)

(" મેરે પીઉકા નવરંગ બાગ, ચલી મયે દેખનકું"—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:-અયે શાહે જીન પ્યારે અરલાક, આગે તોરે જુકા સરકો
અરજ કરત હયે ચેરા તોરા, દેખન ઉનકે ઝઉહરકો,
લાદે અગર તું દીઆ જાદુકા, સુખ મતલબ મીલે પુશાતરકો.

(જુહુલ.)

મોકું મીલે સબ જગકે ન્યાંમત, મોકું મલે સબ ન્યાંમત,
મોકું મીલે સબ ન્યાંમત, હશમત કાંમ બને ઓ રાહત,
કામ બને ઓ રાહત, મુંજકો ઔર બરે હો કુદરત,
ઔર બરેહો કુદરત મુઝકો મીળે રયાશત દૌલત,
લગે હાથ જાન મોરે દીપક—જાદુકો દેરી ગર હો નઝર તોરી.

(" રાજા હુ મયે કૌમકા ઇંદર મેરા નામ"—એહ રાહ.)

અરલાક:—રાજા હુ મયે જીનોકા હયે અરલાક મેરા નામ,
તેરે એક દીપકકે પાતર છોડા અયેશો આરાંમ.
જીસ દીપકકા હયે તું સુંનલે ઉસકા મુકાંમ,
દરા તોલા કા પરબત હયે જીસમે ઉસકા થાંમ.
લડકે કોઈ બેવારીસસે લીજીઓ એ તું કાંમ,
જાઈઓ તું હરગીજ ન દરમે, હોગા કાંમ તમાંમ.
દેતા હું છુરી જાદુકી જીસે ગાર પુલે બેશક,
દીગર એ લે અંગુઠી મુજસે જીસે મીલે દીપક.

(છુરી ઔર અંગુઠી દેકે અરલાક ગયેબ હોતા હયે.)

(" ચીસ્તી મેરી."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:-ઝીસતી તેરી, દીન દુનીમે, નાહીં સનદ તેરી,
બેઅકલ હુવા નાદાન.—ટેક૦
ઘભરા ના તુ અએ યાર, વરણ પાવે માર,
ઝીસકા આધાર, રખતા તું જોરી.—ટેક૦

દુસરા કો ચાલાક, ધુંદુગા અએ નાપાક,
કછુ ન રખે ધાક, કરે મદદ ન મોરી.—ટેક૦

(જાતે હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

એક મોહલા.

(અલાદીન સબ લડકોંકે સાથ ખેલતા હયે ઈતનેમે ઈસકી માદર દાખીલ હોતી હયે સબ ભાગ જાતે હયે અલાદીન ગાભરાકે ખડા રહેતા હયે.)

("વાહાવા સાહેબજી."—એહ રાહ.)

માદર:—(અલાદીનકો)—મુરત એ તેરી બેગુણ ક્યા મોરી,
ભરીથી અએ દુઃખમે સુંન બેગ્યાંની.
ઓ ઉજર નાદાન ખેલે હયે તું દીન રએન,
કીસ બલ ધનપે મસ્તી હયે એ ધરમે નહીં સુખ ચયેન.
અલાઉદીન છોરદે નાદાની.—ભરીથી દુઃખમે૦

આલાદીન:—ઓ મોરી પ્યારી માતા બાતમે મત કર લડાઈ,
સારે પતોહી સુનતે હયે સો હોગી મેરી હસાઈ.
હયે તનકો કસરતકી ગુણી.—ભરીથી દુઃખમે૦

માદર:—અએ બેટા તેરા પીતા મરા આલમમે એહી,
હસી ખુશીસે રખતી તુંજકો જો હોતા તેરા ચચા,
ફીરા હયે સુખપર જલ પાણી.—ભરીથી દુઃખમે૦

(પીછેસે અબનેઝાર આકે સબ સુન લેતા હયે.)

આલાદીન:—અએ મા મયને ચચાકુ દેખા નહીં ભર નયન,
વો જીતા હયે યા મર ગયા એ કહે દે તું મોસે,
હયે મુજપર બીતી બીપત બરી—ભરીથી દુઃખમે.

("જાદુઆ જાંની, અજબ ફુકદારા રે."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર:—(કસરાકકો.)—સુન કસરાક, મીલા એ ગુની પ્યારારે,
લડકા હયે એ તેઝ ઔર ઉજર.
ઈસે બનેગા કાંમ સારારે.—સુન કસરાક૦

(વોહી રાહ.)

માદર:—ચલ જહટ બેગીસે, અપને ઘર જાએરે,
સુનરે અલાદીન મુસતફા પ્યારેકા,
સબ જગ ધુંઢુ મેરે હારે કાંહાં પાએરે.—ચલ જહટ બેગીસે૦

("સભામે દોસ્તો ઇંદરકી આમદ આમદ હયે."—એહ રાહ.)

અબનેઝારઃ—મુસતફા ભાઈ દીલયારાં મેરા જી જાનતા હયે,
મેરી મા જાયાથા પ્યારા મેરા જી જાનતા હયે—ટેક૦
અયે ભતીજે મેરે કે ખુશ હુવા દેખેશે તેરે,
તું હયે ઈન આંખોકા તારા મેરાજી જાનતા હયે.—ટેક૦
અએ મેરે પ્યારે તું મેરે ભાઈકા હયે ચશમે ચેરાગ,
હો બગલગીર હમારા પ્યારા જી જાનતા હયે.—ટેક૦

("રામા મોરીરે ગાગરીઆં ફોડીરે."—એહ રાહ.)

અલાદીનઃ—રે મા પરે રખ કરવા તોરારે,
કાલે કાલે હાત મોકો ન છીઓરે.—ટેક૦
ચલ ચલ ઠગવા કીસ દીનકા હયે તું,
કાકા બન મેરા મીલ ગયા,
આજ પાંઉ પીતાકે દેખું મોહ ન દેખું તેરા,
મંગલ મુરતી એ કાહાં આઈરે.—ટેક૦

માદરઃ—તોરે બીના અયે પીયા આફત આઈરે,
આફત આઈ, ગમ ખાઈ, તોરે ધીઆન લગાઈ.-તોરેબીના.
સીતે સીતે તેરી ઉમર કટી જાની,
તુને ઝેહમત દુનીઆમે કયા કયા ઉઠાઈ.—તોરેબીના.

("ઓ મએ વારી, મ્રીગ લોચન મધમાતીઆ."—એહ રાહ.)

અબનેઝારઃ—ઓ મયે વારી, કયુરી બહેના ઘભરાતી યા,
નીલી પીલી ન્યેન મતકર તું તપર.-ઓ મય વારી૦
અગાના મયે આયા બીગાના મયે,
ગજબ કર ના મોરી ભાભીજાં,
મુસતફા દરજી મેરા જો ભાઈ,
તોરા ધનીઆ નહીં કર બતીઆં.-ઓ મય વારી૦

("આજ કાંન મોરલીએ બંસલી બજાઈ રે."—એહ રાહ.)

માદરઃ-આપકુતો અયે મીઆં, મયે જાનતી નહીં જરા,
જાનતી નહી જરા, એ કાંહાંસે આઈ હયે બલા.-આપકુતો૦
સોહોરકા ભાઈ હયાં, એકી થા સાહેબ,
વોબી નહીં ખબર મુજેકે જીતા હયે યા મર ગયા.-આપકુતો૦

(" ધુંનસે બજાએ બંસી."—એહ રાહ.)

અબનેઝારઃ—હમસે છુટા હયે ભાઈ,
આફ્ત હયે સ ર પ અ ર.
દેશ દેશ ઢુંડત સુધ બુધ હમને ગમાઈ બાઈ.—હમસે૦
તન મન ધન અલાદીન તોરે નામ સબ હયે,
ભાભી ચીંતા દુર કર દે દું ધન ગંજ બહોત બાઈ—હમસે૦

("ગર હમને દીલ સનમકુ દીયા ફીર કીસીકુ ક્યા."—એહ રાહ.)

અબનેઝારઃ—ખાલેક કીસીસે ભાઈ ન કીસકા જુદા કરે,
દુશમનકોભી નસીબ ન એ દીન ખુદા કરે.—ખાલેક૦
સબ માલોજર જો મેરા હયે વોહ ઈશ પીશરકા હયે,
ખાવે પીવે ખીલાવે ઓર અએસો મજા કરે.—ખાલેક૦

(" તુંજ મુખ અતી સુખ દાય થયુજી."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—રબ મતલબ બર લાએ રખીઓજી,
મોહે કીના પુરજર મીલનેકો ક્યા રંજ.—રબ૦
મા સાહેબ એ ચચા હયે મેરા મુહ હયે ઈશકા મેરે પેદરશા,
હું રાઝી જીસમે તોરી મરજી. —રબ૦

(" બારીસતરેકી સંફ મથાને હતાકે એનસ્તી પુરવાન."—એહ રાહ.)

માદર.—ઓ ધ્યાન છોડો અયે પ્યારે દીલસે ચચા નહીં એ તુમારા જાન,
ખુદાઈ જાને—કે લેના કુછ તુમ ઇસકા નામોંનીશાન—ખુદાઈ૦

(વોહી રાહ.) [પએછાંન,

અબનેઝાર.—અએ ભાભી કંઈ હામે મુસતફા નામ મેરા તુમ લઓ
કહયા હું મયને—એ નામ રખો તુમ દીલમે થામ.—ક૦

(ધુરપદ.)

અબનેઝાર.—સુખન સુન પ્યારે મોરારે,
મોહેકો એતો હયે સુચને. —સુખન સુન૦
મોરી સારી કમાઈ તોએ દુજાદે ભાઈ,
દસલે અસરફી તું શાહાદી કપરેકો.—સુખન સુન૦

(" દુધ બેચન મયે ન જાવું દઈઆં."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—અબ ગુલશાન મયે પાવુંરે મઈઆં,
અમન ચમનકી આઈ બાહાર.—અબ ગુલશાન૦
ચમક ઝમકસે કપરેકી તૈયારી હોગી,

સખી અમા મીલા મોહે,
મોહેરે એ ભઈઆને દીયા હયે સવાર.—અબ ગુલશન૦

(અલાદીન જાતા હયે.)

(" આજ મોરે આયેરી."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—બાત મોરી દેખોજી,
કયાહી શાદે પીશરજાદે સોપ મોએ શુનલે બાતે.—બાત૦
શામકો લાઊ પીછે ફીર કોઈ ન ગમ કીજે,
નહી ભાભી રાખો શાઆત. —બાત૦

(" કાહે સખીયાં કહુંરી."—એહ રાહ.)

માદર.—તોરી મોહસે હો કયા બરાહી, રાહમે દેખુંગી ભાઈ,
રાહતે આરામ દેખી મયેને તુજસે,
હો હરકો અયેસી સગાઈ,
લડકેકો જલડી પીછે લે આવો,
અરજ મએને સુનાઈ.—તોરી૦ (માદર જાતી હયે.)

(" ચલતી બખત પીતમકો કહા એ પીઆરીને."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—ખેલા ફરેબ હમને મીઆં ખુબ રોજે સબ,
મુશકીલ જો કામથા વોહ હીંઆ આશાન હુવા હએ
અબ.—ટેક૦
ચાલાક ખુબ લડકા મીલા હયે અલાદીન,
અનજામ કામ ઇશશેહી હુવેગા શુકરે રબ.—ટેક૦

(અલાદીન દાખીલ હોતા હયે.)

(" ઓ ગોરી આલીને નેજારા ભરે મારારે."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—તું તો હયે ચચા મેરા મયે હું દાશ તેહારારે,
બોલો ભાઈ મુજશે ગુંગે કયું બને હો,
કયા મયે નહીં તોએ પ્યારારે.—મયે દાશ૦

(વોહી રાહ.)

અબનેઝાર.—કહો ન અયેશા અએ મીઆં એ ભાઈ ન હયે તુમારારે
એ ભાઈ ન હયે તુમારારે, એ નોકર હયે હમારારે.
ચલો મોરે પ્યારે ગુલશનોમે જાવે,
ખુશ હો દીલ હમારારે.—ટેક૦ (જાતે હયે.)

——o——

બાબ પેહેલા—પરદા તીસરા.

શાહે ચીનકા મેહેલ.

(શાહે ચીનકી દુખતર બદરૂલબદરકા ફરશ નઝર આતા હયે.)

(" દોલત દગર મધમાતીરે ગુજરીયાં."—એહ રાહ.)

શાહેલીઆં.—ગાઓ શાહેલીઆં શાહાજાદી મોરી આઈરે,
કમેશી ચમક ગોડે મુખડેપર છાઈરે.—ટેક૦
રબે સલામત હક આલમમે એહી દુવા હમ માંગતે,
હરદમ હરદમ હરદમરે કબુલ વો સાંઈસે એ દુવા
આઈરે.—ટેક૦

(" તનન દીમ દીમ દારા દીર દીર દેરના."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—બદનસીબ, હાએ મોરે સૈયાં કાંહાં હોગા,
રંજ પાઈ મોહકી ખાઈ ખુદા ખુદા.
દાશી દેખ મુહે તુરે,
સરર હયે ભરે હુવે ભાગા સુરરૂરી હાએ,
દેખ તુ ઈદર હાલ મેરા હાલ મેરા હાલ મેરા.—ટેક૦
બાપને કીની માગની મોરી આફત પડી મેહે,
ગંમને મારા હયે જાલીમ કરૂં ગીરીઆંઓ પુકાર—ટેક૦
ખાબમે બોલા એક જઈકને શાહાદી તોરી જાંન,
હોગી બેસક અલાદીનશે રહે તું શાદ શદા.—ટેક૦

(" ક્યુંરે ખડા હીંદુસ્તાની· "—એહ રાહ.)

શાહેલી.—એ હયે ગુમા તુજકો જાની,
નાહક હુઈ હયે દીવાની.—ટેક૦
કાંહાકા અલાદીન કાંહકી એ બાત,
તેરા સોહર હયે લાશાની.—નાહક હુઈ હયે દીવાની૦
વઝીરકા લડકા હોશ તું દાના.
ઉશકી હોવેગી તું રાંણી.—નાહક હુઈ હયે દીવાની૦

(બેત.)

વજીરજાદા.—(અંદરસે.) મેરે મકાનમે જાતાહું મને તું ક્યું હુવા,
સોહર હું શાહજાદીકા લડકા વજીરકા·
શાહાદી હમારી હેર ચુકી હયે સારે શેહેરમે,
સોહર હો ગયા ઉસકા ચરચા દહેરમે.

અંગોસ્ટરી એ દનેકા જાતા હું મયે નીશાન,
તું રોકનેવાલા ક્યું મુજે અયે બદજનવ બદગુમાન.

(બેત.)

નૌકર.—(અંદરસે.) સુનીએ જનાબ હુકમ હયે શાહાકા મુજે,
કે હરગીજ જાને દીજીઓ ન મેહેલમે કીસે.

("કાહે રોસે બલમાં મોરા".—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—દેખ તુરે ચેરી જાકે, દરપે કીઆ તુફાન,
મુજશો કર તું આ બયાન.—ટેક૦
જલદી ખબર લા મોહે સુના આકે,
હયે એ કોન વાંહાં અયેશા બેગુમાન.—ટેક૦

(વોહી રાહ.)

અમર શાહેલી.—સુન એ મોરી શાહજાદી, આએ હયે મીઆ,
વોહોતો મીલનેકો યાંહ.—ટેક૦
પીશારે વઝીરકા હુકમ હોતો આવે,
એહી સુનાઈ મયેને સારા બયાન.—ટેક૦

("મરીયમ પ્યારી મોરી."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—સુનલે ચેરી મોરી, બુરકા હમારા હોરલે તુરી,
વઝીરજાદા આએ જબ ન કરીઓ મુસે બાત,
ઊસકુ ઉદાવે હમ મશકરીકે શાથ.—ટેક૦

(શાહેલીકો બુરકા હોઢાકે ઉશો ફરશપે બેઠાતી હયે બદરૂ-
લબદર ઓર શાહેલીઆં સબ છુપ જાતે હયે ઈતનમે વઝીરજાદા વોહ
શાહેલીકો અપની માશુક સમજકર મોહબત કરને જાતા ઈતનેમે
સબ હસકે બાહાર નીકલ પડતે જીસે વઝીરજાદા નેહાયત ગુસામંદ
હો જાતા હયે.)

———0———

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

એક વીરાના જંગલ.

(એક શીહાગર નઝર આતા હયે અબનેઝાર, અલાદીન ઔર કસરાક દાખીલ હોતે હયે, અનેબઝાર જાદુઈ કલાંમ પડતા હયે—ઈતનેમે એક સજર ફટતા હયે, જીસે અલાદીન ચોંકતા હયે.)

("કયા કહે હાલત હમારી એહતો અબતર હો ગઈ."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—એ બચાતો નહીં હયે હયે લાયે જાદુગર કોઈ,
મેરી માંકે પાસ પહોંચા દે ખુદાયા કર તુંહીં.
હાલ મેરા મેરી અમાંસે સુંનાને કે લીએ,
જાણુ વાલાબી નહીં મીલતા હયે મુએ ગર કોઈ.
અબતો તેરાહી અલાદીનકો આસરા,
તુંજ શીવા માલીક મેરા ઈહાં નહીં હયે રે કોઈ.

("તેરા યાર સુબેદાર તુંજે કાયકી કમી."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—બેટા ખોફ ના ખા તુંજે કયા હયે દર,
તોરે લીએ હયે એ ગંજ, જાવેગા સબ રંજ,
પથર ઉથાતો અબી ભુલેગા શસપંજ.—બેટા૦

("હાએ પરવરદીગાર."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—હાએ એ અંધેરી ગાર,
ધડક ધડક મોરે દીલમે આવે, હુંગા મયે ફીનનાર.—ટેક૦
જાઉં ન અયેસી જાંહાંનમમે મયે આફતકા હએ જાલા,
બહેરે ખુદા મુજે છોડો અબતો આપહો બંદેનવાજ.—ટેક૦

("ઈશ્ક નહીં કરના યારો ઈશ્ક નહીં કરના."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—છોરદે દરકી બાત મીઆ મોરે છોરદે દરકી બાત,
ખોફ, ખતર સબ જાવેગે રખીઓ છલ્લા હાથ.

(અંગોશ્તરી દેતા હયે.)

દો રસતે હયે સીધે યાંહાંસે ચેરાગ નઝર એક આયે,
ઉસકુ બુજાકર લાતુ બેટા તાકે જીઆ સુખ પાયે.

(અલાદીન જાનેકુ દરતા હયે જીસે અબનેઝાર બઝોરો ઝુલમસે ગારમે ફેંક દેતા હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

(ગુલીસ્તાં નઝર આતા હયે.)

("સુનરે મયે આદમ જાત નહીં પોખરાઝ પરી હયે નામ મેરા"—એહ રાહ.)

અલાદીન.—હમે ખોફ નાહક થા મીઆ એતો ગુલસીતાંપર બાહર હયે.
આવે દમરીમે અયેસા એક ફલ, ઉસકે વાસ્તે ખીંચે કીતનેરંજ,

નાદાંન હયે વો ચચા મેરા જોકે અયેસે બરપેનીશાર હયે.
હયે કાંહાં અજીબ ચેરાગવોહ, જીસકે લીએ આયાં હું હીયાં મએ
શાહેદ આતાહે જો નઝર વોહી ઉસકે દીલકા સબરો કરાર હયે.

(અલાદીન ફાનુસ ઓર કંઈક ઝવાહેર લેતા હયે ઈતનેમે અબનેઝારકા આવાઝ આતા હયે.)

(" નકર દેર અયે દેવ બહેરે ખુદા."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—(ઉપરસે.)—કહાં હયે અલાદીન દે તું જવાબ,
ચેરાગ આયા લેકે તો દેદે શીતાબ.

અલાદીન.—ચચા મુજકો બાહેર નીકાલો શીતાબ,
દીયા લેકે આયા હું મયે અયે જનાબ.

અબનેઝાર.—(ઉપરસે.)—મુંજે પેશતર દેવેગા તું દીઆ,
તો બાહેર નીકાલું તુજે બરમલા.

અલાદીન.—બંધા હયે ચેરાગ એ કમરમે હુજુર,
જો નીકલું મયે બાહેર તો દે દઉ જરૂર.

(" ખુદાવંદે દો આલમરા."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—(ઉપરશે.)—અરે ઓ બેહયા તકરાર તું મુજસેભી કરતા હયે.
મુંજે દીઆ ઓ દે બદકાર ગર ન તેરે હકમે ગાર,
હો મીશલે કબરો તીરો તાર ન નીકલેગા કભી ઝીનહાર.

(અબનેઝાર કસરાકકો ગારમે ફેંક દેતા કસરાક
ઓર અલાદીન ગારમે મીલતા ઓર કસરાક
અલાદીનકો ઈશારેસે કેહેતા કે વોહ ચલે ગયા.)

(દાદરો.)

અલાદીન.—હમપે કયસી હુઈ જોરો જફા,
જફારે કર વોહ ગયા હયે જાલીમ દુન્યાંમે કયસેકે જાઉં.
મહોત આઈ મેરી કયા મયે કરૂં અબ,
રબ મયે ઈહાં કયસેકે પાંઉ,
પાંઉરે અબ હો નહીં હયે રાહત.—દુન્યાંમે૦

(અલાદીન ગમગીન હોતા હયે ઈતનમે કસરાક કહેતા હયે કે એ અંગોસ્તરી
ઘીસ. અલાદીન વોહ અંગોશતરી ઘીસતા હુયે, એક જીન હાજર હોતા હયે.)

(બેત.)

અંગોસ્તરીકા જીન.—કહો અરે મીઆં કેઉ કીયે હમકો યાદ,
અભી લાઉ બર જો કુચ હોવે મુરાદ.
કરૂ જુદજો કુચ ફરમાવો કાંમ,
હમ હયે ઈસ અંગોસ્તરીકે ગુલામ.

(" કહે આદમ હયે તું નાજુક પરી."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—અયે જીન મુજકો પરા હયે કાંમ,
વલે હયાંસે બાહેર કાહાડ બસ સલાંમ.
મયે માંનુંગા અયેશાંન તેરા દીન વ રાત,
જો તું ઇસ અંધેરેસે દેવે નજાત.

(કસરાક ઔર અલાદીનકુ લે જાતા હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

(અલાદીનકા ઘર અલાદીનકી માદર બેઠી હુઈ નજર આતી હયે.)

(" ખુબ કર ઘહોર ક્યું અપનેકુ બેકામ કીયા."—એહ રાહ.)

માદર.—સદ હયેફ્ ક્યા સીતમ હયે ક્યા જુલમ ક્યા અલમ,
ગુંમ નુરે ચમમ મેરા હુવા સદ હજારાં ગમ.—ટેક૦
પીરાનેકે લે ગયાથા ચચા ઉસકો શેહેરમે.
આયા નહીં હયે અબ તલક ઇલાહી એ ક્યા સીતમ.—ટેક૦

(અલાદીન ઔર કસરાક આતે હયે.)

(" રામા મોરી ઘાઘરીઆં ફોડીરે."—એહ રાહ.)

આલાદીન.—અયે માં મોહેરે દુવા વાહી તોરીરે,
કયસી કયસી ઉંને મોપર કીની બલજોરીરે.—ટેક૦
મોહે ચચાને કયદમે દાલે, પીછે કહુંગા સબ બયાન,
ચલ દે રોટી મુજે ભુખ લગી હયે ભારી,
ભુખ્કે મારે મોહે બેકલ આઇરે.—ટેક૦

(" હમાંરી મંદરીઆં કયસે સુની."—એહ રાહ.)

માદર.—એસા સુનીયો કયસા કરના હાલ હોવે અબ કયસા,
પૈસા કવરી કુછભી નહીં.—ટેક૦
સુત અભી હું કાંટકે, જા બેચું બાજારમે,
ચલે વોહ કુચ કાંટને, જાતી હું મયે લાને.—ટેક૦

(વોહી રાહ.)

અલાદીન.—બેચન સુત ન જાવો મઇયાં, બેચન સુત ન જાવો.
પહેલી દીઆ એ બેચકે, આવો અંમાજી કરો એ કાર,
તાકે ખુશી કુછ હોગી હમકે, દીખાઇએ બાજાર.

(ફાનુસ દેતા હયે.)

(ચોઠી રાહ.)

માદર.—હયે એ પુરાંના એતો દીઆ ઉસકો લું ઉજાલ,
તાકે ઉસકી કીંમત આવે હોગા બેતર માલ.

(અલાદીનકી માદર ફાંનુંસ સાફ કરને જાતી હયે ઈતનેમે જીન આતા હયે, ઉસે દેખકે ઓ બેહોશ હોતી હયે.

(બેત.)

ફાંનુસકા જીન.—કીએ યાદ કયું મુંજકો ફરમાવો જુદ,
હયે કયા કાંમ મુંજસે બાતાવો જુદ.
મયે ઇસ દીએકે તાબે ફરમાંન હું,
ગુલામ મયે તેરા દીલસે અરમાંન હું.

(" અરે દેવ એહ તું કયા બક રહા."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—અયે જીન તું લા ખાંના જાકે શીતાબ,
હયે બહોત મુંજે ભુખસે હુવા ઇજતેરાબ.

(એક ખાંનેકી મેજ જમીનમેસે નીકલ આતી હયે. અલાદીન અપની માંદરકો હોશમંદ કરતા હયે, ઓર જીન ગયબ હોતા હયે.)

(" પા લાગુ કરજોરી."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—શુકર હયે તેરા યા રબ,
દી તુંને એ ન્યામત સબ.
ગવાઇસે મોહે શાહી મીલી,
હયે એકબાલ જાગે મેરા અબ.
ખુદાયાં મેરી શરમ રખીયો,
મુશકીલ પરે મુજપર અજબ.

(બેત.)

માદર.—ઇલાહી મયે સોઈ યા બેદાર હું,
એ હયેરતમે કયસી ગીરફતાર હું.
એ ખાંને મજેહદાર હયે કાંહાંસે આયે,
અયે બેટા કહો હાલ કહાંસે લાયે.

(" અરી જોગન હો દરદકી મુબતીલા."—એહ રાહ.)

આલાદીન.—અયે માદર ન કીજીઓ અબ ફીકરો ગંમ,
નસીબ મેરા ચંમકા ખુદાકી કશમ.
જો ચાહું મંગાવું હયે તાકાત મુજે,
રહે ખુશીસે તું ઓર હમ.

(સબ ખાતે હયે, ઈતનેમે અંદરસે બાજેકી આવાઝ આતી હયે.)

("એતો મજનુંકી આઈ આવાઝ."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—અયે માં બાજેકી કયસી આવાઝ, હયે જલદી અબ તું દેખ જાઉં,
ગુલ હયે કયસા શેહેરમે હરશીમત, મોહ ફ્રાશ કરો કોઈ રોજે

(વોહી રાહ.)

માદર.—બેટા હાલ સુનો એ આયે, શાહઝાદી આજ શેહેરમેસે,
નાહનેકો જાતી હયે સુંએ દરીઆ, કોઈ આંખ ન ઉસપે ઉઠાએ

("ગયરત ન આઈ તુંઝકો કુછ અયે યાર બેશરમ."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—સદ શુકર હોવે તાલો બેદાર હમારે,
વોહ મુસતરીસે લાખ ખરીદદાર હમારે.
જો હોસો હો અબ જાયે ઉસે દેખનેકો હમ,
દીલકો નહીં હયે સબર અબ જીનહાર હમારે.

(અલાદીન જાતા હયે.)

——o——

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

(હમાંમખાંના નઝર આતા હયે ઔર દરવાઝોકે પાસ સાહેલી ચોકી કરતી હયે.)

("ગયરત ન આઈ તુંજકો કુછ અયે યાર બેશરમ."—એહ રાહ.)

વઝીરજાદા.—શરમીંદા કીયા હયે મુંજકો જો વોહ નાબકારને આજ,
બેઈઝત ઉસકોબી કરૂંગા મયે બેસુમાર આજ.
કશમ હયે ખુદાકી મયે છોડુંગા ઈસે નહીં,
ઉસકી મદદકો હોવેગી ગર યક હજાર આજ.

અમરૂ.—હરગેજ મકાંનમે ન તું અબ જાને પાયેગા,
જબ તકકે શાહાઝાદીસે ન હુકમ આયગા,

વઝીરજાદા.—તું મુંજકોબી જાનેદે તેરા અયેસાંન હોવેગા,
મુંજસેબી ફાયદા તુંજસે હરઆંન હોવેગા,

(વઝીરજાદા શાહેલીકો અંગોશાતરો દેને જાતા હયે.)

અમરૂ.—અયે બેહયા તું દેતા હયે રીશવત કીસે હયાં,
ચલ દુર હો યાંહાંસે ન દેખને પાવેગા.

(અપસમે ટંટા હોતા હયે સાહઝાદી બેહોસ હો જાતી હયે.)

અલાદીન.—કયસા પરાએ ઘરમે તું આતા હયે નાબકાર,
તુંજસા ન હોવેગા બેહયા જીનહાર.

અયે જાંન ખુદાકે વાસ્તે હુશીઆર જલ્દ હો,
સુનીએ અલાદીન જરા અશામ યાહ કરો.

બદરૂલબદર.—હા કોનસા અલાદીન આયા કોન જુદતર,
વોહતો નહીં જો મુંજકો નુઝુમી દીયા ખબર.

(ફીરસે આપસમે એક બરા ઝગડા હોતા હયે.)

———o———

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

આલાદીનકા ઘર.

(" કયા કહે હાલત હમારી એહતો અબતર હોગઈ."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—વશાફ મુંજે શાહઝાદીકા બીયાં કયા હોવેગા,
એક નઝર ઉસકો જો દેખે હોસ આપને ખોવેગા.
ઝુલફ શુંબુલ આંખ નરગીશ રૂખ હયે ગુલ ઉશ માંહકા,
અયસી માંશુક કોઈ આલમમે ઇલાહી હોવેગા.—ટેક૦
મેરા લે પેગાંમ જા બાદશાહકે પાસ તુમ,
ઉસ્સે શાહદી હોગીતો આરામ મુજકો હોવેગા.—ટેક૦

(" બદલ ગયે નયેના રે."—એહ રાહ.)

માદર.—હમારા સુંન વાહસીન હોંશકો અપને સંભાલ,
કલાંમ અયસા કરીઓ તુરે હરયકકો જો ભાયે,
કાંહાં શાહકી દેલીજ ચહડીયે નઝર કહાસે લાયે,
આદમી જો શાહકે કાબીલ કાબીલ હોતો કયાહી ગજબ હો જાય.

(" મોરી અંખીયાં ફરકન લાગી."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—અંમાંજી સુનો એ બાત, લે જાવો ઝવાહીર સાથ,
લાયાથા મયે માંહચીન ગારમેસે જો, લે જાવો ઝવાહીર સાથ.

(સૈનો જન જાતે હયે.)

———o———

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

ચીનકે શાહકી દરબાર.

("દીલકો ચયન એકદમ તહે ચરખે દોહન હીલતા નહીં."—એહ રાહ.)

શાહ.—આજ જીસે તેરે બચતા હયે તેરા પીશર,
વરન ઉસકી ખતા હોતી ન માંહતા અસર.
અબતો શાહઝાદી ઉસકે દેઉંગી ન હરગીઝ વઝીર,
ઝુલફોમે ઉસકે અબ બેટા હયે અસર.

(" મોરી અંખીઆં ફરકન લાગી."—એહ રાહ.)

ચોપદાર.—શુનીએ હમારી અરજ અયે સુલતાન,
એક જઈફ આવન માગે અગર હુકમ હોતો આવે હયાં.

(ભેરવી.)

શાહ.—મોરી ખોદી સમજીઆરે અયેસા ઉમદા લાલ દીપે.—મોરી૦
મતલબ તેરા હયે કયારી મુજશે તુ બયાં કર,
ઉઠ જલદી હીંયાં કહે દે સબ બયાંરે.

(બેત.)

માદર.—મયે અરજ કરતી હું અએ આલી જનાબ,
કરો જાન બખશી તો બોલું શીતાબ.
અલાદીન નામ હયે મેરા પીશર,
ઉસે દીજીઓ તુમે લડકી નામવર.

(" મયે તો આંખરીઆંસે મારૂં કતારીઆંરે."—એહ રાહ.)

શાહ.—તોહે બેટેકો જાજા બુલા લારી.
હયે કોઈ હાજીર મેહેલોમે જાકર,
હીઆં શાહઝાદીકુ લે આરી.

(નોકર જાતે હયે શાહઝાદીકો બોલા લે આતા હયે, બાદ ઉસકે અલાદીનબી આતા હયે.)

(" બદલ ગયે નયેનારે."—એહ રાહ.)

આલાદીન.—સબર ગયે ચેરારે, અયે મોરે શાહા,
બેતા નહીં હું શાહકા મયે બાત કહત હું સુનાએ.
ચેરે મુજશે લાખન તો ચાકરીકો હયાં આયે.

(વોહી રાહ.)

શાહ.—એ ચલ ગયો કહેનારે મુબારક હોવે,
કપુત જાજે પુત હોવે હશબ નશબ વોહ સુનાએ,
કબુલ હોએતો અયે પ્યારે બેતી પસંદ કર જાએ.

બદરૂલબદર.—પીદર એ જો મરદવા હયે હયે અલાદીન યાર;
મોરા પ્યારા મોરા સાજન મોરે ગલેકા હાર.

શાહ.—ખુબ કયા એ બેતી મોરી મનમેથી એહી બાત,
નામ ખોદા લો મુબારક હોવે હાથસે મીલાવો હાથ.

[શાહ દોનોકી શાહાદી કર દેતા હયે.]

———o———

બાબ ચોથા—પરદા પેહલા.

અલાદીનકા મેહેલ.

[અલાદીન ઔર બદરૂલબદર દાખીલ હોતી હેય, કસરાક શોતા હુવા નજર આતા હયે.]

(" કલસે તું બેકલ હો યાર ક્યા તુંજે આઝાર હયે."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—તેરી ફુરકત એક પલ મુજકો નહીં દરકાર હયે,
એક શાહેત જોશ તેરા જીના મુજે દુશવાર હયે.
હયે અલાદીન એ તન ઇસમે જાતું બદરૂલબદર,
જાન હો નગર બશરમે તનતો ફેર બેકાર હયે.
ગર ઇજાજતો જાઉં મયે શીકારકો જાને જાંહાં,
હું રજા જો મયે તેરા ઔર તું મેરી મુખતાર હયે.

(વોહી રાહ.)

બદરૂલબદર.—તુંજપર બદરૂલબદર હયે પ્યારે સદા બલહાર હયે,
હું રૈયત મયે તેરી તું મેરા સરદાર હયે.
તુમ ગયેતો જાનેજાં ગોયાકે જાંકી જાહાં ગઈ,
જાનમે ન જાન હોતાતો જાન ફીર બેકાર હયે.
જાઇએ શોંપી ખોદાકો લેકીન જલ્દ આઇએ,
રાહા દેખતી મયે રહુંગી બશ એહી તકરાર હયે.

[અલાદીન જાતા હયે.]

અબનેઝાર.—(અંદરસે.) જીસકો લેના નયા ચેરાગ અબ,
મગર બદલેમે દેના જુના ચેરાગ અબ.
નીકાલા હયે એ ઇનદીનો હમને બએપાર,
કે દોશો હજારોમેં રહે ફકત બાર.
કહો અએસા બયેપાર કીસને કીયા હયે,
એ તાકત વો ખાલીકને હમકો દીયા હયે.
સમજતે હયે લોગો દીવાના મુજકો,
મગર ખુબ જાનીયે દાનાવ મુજકો.

(અંદરસે પોકાર હોતા હયે.)

(" દીર દીર તુનમ તનન તનનન દેરેના."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—જાજા હુજુર મોવન સુન ક્યા બહેના,
ક્યા બહેના ક્યા બહેના.
ખરી ખલકત કેહું હયે સારી સરપે ઉસકે જાકે વારી,
પ્યારી દેખ તું - આરી.

કયેશે ગુણીસે એ બેચને આયા હવશ હુવા હયે, ઓલાવો વન
વારે તીફલાન કરના સરતર સંગ દીવાના દીવાના.—જાજા૦

("દખો દખો મેહેરબાં દેખલો."—એહ રાહ.)

અમરૂ૦—સુનો સુનો જનાબો સુન લો,
હો દીવાના જની દીપક લેવે નયા માલ દેવે.—ટેક૦
અબજો મરજી હોવે પ્યારી વોહ હમકો કહીએ કહીએ,
જોકે તેરા હોકમ હોગા વઈસાહી કરીએ કરીએ.

(તીલાણો.)

બદરૂલબદર૦—સુન સહેલી ઉસે લે યારી દીલ રંજ હસારી.
કરૂં પ્યારી મન મોહે હયે અજારી જાન બેહેલેગી હમારી—ટેક૦
દીપક છુપા લેવે કસરાક પાસહુંવે હોવત અસર નહી ઉસે દે પ્યારી—ટેક૦

(અબનેઝાર બહોતસા નયા ફાનુસ લેકે આતા હયે.)

("મોરા બન્ન થા જો છુપા."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર૦—મોરા લો એ દીયા જુના નયા દો ખુબ.—ટેક૦
બયેપાર તુમ ખુબ કરતેહો વાહ વાહ,
છેલ છબીલે હે તુમ ખુબ.—ટેક૦

(શાહાજાદી જુના ફાનુસ દેકે નયા લે જાતી હયે.)

("અગર આ તુરકે શીરાજી."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર૦—મદદ ઈસમાલ જોગીકી, હુઈ હયે ઈન દીનો હમપર,
ફલકપર બન્નકા મેરે ઝમકનેકો લગા અખ્તર.

(ફાનુસ ઘીસ્તા હયે એક જીન દાખીલ હોતા હયે.)

ઉડા ઈસ મેહેલકો તું આફરીકાકે સીમકો અયે જીન અબ,
મેરા દુશમન હુવા મકહુર ખુશી બરશી રહે અબ મુજપર.

(મેહેલ ઉડ જાતા હયે.)

[શાહ ઔર વજીરજાદા દાખીલ હોતા હયે.]

(ભેરવી.)

શાહ૦—અરી હો મોરી પ્યારી દીલોજાંરે,
તોરે સોહરને મુજપર ડાલી બલઈઆંરે.
જારે વાંહા જા વોહ ભાગા હોગા,
પાશ ઉશો હીઆં પકડકર લારે જવઈઆંરે.

(જાતે હયે.)

——o——

બાબ ચૌથા—પરદા દુસરા.

એકાંત જંગલ.

(" અરી જોગન હયે દરદકી મુબતીલા."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—ચલોરે ખુબ ખેલે સીકાર ધરકો,
ન હીંમત ન હયરત આ ગઈ હયે.
જાવો હયાંશે સબ તુંમ શેહેરમે,
આઉંગા મયે ફીર દીન ધરકો.

[આદમી લોગ જાતે હયે કે ઈતનેમે કસરાંક આકે ઈસારેસે કહેતા હયે વોહ મેહેલ ઉડા લે ગયા.]

(" ગંમસે મેરે બદનસે દંમ."—એહ રાહ.)

અલાદીન.—કયું કર સહુ એ રંજો ગમ દીપક ગવાએ બયેઠા હું,
મએ અએસે જીનેસે ખુદા હાથ ઉઠાએ બયેઠા હું.
દીએકા કુછભી ગમ નહીં વોહ અબ ચાહતે અમ નહી,
દોલતકી સબ તરાંહસે મયે અરમાન લાયે બયેઠા હું.
માશુક મોરી બદરૂલબદર ઉસીકી હયે મુજકો ફીકર,
દાધ હયે સીનેપે મેરે હયે મયે લાએ બયેઠા હું.

(અગોસટરી ધીસતા હયે ઈતનેમે દેવ દાખીલ હોતા હયે.)

અએ જીન મુજકો લેકે ચલ જીઆ જાએગયા મેરા મેહેલ,
અબ દીલસે એપનેહી એહી અરમાન લાએ બયેથા હું.

[દોનોકુ ઉડા લે જાતા હયે.]

—o—

બાબ ચૌથા—પરદા તીસરા.

અબનેઝારકા મેહેલ.

(" અરી જોગન હએ દરદકી મુબતીલા."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—હેજી મયે અગનીઆ ફુંક રહી,
સખીઆં હમારાં મેહેલ કાહાં હયેરે.
અએ ખુદા હયાં તુ કોઈ લા વાલી,
દીપકકા દેના બલાએ હુંઈ.—સખીયાં.

[અબનેઝાર દાખીલ હોતા હયે.]

(" અબ તોરી બાકીં ચીત્ર મન બસ ગઈ."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—અબ મોરી પ્યારી સબર કર,
ધન મન લે લીજે વારી પ્યારી બતીઆં કરકે.

નીપત રહે તોરા જીરા સુખ મેરે,
સાદ રહો હયાં પર જાની આજ બરમે
(" કરવતીઆં લેને દો."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—હત હત હયાંસે જાનેદ ઓરે મુજી,
બગલ દગલ તોરી નાર બીઠા.—હત હત૦
કાલાસા મુખડા બીલાઉસે અંખીઆં,
સંગ રાખો આકી છતીઅનપે.—હત હત૦

[અબનેઝાર ગુસેમેં ચલે જાતા હયે.]

(" ધરશે યાંહ કોન ખુદાશે લીયે લાયા મુજકો."—એહ રાહ.

બદરૂલબદર.—કયા ગીરફતારે બલા તુને બનાયા મુજકો,
કર રહયા જલ્દ યાહાંસે અએ ખુદાયા મુજકો.
કબ તલક રંજુ મુશીબત એ સહું સદ અફસોસ,
અબતો જાન દેનેકી જુજ હીલાના પાયા મુજકો.
વસ્લકા કહેતા હયે હબશી વોહ મુજે આકર અબ,
આહ કીઆ બેસવા યાંહાં લાકે બનાયા મુજકો.
આવેગા મોહોતકા પેગાંમ લે વો મુજી શાહમાં,
જાન દે દુંગી જરા ભરજો સતાયા મુજકુ.

(અલાદીન ઔર કસરાક આકે મીલતે હયે.)

(વોહી રાહ.)

અલાદીન.—હો ન પઝરમુરદા દીલ હયે ગુલશને ખીલી તું જરા,
મએ અબ બુલબુલકે રવશે પોંહચા મદદકો તેરે આ.
રાત દીન ઝુલફ વ રૂખકા તેરે રહેતાથા ખીઆલ,
ગમમે દીન કતતાથા ઔર રાતકું આતીથી બલા.
અબ વોહ મુજીકે લીએ ખુબ હયે તદબીર હયે જાં,
માર ન ઉશાકું કીશે હીલેશે તુંજે હરપીલા

(અબનેઝાર દાખીલ હોતા હયે અલાદીન છુપ જાતા હયે.)

(" સુધ લાગ રહીં તોરી આઠ પહેર."—એહ રાહ.)

અબનેઝાર.—તોએ દારૂ આજાબમે સામો શાર,
નાહીં મોહે કબુલત જાની અગર.
મર ગયો તોરો અલાદીન જાન,
તોહે સાચી સુનાવત હું મયે ખબર.—તોએ૦

(ખંજર મારનેકો જાતા હયે.)

(" અજી મોરે ભોલે આયે સૈયાં."—એહ રાહ.)

બદરૂલબદર.—હેજી મોહે તુંમને લાએ સૈયાં,
મયે છોર સગરકો હુઈ બેસબીયાં,
મોરા પીતમતો હયે તું સૈયાં,
અબતો યાર સુન મોરી તું બતીયાં મએ પીલો થોરી
જામરે,
ખુસી કરેંગે તુંમ હમ મીલકે એ હયે રસમે થઈયાં.—હેજી૦

(મએકી જામ દેતી હયે)

(વોહી રાહ.)

અબનેઝાર.—જીઆ મોરા વારૂં તુંજપર અયે જાં,
મયે ઈસ ખુસીકા કરૂં કયા બીયાં.
દીપક મીલી હયે જાના હયે જાંન.—ટેક૦
જલ્દ બાત સુન લાવો મોહની જીઆ હમારા ખુશ કરીએ,
સાદ કરીએ આજ મોહોકો આકે ખડા હું સૈયાં.—ટેક૦

(અબનેઝારકી નઝર અલાદીનકી ઉપર પડતી હયે ઈતનેમે
કશરાક પીછેસે આકે અબનેઝારકો ઝમીનપે પતકતા
હયે ઔર માર દાલતા હયે ફાનુશ લે લેતા હયે.)

(" હાએ હાએરે મોતે દગો દીધો."—એહ રાહ.)

સબ.—આજ હોગા ખુશીકા ગાના,
અજબ એ ગમકા ગમપે જાના,
ફતામંદી દીનો હમકો,
શાહકે વાંહ હમકો જાના.—ટેક૦

તમામ.

બેનજીર—બદરેમુનીરકા ઉરદુ ઓપેરા.

તખતા.

શાહા માહીઆર.........ખુરશીદાબાદકા શાહા.
બેનજીર..................ઉસકા બેટા.
વજીર....................શાહા માહીઆરકા વજીર.
પંડીત....................એક નજુમી.
ફીરોજશાહા..............જીનોકા બાદશાહા.
ભંગડમીઆં...............એક બાગબાન.
લટકનખાન...............એક લંગડા સીપાહી.
ફરૈબ દેવ...............એક દેવ.
બદરેમુનીર...............સરનદીપકી શાહાજાદી.
માહારૂખ..................એક પરી.
ખતીજા..................લટકનખાનકી ઔરત.
મરીયમ...................ભંગડમીઆંકી ઔરત.
બચ્ચા....................મરીયમકા બેટા.
લડકા.....................ખતીજાકા બેટા.

ઇન સીવા દેવો, પરીઓ, દરબારીઓ, સીપાહી, સહેલીઆં વગએરાં.
સ્થલ.—સરનદીપ, પરસતાંન, ખુરશીદાબાદ વગએરાં.

———o———

બાબ પેહેલા—પરદા પેહેલા.

શાહ માહીયારકી દરબાર.

(શાહ માહીયાર, વઝીર, અમીર, ઉમરાવ, ઔર સબ દરબાર મુનાજાત કરનેમે મશગુલ હયે.)

ગજલ (દેશ.)

("અગર આ તુરકી શીરાજી બદસ્ત આલે દીલે મારા."—એહ રાહ.)

સબ:—ખુદાવંદે દો આલમરા, કરીમો પાસબાં દાવર,
એહ સુન ફરીઆદ બંદોંકી હમારી દાદ ખ્વાહી કર.
દરે રહેમતકે ખુલનેકી તેરે, હમ દેખતે હયેં રાહ,
રહાઈદે ગુનાહોંસે, બચા એહ આફતોંસે સર.
તું અપની મેહેરકી બારાન, બરસા ઈસ ચમનકે બીચ,
દરખ્ત હર એકકો તાજા કર, ગુલે મકસુદસે દામન ભર.
હમારે દીલસે ધો ગમકી સીઆહી, પાક અએયજદાં,
ફીકરકે સેહેરામે કાદેર હમારી રાહાનુમાઈ કર.
તુહી ખાલેક તુહી માલેક, તુહી આલમકા હએ પરવર,
બજુજ તેરે હમારી દાદ લેગા કૌન અએ દાદગર.

ગજલ (ભયેરવી.)

("એશકોમે તેરે કાહે ગમ, સરપે લીઆ જો હો સો હો."—એહ રાહ.)

શાહ:—ગમસે મેરે બદનસે દમ, ઉડકે ચલા જો હો સો હો,
દીલસે મલાલો રંજ અલમકા, શોલા ઉઠા જો હો સો હો.
ઉમરકી ગુજરી હએ સહર, આઈ હએ જીંદગીકી શબ,
ચેરાગે જાન બુજનેકા, વકત હુવા જો હો સો હો.
દશતે જેહાંમે ભુલે હમ, અફસોસ રાહ હમારી અબ,
ન કોઈ હમારા યાંહાં હુવા, રાહાનુમા જો હો સો હો.
દઉલતો જર મેરા તમામ, કામ કેઆ આવેગા મુઝે,
અબતક ન ઉસકા પાસબાન, હુવા પએદા જો હો સો હો.
કબતક એહી અરમાનમે, સમઝાકે દીલકો મએ રહું,
રહેમે ખુદા નહી હુઈ, જલવેનુમા જો હો સો હો.
આતા હએ દીલમે એહ ખેઆલ, કે છોડ દું મએ જેહાનકો,
દુરવેશ હોકે ભટકું ફેર, બરાહે ખુદા જો હો સો હો.

તાજકો ફેંક બાજુ પર, તખતકો કરકે અબ તરફ,
ફીરૂં ગલેમે કફની ડાલ, ખાક લગા જો હો સો હો.
ફરજંદકી ઉમેદમે, આઈ દરપેશ સઉદાઈ
કાલિબસે દમ હુવા અબસ, હાએ જુદા જો હો સો હો.

ગજલ (રાગ બરવા.)

(" કુઆ જરીસી બાતમે સાજન બીગાના હો ગઆ."—એહ રાહ.)

વજીર:—રહેમે ખુદાસે અએ શાહા, રંજા હોના ભલા નહી,
ફરતે ગમસે ઈઉં સબર, દીલસે ખોના ભલા નહીં.
એહી ફલકકી ચાલ હએ, ઘબરા ન ઈસસે તુ કબુ,
જીંદગીસે ઈસ કદર, હાત ધોના ભલા નહી.
શાદી ઓર જીદગી, રેહતે હએ એહ સાથ મુદામ,
બાગે દીલમે બીજ અબ, ગમકા બોના ભલા નહી.
એહ લએલ જો અંધેરી હએ, રહેગી ઈઉં નહી હમેશ,
ફરશે દુખ પે બેસબર, હોકે સોના ભલા નહી.
કુદરતસે ઉસકી આજુરદા, હરગેજ ન હો તુ અએ શાહા,
જીનહાર અજલકા હાતમે, શીશા લેના ભલા નહી.
મએદા જીસને કીઈ જેહાન, ઉસકો હએ એહ અદના કામ,
ફરજંદકે ન હોનેસે તુઝકો, રોના ભલા નહી.

ઠુમરી (પીલુ.)

("સુરત તેહારી સઈઆં, નએના લાગી રે"—એહ રાહ.)

શાહ:—ખોટી હએ તોરી બતીઆં સગરી, મએના માનુરે,
જીઅરા મોરા અબ, જલ જલ જાએ,
મનકો ન રીઝાવે બતીઆં મએના માનુરે.
ફીકરકી કટારીઆં તન મન કાટે,
બહાવે આંસું નએના, બતીઆં મએના માનુરે.
ભોર ગુજર ગઈ, દીનદીન ગુજરે,
અબતો ગુજરી રતીઆં, બતીઆં મએ ના માનુરે.

જીલા (કાફી)

(" મન ફેર લીઆ કરકે બતીઆં " એહ રાહ.)

વજીર:—કાહે જલાવત જીઈકો રાજા હાલત પુછો પંડીતસે,
કુંડલી ખોલો પંડીતજી, ઓર ભેદકો ખોલો હીમતસે.
(પંડીત રમલ દેખતા હેહ.)

૫૬.

("તુજ બીન મોરી કોન ખબર લે."—એહ રાહ.)

પંડીત:—સુન માંહારાજા ખુશ હો મનમે, ખુશ ખબરી મએ લાયારે.
દુઃખ ચીંતા સબ દુર કરો અબ, ધીર ધરો તુમ દીલમેરે,
કુરપા કીઈ હએ રામને તુમપે, દીન અએસા બતલાયારે.
કહેત હમારી પોથી ઈઊ કર, નોબત આઈ શાદીકી,
બાલક હોવેગા કોઈ દમમે, દઉર ખુશીકા આયારે.
જોહલ અપના અમલ ચુકાકર, મુશતરા આઈ પાંચવીરે.
ચંદર મુખ્ખટકા હોગા કુંવર, નુર હયે ઉસમે સમાયારે.
મગર દીખાવત પોથી ઢુંભી, ખતરા એક હયે ઓરભીરે
ઉમર જદ હોગી પચીસ બરસકી, કુંવરપે હોગા સાયારે.
જાનકો ન અસેબ કુછ હોગા ખએર હયે જીંદગાનીકી,
એક મુદ્દત તક હોગા હએરાન, કુછ આફતમે લપટાયારે.
કોઈ પરીકી પરીતસે ઉસકો, સબ હોગી હએરાની એહ,
એહી બતાવે ઈલમ હમારા, જીઆદા ઈસ્સે ન પાયારે.
કહેત પંડીતા સુન રાજા તુ, લીખા કરમકા ન મીટેગા,
કરતા હએ વોહ માલીક વોહી, જો કુછ ઉસકો ભાઆરે.

ગજલ (કાફી.)

("ગર હમને દીલ સનમકો દીઆ ફેર કીસીકો કીઆ."—એહ રાહ.)

શાહા:—જો કુછ લીખાથા બખતમે, ઉસકી ખબર પડી.
ઉઠતા હયે જોસ સીનમે, સુન એહ આહવાલકો
તીશામ દહનમે હમ સભોંકે, હયે શકર પડી.
લબરેજ જામે ખુરસંદી, હયે હુઈ ઈસ દમ,
પર ઉસમે થોડી ઓરભી, મએ ફીકર પડી.
ગમમે જાન આઈથી, હોટોપે હયે ખુદા,
કીસમતકે એક સદમેસે વોહ ફેર ઉતર પડી.
કહેતે હયે ઉસપે હોવેંગે, હુરો પરી ફીદા,
કુછ નહી અજબ આશક પરી અગર પડી.
કુદરત તેરી સુબહાન અએ, ખાલીકે બેનેઆઝ,
ગુઝરી અલમકી શબ, ઓર હયે સહર પડી.

હોરી (જોગીઆ.)

(" બાકે મીરજાંને ધુમ મચાઈ "—એહ રાહ.)

સબ:—રોઝ આજકા હોવે મુબારક, હે મુબારક મુબારક મુબારક
રોઝ આજકા.
શાદી આબાદી ખુશી ખુશહાલી, મોશમ આઈ રંગીલી,
એજી ભલા મોશમ આઈ રંગીલી.
સગરી નગરીઆંતો, મગન મગન હએ, લોગ,
ઓહો લોગ પુકારે મુબારક,
ભલા હો મુબારક મુબારક મુબારક.— રોઝ આજકા.
(સબ જાતે હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

બાદશાહી બાગ.

(શાહા માહીયારકા બાગબાન ઉસકી ઓરત ઔર બચ્ચે દાખીલ હોતે હયે.)

કાહારવા (ભયેરવી.)

(" છોરી બામનકી અંગીઆંકો અતર લગા લે ચલી"–એહ રાહ.)

ભંગડમીઆં:—મરીયમ પીઆરી મેરી, મરીયમ પીઆરી મેરી,
જાકે એક બકરા લા કાટ જલદી.
બાસનમેતો બએંગન, હંડીમે ખીચડી,
જા મેરા તુ મુહ કયા દેખતે ખડી.
(મરીયમ ગુસ્સે ફીર જાતી હયે.)
વાહરે તેરા નખરા, વાહવારી ઘોડી,
મરીયમ:—મુવે નકટે નીકલ ન બાતેં કર બડી.

કાહારવા (ભયેરવી)

("સાડે તીન પઇસે સેર મછલી ના બેચુંગી"—એહ રાહ.)

મરીયમ:—મુવે ગીન મારૂં જુતી, બકરા ના કાટુંગી.
ભંગડમીઆં:—બુરી રંડી હટીલી, મુઝે કાંહાંસે મીલી,
બચ્ચે:—ઈવું ન બોલો બાવા, અમ્મા હએ ભોલી.
મરીયમ:—મુવે ગીન મારૂં જુતી, બકરા ના કાટુંગી.
ભંગડમીઆ:—ગધો ફીર ફીરો નહી, મારૂંગા ભર લાત,
બચ્ચે:—કેયા મારોગે બાવાજી, દેખો ઉઠાકે હાત.
મરીયમ:—મુવે ગીન મારૂં જુતી, બકરા ના કાટુંગી,

ભંગડમીઆં:—નકટે પોટે ચુપ રહે, ખાએગા થપડ એક,
બચ્ચે:—ચુપ રહેંગે હમભી નહીં, દેગે તુમકો સેક.
મરીયમ:—મુવે ગીન મારૂં જુતી બકરા ના કાટુંગી.
(ભંગડમીઆં મરીયમકો મારતા હયે બડી ગરબડ હોતી હયે)
ભંગડમીઆં:—ચલ રંડી યાંહાંસે સરક, બીચમે કેઊં નીકલી,
બચ્ચે:—પકડો પકડો બાવાકો, ટુટી અમ્માકી ફસલી.
મરીયમ:—મુવે ગીન મારૂં જુતી, બકરા ના કાટુંગી.
(રોતી હુએ ચો તરફકે લોગાં વગએરા દાખીલ હોતે હયે)

કાહારવા. (ભયેરવી)

('ટોપીવાલે જાન હુંગી કુરબાન તેરી સુરત પર'—એહ રાહ.)
સબ લોગ:—અજી ભંગડમીઆં, હુવે ખફા કેયું મરીયમ પર.
ભંગડમીઆં:—અંગાર હોકર ઝગડા, મુઝસે હએ કરતી,
મરીયમ:—લડ લડ ઈસને ફાડી હએ મેરી એહ કુડતી. (રોકર.)
સબ લોગ:—અજી ભંગડમીઆં, હુવે ખફા કેયું મરીયમ પર.
ભંગડમીઆં:—મએને કહા કે બકરા, મરીયમ લા તું કાટ,
મરીયમ:—મએ ના કાટુંગી મુવેરે, નીકલ યાંહાંસે નાહટ.
સબ લોગ:—અજી ભંગડ મીઆં, હુવે ખફા કેયું મરીયમ પર.
ભંગડમીઆં:—શાહકે વાંહાં શાહાજાદા, પયદા હુવા એક.
મરીયમ:—કેયું ન કહી મુઝકોજી, ફેર બાત અએસી નેક (હસકર)
સબ લોગ:—અજી ભંગડમીઆં, હુવે ખફા કેયું મરીઅમ પર.
ભંગડમીઆં:—ચાંદકે અએ ટુકડે, ખાના કર તઇઆર, (મહોબતસે)
મરીયમ:—અભી પકાકે લાતી હું, મીઆં તુ લલકાર. (જાતી હયે)
સબ લોગ:—અજી ભંગડમીઆં હુવે, ખફા કેયું મરીએમ પર.
(સબ લોગ ભંગડમીઆં બચ્ચેં વગએરા ગાતે હે)

લાવની.

("ગુલ ચમનમે બીચહુ છુપા બડા ઝહેરી હએ."—એહ રાહ)
સબ:—આજ અમનમે ખુબ મશગુલ જેહાં સારી હએ,
શાહજાદા હુવા પએદા, સખતી હારી હએ.
ભંગડમીઆં:—હએ હમને ચઢાઈ, અબતો અફીમકી ગોલી,
બડાઈખાન:—તેરા નામ ભંગડ હય, ચાલ તેરી રંગીલી.
દરીઆખાન:—એક શીશા શરાબકા, લા દઓ મુઝે હાલી,
શેકટજી:—મએને દીલસે શકરકો અબસે હએ નીકાલી.

તુકડેજી:—પેટમે હમારે લગીતો, ભુખ ભારી હએ,
શાહાજાદા હુવા પએદા, સખતી હારી હએ (ભાગજાતે હયે)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

બેનઝીરકા બાગ.

(બેનઝીર ખાબમે હય ઉપરસે માહારૂખ પરી ઉતર આતી હય.)

ઠુમરી. (કાફી)

("ચાંદની રાત મોએ પીઆ પાઓની"—એહ રાહ.)

માહારૂખ:—હો દીલજાની, સોવે મતવારારે.
નએનન ઝાકી, જાદુઆ ભરીરે,
હોશરૂબા માહાં પારારે. હો દીલજાની.
સોવત સેજપે, ભર જોબનમે,
હાર ગલે બીચ ડારારે. હો દીલજાની.
બુંદે પસીનેકી, મોતીસી ચમકે,
જએસા બાદલ પર, તારારે. હો દીલજાની.
ગાલ ગુલાબી, હોટોંપે લાલી,
લાજત દેખ, હજારારે, હો દીલજાની.
એહી લીખાથા, મોરે નસીબમે,
મન મોહન મોરા, પીઆરારે. હો દીલજાની.
થી ઉડત મએ, જાતી સએરકો,
તખત મોરા, યાંહાં ઉતારારે. હો દીલજાની.
નજર પડી મોરી, બલમા ઉપર જો,
પલકોંકા લાગા, નેજારારે. હો દીલજાની.
સાંવરા બેદરદીને, તીર જો છોડા,
બીચ કલેજેકે, મારારે. હો દીલજાની.
મોરે ગલેસે લગાઉં, એહ આગ બુજાઉં,
તન મન દઉ, મોરા સારારે. હો દીલજાની.
બાગમે મોરે અબ, લે જાઉં ઈસકો,
સેજ પલંગ વાંહાં સંવારારે. હો દીલજાની.
એક બોસસે જીઈકો, રીઝાઉં,
સાજન એહ હય હમારારે. હો દીલજાની.

(પલંગ સમેત ઉઠાકે લે જાતી હયે. ઈતનેમે શાહ માહીયાર દાખીલ હોતા હયે.)

ઠુમરી. (પીલુ.)

("કૌન જંજીરમે, જાન પડીરે."—એહ રાહ.)

શાહા:—કૌન જંજાલમે જા, તુ ફસારે,
કારી જખમ હાય, દીલમે લગારે.
કોઈ બતલાવો, ઉસકા મુકામ,
પયારે પયારે, કાંહાં તું છુપારે.
પડી પીદરપે કાહારો બલારે,
હારે હમારે પીસર પેઆરે.

(બહોત ગમગીન હોકર સીર પતકતા જાતા હય.)

——o——

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

શાહા મહીયારકા બાગ.

(શાહા માહીઆરકે એક સીપાહી લટકનખાનકી બુઢી ઔરત બગલમે અપના બચ્ચા લેકે દાખીલ હોતી હયે.)

લાવની:—("મન મોહન બજાવે બાંસરી"—એહ રાહ.)

ખતીજા:—દીલપસંદ ગયા દીલજાની, છોડ એકેલી, છોડ એકેલી,
મેરે લટકનકો, મએ ઢુંડું ગલીઓ ગલી,
મેરી ગોદમે બચ્ચા લે, ઢુંડત દીલદારે,
ચો તરફ ભટકતી ફીરી, ન કહી પાયારે.
કીસી ઔરકે પેઆરમે જા, ફસા વોહ કેઆરે.
લટકન તું મેરે દીલબર, મેરે આ પીયારે.
ઝુલ—વોહ યારરે, કા નાખ આધા હયે કાટા,
વોહ યારરે, કો લોગ કહે હએ નખટા,
વોહ યારરે, કા પાઉ એક હએ ટુટા.
એહ નીશાનકા કીસને, દેખા શેખચલ્લી.
કહો ઢુંડત ઉસકી ફીરે, માશુક રંગીલી.

(લટકનખાંન ગરબડમે દાખીલ હોતા હય, ઔર ખતીજાકો બીલગ એક બોસા લેતા હયે.)

હોરી:—("ફાગનકે દીન ચાર"—એહ રાહ.")

લટકનખાંન:—આયા તેરા દીલદાર, ખતીજા, બોસા મુઝે એક દે તુ છબીલી, આયા તેરા.
બોસાભી દે ઔર બગલગીરી કરલે, જાના મુઝે હએ બાહાર, ખતીજા, બોસા મુઝે એક.

શાહાજાદા હમારા હુવા આજ ગાએબ, પરીને કીઆ
ગીરફતાર, ખતીજા, બોસા મુઝે એક
લાનેકો ઉસકો જાના હએ મુઝકો, જીન ઔર પરીઓકો
માર, ખતીજા, બોસા મુઝે એક.

કાહારવા. (કાલીંગડા.)

("મોરે બોલે નવાબ, કલકતેકી સએરકો લેકે ચલો"—એહ રાહ.)

ખતીજાઃ—અજી બુઢે સાહેબ, અકલ અપની કાંહાં તુમ ભુલ આએ.
હાત પાઉસે લંગડે હુંડે, હુવે બરસ સાઠ,
મુહમેતો દાંત નહી, હોશ ગઈ હએ નાહાઠ.—અજી બુઢે.
નાખ બીચારી કટ ગઈ, કટી ઉમર સારી,
કમરમેસે ખમ ગએ, લડાઈ કાંહાં મારી.—અજી બુઢે.
ઘરમે બએઠ મખીઆં મારો, છોડો બાતેં બડીઆં,
શાહાજાદેકો હુંડનેમે ટુટેંગી સબ હડીઆં.—અજી બુઢે.

કલયાન.

("દીલ મીસ પનીઆ જાએરી માલનીઆ" (બંગાલી બાબુ) એહ રાહ.)

લટકનખાનઃ—લટકનસે હએ જાતે જંગપર, હજરત બાધર લટકનખાન.
હાત હમારેસે જીનો પરીઓ, સબ હો જાવે હએરાન.
ટુટા હાથ હએ લંગડે પાઉ, ઔર ચરનેકો ગઈ હએ નાખ,
રોતી સુરતકો દેખ ગએરતસે, ઉલ્લુંકીભી જાવે જાન.
નાખ કટી તો કયા મુઝાકા, કેયા હુવા ટુટા જો હાત,
લંગડે હએ તો કુછ ફીકર નહી. ફાંકડે હએ જંગી જવાન.
અલકુનડેકી લડાઈમે, હુઈ મેરી ઝટ ચટ એહ નાખ,
લટપટસે મએને કીઈ ખટપટ, ઝટપટસે ખેંએચી કમાંન.
ફોજ બડી જબ દુશમનકી, આ રૂબરૂ મેરે ખડી,
પર ટર પર ટું કર જો મારા તીર, લરજા દીઆ આસમાન.
ખતીજા તુ દીલમે, અબ મત કર કુછ ડર પીઆરી મેરી,
ચંદ મુદતમે આ મીલુંગા, બોસા દે એક મેરી જાન.

(જાતા હયે.)

——o——

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

માહારૂખકા મહેલ.

(સેજ પર બેનઝીર સોતા હયે માહારૂખ પંખા ડાલતી હએ ઓર અતર છીડકતી હયે.)

ઠુમરી. (પીલુ.)

("સોતન ઘર ગએ ગએરે"—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—હો ઘભરાવે મેરી જાનરે, ઉઠ જાગો પીઆ ભોર ભઈ.
રએન ગુઝર ગઈ સારી પયારે બાત ન કીની તુનેરે,
અબ તક આંખે ખોલત મસત નાહી હુવા બેભાનરે.
ફુલવાડીમે બાહાર ફુલોંકી, કલી કલી રહી ખીલરે,
કોકલ પનૈઆં કાલંગ ગાવે, મુરગા લેવે તાનરે.
મીઠી સુરત મોહન મુરત, અંખીઆં હએ મતવાલીરે,
પરીઆં ગએ બલબલ હએ તુઝપે, સુધબુધ ખો બેફામરે.
જાન દીઆ તોએ તન મન મોરા, તુહી ગલેકા હારરે,
લઉ બલૈઆં પૈઆં પડત હું, સાજન ઉઠ બેઈમાનરે.

(બેનઝીર કરવટ હોતા હયે.)

ઠુમરી (કાલીંગડા.)

("બદલ ગએ નએનારે, છીનત નાહી"—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—બલઈઆં તોરે લહુંગીરે, જાગો પીઆ દીલજાની,
રાએન ગુજારી ભર ઉમએદમે, આઈ નીંદર ભોરસંગ.
જાગો જાગો પીઆ, બોલત કોએલીઆ, ભઓ પરભાત ગુલરંગ,

(બેનઝીર ઘબરા કર ઉઠ ચો તરફ નજરકર દેખતા હયે)

ગજલ. (સોરઠ.)

('શરમીંદા કમર હએ તેરી તસવીરકે આગે'—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—ઝાલીમ મુઝે કૌન ઈસ અએવાનમે લાયા,
ઈસ ખાબસે શીરીંન, મુઝે કીસને જગાયા.
સોતાથા મએ કીસ જાએપર, આયા હું કાંહાં મએ,
કયા ફુક દીઆ જાદુ જો, દીવાના બનાયા.
ગાયબ હુવા કાંહાં મેરા, દાલાન શાહાના,
એહ મહેલ ઔર અએવાન કીસીકા હએ પરાયા.
વારીદ હુવા કીસકે, તીલસમમે મયે યઝદાં,
કુછ ઔર તમાશા નયા, દેતા હએ દીખાયા.
બીદારહું યા ખાબમે, ન મુઝકો હએ ખબર,

મ એકા હમે કીસીને તો, મુઝે પયાલા પીલાયા.
ન સેજ મેરી એહ હએ, ન હએ મેરા મસકન,
એહ ફરશ બીછોનેપેભી, દુસરા હએ બીછાયા.
સાહેરને કીસી ફુકકે, અપના યાંહાં અફસુન,
ઈસ કએદ બલામે મુઝે, અબ લાકે ફસાયા.
કયા કરકે બહાના, મએ પાંઉ ઈસસે રહાઈ,
મેરા ન કોઈ હએ, સીવા તેરે અએ ખુદાયા.

જીલલા. (જીંજોતી)

("લાગીરે મોરી જાન, નયેન કટારી હો".—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—મારીરે મોએ બાન, પ્રીતકી કારી હો.
સાજન સાંવરા, મોરે સંગ બોલો,
બેદરદી દીલદાર.—પ્રીતકી કારી હો.

ગજલ. (કાફી)

("ઝપક બતાકે મુઝે, દીલરૂબાને લુટ લીઆ"—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—અબસ સતાના હમે ઈશકસે, તો કામ નહી,
કીતાબે મ્હોબતમે હમ લીખાતે નામ નહી.
શીશા ઉઠાલે સાકી, હમ છુતે શરાબ નહી,
શરાબે ઈશકકી લેતે, કબુતો જામ નહી.
સુરત કાતીલ હએ તેરી, અએ સઈઆદ દીલરૂબા,
અસીર કરને શીકાર, બીછા અભી દામ નહી.
ન કર તુ નખરે પરી, હોગી હમપે નહી અસર,
હમારા સખ્ત દીલ હયે, હોવેંગે બેકામ નહી.
તેરી હએ બેજા સારી, નાઝો અદાઓ અશાવેગીરી,
હોવેંગે હમસે કબુ, ઈશકકે ગુલામ નહી.

ગજલ. (જીલા.)

("કીસી મસતકે આનેકી આરઝુ હએ"—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—લગન જબસે લાગી હએ તુમસે હમારી,
અકલ સારી તબસે હમારી સીધારી.
ન બાંધીથી કીસ્સે, મ્હોબ્બતકી ગાંઠી,
તેરી યાદમે ઝીંદગી, સબ ગુઝારી.
હુવા રૂબરૂ મેરે, જીસદમ તુ જાંની,
મીઠી તેરી સુરત, લગી મુઝકો પીઆરી.

ન તુમ તીરશારૂ હો, શીરાબોજી આંખે,
તેરે વાસતે હમને, સેજ એહ સવારી.
અગર સઅેર કરના હો દરકાર તુમકો,
તો એક કલક ઘોડે પે કીજે સવારી.
મગર ખુબ સમજો, ન દીલ કહી લગાવો,
ગુનાહગારોકી હાલત હોગી તુમહારી.
ચલો સાથ મેરે, અએ દીલબર હમારે,
કરો સઅેરકી અપની, અબ કુછ તઈઆરી.

(જાતે હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા છઠા.

બદરેમુનીરપરીકા બાગે પરેસ્તાં.

(સહેલીઆં દસતબસતા ખડી હય, બદરેમુનીર તખત કીરોઝાપર રૌનક ફેઝ હુઈ હયે. સહેલી બદરેમુનીરકી આમદ ગાતી હયે)

ગજલ. (જીંજોટી)

("વોહ કોન હયે જો દીલસે તેરા મુબતીલા નહી."—એહ રાહ.)

સહેલીઃ—ગુલશનમે ઈસ બહાર કે, આમદ પરીકી હયે,
કુછ ઔરહી રફતાર ઉસ, અશવા ભરીકી હયે,
કહેતી હયે ઈનદલીબ, ગુલોંસે કર પુકાર,
ખુરશીદસી તજલ્લી, એહ ઝોહરાજબીંકી હયે.
લાલી લબોંકી દેખ કર, લાલાને ખાઈ ગમ,
રૂખસારપે હયે ગુલ ખીલે હોટોં અકીકી હયે.
અલમાસકા કીસ ઝોકસે સરપે ધરા હયે તાજ,
શબનમકી પહેની કુરતી, ઔર અંગીઆં ઝરીકી હયે.
ખડે હયે સરબદસત, ગુલસતાંમે સારે ફુલ,
ઈસકો મુબારકબાદી, અબ હરએક કલીકી હયે.
બલદાર મોએ શાનોપે, બીખરે જુ અઝદેહાં,
સારી એહ ખુબસુરતી, જાદુગરીકી હયે.
એહ બદર હયે મુનવર હમ તારીફ ક્યા કરે,
આજેઝ ઝબાન વસફમે, હર એક હુરીકી હયે.

આરામ ખોવે જો ઈસે દેખે જરા એકદમ,
તાકત કીસીમે ઈસકી ભલા હમ સરીકી હયે.
(સબ સહેલીઆં ઔર બદરેમુનીર મીલકે ગાતી હયે.)

દાદરા. (કાફી.)

("કંગનવો મોરો કરસે સરક ગયોરે"—એહ રાહ.)

સહેલીઆં:—જોબનવા તોરા ભરકે, ઉછલ રહેઓરે.
પહેલી:—મોહન તોરા મુખડા,
દુસરી:—જું ચાંદકાં હો ટુકડા,
સબ:—જોબનવા તોરા ભરકે ઉછલ રહેઓરે.
બદરેમુનીર:—નાઝ હમારારે, મોહે જગ સારારે.
સબ:—હમ તુમપર વારી જાએ,
પહેલી:—સંગ સખીઅન રંગીલી,
દુસરી:—તુમ પ્રીત હો અલબેલી.
બદરેમુનીર:—બલ બલ મોરે, ચેહેરેપે કમલ ગયોરે,
સબ:—જોબનવા તોરા, ભરકે ઉછલ રહઓરે.

ઠુમરી. (ભયેરવી.)

("મએતો શેજરીઆંપે ભુલી, મોરા દે કંગના."—એહ રાહ.)

બદરેમુનીર:—મએ તો આંખરીઆંસે, મારૂં હો કટારીઆંરે.
પલકન મોરે, બરછી ઔર ભાલે,
ચંદરકેસી પટીઆં, હએ ઉતારીઆંરે.

(શાહાજાદા બેનજીર ઘોડેપર બયેઠા હુવા દરખતોંકે દરમયાન ઉતરતા હયે. સહેલીઆં મુતાઅજીબ હોકર ગાતી હયે.)

કાહારવા.

(" ભાભી કયેસા પકાએજી રાતકે દો બયેગન."— એહ રાહ.)

સબ સાહેલીઆં:—દેખો દેખો બગીચેમે કોન આયારે.
પહેલી:—હીરા બડા હયેગીરા બાગમે. તેઝ હયે ઈસકા આબ,
દુસરી:—તુ કયા જાને ઉઠ દીવાની, એહ તો હયે આફતાબ.
સબ:—દેખો દેખો બગીચેમે કોન આયારે.
પહેલી:—મલક હયે ઉતરા ફલક ઉપરસે, અજબ ઈસકી નુરાની.
દુસરી:—ચુપ રહે નાદાન તુ નહી સમઝે, યુસુફ હયે કીનઆની.
સબ:—દેખો દેખો બગીચેમે કોન આયારે.
પહેલી:—તારા જયેસા ચમકત હયે એહ, જોહોરાબી હો ચાંદ,

દુસરીઃ—આંખે કાંહાં તુ ભુલકે આઇ, એહતો હોગા માંદ.
સબઃ—દેખો દેખો બગીચેમે કોન આયારે.

(બદરે મુનીર આકે પૂછતી હયે.)

દાદરા. (કાફી)

("હો ગોરી આલીને નજારા ભરે મારારે."—એહ રાહ.)

બદરેમુનીરઃ—હો કહો સખીઓરે, એહ કાહે ગુલ મચાયારે,
હો મોરી પરીઆં, હો દીલબરીઆં.
કયા ફુલ નયા પાયારે, એહ કાહે ગુલ મચાયારે.

(આગે ચલકર બેનઝીરકો દેખતી હએ. દોનો બેખુદ હો ચોંકતે હયે. ઔર બદરેમુનીર સવાલ કરતી હેયે.)

ગજલ. (ભયેરવી.)

("નામ જાનેકા ન લેઓ યાર મયે મરજાઉંગી."—એહ રાહ.)

બદરેમુનીરઃ—કીસ જાએ પરસે તુમ આએ હો કાંહાં જાવોગે,
હાલે દીલ અપના જરા, હમકો તો સુનાવોગે.
ગરચે દેખેસે તુમે, હમકો હુવા ઈઝતેરાબ,
બેકલી અપનીકા, મુઝકો સબબ બતલાવોગે.
હુવા કયું કરકે ગુઝર, આપકા ઇસ ગુલશનમે,
કોન હો સાહેબ ભલા કુછભીતો સમઝાવોગે.
આવો મહેમાન રહો એક શબભી તો હમ લોગોંકે,
ફરમાબરદાર હરએકકો, યાંહાં પાવોગે.
બાદે ગુલગોંસે ભરદે સાકીઆ એક જામ હમે,
બુલબુલો શીરી હલક, કુછ ગાકે જીઇ બહેલાવોગે.

ગજલ.

(જીધર મયે દેખું ઉધર નજરમે મેરા જો પીતમ તુહીં તુંહીં હયે એહ—રાહ)

સહેલીઆંઃ—હુવા ઇસમકે ચમનમે ઇસ દમ,ગુજર એકાએક સીમી બદનકા
ઝુકા ખડા સર દેખ ઇસીકો,અદબસે હરયેક સમન ચમનકા
ફલકસે ઉતરા તાબીદા અખ્તર,
ઝલકસે અપની ખલક કીઇ રોશન,
હલક હયે મશગુલ સીફતમે ઇસકી,
જેહાંકે સારે ગુનચેહદનકા.—હુવા ઇસમકે.
ગયેરતસે હાતો મલે હયે ખુરશીદ,
માહાતાબ પટકે હયે અપને સરકો,

હજાર દાસતાન હયે બસદજાન,
કુરબાન ઈસકે શીરીં સખુનકા.—હુવા ઇસ્મકે.
ગુલે હજારાઓ લાલા નરગીસ,
નસરીનો સુબુલ ગયે હયે બલબલ,
મીલેગા ગોહર કભુ ન અયેસા,
ઢુંડો ખજાના અગર ચમનકા.—હુવા ઈસ્મકે.
બશર ગયે હયે ઈસપે મર મર,
ફીરેશતે હોતે હરદમ ફીદા હયે,
ન હો ક્યું ઈસકી તજલ્લીસે ફેર,
ફીગાર સીના હુરે અદનકા.—હુવા ઈસ્મકે.

લાવની.

("ગોરી ચલી સાસરા ફીરભી કભુ આના."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—ગુલ ખીલે ચમનમે રંગબેરંગી સારે,
પર નહીં તુજસી આતી કીસી મહેકારે.
વાહ શોખ સીતમગર અજબ તેરા નખરા,
તુઝે દેખ હુવા એક પલમે મેરા દીલ ભંવરા.
સુન પરીઓંકી અએ મલેકા માહા પારા,
કીસમતકા જલા હું નસીબકા આવારા.
મુલુક મેરા પુરવકી, તરફ સુન જાની,
બોલતા હું તેરે રૂબરૂ, રાઝે પીનહાની.
શાહાજાદા હું વાંહાકા મયે અયે પ્યારી,
મુઝે બેનઝીર કર કહેતી હયે દુન્યાં સારી.
એક રોજ થા બેફામ, સેજપે સોયા.
કીસી પરીકા મુઝપે હુવા થા વાંહાં સાયા.
સંગ પલંગકે મુઝકો ઉઠાયા, ઉસને વાંહાંસે,
રખા અપને મહેલમે લાં, મુઝે ફેર જાહાસે.
લે રઝા ઉસકી મયે, આયા સયેરકો યાંહાં,
મેરી પડી ઉપરસે, એકાએક તુઝપે નીગાહ.
મીલ સંગ વકત, રસ રંગમે ગુજારે,
એક શબભી રહે હમ, સાથ દોનો પ્યારે.

દાદરા. (ખમાચ)
("મોરી ગુઈઆં લચક ચલત મોવન આવે."—એહ રાહ.)

બદરેમુનીરઃ—મોરે પીઆ હસત હસત બોલત મન લોભાવે,
રયેન જગાવે.
લપટ ઝપટ ઘુંઘટ ખોલત, નયેનુવા લડાવે,
પીઆ હસત હસત.
મારે આંખરીઆં કામ સગરીઆં, તન ઔર મન લુટાવે,
બતીઆં કરત રતીઆં જાગત, લાલ મોયે લલચાવે.
પીઆ હસત હસત.

ઝીલા.
("કયા ઝર લાએ હો મયે વારી, મયે પનજાબન ભોરી તુનકો જા."—એહ)

દોનોઃ—ચાહત પ્યારે દીલબર દોનો, એક હયે દીલડા મનમોહનકા
બદરેમુનીરઃ—લગન લગાઈ, ન હોવે જુદાઈ,
બેનઝીરઃ—કાયેમ રહે એહ જોબન મોહનકા.
દોનોઃ—ચાહત પ્યારે દીલબર દોનો, એક હયે દીલડા મનમોહનકા
બદરેમુનીરઃ—જામકો ઊઠાવો, ભરકે પીલાવો.
બેનઝીરઃ—મીલાપ હુવા આજ પ્યારી, મોહનકા,
દોનોઃ—ચાહત પ્યારે દીલદાર દોનો, એક હયે દીલડા મનમોહનકા
બદરેમુનીરઃ—આવો દીલજાની, હુઈ મસતાની,
બેનઝીરઃ—મુખડા દેખા આજ મએને મોહનકા.
દોનોઃ—ચાહત પ્યારે દીલબર દોનો, એક હયે દીલડા મનમોહનકા.
બદરેમુનીરઃ—તુજપે મયે વારી, દાસી હું તેહારી.
બેનઝીરઃ—મીલના મુબારક હયે મેરી મોહનકા.
દોનોઃ—ચાહત પ્યારે દીલબર દોનો, એક હયે દીલડા મનમોહનકા

(બાગમે શેર કરતે હયે ઓર ફીરતે હયે. ઈતનેમે બેનઝીર જાનેકુ રૈજા મંગતા હયે.)

ગજલ. (ઝીંજોટી.)
("દીલ છીન લીઆ મોરારે, બનારસકી ગલીમે."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—જાને દે હમે યાર તુ, બસ હમકો હયે જાના,
શીઆના થા યાંહાં આયા જબ જાતા હું દીવાના.
ઉલફતકી હમારે હયે ઘડી અબતો ગઈ બીત,
અફસોસ હુવા મેરા તો દુશમન એહ ઝમાના.
જબતકકે રજાથી હમે, બયેઠે થે તેરે સાથ,
આએંગે હમ દીલદાર, ફેર કુછ કરકે બહાના.

મખમુર હુવે પીઈકે, યાંહાં બાદે મ્હોબત,
મુશકીલ હયે કદમ હમકોતો, એક યાંહાંસે ઉઠાના.
આંખે ઉઠા તુ દેખ લે, અએ દીલરૂબાએ મન,
જાને ખુદા ફેર મેરા, યાંહાં હોગા કબ આના.
આરામસે ન બયેઠુંગા જબ તક ન મીલું ફેર,
આબાદ હોગા તબહી મેરે દીલકા વીરાના.

દાદરા.

(" કાએરે બોલોરે, મોરા બંગાલી બંગાલે ચલા."—એહ રાહ.)

બદ્રેમુનીરઃ—જાલમ જાનીરે, છોટા જીઅરા જલા કેઉં ચલા,
જાલમ જાનીરે.

સાંવરાને મોરા, મન મોહે લીનો,
પ્રીતમે હુઈ મતવારી રે.—છોટા જીઅરા.
બેદરદી બાલમ, જાને ન દુંગી,
ન એકભી રયેન ગુજારી રે.-છોટા જીઅરા.
કાહે રૂસે હો છોડ ન જાવો,
નારી મયે પ્યારે તેહારીરે.—છોટા જીઅરા.
જોબન મોરા ખીલ રહયો જાની,
લગી કલીજે કટારીરે.—છોટા જીઅરા.

દાદરા.

(" નદીઆં ના લે બીસર આઈ કંગના."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—જાદુઆ જાની, અજબ ફુક ડારારે.
જાનેમન જાને દે, છોડ દે કલૈયાં,
જાન દીલ જાઉં, રખ સારારે.—જાદુઆ૦

ઠુમરી. (ઝીંઝોટી.)

("નાથ કયેસો ગજકો બંદ છુડાયો."—એહ રાહ.)

બદ્રેમુનીરઃ—અરે મોયે કાહે, અગનમે જલાવો,
દીલમે દરદ હયે દીલમે દરદ હયે.
જોબન મોહન ન સુકાવો,
અરે મોએ કાહે.
ઉછલે ઉછલે ઉબલે દીલરા પાર કલીજે ચુબાયો,
અરે મોએ કાહે.

ભડકત ભડકત સીલગત શોલે, દુખ નહી જાએ સમાયો,
અરે મોએ કાહે.

(બેનઝીર બોસા લે ઔર બગલગીરી કર ઘોડેપર બચેઠતા હયે, બદરેમુનીર બેહોશ હો ગીરતી હયેં, પરીઆં ચૌ તરફ તઆજ્જુબ હો ખડી રહેતી હયે, પરદા ગીરતા હયે.)

—o—

બાબ દુસરા—પરદા પેહેલા.

માહારૂખ પરીકા બાગ.

(માહારૂખ અકેલી બચેઠી હયે, ઔર બેનઝીરકી રાહ દેખતી હયે.)

સોરઠ.

("તારી કુબજાઈ મનમાની હમસે, ન બોલના માહારાજ."—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—તોરી દીલજાની દીલદારી, કયેસી કઠન હયે દીલદાર.
ફ્લસે ગયો વોહયાર હમારે ભીગગઈ અંગીઆં મોરી રોરો,
ફરકત સારા હમારો ગમસે બદન હયે દીલદાર.
હમારે આંગમે આગ લગાઈ, તનમન સારી દેહ સીલગાઈ,
હમને લાજ ગમાઈ, તનમે અગન હયે દીલદાર.
રતીઆં સારી જાગ ગુજારી, ભોર બહેનેકી હુઈ તૈયારી,
તુજ બીન લાગે ખાલી, હમકો ચમન એ દીલદાર.

(ફરેબ દેવ દાખીલ હોતા હયે.)

કાલીંગડા.

("બદલ ગયે નયેનારે છીનત નારી."—એહ રાહ.)

ફરેબ દેવઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.
મનકો ઉસકે કૌન પીછાને, દીલ ન પીછાને કોએ,
માહરૂખઃ—કૌન તેહારી બતીઆં માને, મોરા વોહ જાની ન હોય.
ફરેબ દેવઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.
તુઝકો ફસાવે બાહેર જાવે, પ્રીત કરે ઔર સંગ,
માહરૂખઃ—કાંહાં ગયો વોહ જલ્દ બતા દે, કાંહાં રચાવત હયે રંગ,
ફરેબ દેવઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.
આજ હવામે ઉડતા થા મયે નજર પડી ઉસ પર,
માહરૂખઃ—કેહે કેહે વોહ કાંહાં રહા રયે, હયે કૌન ઉસકી દીલબર,
ફરેબ દેવઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.
ચંદર મુખટકી એક પરીકે, બાગમે હયે દીલદાર,

માહારૂખઃ—ગુઝર ગયો હયે વોહ ઝીંદગીસે, છોડું ઉસે ન ઝીનહાર,
દોનોઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.
ફરેબ દેવઃ—પ્રીતમે હો ન તુરી દીવાની, ઝુઠે હયે આદમજાદ,
માહારૂખઃ—તોરી પહેલે બતીઆં ન માંની, આઇ મુઝે અબ યાદ,
દોનોઃ—બદલ ગયો જાનીરે, ઝુઠી હયે દીલદારી.

(ફરેબ દેવ ઉડ જાતા હયે, માહારૂખ અકેલી ગાતી હયે.)

શામ કલીયાન ખયાલ.

("દુલહન માંગે સંવારન સારી."—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—આશકને કયેસી કીઇ બેવફાઇ,
બરછી જીગરમે તો, કારી લગાઇ.
ગયેરોંસે કીઇ ઉસને સંગતો સોબત,
દીલકો પીરાયા ચાલ, એહ ચલાઇ,
છોડું ન ઉસકો, નસીહત કરૂંગી,
મયેને કસમ સખ્ત, હયે અબતો ખાઇ.
દીલમે સીલગતા હયે, ગુસ્સેકા આતશ,
પહેલે જલાતીથી, ઉસકી જુદાઇ.
બદનામ કીઇ મુઝકો, સારે શહરેમે,
હાય હુઇ મેરી, અબ રૂસવાઇ.

(બેનઝીર ઘોડેપર બયેઠા ઉતર આતા હયે)

લાવણી.

("કાલ રાતરી કોઠે હો તુમી રમલા"—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—લાલ આજરી બડી, કયુરી અખીઆં,
કાંહાં છોડ ગઇ, સારી સખીઆ.
તકસીર મોરી, કયા દેખી પ્યારી,
બીખર ગઇ હયે, પટીઆં તેહારી,
કયા હુઇ દીલકો, તોરે બીમારી,
યા જાગ રહી, સારી રતીઆં, બડી કયુરી અખીઆં.

ગજલ. (જીંજોટી)

("આશકકી યાદ કયું ન કરે દીલબરી પરી."—એહ રાહ.)

માહારૂખઃ—ગયેરત ન આંઇ તુઝકો, કુછ અએ યાર બેશરમ,
કીસકે ગલેકા હો રહાથા, હાર બેશરમ.
મસતીમે આઇ મેરી નહીં, યાદ એક જરા,

લપટા રહાથા કીસ્સે તું, ખુનખાર બેશરમ.
ઓરોસે જાકે તુને કીઈ, બાતે નરમ નરમ,
ચુભતેથે દીલમે મેરે યાંહાં, ખાર બેશરમ.
ફીતના જગાકે છોડ ગયા, મુઝકો દે ફરેબ,
આઈ શરમ ન આંખોમે, એકબાર બેશરમ.
બદલા તેરી સલુકકા, લઉંગી મયે તુઝસે તો,
તેરી રહેમ ન ખાઉંગી, જીનહાર બેશરમ.
લે જાવો દેવો ઈસકો, અભી જા કરો તુમ કએદ,
મુજસે ચલાઈ ઈસને હયે, હરફતાર બેશરમ.
કુવા જો હયે વોહ સહરામે, પુર ખતર હયેખતનાક,
કરીઓ શેતાબ ઉસમે, ગીરફતાર બેશરમ.

પદ. (કાફી)

("કયુંરે ભુલા મન સુન લે ગંવારા."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—હમતો હયે આશક, હુવે હયે દીવાને,
એહ દુન્યાંમે આએ હયે જીકો જલાને.
તુઝે મારના હો અગર હમકો ઝાલીમ,
એકહીદમ કતલ કર ન કર અયેસે બાહાને.
અગર હમને કીઈ હયે, અબ ગયેરાંસે મ્હોબ્બત,
ન હરગીઝ સુના હમકો તુ અયેસે તાઆને.
એહ સચ હયે કે હમને દીઆ દીલ કીસીકો,
અબ ચાહેસો કર તુ હયે હમતો પરવાને.
મયે જાતા હું બંદે બલામે અએ સંગ દીલ,
મેરી દુરી તુઝકો લગેગી સતાને.

(દેવ લે જાતા હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

દીવાનખાના.

(બદરેમુનીર ઔર વઝીર જાદી દાખેલ હોતી હયે. બદરેમુનીર ગમમે ગિરફતાર ગાતી હયે.)

મુરાદજાત.

("સોતા હયે ગલે લગકે જબ વોહ યાર પલંગપર."—એહ રાહ.)
દીલ છીન લે ગયા મેરા એક યાર ચમનમે,—કુછ તીરછી નીગાહસે,
મયે બોલ સકી અપના ન ઈસરાર ચમનમે,—ઉસ હોશરૂબાસે.

જબતકકે થા વોહ પાસ, કયા ખુબ આતીથી ખુશબો,—હર ફુલો ફલીસે.
આતે હયે નજર અબતો મુઝે ખાર ચમનમે.—કુછ ઓરહી તરાહસે.
જબ ગુલબદન વોહ છોડ ગયા મુઝકો એકેલી,—આપ હોકે બેવફા.
બુલબુલ હયે ગીરીયા કરતી યાંહાં પુકાર ચમનમે,—અબ બાદે સબાસે.
કયેસી એહ જુદાઈ હુઈ અફસોસ સદ અફસોસ,—હમ દોનોકે દરમેયાન.
લજે હયે ઈનદલીબતો હરબાર ચમનમે,—આહા મેરી ફગાંસે.
કીસ્સે મયે કહું હાલે દીલ કોન દેગા દીલાસા,—મયે હુંગી દીવાની.
મેરા ન તો હયે કોઈ યાંહાં ગમખાર ચમનમે,—બેજાર હું જેહાંસે.
ઝારી હયે ગીઝા મેરી ઓર નાલાસે સદા કામ,—સામો સહર હયે.
માનીનદ ઝુલીખાંકે હું બીમાર ચમનમે,—નહી કામ દવાસે.

ઠુમરી. (પીલુ.)

વઝીરજાદીઃ—તેરા ઢુંડને જાવું પીઆ, બન કર જોગનીઆં.
સુનરી દીવાની કર સબર તું. મોરી દહુંગી તોરે લીએ જાન–બન કર.
જટીઆં બાંધ કે, રૂદરા ગલેમે, જાઉં તનપે ભભુત લગા–બન કર.
સહેરો જંગલમે, ફીર ફીર ઢુંડું, એકદમમે લે આઉં પતા.—બન કર.
ગર મયે મર ગઈ. મોરી કજાસે, તું જાન તોરી ગઈ બલા–બન કર.

(જાતે હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

એક વીરાના જંગલ.

(કુવેમેસે બેનઝીર આહો નાલા કરતા હયે, દેવો ચોકી કરતે હયે.)

ગજલ.

("ગુઝરકે તનસે હરએક દમ ગયા સો ફીર ન ફીરા."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—જીગરસે સોજકા જો જોશ, ઉઠા સો અબ ન બુજા,
આતીશ જો ઈશકકા, દીલમે ભડકા સો અબ ન બુજા.
બહે હયે ચશમોંસે રંગીન, ખુનકા દરીઆ,
બદનસે ગમકા જો શોલા, નીકલા સો અબ ન બુજા.
હમારે તીશન દહન, ન આબ કીસને દીઆ,
અબસતો પ્યાસસે હલક, સીલગા સો અબ ન બુજા.
ઝંજીરે ચુબતી હયે, શાનોપે તઓક ભારી હયે,
જીસમકે ઝખમોંસે લહુ ઉછલા, સો અબ ન બુજા.

ગીરે હયે સરપે મેરે, રંજો બલાઓ ઝુલમો સીતમ,
શરારા બરકે અલમકા, ચમકા સો અબ ન બુજા.

(લટકનખાન હતીઆર બાંધ દાખીલ હોતા હયે.)

લાવની. (જીલ્લા રાગ જંગલા.)

(" કહેતીરી અબલા સુનોજી દીલબર."—એહ રાહ.)

લટકનખાન:—ચલેરે બન ઠન ઝોક ઝપકસે, અકડકે લટકનખાન,
જંગપર જીનોકે ઈનસાંન.
બીલ્લીં કુત્તે ઔર ચુવે, હયે મારે એકહી લગાકે વાર,
ચુમટીઆંકાતો નહી સુમાર.
એક મુક્કીસે સુકી રોટીકે, કીએથે ટુકડે ચાર,
અયેસે બાહાદર હયે સરદાર.
ગુસ્સેમે આ કર ડોસા લગા, એક તોડા મખ્ખીકાપર
વહી વોહ ગઈ તડપ કર મર.
ચલે બાંધ કર બાકી પગડી સર, સીપાહી હુવે જવાન,
જંગપર જીનોકે ઈનસાંન.

(એક દેવ આતા હયે ઔર લટકનખાનકો ઉઠા જાતા હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

એક જંગલ.

(ફીતને એક સીપાહી બેનઝીરકી જુસતજુમે ફીરતે હયે, ખતીજાબી ઉનહોકે સાથ ગોદમે બચ્ચા લીએ લટકનખાનકો ઢુંડતી ફીરતી હયે.)

લાવની.

("મેરા કહા માનો ઈસ જગમે, તુઝે રખુ મેરે નયેનોમે."-એહ રાહ.

સબ:—ઢુંઢ ફીરે સારે જંગલમે, નહી તાકાત રહી અબ હમમે.
પહેલા:—મેરે પાઉં તો કાપતે હયે થરથર,
દુસરા:—કમબખ્ત ગધે, તુ મર મર,
તીસરા:—આઈ નાખમે જાનતો ડર ડર,
પહેલા:—મુઝે બીઠાઓ કીસીકી પીઠ ઉપર,

ઝુલ.

ખતીજા—(બચ્ચેકો) અરે ઉતર કમર ટુટ ગઈ (ઉસકો પટકતી હયે.)
બચ્ચા:—મુજે દે રોટી ઔર દહી, (જમીનપર ફીસલતે)
સબ:—(ઉસકો માર) નીકલરે નીકમમે, નીકલરે નીકમમે,

પહેલા:—(બયેઠકર) હયે દરદ હોતા ધુંટીઓ મે.
સબ:—ઢુંડ ફીરે સારે જંગલમે, નહી તાકાત રહી અબ હમમે.
દુસરા:—ક્યા જંજાલ ખુદાને ડાલી,
પહેલા:—યાંહાં પેટભી હુવા હયે ખાલી,
તીસરા:—સારી ઉડ ગઈ મુહકી લાલી.
દુસરા:—અબતો ચુપકે બજાવો તાલી.

ઝુલ.

ખતીજા:—હોગા લટકન કાંહાં અબ મેરા.
બચ્ચા:—અમ્મા લે તુ ગોદમે જરા.

(દેવો નીકલ આતા હયે. સબ ઘભરાકે ઈદર ઉદર ભાગતે હયે.)

લાવની.

("ફુનવાડીમે ખડી જો કાલી નાગન હમસે લડી."—એહ ગાહ.)
સબ:—એક પલમે બલા એહ કાંહાંસે સામને આકર ખડી,
પહેલા:—(લોટકર) સલામ અલેકુમ મીઆ, મેરે મોતકી આઈ હયે ઘડી.
ખતીજા:—મેરે લટકનકોભી નીગલ ગઈ. એહી બલાજી બડી.
સબ:—કયા સરપે હમારે પીડારે, અરે હાં પીડા એહ પડીરે.
ઝુલ ૧.——પહેલા:—(કાંપકર) મમમ મુઝે તુ પકડ.
દુસરા:—ડડડરસે ગયા હું અકડ.
તીસરા:—કાં કાંહ ગએ હમ સપડ.
ઝુલ ૨.—બચ્ચા:—ચલ ચલરી અમમા જાએ કંહી હમ છુપે.
ખતીજા:—અરે ફેર વોહ આએગા ચુપ રહે તુ ચુપ.
સબ:—માર વો પેટકો થપડ લગાકે ખુબ,—લગાકે ખુબ.
ઝુલ ૩.—પહેલા:—(ડર કર) બલા ફેર વોહ ફીરી.
ખતીજા:—(ફીસલ કર) ગીરી પકડો મયે ગીરી.
દુસરા:—(ગુસ્સેસે) કયા લગાઈ ફીર ફીરી.
બચ્ચા:—(રો કર) મરી અમમા તો મરી.
સબ:—અરે હો મરી તો મરી. (ભાગતે હયે.)
સબ:—એક પલમે બલા એ કાંહાંસે સામને આ કર ખડી.

(સબ ભાગતે હયે)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

એક જંગલ.

(વઝીરઝાદી જોગનકે લીબાસમે દાંખીલ હોતી હયે.)

ગજલ. (જીંજોટી.)

("ગમે દુરીસે જીઈ જલતા હયે."—એહ રાહ,)

વઝીરઝાદીઃ—જલે જીગરસે હું બેઝાર કજા આ પુકારી હયે.
હમારી કાહાની કયા કહીએ હાલત અબતો નયારી હયે,
ઢુંડ ફીરી જંગલ સારા, ઢુંડે સબ સહેરા,
કાંહાંસે આઈ કાંહાં મયે જાઉં, ભુલ ગઈ હું રાહ.
હમારે જીસમકે જખમોસે નહેરે ખુકી જારી હયે.
ઉતરસે પસચમ ગઈ, દખશનસે પુરબ,
નઝર કરત હું જીસ તરફ મયે, પાહાડો દેખું સબ.
મેરીતો જાન દાહાશતસે યાંહાં આખી સીધારી હયે.
ચુબત કાંટે પયેરમે, બહેત લહુ હરઆન,
નીકલ જાયગા એહી દુખમે, જલ જલ મોરા પરાન,
અબસ એહ મુરગેદીલ મેરેકી અજલ હુઈ શીકારી હયે.
જમીન હમારા બીસતરા, ઓર ઓઢની આસમાન,
મખમલ બદલ તો ખાક હયે, ગમસે જાવત જાન,
કાંહાં એહ સબ્ન બીછોના કાંહાં સેજ સંદ્લારી હયે.
રાહ ખુદાકી લીઈ હમને, વોહી ઉતારે પાર,
આરામ દેવે સાચ વોહ—પાક હમે કીરતાર,
મુઝે ઉસ ખાલીકો માલીકકી યાંહાં અબતો યારી હયે,

(ફીરોજશાહકા તખ્ત લે પરીઆં ઉતર આતે હયે.)

ગજલ—સોરઠ.

("બગયેર ગુલઝારે ઈશકકે ગુલ હુઈ બુલબુલ દીવાની."—એહ રાહ.)

ફીરાજશાહ:—કહે અએ હુસ્નકે ગુલશનકે, ગુલ કાંહાંસે તુ આઈ હયે.
તજલ્લી સારે આલમકી, એહ સબ તુઝમે સમાઈ હયે.
અજબ નખરા અજબ અંદાજ, અજબ અએ હુર તેરા અશવા,
અજબ ચેહેરા ગુલાબી હયે, અજબ તેરી સફાઈ હયે.
હું મયે જીનોકા શાહનશાહ, મેરા હયે નામ શાહ ફીરોજ,
થા જાતા સયેરકો કાફકી, તુઝે દેખ રાહ ગમાઈ હયે.

કહે તુ કૌન હયે દીલબર, યાહ આના હુવા કયું કર,
તુ મુઝકો અયે પરીજાદી, નેહાયત અબતો ભાઇ હયે.
તુઝે કીસ ચીજકી દરકાર હયે, જલદીસે કર એજહાર,
તેરી મુરાદ બર લાને કસમ અબ મયેને ખાઇ હયે.

ગજલ. (કાફી.)

("ખુને દીલ અશકોસે જમ મીલકર ગુલાબી હો ગયા."—એહ રાહ.)

વઝીરઝાદી:—કયા કહેં હાલત હમારી એહતો અબતર હો ગઈ,
જીંદગાની હાએ મેરી ખાક જલ કર હો ગઈ.
જાબજા દુન્યાંમે ભટકી કહીં ન આઈ બર મુરાદ,
બસ અજલકી ફેરી મેરે અબતો સરપર હો ગઈ.
સુન જીનોકે શાહા આલી માજરા કહેતી હું બોલ,
તુઝપે મયે કુરબાન હું ઓર વાર મર મર હો ગઈ.
મેરી એક સહેલીકે આશકકે તજસસુમે હું મયે,
કહેતે હયેં કે એક પરી આશક હયે ઉસપર હો ગઈ.
જીસકી તાલાશ મયે હું કરતી, નામ હયેગા બેનઝીર,
દશત સારે દખે મયેને ખાર ગલ કર હો ગઈ.

ગજલ.

("ખુદીકી પરરતી જો ઘેરી રહેગી."—એહ રાહ.)

ફીરોઝશાહ:—અગર યુંહી હરદમ તુ ઝારી કરેગી,
તો ઉમર તેરી ગમમે સારી કટેગી.
કરતી હયે કયું અપને દીલમે ફીકર તુ,
કટોરી તો મકસદકી જલદી ભરેગી.
અભી ભેજતા હુ મયે દેવોકો મેરે
કોઇ દમમે ઉસસે તુ જા કર મીલેગી.
તેરે વાસતે મયે ઉઠાઉગા ઝહેમત,
મેરે તનમે જબ તકકે તાકત રહેગી.
તુ ચલ મેરે હમરાહ ઈસ તખ્ત ઉપર,
ન ડર અપની મતલબકો તુતો પોંહોચેગી.

(તખતપર બૈઠકર જાતે હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા છઠા.

બેઝીનરકા કુવા.

(બેનઝીર કયેદ હયે, ઔર ગીરીઆ કરતા હયે)

હોરી (દીપચંદી.)

('સઈઆંને મુકો ગરવા લગા દીનીરે."—એહ રાહ.)

બેનઝીરઃ—ખબર મોરી પ્યારીકી લા દીજેરે.
ધરકત મોરા સારા બદન હયે.
યાદ મોરે જાનીકી મે, તડપત જીઅરા.
પયેગામ હમારા કોઈ પોંહોચા દીજેરે.

(ફીરોઝશાહ ઔર દેવો દાખીલ હોતે હયે)

ઠુમરી.

("સાંવરા મયેતો તુમહી પર વારી."—એહ રાહ.)

ફીરોજશાહઃ—આજરે પાઈ ઉસીકી નીશાની,
આવો સારે દેવો, ડાલોરે કંમદ
હમનેતો જાય પીછાની.—આજરે પાઈ.

(કમંદ ડાલ કીતને એક દેવો અંદર ઉતરતે હયે, ઓર બેનઝીરકે ઝંજીરોમે બાંધા હુવા કુવેમેસે બાહેર નીકાલતે હયે, બાહેર આતેહી વોહે બેહોશ હોતા હયે, દેવો ઉસકો ઉઠા લે જાતે હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા સાતવા.

એક દાલાન.

(બદરેમુનીર બયેઠી હુઈ આહો ફેગાં કરતી હયે.)

ઠુમરી. (પીલુ.)

("એજી તુમસે કોન બહાને બોલો."—એહ રાહ,)

બદરેમુનીરઃ—હોજી મન લુટ ગયો દીલજાની,
કોન બેદરદીસે લાગી લગન હયે,
હુઈ દરદમે દીવાની.—હોજી મન લુટ.

(એકાએક તખ્ત ઉપરસે ઉતર આતા હયે, ઉસપર બેનઝીર ઓર વઝીરઝાદી બયેઠે હયે, તખ્ત ઉતરતેહી બેનઝીર બેખુદ હો દોડ આ બદરેમુનીરકો ગલેસે લગાતા હયે.)

ઠુમરી. (પીલુ.)

("લાખ રૂપઇઆકી ઝુલની હમારીજી."—એહ રાહ.)

દોનોઃ—આજ બાહારકી ખીલી કલી કલી,
સુંબુલ કંમલ ખીલે, આ પોંહોચારે માલી,
સાજ મીલા ગાવે, બુલબુલે રંગીલી.—આજ બાહારકી.
ગરજે ગગન સબ, હુઈ ખુશાહાલી,
રાગ રંગતકી, ધુમ મચી ચલી.—આજ બાહારકી.

(પરીઆ આદમજાદ વગયેરા સબ મીલ ગાતે હયે.)

કાહારવા.

("ફુસલાવે ફુસેલાવે મુવા ગોદમે બાઠાવે."—એહ રાહ.)

સબઃ—ખુશાહાલી ખુશાહાલી, ખુબ આજકી ખુશાહાલી,
આશકસે માશુક પ્યારી હયે મીલી,
દીલબરને જાનીકોજી ગલેસે લગા લીઈ.
ખુશાહાલી ખુશાહાલી, ખુબ આજકી ખુશાહાલી.
અમન ચમનકી કલી સારી ખીલી,
બજે બજે શાદીઆને ગલી ગલી,
ખુશાહાલી ખુશાહાલી, ખુબ આજકી ખુશાહાલી.

(પરદા પડતા હયે.)

ખતમ.

લયલા મજનુકા ઉરદુ ઓપેરા.

તખતા.

અબદુલા........................એક અમીર, મજનુકા પીદર.
મજનુ........................અબદુલાકા પીશર, લયલીકા આસક.
અબદુલ રહેમાન................એક અમીર, લયલીકા પીદર.
લયલી........................અબદુલ રહેમાનકી બેટી, મજનુકી માશુક.
બાંકે મીયાં......................એક દેહકાની.
અઈયાર........................બાંકમીઆંકા બેટા.
માદર........................લયેલીકી માદર.
આખુનજી. ....લયલી ઔર મજનુકા ઉસતાદ.

નુઝુમી, લકડહારા, બાંદીયા, નૌકર, વગયેરા, વગયેરા.

———o———

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

અમીર અબદુલાકા મેહેલ—એક દીવાનખાના.

(મજનુકા પીદર અબદુલા પીસરકી તલબમે મુનાજાત કરતા હયે.)

("અગર આ તુરકે શીરાજી." —એહ રાહ.)

અબદુલા:—એ લાશક હયે તું ઈજત રવાયે દો જેહાં યા રબ,
મેરે મતલબભી બર લાવેગા તુંઈ બેગુમા યા રબ.
તેરે અફ્ઝાલસે દવલત વ હશમત મુજકો હાશીલ હયે,
મગર લડકા નહીં હયે ઈસ સબબ હું નીમજાં યા રબ.
સજર હયે વો નીકમો ફુલ નહીં જીસકો કે આતા હયે,
જો હોવે બેપીસર હુંડી હયે વોભી દરજહાં યા રબ.
શીવા તેરે નહી મયે ગયેરસે ઉમીદ રખતા હું,
તુંઈ હયે માલીક બહારો બરેકોનો મકાં યા રબ.

(બયેત.)

અબદુલા:—કીસ કામકા વોહ ઘર હયે કે જીસ ઘરકો દર નહીં,
ના કારી હયે વો સીપેકે જીસમેં ગોહર નહીં.
બેકદર વોહ સજર હયે કે જીસમે સમર નહીં,
ના કામ વોહ દવા હયે કે જીસમે અસર નહીં.
વીરાના હયે વોહ મુલક કે જીસમે બશર નહીં,
અયસાહી વોહ પીદર હયે કે જીસકો પીસર નહીં.

(એક નોકર દાખીલ હોતા હયે.)

ઠુમરી.

("લાગીરે મોરી જાન."—એહ રાહ.)

એક નોકર:—શાદ હો મેહેરબાન,
બખ્તકી યારીસે.—શાદ હો૦
તારા સીતારા ચમકન લગા,
ફરઝંદ હુવા ઝીશાન.—બખ્ત૦

દાદરા.

("ઓ ગોરી આલીને નજારા ભરે મારારે."—એહ રાહ.)

અબદુલાઃ—ઉમીદ લાયા મેરી બર, અહેસાન હયે તેહારારે,
અહેસાન હયે તેહારારે, તુંઈ હયે બખ્શનેહારારે.—અહેસાન૦
ઘર જીસકે ફરઝંદ આજ હો પયેદા,
વોહ નોકર હયે હમારારે.—અહેસાન૦

(જાતા હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

એક દહેકાનીકા મકાન.

(બેગમકા હાત પકડકે બાંકેમીયાં દાખીલ હોતા હયે.)

(" સાડે તીન પઈશો એક મછલી ના બેચુંગા."—એહ રાહ.)

બાંકેમીયાંઃ—બેગમ પ્યારી મેરી, સુન ખુશીકી ખબર.
અબદુલાકે ઘર આજ હુવા હયે ફરઝંદ,
શહેરમે ખુશહાલી હુઈ હયે દુચંદ.—બેગમ૦
તુજકોભીતો સાત મહીનેકા હયે હમલ,
બચ્ચા જન જલદીતો ઈનઆમ લેવે હમ.—બેગમ૦

કાહારવા.

("મેરે ભોલે નવાબ."—એહ રાહ.)

બેગમઃ—અરે જંગલી મુવે, અરે જંગલી મુવે,
અકલ અપણી રખકે કાંહાં તું ગીરા.—અરે૦
અફીમ ખાકે લુચોસે કરતા હયે તું બાત,
જા યાંહાંશે વરન મયે મારૂંગી એક લાત,—અરે૦
સાત મહીનેમેભી કહીં હોતા હયે પીસર,
હયે કીસે હયાં ઈખત્યાર કહે અયે બેસ્તર.—અરે૦

(બયેત.)

બાંકેમીયાંઃ—મુઝકો ગરઝ પીસરકી હયે ઈસ વક્ત જન શીતાબ,
વર્ન કરૂંગા તુજ પે મયે બેગમ બહોત આઝાબ.
લડકા જો હોવે આજતો ઈનઆમ પાવે હમ,
ફેર હોવે તો કયા મીતીમે ઉસકો મીલાવે હમ.

બેગમઃ—બેહુદે એ સુખન ન ઝબાંસે નીકાલ તું.
દરગોર આ તું હોશમેં મુહકો સંભાલ તું.

ખુડા હુવા હયે અબતો પકડ કુછ ખીયાલ તું,
દુખ્ખથાકા દે રહા હયે ક્યુંરે જામલાલ તું.

બાંકેમીયાંઃ—ઇસ તરેહ તો ન માનેગી જીનહાર એ બલા,
એક લાત મારતા હું તો જનતી હયે બરમલા.

(બાંકેમીયાં બેગમકો લાત મારતા હયે, બેગમ બેહોશ હો જાતી હયે, ઔર બચ્ચા તવલુદ હોતા હયે. ઇતનેમે દરવાજેપર તમામ દેહકાંની બધાઈ લેકર આતે હયે.)

લાવની.

("મન મોહન બજાવે બાંસરી."—એહ રાહ.)

સબ દેહુકાંનીઃ—ચલો જાવે ફરઝંદ લેકે, અમીરકે પાસ,
આજ પાવેગેં ઇનઆમ હીરે અલમાસ.
ઉસકે બખ્તમે ખુબ ઉડાયે, મઝે અયે યાર,
હુવે સાખતને હમે હમકો પીસર અયે યાર.
કરો શુકર ખુદાકા ભાઈઓ, તુંમ હરબાર,
અરે હાંરે ઓ બાંકેમીયાં જલ્દ આજા.

જુલ.

બાંકે મીયાઃ—ઝરા ઠયેરોરે, મયે અફીમ ખાલું થોડાસા,
દહેુકાંનીઃ—નહીં ભાઈ છોડોરે, ઉસકો લડકા હયે ભાતા.

(બાંકેમીયાં બચ્ચા લાતા હયે.)

બાંકે મીયાંઃ—એ ક્યા બકતે હો બદકાર, પીસર મયે લાયા.
લેના ઇનઆમ ક્યા કીસેમેં તુમારે આયા.—ચલો૦

કાહારવા.

("બેટા જંબુ થોરી આગ લાદે."—એહ રાહ.)

દહેુકાંનીઃ—તુંને કાંહાંસે પીસર ભાઈ એ લાયારે.—તુને૦
બેગમકો તો તેરે મહીને સાત હુવેથે યાર,
લડકા કાંહાસે લાયા ચુરાકર તુને અયે બદકાર.—તુને૦

બાંકેમીયાંઃ—સુનલો ગધો હોતી હયેં યું આકીલોકી બાત,
બચ્ચા પયદા હો ગયા જો મારા બેગમકો લાત.—તુને૦

દહેુકાંનીઃ—ગડબડ સારી છોડદો ચલો અબ જાવે અમીરકે પાસ,
ઇનઆમ લેકે ખુશ હોવે શુકરો શીપાસ.—તુને૦

(સબ જાતે હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

અમીર અબદુલાકી દરબાર.

ધુનબાહાર.

("રૂત આઈ બસંત બાહાર."—એહ રાહ.)

રામીશાગર:—આઈ ગુલશનમેં વીરાંમે આજ બહાર,
મુબારકબાદીકા હયે પુકાર—આઈ૦
બુઢાપેમે તો હૈ અસા હો મુબારક,
ફરઝંદ નેક અયે સરદાર.—આઈ૦

હોરી.

("ફાગંનકે દીન ચાર."—એહ રાહ.)

(દહેકાંતી બચ્ચો લેકર દાખીલ હોતા હુએ)

દહેકાંની:—આયે હયે અયે સરદાર, તેરે ઘર.
ફરઝંદકો અપને, હમ લોગ લેકર.—આયે૦
ઈનઆંમકી હમ ઉમીદસે આયે,
કરદો હમે ઝરદાર.—તેરે ઘર૦

("અરે લાલ દેવ ઈસ તરફ જલ્દ આ."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—અરે કોઈ હાજીર હયે નવકર મેરા,
કરો ખુબ ઈનઆમ ઈનકો અતા.
એ બચ્ચે પે લે સબ હમારેહી ઘર,
એ માહવાર લે ઈનકા ઈનકે પીદર.
લો રમમાલકોભીતો જલદી બુલા,
પીસરકી મેરે દેખે વો ફાલ આ.

(નોકર સબકો લે જાતા હયે)

ઠુમરી.

("મેરે જોબનમેં હયે લાલ જડે."—એહ રાહ.)

રામીશાગર:—તોહે હોના પીસરકા અયે સરદાર,
મુબારક મુબારક મુબારક હો.—તોહે૦
નામ તોરા ગુમ હોવત થારે,
હકને રખ લીયો તોરી લાજ.—હો મુબારક૦

("ચલાઓ ચલાઓ ચલાઓ."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—ખુશી હમે શદા, હો કયું ન બરમલા,
ખુદાને અપને ફઝલસે પીસર કીયા અતા.—ખુશી૦

પીસર ન હોનેકા થા હાંમ મુજકો સુબહો શામ,
હો વોસીપર રહેગા કાયેમ જગમે મેરા નામ.—મુશી૦

(નુજુમી દાખીલ હોતા હયે.)

ગજલ.

(" કીસી મસ્તકે આનેકી આરઝુ હયે."—એહ રાહ.)

નુજુમી:—અયે સરદાર સુનયે એ કહેતી કીતાબ હયે,
કે ફરઝંદકો આપકા લા જવાબ હયે.—અયે૦
હો ખુરસીદશા જગમે નામ ઈસકા રોશન,
પીસર ઈસ્કકે ચખેકા માહતાબ હયે.—અયે૦
વલે હોગા ઝુલફે પરીરૂમેપા બંદ,
એ બાઈસહી દીલકો મેરે પેચો તાબ હયે.—અયે૦

(" સોતન ગર ગયે ગયેરે."—એહ રાહ.)

રામીસગર:—કલ બચેકો નહીં આયેરે,
એકલ છીઆરા કયા મયે કરૂ.—એકલ૦
તલપત રોવત હયે એ સદા,
કછુ કીજે ઇલાજ અબ,
દેખ સગરકો ઘબરાવત હયે,
ચયેન છીઆ કયું પાયેરે.—એકલ૦

અબદુલા:—યા બંદ કયું હયે બચા મેરા ઈસતેરાબમે,
એ હાલભીતો દેખો ઝરા તુમ કીતાબમે,
ઘભરાતા હયે તડપતા હયે લોટતા હયે એ,
અશકોસે અપને હો ગયા હયે ગર્ક આબમે.

નુજુમી:—માટીસે ઈકસ્કે બન ઈસકા વજુદ હયે,
પહેલા એ ફેલ ઈસ્કકા ઈસે નમુદ હયે.
રખો• હશીન લવડીયાં ખીજમતમે ઈસકે તુમ,
રહેના ઝનાનખાનેમે સબ ઈસકા સુદ હયે.

("ઘરસે યાંહાં કોણ ખુદાકે લીએ લાયા મુજકો."—એહ રાહ.)

સબ:—હુસ્ન કયા ઈશકા ખુદાદાદ હયે અલ્લા અલ્લાહ.
ગુલસા રૂખ કદમીતો શમશાદ હયે અલ્લા અલ્લાહ,
તંગસી અબરૂ હયે વર ઈશકે મીઝા ખંજર હુયે,
તીસપે ગસાભીતો જલ્લાદ હયે અલ્લા અલ્લાહ.

(સબ જાતે હયે)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા પેહેલા.

(એક ઝીનાનખાના જીસમે મજનું નાઝનીનોકે પાસ બયેઠા હુવા હયે.)

ગઝલ.

મજનું:—ચેહેરા ઈશ રશકે ચમનકા જો દીખાયા તુંને,
ગુલે ઉમીદ મેરા આજ ખીલાયા તુંને.—ચેહેરા૦
ખાકી બંદોકોભી એ હુસ્નકા જુલવા દે કર,
અપની કુદરતકા કરશમા ક્યા દીખાયા તુંને.—ચેહેરા૦
લાલારૂઓસે હુવા સફ્યે દુન્યાં ગુલગુલ,
બાગે હસતીમેં અજબ રંગ એ લાયા તુંને.—ચેહેરા૦
ચીતવનોમેં હયે શીજું ચશ્મકે ગમઝે ઈનકે,
કયા મગર આફતે જાં ઈનકો બનાયા તુંને.—ચેહેરા૦

હોરી.

("સાંમ મોસે ખેલો ના હોરી."—એહ રાહ.)

મજનુ:—ગાવો સબ મીલ માહપારા,
શાદ જી હો હમારા.
જીરા હયે તડપત મોરા નેહાયત,
લાગત કછુ નાહીં પ્યારા,
બતીઆંકા તુમારે મુશતાક હું મયે,
ચુપ તુંમારા નાહીં ગવારાં.—ગાવો૦

ગરબી.

બાંદીયાં:—સદકે ન ક્યું હમ જાયરે,
તોપે મજનુરે હરદમ.—સદકે૦
મુખડા ચંદરસા તોરા પ્યારે,
ક્યું ન ગલેસે લગાયારે.—તોપે૦

(બાંદીયાં જાતી હયે. અબદુલા દાખીલ હોતા હયે.)

ઠુમરી.

("સાત ગોરીઓકે સાજન."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—આજ આયે મોરે પ્યારે મકતબ,
ચલો કછુ ઈલ્મ પડો.
ઈલ્મસે હયેવાં બને આદમી હયે,
જાહેલ રહેકે તું હયેવાં ન હો.—આજ૦

(દોનો સાથ જાતે હયે)

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

દહેકાનીકા ઘર.

(બાંકેમીયાં ઔર ઉસકા બેટા અઈયાર દાખીલ હોતા હયે.)

કાહારવા.

(" મેરે ભંગડ મીઆં. "—એહ રાહ.)

બાંકેમીયાં:—ચલ આ બેટા ખાનેકો ખાવે ભુખ લગી.
માકો તેરી મારકે તુંજકો નીકાલ,
બલા ગલેમે લીઆ અપનેહી ડાલ,—ચલ૦

અઈયાર:—અયેસા ખાના હમકો નહીં ભાતા હયે ઝરા,
બીરયાન પુલાવ ઔર મુતન જન બીલા.—ચલ૦

હોરી.

(" બાંકે મીરજાંને ધુમ મચાઈ. "—એહ રાહ.)

બાંકેમીયાં:—કયેસી લડકેને ધુમ મચાઇ,
તંગ આયા હયે જી ઈસ્સે મેરા.
બીરયાનકે બદલે ખા લાતો મુકી,
અયે બેઅદબનાં સઝાઈ.

અઈયાર:—કયું મારતા હયે ઓ બુડે મુજકો,
તેરી બચા તેરી કયા કમબખ્તી આઈ.

(દોનો મારામારી ઔર ઝગદા કરતે હયે લકડહારે આતે હયે.)

કાહારવા.

(" મરીઅમ પ્યારી મેરી. "—એહ રાહ.)

લકડહારા:—અરે બાંકે મીયા, અરે બાંકે મીયાં,
ઝગડા કયું કરતે હો બાપ અવર પીસર.

બાંકેમીયાં:—ખાના ખા મયેને કહાતો આકે બદઝાત,
બરતનકો દોડકે મારા એક લાત.—અરે૦

લકડહારા:—એ અદબ એ લડકા હયે મકતબમે તું ડાલ,
હાતસે અપને કરતા હયે બંદ અફઆલ.

(અઈઆરકુ પકડકે સબ જાતેં હયે.)

——o——

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

મકતબખાનાં.

(લએલી ઔર આખુનજી બયઠે હયે લએલીકુ આખુનજી પડાતે હયે ઈતનેમે અબદુલા મજનુંકુ લેકે દાખીલ હોતા હયે ઔર સબ લકડહારે અઈયારકો લેકે દાખીલ હોતા હયે, અઈયારકો મકતબમે બીઠાતે હયે ઔર સબ લોગ જાતે હયે.)

બયેત.

અબદુલાઃ—કીજીએ આખુનજી મેરે કયેસપર લુતફો કરમ,
દીજીએ ઈસકો સબક તુમ મોહબતસે હરદમ.
હક નહી આપકા ભુલું મયે જરા જીનહાર,
વ ઈસે ઈલમ પહડાઈયો બા ઉલફતો પીઆર.

આખુનજીઃ--તુમ ઈસ બાતસે બેફીકર રહો સાહેબ,
લડકા આપકા પડ લેવે કર ઉસી વખત કહો અયે સાહેબ.
જાનો દીલસે કરૂં મયે કયેસકે પીછે મેહેનત,
આપકા લડકા પડ લેવે હો હમકુ કીઆ કમ રાહત.

(અબદુલા જાતા હયે.)

આખુનજીઃ—અયે લડકે મયે જા ઘરસે આતા હું,
મગર બયેથો તુંમ હયા ઝબકે સબ.
અએ લયેલી એ સબમે બસ હુસીઆર હયે તું,
પહડાંનેકે ઈલમસે ખબરદાર હયે તું.
સબક મજનું લયેલીસે તું યાદ કર,
તુંહી ઉસકો લયલી પહડા ખુબ તર. (જાતા હયે.)

(લયલી મજનુંકુ સબક યાદ કરાતી જાતે હયે.)

(" આજકા દીન હએ મુબારક."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ-અલીફસે તું યાદ કર અલ્લાહકો આદમ,
ઔર બેસે બુજા હીરશકે આતશકો હરદમ.—ટેક૦
પેસે વોહ પરવરકી પંનાહા માંગલે દાએમ,
તેસે તવકલકી વોહ તું કલકો રખ કાએમ.—અલીફસે૦
ટેસે તુ ટીલકકો ગુનાહોકે શફા કર,
ફેર સે સે સમજ મૌતકુ તુ સબકાહી સરવર.—અલીફસે૦
જીમસે તું જલદ લે નેકીકી રાહા પએછાન,
ચેસે ચુગલ ખોરોંસે તુ દરતે રહો હરઆન.—અલીફસે૦

હમ્એશે હર્ભાગ એક વોહ શાહેબકોહી જાન,
ખમ્એશે ખબરદાર ગુનાહોશે વોહ નાદાન.—અલીફ્સે૦
દાલશે તું દસ્ત શકાવતકા બઠાદે,
ડાલશે તું ડરકો વોહ શાહેબકે શમાલે.—અલીફ્સે૦
(લયેલીકે હાથમેસે કીતાબ છુડાકર મજનું ગાના ગાતા હય)

(ગજલ.)

("શરારમીંદા કમર હયે ખુરસીદ તેરી તસવીરકે આગે."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—શરમીંદા હયે ખુરસીદ તેરી તસવીરકે આગે,
અખતરહો ખજીલ જીવું મહે તનવીરકે આગે.—શરમીંદા૦
ખુરશીદો કમર ઔર મહેનો સરકો ઝુકાવે,
રૂખસારેકે ઓર અબરૂકી શમશીરકે આગે.—શરમીંદા૦
સુનલેજો કુસાહત તેરી ગુફતાર સાહબાં,
દમ ઉસકા રૌકેગા તેરી તકરીરકે આગે.—શરમીંદા૦
દેખા કરૂં અયે જાન તુંમે સુબહો સામ મયે,
બયેઠ રહો તુમખીતો એ દીલગીરકે આગે.—શરમીંદા૦

ઠુમરી.

("હજી ગુઈયાં યાં લચક લચક ચલત મોવન આવે."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—મોહે સૈયાં જહમક ચમક મુખડેકી દીખાયા, મન ભાયા,
ચાલ ચલત મુરદા કરત ખાકમેં મીલાયા.—સૈયા૦
નરગીસ અખડયાં નકશા ગુલીશાતો મનતો આપે આયા,
સોહાની સુરત મોહાની મુરત મોહેકો લુભાયા.—સૈયા૦

હોરી.

("પા લાગું કર જોરી સઆંમ મોસે ખેલો ના હોરી."---એહ રાહ.)

મજનુંઃ—મોરા દીલ આયા તુંજપર,
મોપર તુંભી અયે જાની દયા કર.—મોરા૦
પાક નજરસે મયે દેખત હુરી,
યાદ નુરે ખુદા કર,
ઔર કછુ નાહી ધ્યાનરી મોહે,
દેખા કરૂં તોહે દીનભર.—મોપર૦

હોરી.

(" સમજ મન દમડી દમકા ન મેલા."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—સમજ મજનું બતીયાં અયેસી નહી કર,
હોગે ચરચે અપને ઘરોઘર.—સમજ૦

ગારી દેગી હજારન મોહે,
સુન લેગીજો મોરી માદર,
લીપટત કાહે મોહે તુરે,
તોરાતો દીદા હયે બેદુર.—સમજ૦

(મજનું બેહોશ હોતા હયે.)

(બયેત.)

લયેલી:—જીઈડ કી ઝરાતો કયેસા એ બેહોશ હો ગયા,
દીલમે મેરેભી ઇશ્કકા અબ જોસ હો ગયા.
આ હોશમે શીતાબ તું અયે મેરે યાર અબ,
મયેભીતો દીલસેં હો ગઈ તુંજપર નીસાર અબ.

(અપની ઝુલફ નીસાર કરતી હયે)

મજનુંઃ—કીસને સુગાયા મુશ્ક વ અંબર મુઝે યહાં,
જીસે બદનમે મેરે આ ગઈ હયે તાબ ઔર તવાં.
અયે લયેલી સચ મયે કહેતા હું સરકી તેરે કસમ,
તેરા રહેગા નામ મુઝે વીર્દ દમ બદમ.

(જાતે હયે)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

લયેલીકા મકાન.

(લયેલીકી માદર દાખીલ હોતી હયે.)

ઠુમરી.

માદરઃ—ખોવત હયે સગરી લાજરે લયેલી હમારી.
ચરચે શાહરમે હોવત હયે એ કયશો હયે વાપે નીસાર,
મકતબમેસે વાંકો ઉઠાલું એહી હયે સુજત કાર.—ખોવત૦
બીટીયાં મકતબ નાહીં જાઓ બોલત હયે તોરા બાપ.
કીસમતમે જો પડના હોતો આવે આપસ આપ.—ખોવત૦

ઠુમરી.

("મોરે સઈયાં કહેરે ચતુરાઈ રે."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—મયેતો મઈયાંજી પડનેકો જાઉરે,
પડને જાઉં, ઇલમ પાંઉ, જગમે કાબીલ કહાઉં.
નાહીં નાહીરે રહુંગી મકતબ બીન મયે,
કયેસી બતીયાં સુનાવે આકો મનમે ન લાઉં.

(બયેત.)

માદર:—મકતબમે પહેલે જાનેકા એ રોતીથી સદા,
પર અબ ન કહેતી હુંતો નહીં માનતી ઝરા.
ઈસેંતો આ ગયા પુરા ગુમાન અબ,
બાહેર ન જા અયે લડકી પકડ તું મકાન અબ.

(જાતી હયે.)

(" સુનો તુમ યાર પરદેસી. "—એહ રાહ.)

લયેલી:—ખુદાવંદા એ ગમકા સરપ મેરે કાહી તુટા હયે.
મીલું મજનુસે મયે કયેસી મુજે તો કયેદ હુઇ અયેસી,
હયે ઉલફત પાકહી હમમેં ગુમા સબ ઈનકા જુઠા હયે.

(જાતી હયે.)

——o——

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

મકતબખાના.

(" અપને શાહાજાદે આલમકે લીએ. "—એહ રાહ.)

મજનું:—કહા લયેલી પ્યારી ગઈ એ મોરી,
નાહીં લાગત પહદનેમેં ધ્યાન મોરા.
મોરા આકે બીના જીરા તડપત,
કીસે હાલ કરૂં મયે બયાન મોરા.
મયેતો લયેલી લયેલી વીર્દ કરૂં,
વાંકે બીન નાહીં એક પલ જગમે જીઊં.
ઓશો લારૂ મયે તો તાહેપ મરૂ,
કછુ તોહે નહીં હયે ધ્યાન મોરા.

(બયેત.)

અઈયાર:—અરે લયેલી અબ તોહે મીલ ચુકી,
વાકે નામસે મોહ ધોવન લાગો.

મજનું:—અયે ગુલજારે ખુબી ખુબસતા લકા,
હુઈ કીસ લીયે હાયે મુજસે જુદા.
તેરે હીજરમે મોરી જાતી હયે જાન,
અયે લયેલી મેરા કર ઈલાજ આ હયાં.
અલેફસા જો તેરા કદ હયે અયે જાનેજા,
મયે કદમોપે એસા પડું બે ગુમાં.

તેરા હયે જો ગુનચે દહન મીમસા,
તો દીલ ખસતા હું મયેભી જાં છીમસા.
ઈલાહી સીતમ હયે સીતમ હયે સીતમ,
ન ફ્રરકતા ઉઠતા હયે બાહારે અલમ.

(આખુનજી સબ સુનકે દાખીલ હોતા હયે.)

બયેત.

આખુનજીઃ—એ લડકેનેતો ખુબ લાયા હયે રંગ,
કીયા હા વ અફ્સોસ સબકો તંગ.
અયે અઈયાર ઈસકો લે જા ઈસકે ઘર,
તાયે માજરા જાને ઈસકી પીદર.

(સબ જાતે હયે.)

——o——

બાબ તિસરા—પરદા પહેલા.

અમીરકા મકાન.

(અઈયાર ઔર મજનુ દાખીલ હોતે હયે.)

ગજલ.

મજનુંઃ—વસલ મુજકો કબ તેરા લયેલી કીસ્સ હોવેગા,
જીસ તેરે આશક તેરા અયે જાન દરદર રોવેગા.
ગર ન મુજસે મીલેગી આકે અએ રશકે કમર,
તોએ ચરખે ગહોરકા ખુરસીદો અનવર હોવેગા.
ગરગદા ડરકા તેરે મુજકુ કરે અયે સાહે હુસનું,
રસક ખાનેવાલા તબ મુજસે સીકંદર હોવેગા.
મુજકો અયે આઈઆર લયેલીસે મેલાએગા અગર,
તબતો તેરે દોસતકો જીના મયેસ્સર હોવેગા.

("તુજ બીન સઈયાં નીકસ જીયરા જાએરે."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—હો મોરા વાકે બીના જીરા જાયરે,
જો ચાહેરે મોહે બતા તું અઈયાર,
દેખનમે વો આયેરે.—હો મોરા૦

(અઈયાર ઔર મજનુ જાતે હયે.)

——o——

બાબ તીસરા.—પરદા દુસરા.

લયેલીકા મકાન.

લયેલી:—શરકો પટક રોયા ન કરે હમતો ક્યા કરે
આંખોસે અશ્ક કબ તલક ખુંન ગીરા કરે.— ટેક.
વોહ મજનુ હાએ મજનુ મેરા કાંહાં ગયા ગયા,
તા મર્ગ નામ ઉશકાહી હરદમ લીઆ કરે.— ટેક.
દીલશે કરાર ઉઠ ગયા જબસે ગયા વોહ યાર,
ફુરકતકી આગ ભરકી હએ ઉશમે જલા કરે.— ટેક.
કરકે ગીરેબાં ચાક હમ દીવાનગીહીમે,
હાતોસે આપને હમહી કાંહાં તક શીઆ કરે— ટેક.
લયેલી હએ મજનુકી ઔર વોહ હએ યાર મેરા,
ઈશકોહી યાદ કરકે બશ રો રો દીઆ કરે.— ટેક.
આરામ ક્યું હો હમકો જબ વોહ લે ગયા હએ દીલ,
ઈશી દુખમે મજનુકોહી લીએ બશ જીઆ કરે.— ટેક.

ઠુમરી.

(“સુધ લાગ રહી તોરી આઠ પહર.”—એહ રાહ.)

લયેલી:—તોરા ધ્યાન હયે મોહે આઠો પહર,
ન સમજ મોહે મજનું તું બેખબર.
પ્રીતકી આગસે અએ તોરે પ્યારે,
અબ મોરા ફક્ત રહા હયે જીગર.

(મજનુ અંદરસે બોલતા હયે.)

(બયેત.)

મજનું:—ખયેરાત કુછ ફકીરકુ અયે બાંનું દીજીયે,
મુએ ગરીબ નઝર એનાયત તો કીજીયે.
જલતા હયે જયસે સમાકે ખાતર પતંગ સાર,
વયસાહી ભુખસે મયે હુવા અબ હું તંગ આહ.
જીયું ગુલકે લીએ બુલબુલ ચમનબીજ જાયે હયે,
વયસા ગરીબ ભીખકે ખાતર યાંહાં આયે હયે.

લયેલી:—એતો મજનુકી આઈ આવાઝ,
આયા મોહે દેખનેકો.—મજનું૦
ઘરમે વાંકો કયેસો બોલાઉં,
કાહું જાન ન લે રાઝ.—આયા૦

(મજનુ ફકીરકે લેબાસમે દાખીલ હોતા હયે.)

ગઝલ.

("જબ તલક એ જીંદગાંની યા લાકી યે લાહીં જીયે."—એહ રાહ.)

મજનું:—લબસે લબ એ લાલાર હમકો મીલાને દીજીએ,
દાગ હશરતકા મેરે દીલસે મીટાને દીજીએ.—લબસે૦
શમઆરૂજે આપ હોતો મયેભી પરવાના હું જાન,
આપકી માહાફીલમે શીદ્દીકોભી આને દીજીએ.—લબસે૦
શરમકો તુમ પાસ રખકે મત મીલો હમસે સનમ,
જાન જાતી હયે મેરી તો જાન જાને દીજીએ.—લબસે૦
સંગ દીલ હો મીસલે બુત તુમ બાતજે કરતે નહીં,
હું પુંજારી સરતો કદમોપર જુહુકાને દીજીએ.—લબસે૦

(વોહી રાહ.)

લયેલી:—મયેભી મજનું જાનો દીલસે આપ પર બલહાર હું,
લયેકીન માકે જુલમોસે લાચાર હું.—મયેભી૦
હો ગઈ જીસ રોઝસે તુમસે જુદા ઉસ રોઝસે,
તેગે દુરીસે અયે જાને જાં મયે દીલ આફગાર હું.—મયેભી૦
ખાર એ દીલમે ખટકતા હયે કે મયે કોઈ રવેશ,
અયે ગુલ ગુલઝાર બસ તેરે ગલેકા હાર હું.—મયેભી૦
જાઈએ ઘરકો કે મા આવેગી મેરી અબ યહાં.
પર રખો એ યાદ તુમપર શીફતા હરબાર હું.—મયેભી૦

(મજનું જાતા હયે ઔર માદર આતી હયે.)

("કાએ રોસે બાલમ મોરા."—એહ રાહ.)

માદર:—કહેદે મોસે લયેલી તુંએ,
આયાથા યહાં જો વોહ કોન થા જવાન.
ગયેરકા લડકા આયા યાંહાં ક્યું કરૂં
મોહે વાંકે દેખનેસે આયા હયે ગુમાન.

(વોહી રાહ.)

લયેલી:—નાહીં મઈયાં બોલો અયેસા નેક થા જવાન,
વાંકા ક્યા કરૂં બયાન.
પાક મોહબ્બત હયે વાંસે હમારી,
નાહીં કછું દીલમે તુમને લાના બદગુમાન.

માદર:—ઈઝત હમારી ખોહતી હયે ક્યું તું અયે બદશાઆર,
હરગીઝ ન ફેર ગુફતગુ કર ઉસેં ઝીનહાર.

મયે જાકે બાપસે તેરે કહે દેતી હું એ હાલ,
જીના તેરા કરેગા વોહ બેશુબોહ શાક વ બાલ.
(જાતે હયે.)

———o———

બાબ તીસરા.—પરદા તીસરા.
અમીરકા દીવાનખાના.

(" કહું કેયા ફલકકા સતાયા હું મયે."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—અબતક નહીં આયા મેરા પીસર હયે,
સબબ ઈસકા ક્યા ખાલેકે બહરો બર હયે.
લડકેતો મકતબસે સબ આ ગયે હયે,
મગર કહાં વોહ મેરા લખતે જીગર હયે.—અબ૦
(અઈઆર ઔર મજનું દાખીલ હોતા હયે.)

અઈયાર:—અયે સાબ ચર્નપર સીસ ધરત હું,
આપકો બેટો લો નામવર
લેવન લાગે તોહી આયેપર દખેતો સહી
હાલ કહા બના હયે.

(" નંદજીકો લાલા મોરા નંદજીકો લાલા."—એહ રાહ.)

મજનું:—એક પરીને મારા મોહે એક પરીને મારા,
જાદુ મોહપર ડારા.—મોહે૦
ચંદરસી સુરત, મેહરસી મુરત,
રખતી હયે માહપારા,
જીરા મયેને વાંહપર વારા.—એક૦

હોરી.

(" કએસી હોરી બીલાઈ."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—મોહે હાલ પ્યારે સુનાવો,
નાહીં યું તલમલાવો.
કોન પરીસે લગાઈ પ્રીત,
મોહે તુંમરે બતાવો.
વાંસે તોહેબી યાંહ દુંગા મયે,
શાદ તુંમ અબ હો જાવો.—મોહે૦

અઈયાર:-અરે કાહેકી પરી ઔર કીદરકી બાત, ઓ અબદુલ રહમાન અમીરકી બીટયાં હયે લયેલી, વાંકી પ્રીતમે ફસે હયે. અયેસી કયા પરી રસ્તેમે પરી હયે? જો આકો મીલ જાયેગી.

(" દીખા ચુકી તું કરતબ સારે."—એહ રાહ.)

મજનું:—જલા ચુકી તું જીરા મોરા,
અબતો મુખડા દીખલા તોરા.
નાહીં મીલે મોસે લયેલી તું જો,
મોરા રહેગા ન મનવા સોરા.

અબદુલા:—કાહેરે ભલા ખાવત હયે ગમ ઈતના પ્યારા,
હું બાપકા જા વાકે મયે પયેગામ તેહારા.—કાહેરે૦
મયે શાદી તોરી વાંસેહી કરદુંગા અયે બેટા,
ક્યા બાવર નહીં તોહે રે એ કહેના હમારા.—કાહેરે૦

અઈયારઃ—યહાંતો વોહ મસલ હુઈ કે ખીંચ પકડો, મોહે જોર આતા, બીચારો બુડો ઈતના સમજાવત હયે, લયેલીકી જાગે હુરો પરીયાં દીલાવત હયે, પર નહીં, લુંતો લયલીહી લું.

(સબ જાતે હયે.)

——o——

બાબ તીસરા.—પરદા ચોથા.

અબદુલ રહમાન અમીરકા ઘર.

(અબદુલ રહમાન, લેલીકી માદરકુ કહેતા હયે.)

(બયેત.)

અબદુલ રહમાનઃ–ઉસ બેહયાકો રખને ન દે બાહીર તું કદમ.
લડકીસેં અયેસી હો ગયે બેજાર હાયે હમ.
ઉગતેહી બેસવાઓસી સીખી હયે ઉસને ચાલ,
એ બાત સુન બહોત હુવા દીલકો મેરે મલાલ.

(અબદુલા દાખીલ હોતા હયે.)

અબદુલા સાહેબ આપ યાંહાં તસરીફ લાયે ક્યું,
ઘરમે એ ખાના જાદકે કહી એકે આયે ક્યું.

(" કાન બઈયા ન મરોરે."—એહ રાહ.)

અબદુલાઃ—મયે એ અર્જ કરૂંરે હમસે કીજે સગાઈ,
મજનુકે ખાતર કરત હું ગદાઈ.—મયે૦
કયેસકો કીજેરે ચેરા અપના,
દીજીએ લયેલી વાકો આયે ભાઈ.—મયે૦

(બયેત.)

અબદુલ રહેમાનઃ—ક્યા કહેના લડકા આપકા વોહ નેકકાર હયે,
જીસકા તમામ શહેરમે શોરો પુકાર હયે.
કહેતા હું ઈસ સબબસે નહી વર્ન કહયે આપ,
ક્યા તુમકો લડકી દીનેમે કુછ મુજકો આર હયે.

(" આજ કાંન મોહેલીએ બાંસલી બજાઈરે."—એહ રાહ.)

અબદુલાઃ—ગરચે અયેસા હયે વોહ પ ખીઆલ તુંમ ન કીજીએ,
યાહ ઉશકાં ઈસ્ક હયે ગુલામીમેંજી લીજીએ.—ગરચે૦
નેકબખ્ત હયે વોહ લડકા ઈસમે શક નહીં ઝરા,
મેહેરબાંની કરકે બેટી ઉસકો અપની દીજીએ.—ગરચે૦

(બયેત.)

અબદુલ રહુમાનઃ—બેટી હમારી દેનેકી મરઝી નહીં ઝનાબ,
આનેસે આપકે હુવે હમ ખુશ અયેસ્યે ઝમાબ.
દીલમે ઈરાદા ઓર ન કછુ અપને લાઈએ,
આઝુરદા ખાતીર હોકે યહાંસે ન જાઈયે.

(અબદુલા બહોત આઝુરદા હોકર જાતા હયે.)

——o——

બાબ તીસરા.—પરદા પાંચવા.

મજનુકા મકાન.

(" મેરે બાદ કંઈએક સાલને."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—તેરે ઘરસે અયે લયેલી મહાલકા,
જીસ રોઝસે હમ નીકલ ગયે.
વાહસી હો ગયે ઉસ રોઝસે,
વોહી દીનસે સાહા રૂમ મચલ ગયે.—તેરે૦
અબતો શોલારૂ આકે મીલ યાંહાં,
દીલસે આહ નીકલતી હયે જ્યું ધુંવા.
તેરે આતસે હીજરસે અયે જાં સરસે,
તાબ પાહા એ જલ ગયે.—તેરે૦
મુજસે બયેઠી હયે તું કીના કર કર,
કેયા હયે આશનાઈ એહી મગર.
તેરે હીજરમેં ચમસે મેરે કંઈ,
દર્યા જાના ઉબલ ગયે.

ગયા જબસે પયેગામ લે પીદર,
નહીં અબતક આયા વોહ મગર.
નહીં વોહ કુબુલે હમે અગર,
ફરેતો જીનેસે હાત મલ ગયે.

(અઈયાર દાખીલ હોતા.)

અઈયાર:—વાહ ક્યા નકદા નકદ જવાબ દીનો સુબહાન અલ્લાહ, વોહ અબદુલ રહમાન કહત હયે કે તીહારો બેટો બહોત નામેવર હયે કે નહીં જો મયે વાકો અપની બેટી દુ.

(અબદુલા દાખીલ હોતા હયે.)

અબદુલા:—પ્રીત ન ઉસકી કીજીએ ગરચે રસકે બર હો
પ્રીત ઉસકી કીજીએ જીસકો ચાહાકે કદ્ર હો
પ્રીત ન ઉસકી કીજીએ ગરચે રશકે દુર હો
પ્રીત ઉસકી કીજીએ જીસકો ચાહકી મકદુર હો

(" દુધ બેચન મયે ન જાવુંરે." —એહ રાહ.)

બન કાસીદ મયે ન જાઉંરે મીયાં.—બન૦
તું વાંકા મનવાસેં ધ્યાન ગુઝાર.—બન૦
તલપ તલપ કાહે જીરા ખોવે છાંડ દે વાંકો પ્યારે,
તોહે હુરો પરીસી મયે કર દુંગા નાર.—બન૦

મજનું:—હમારા દીલ છીન લીનો વાકે બીના નહીં ચયેન.
મનવા મયને વાંકો દીયા હું પીછે કયેસા આયે,
દેવસી જાનું સીહા ગર હુરો પરી આ જાયે.

(બયેત.)

અબદુલા:—ખુદકો જો ચાહે અયે બેટા ચાહ ઉસકી કીજીએ,
શંગ દીલ જો શખ્સ હોવે દીલ ન ઉસકો દીજીએ.
ઝુલ્ફ ઉસકી સુબુલ હોતો મારે પેચાં જાનીએ,
હો હીલાલ અબરૂ અગર જો તેગ બુરશ માનીએ,
ઉસ્કા ગુલસા રૂખ અગર હયે જાન દીલસે ખાર તું,
ઇસ્ક ઉસકા દુર કરદે ફેંક સરસે બાહર તું.

(બયેત.)

મજનું:—ઇસ્ક ઉસકા મેરે રગ રગમેં સમાયા હયે પીદર,
રગમેંજો વોહ કહી બાહેરભી આયા હયે પીદર.

ઝુલ્ફ ઉસ્કી મારે પેચાસી મેરે સર હયે બલા,
પર જીસે વોહ કાટે ફેર વોહ કીસ તરાંહ જીવે ભલા.
હાં મગરચે અફસું હયે કે મુજકો દો ઉસે મીલા,
મોહરા હયે દીદાર ઉસ્કા બોહીદો મુજકો જલા.

મજનું:—મોરા લયલી બીના નાહીં હો જીના,—નાહી હો૦
તુમરી નશીહતસે ઓર બાવા મોરા,
ફટત હયે બહોત સીના.—મોરા૦

("હો દીલ જાની સોવે મત વારારે."—એહ રાહ.)

અબદુલા:—ઓ દીલ નાહીં કરો હટ પ્યારારે.—ઓ૦
કહાં તક મનાઉં તોએ અએ ફરઝંદ,
મયેતો તોહેસેં હારારે.—ઓ દીલ૦

(સબ જાતે હયે.)

——o——

બાબ તીસરા.—પરદા છઠા.

બાદશાહકી દરબાર.

("છાંડો લંગડવા."—એહ રાહ.)

શંમીશાગર:—હમસેં તોરી શાહ હો ક્યા બડાઇરે,
આલમમે તોરી ફેરે હયે દુહાઇરે.—હમસે૦
કાહુંતો હેસા નાહી ઝીનાહ પરથવીમે તોરા રાજરે,
બેશક બેશક બેશકરે હુસુંલ હયેતો હે જગકી શાહીરે.

("ગયેરતના આઈ તુજકો કુછ."—એહ રાહ.)

શાહ:—મયેને સુનાહું કયેસકા હું હાલે ઝાર હયે,
લયેલીયે જાનો દીલસે હુવા વો નીસાર હયે.
અબદુલ્લા હયે અમીરઝી ઇઝત એ શહેરમે,
ઉસકા પીસર હયે વાહસી બહોત બદયેકાર હયે.
પયેગામ લેકે વોહ ગયા લયેલીકે બાપ પાસ,
ઉસસે ફીરાયા બાલીએ ક્યા જાએ યાર હયે.
લયેલી વ મજનું હાઝીર હુવે જો બુલાનેસે,
તુંમ લેકે આવો ઉનકો હમે ઉનસે કાર હયે.

(દરબારી જાકે લયેલી, મજનું, અબદુલા ઔર અબદુલ રહામાનકુ બુલા લાતા હયે.)

("રાજાજીતો સો ગયે."—એહ રાહ.)

શાહુઃ—અયેસી હસી ક્યા લયેલી હયે,
જો ઇસપે હુવા હયે નીસાર.
ઘરમે મેરે લઉડીયાં હયે,
ઇસેં બડકે હજાર.

(વોહી રાહ.)

મજનુંઃ—આંખોસે દેખો મજનું કે તુમ લયેલીકા દીદાર,
હુરભી હોતો કર દું ઇસકે કદમોપરસે નીસાર.

("કહું ક્યા ફલકકા સતાયા હું મયે."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—ઇશ્કકી તલવારસે બસતાં હું મયે,
ઝુલફોમેં ઇસકેહી શાહ બસતા હું મયે.—ઇશ્ક૦
ન દેખું અગર રોઝ મયે ઇસકા દીદાર,
તોહો જગમેં બેશક મેરા જીના દુશવાર.
અયે ખુરશીદરૂ મુજપે અલતાફ કર તું,
જરા કદમોસે તો ઉઠા મેરા સર તું.—ઇશ્ક૦

(લેલીકા કદમોપે સર રખતા હયે.)

(બયેત.)

શાહુઃ—આહ ઇશ તરાંહસે એ લડકા જો ઇઝતેરાબ કરે,
એ હાલ દેખકે દીલ ક્યું ન પેજો તાબ કરે.
કીસીને સચ કહા ક્યા ઉસકો તહી જવાબ કરે,
એ ઇશ્ક વોહ હયેકે પથરકો દમમે આબ કરે,
લગાવે દીલ વોહી જીસકો ખુદા ખરાબ કરે.

("બેતા સુનીયે કએસા કરના."—એહ રાહ.)

શાહુઃ—અબદુલરેહમાં બીટયા તોરી બ્યાહ દેરેતું કયેસસે,
હુકમ તોહે હયે એહી મોરા.—અબદુલ૦
સેરા આકો લડાઓગે, ખુશ મારે મનકો બનાઓગે,
હુકમ બજાએ લાવોગે, ઇઝતો હુરમત પાવોગે.

(એક બાજુપે જાકે અપને દીલસે કહેતા હયે.)

(બયેત.)

અબદુલ રહેમાનઃ—આઇ હયે સરપે હાયે હમારે એ ક્યા બલા.
દીવાને લડકેકો તો દું દુખતર મયે ક્યું ભલા.

ઔર હુકમ બાદશાહકાભી કયેસા તોડદું,
બેહતર સલાહ હયે એહીકે એ મુલક છોડદું.
(સાહુકુ કહેતા હયે.)
અસબાબ જાકે શાદીકા તઈયાર કરતા હું,
મજનુંકી ગોદ ગવહર મકસદસે ભરતા હું,
(સબ જાતે હયે.)

———o———

બાબ ચોથા—પરદા પહેલા.

અમીરકા મકાન.

("નએના લગે સો લગે પરીઓંસે."—એહ રાહ.)

માદર:—કહેના મોહે હો ઉદાસ કાહુ ગમસે,
કોન રંજ હયે પીયા કહેદોજી હમસે.
આપ દુખીતો હમભી દુખી હયે,
જીના હમારા સૈયાં હયે તુમરે દમસે.—કહેના૦

(બયેત.)

અબદુલ રહેમાન:—તુટા હયે સરપે કોહે આલમ મેરે આજ આહ,
બેટીને મેરી ખોઈ હયે માહશીલમે લાજ આહ.
શાહને કહાકે મજનુકો તુમ બેટી અપની દો.
શાદીએ દોનુકી યહાં કલ યાકે આજ હો.
અસબાબ અબ સફરકા તું તૈયાર કરકે લા,
આ તું મયેભી કાંમસે કુછ ફારીગ હો ઝરા.

માદર:—તૈયાર હો અયે બેટી કે કરતે હયે હમ સફર,
ઈસ મુલકમે નહીં તેરા રહેનેકા અબ પીદર.

લયેલી:—ઈલાહી સીતમ હયે સીતમ હયે સીતમ,
જુદા મજનુસે હાયે હોતે હયે હમ.

("દરવાજેમેં મેં તતીયાં લાગ રહી."—એહ રાહ.)

લયેલી:—અબ મન મોરા મયે તોહે સોપ ચલી,
સૈયાં હમારા કરીયોરે યાદ.—અબ૦
નાઝકા પાલાથા દીલ મોરા બાની,
રખયોરે વાંકો કનઈયાં તું શાદ.—સૈયાં૦

———o———

બાબ ચોથા—પરદા દુસરા.

મજનુંકા મકાન.

(બયેત.)

મજનું:—કીસ રોઝ લયેલી આકે મીલેગી મુજે જનાબ,
ફુરકતમેં દીલકો મેરે નહાયત હયે ઈઝતેરાબ.
સદમે કહાં તક હીજરકે અપના ઉઠાયે દીલ,
આહું પહરકે જલનેસેં ચુલેમે જાયે દીલ.
અબ મયે જફાએ સહેનેકે કાબીલ નહીં રહા,
જીસ દીલ પ નાઝથા મુજે વો દીલ નહીં રહા.

(" દુરસે આએક સાકી."—એહ રાહ.)

મજનું:—અયે પીદર ઉસ માહસેં જલદી મીલાના ચાહીયે,
ઝરરેકો મેહેરે દ્રખશાં અબ બનાના ચાહીયે.
ઉસ દુરેયકતાસેં વાસીલ કીજીયે સાહેબ શીતાબ,
અબરે બારાસા નહીં મુજકો રોલાના ચાહીયે.

(વોહી રાહ.)

અબદુલા:—અબ નહીં તુંજકો પ્યારે તલમલાના ચાહીયે,
વસ્લકા સુન મુજદા શુક્રે હક બજાના ચાહીયે.
દસતે ગમસે તું નીકલ કર અયે મેરે આરામે જાં,
ફુલકર બાગે ખુશીમે અયેશ ઉડાના ચાહીયે.
અઈયારકો લાને ખબર ભેજાહું મયેને અયે પીસર,
દેર ઈતની હયેકે ઉસ કાસીદકા આના ચાહીયે.

(અઈયાર દોડતા દાખીલ હોતા હયે.)

(બયેત.)

અઈયાર:—અયે સાહેબ ચરનપ સીસ કરતા હું,
મજનું સાહેબ રોવન લાગો
અરે રોરો રોવો,
અબદુલ રહમાનકો પડો સીકહત,
હયે કે વો તીનું દેસ છોડકો ભાગ ગયે.

(બયેત.)

અબદુલા:—કયા અઈયાર સચ કહેતા હયે તું એ બાત,
મયે ખુદ દેખ આતા હું અયે નેકઝાત.

(જાતા હયે.)

("ઈશ્કકા આઝાર હયે."—એહ રાહ.)

મજનું:—નીત ન્યા ઈસ ચર્ખ્ખજા હીનજારકા આઝાર હયે,
મુજકોભી અબ શેહેરમે રેહેના બહોત દુશવાર હયે.
વોહ ગુલે ગુલઝારે ખુબી છોડકર મુજકો ગઈ,
બેવફા હુઈ આ હયે દીલમેં ખટકતા ખાર હયે.
જાકે અબ જંગલ બસાઉ એકી ઠાના દીલમે હું,
મુજકો વાહશત હો ગઇ રેહેના યહાં બેકાર હયે.

(મજનુ જાતા હયે.)

———o———

બાબ ચોઠા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

(લકડહારા ગાતે ગાતે દાખીલ હોતે હયે.)

ઘાસ કાટતે કાટતે ભાઈ ગાનાં જરાએ ગાનાં,
હરએક તહરાસે અપને જીકો જંગલમે બહેલાનાં.
હરીઆલીએ જંગલકી હએ હમકો તખતે શીહાનાં,
હએ જંગલી હમારા લકર.—હએ જંગલી હમારા લકર.
અરે ભાઈરે અરે હા ભલાજી ભાઈરે,
સારે જંગલકે હમ સરવર કૌન હોવે હમાંરે હમસર.
હમ હએ સબસે અફજલ બહેતર,
નહી હમસા હએ સારે આલમમે જી શાન,
પાઉં આકે હમાંરે પરતા રોજ શએતાંન,
અરે બાદશાઓસી રખતે આનોબાંન તેઓનો બાન.
બાંકે નહી મુજસા કોઈ દાના,
તુંને મુજકો કયા જાંનાં,
અરે મુજેભી પએછાનાં.
મએ હું સબસેરે શીયાનાં,
અરે હાં શીઆનાંતો શીયાનાં,
ઘાસ કાટતે કાટતે ભાઈ ગાનાં જરાએ ગાનાં.

(મજનું દાખીલ હોતા હયે.)

("બાહાર આઇ હયે ભરદે બાદએ."—એહ રાહ.)

મજનું:—ફીરાતા હયે હમે કાંહાં કાંહાં એહ કીસતમકા બદલ જાના,
અલમકે સખ્ત સંગ ઉપર, કાંહાં તક સરકો ટકરાના.—ફીરાતા હયે૰

પીદરકે જુલમને તુઝકો, વતનસે કર દીઆ બાહેર,
બીઆબાનોમે ભટકે હયે, મકાં હયે અબતો વીરાના.—શીરાતા હયે૦
જીદર હો તુમ ઉદર હું મયે, મેરી જીંદગી તુમહીસે હયે,
ચલો રબ લે કદમ આગે, ન સબ્રીસે એહ ઘબરાના.—શીરાતા હયે૦

———o———

બાબ ચૌઠા.—પરદા ચૌઠા.

જંગલ.

બયેત.

મજનું:—અએ લયેલી લયેલી નાંમ મુજે વીરદ દમબદમ,
હએ તેરે હી બીઆલમે અએ માહતાબ હંમ.
અએ લયેલી કબ મીલેગી મુજે આકે અએ જાંન,
દુરીસે તેરી મર ગયા તું માંન યા ન માંન.
અરે જુજ તેરે દીલકો મેરે જરાભી નહીં કરાર,
કરતા હું લયેલી લયેલીકા વીરદ બેસુમાર.

લકડહારે:—ભાઈઆ એ લયેલી લયલી કાંહાં સરદ,
હએ ભરત કાહુએ લયેલી,
દીવાન હુવાએ મરદ.

દુસરા:—એ હએ કએસ અબદુલ્લાકો પીસર,
ચલો જાકે દેવે લયેલીકો ખબર.

(જાતે હયે.)

લાવની.

મજનું:—ઘરસેં ગઈ મેરી પ્યારી, ના જાનું કાંહાં સીધારી,
ફસેજો ઈસ્કકે ફંદેમે વોહ દુનીયાંસે કુલ છુટે,
મઝે લુટે ઉનોને જીનકે ઘરદાર સબ ગયે લુટે,
હમે વોહ ખાર દેતે હયે જો ગુલશનમેં હયે ગુલબુટે,
ખટકતે હયે મેરે દીલપર વોહ કાંટે લગકે જો ટુટે,
વો કાંટોમેંભી નહી પ્યારી.—ના જાનું કાંહાં સીધારી.—ઘરસે૦
હુવા જો ઈસ્કમે મુફલીશ વોહી ઝરદાર હોતા હયે,
કટા એ સરજો ઉલફતમેં વોહી સરદાર હોતા હયે,
જો દીલકો છીન લે દીલબર વોહી દીલદાર હોતા હયે,
જો આંખે બંદ કર દેખે ઉસે દીદાર હોતા હયે,
મયેને રોરોકે રાત ગુજારી,—ના જાનું કાંહાં સીધારી.—ઘરસેં૦

મોહબ્બતમેં જો દીલ દાગે વોહી બેદાગ હોતા હયે,
નફા હોતા હયે ઉસકો જોકે ઝર ઉલફતમેં ખોતા હયે,
વોહ હસતા હયે સદા જો દીલરૂબાકે ગમમેં રોતા હયે,
મીલાયે તનજો માટીમેં વોહ અપને તનકો ધોતા હયે,
લાખો સદમે સહેકે બીચારી—ના જાનું કાંહાં સીધારી.—ઘરસે૦
પડે નહીં ઇલમકા દફતર અલીફ બે તે ન હમ સીખે,
ન તખતી હાતમેં પકડી ન હમ છુના કલમ સીખે,
ફકત ઇસ ઇશ્કકી મકતબમેં હમ નામે સનમ સીખે,
સીવા ઉલફતકે ઔર કુછ હમ નહીં અપની કસમ સીખે,
સીમેત ઉલફતેને એ ગુજારી,—ના જાનું કાંહાં સીધારી.—ઘરસે૦

("અરે મન લુટ ગયો દીલજાની,"—એહ રાહ.)

અરે દેશ છાંડ ચલે પરદેસી,
ચલે પરદેસીરે ચલે પરદેસી.—અરે દેશ છાંડ૦
રાહા દીસત નાંહી આએ કાંહાંપર,
મનકો જલાવે ઉદાસી.—અરે દેશ છાંડ૦
દેશભી છોડો, ભેસકો છોડે,
છાંડ ચલે સબ ખેશી,—અરે દેશ છાંડ૦

——o——

બાબ ચૌઠા—પરદા પાંચવા.

("પ્રીતકો નામ મતલે."—એહ રાહ.)

લયેલી:—આશુવા ભરે મોરે નયેનન,
દીલરા કાંપે મોરા હો.— ટેક.

દોહરા { જાને મનકો ભેદ મન જાને ન દીજે કોઈ,
પરખ કરનાર દુખકો મારો હોયે.— ટેક.

{ ઊછલત છતીઅન હયે મોરી ઔર ચઢત હયે સાસ,
રૂપ સરૂપતો જલ ગયો દેહ બની જયું ગાંસ.—ટેક.

{ આગ જલાવે હાડકુ ઔર જલાવે માસ,
પ્રેમ જલાવે સબ કછુ ન રાખે જીઆકી આસ.—ટેક.

{ ચીંતાને સબ લુટ લીઓ જોબન ઔર આરામ,
પ્રીત મજાતો ચખ ચુકે વાંકા મત લે નામ.—ટેક.

(લકડહારા દાખીલ હોતે હયે.)

("કગનવો મારો કરસે સરક ગયોરે."—એહ રાહ.)

લકડહારા:—સાજનવા તોરા જંગલમે ક્યા દુખ પાએરે,
મુખડા તોરા બતલા, વાંકો નાહી તરસા.—સાજનવા૦
ગરીબ બીચારારે, જાવત હયે મારારે.
વાકીજાન જાકે બચા,
વો મરત હયે લયેલી,
મએ કહું ક્યા અલબેલી,
મજનું વાંકા નાંમભી હયે હાએ હાએરે.—સાજનવા૦

બયેત.

લયેલી:—મુજે લે ચલો જલદ મજનુકે પાસ,
હું ઉસકે બીના જીનેસે મયે ઉદાસ.
કાંહાં હયે કહો મેરા દીલદાર વો,
કાંહાં પા રહા હયે આજાર વો.

——o——

આબ ચોઠા—પરદા છઠા.

("બીનતી જો મોરી."—એહ રાહ.)

મજનું:—બીનતી હયે મોરી અએ ખુદા તુજસે,
દુખ મેરાએ સરસે ઉતારદે.—બીનતી૦
હમારે પર ગંમ દીદકા લયેલીકે,
વાકો આખોસે મેરે ગુજારદે.—બીનતી૦

બયેત.

મજનું:—કોઈદીન અગર જીનદગાની ઔર હયે,
મગર હમને અપને દીલ મેઠાંની ઔર હયે.
આતશે દોજખમે એ ગરમી કાંહાં,
એક મરજે નાંગાની ઔર હયે.
અએ લયેલી હીજરકાતો બહોત ગંમખા ચુકા,
લેકીન મેરા ઉટલીટ ઔર હયે.

(લયેલી આતી હયે.)

લયેલી:—આંખડીઆં ખોલદે.—આંખડીઆં ખોલદે,
પીઆ પીઆ મોહે દેખ જરા.—આંખડીઆં૦
આઈ હું મીલને તુજસે અયે પીયારે,
અબ મોહેભી પાસ તોરે બુલા.—આંખડીઆં૦

(" અતીશય શોભીત અંગે."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—ખોલ તું આંખે મજનું આગે ખડી હાએ સનમ તેરી લયેલી,
બોલ જરા તું પીઆરે આગ શીરાકકી જીસ્મ મેએ હાએ ફેહેલી.
હાલ હોવા કયા તેરા મજનું હાએ મજનું મેરે મજનું.
સીકલ બદલ ગઈ પીઆરી તોભી તુજકો યારણી પેયછાનુ.—ટેક.
સાસ ચડી હયે તુજકો કાંટે ચુભે હયે બદનમે સારે,
ખોલ લબોકુ જાની ભુલા મજનું લયેલીકુ કયા પીઆરે.—ટેક.
બોલ અરે મજનું બોલ ગમસે મેરી ફટ રહી હાએ છાતી.
જલે એ જોબન મેરા જાલીમ મેરી મોહતભી નહી આતી.—ટેક.
બોલ યા મરતી હું મએ મજનું તેરી ખોલ જરા આંખે.
જાનતી એહેસા ગરકે પુડીઆ જેહેરકી મરતી વહી ખાકે.—ટેક.

(" સરારા રે અરે બુલબુલ."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—ખોદા યા શુખર હયે પરવર મીલી લયેલી મેરી લયેલી
દીખાઈ સુરતે દીલબર.
બની લાગેર તુ કયું જાની ન હો રો રો કે દીવાની
ન હો નાલાંન ગમ ખાકર.
એહી આરમાનથી મેરી કે દેખુ તુજકુ હાએ પીઆરી
વોહ હાએ ઉમેદ આઈ બર.
તુ જીતી રયે ઓ મેરી જાન હુવા હું મએ તુજપર કુરબાં
ખુસીસે મેએ અબ જાઉ મર.
મીલેગે ફેર વાંહાં જાન ચલા મજનું હયે દીવાના,
વાંહાં દે આરામ વોહ દાવર.

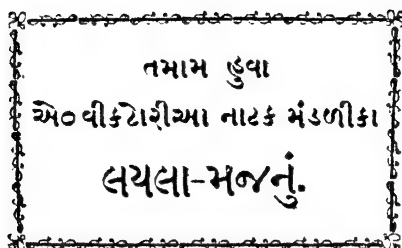
(મર જાતા હયે).

(" રાધા સોચ કરે મનમારે."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—મનકી આસ રહી મનમારે દીલકી બાત રહી દીલમારે.—ટેક.
લાગત આગ શીલગ રહેયા તન રે બદલી શુરત રએન જાગનસેરે,
ઊબલ ઊબલ રહી છતીઅન મોરી બુજે નહી તનકી અંગીઆ રે.—ટેક.
ભાવત જાન નાહી મોહેકાવો ભેજવા દીજો જમ રાજનકોરે,
મરન મરન અબ મરન ભલોરે ખાક મીલે અએસો જીવનારે—ટેક.

આવત હાએ યાદ મોહે મજનુકી મજનું કહે મજનું મજનુરે,
તરસ તરસ માંગુ દરસ તેહારો શુરત સરસ બતલા સજનારે-ટેક.
આરામ આજ તું બસ મનમાહો સોહેનકુ દરસન બતલારે,
ચરન ધરત શીસકો હમરોરે દીલો મીલા સાવરો સજનારે.-ટેક.

પરદા.

તમામ હુવા
એ૦ વીકટોરીઆ નાટક મંડળીકા
લયલા-મજનું.

લયેલી-મજનુકા ઉરદુ ઓપેરા.

બાબ પહેલા.—પરદા પહેલા.

એક મકતબ.

(કાજી હાતમે છડી લીએ પઢાતા હયે; સબ લડકેં આસપાસ બયેઠે હુએ; લયેલી ઉપર ઝરૂખેમે બએઠ તમાશા દેખતી હયે.)

મરસીઆ.

("ગમમે હુસેની શાહકે બને હયેતા જલાલી."—એહ રાહ.)

સબ લડકેં: —અલીફસે તું યાદ કર અલ્લાહકા આદમ,
ઔર બેસે બુજા હીરસકે આતશકો હરદમ.
પેસે વોહ પરવરકી પનાહ માંગલે દાએમ,
તેસે તવક્કલકી વોહ તુ કલકા રખ કાએમ.
ટેસે તું ટીલકકો ગુનાહોંકે શફા કર,
ફેર સેસે સમઝ મોતકો તુ સબકોહી સરવર.
જીમસે તું જલદ લે નેકીકી રાહ પએછાન,
ચેસે ચુગલ ખોરેંસે તુ ડરતે રેહો હરઆન.
હએસે હબીબ એક વોહ સાહેબકોહી જાન,
ખયેસે ખબરદાર ગુનાહોંસે હો નાદાન.
શાલસે તું દસ્ત સખાવતકા બઢાદે,
ડાલસે તું ડરકો વોહ સાહેબકે સમાલે.

કાહારવો.

("મેરે ભંગડ મીઆં."—એહ રાહ.)

સબ લડકેં:—મેરે કાજી સાહેબ, મેરે કાજી સાહેબ,
આજ સબક નહીં યાદ હુવા.—મેરે૦

કાજી:—(૧ કો) યાદ કીઆ નહીં તુને સબક, સારી તેરી સુસતી,
ખુબ નસીહત આજ કરૂંગા, તબ તુટેગી મસતી.-મેરે૦

૨-લડકા—કલ મેહેરબાં ખેલ રહાથા, ગલીઓં ગલી નખટા,

૧-લડકા—પેટમે મેરે દુખ રહાથા, લુચા હયે એહ જુઠા-મેરે૦
કાજી—ઊમર ઈતની બઢ ગઈ હયે, ઇલમ નહી કુચ પાયા;
૧-લડકા—કમબખ્તી ક્યા મેરી લગીજે, મકતબમે મયે આયા.-મેરે૦
કાજી—ઘોડે ઉપર ચઢાઓ ઈસકો, ઊપરસે દુ પીંડ;
૧-લડકા—ઘોડા સાહેબ ઊંચા હયે બહોત હમ જરા હયે ગીડડે-મેરે૦

(ઊસકો સબમીલ ઘોડે ઊપર ચઢાતે હયે.)

કાજી—(૨. કો) ગધે તુંભી ભુલ ગયા હયે, હોગી તુઝકો સજા;
૧-લડકા-(બાજુ) ઈસને ચુગલી ખાઈ મેરે, અબ દેખેંગે મજા-મેરે૦
૨ ,, કલતો મેરે બાપ મર ગએ, ઊસસે ભુલા સબક;
૩ ,, આજતો ઈસકા બાપ મીલાતા, જુઠી હયે એહ બકબક.-મેરે૦
કાજી—ઊઠબએઠ તું યાંહીં કીયા કર, સજા એહી હયે તુઝકો;
૨—લડકા—મુવા મુવા કાજી સાહેબ, જાનેદો જી મુઝકો—મેરે૦
કાજી—(૩. કો) ક્યુંબે કલ તું ક્યું નહીં આયા, મકતબમે પડનેકો ?
૩—લડકા—અમ્માજીકે સાથ ગયાથા, બાજારમે લડનેકો—મેરે૦
૧ ,, માદર ઈસકી મર ગઈ હયે, હો ગયે બરસ પાંચ.
કાજી—ખુબ જબતો એક પાઊંસે, નચાઊ ઈસકો નાચ.-મેરે૦

(ઊસકો માર એક પાઊપર ખડા હયે, સબ હસતે હએ.)

કાજી—વાહ વાહ તુમતો હસ રહેહો, ઊઠ ખડે હો સારે;
સબ—કાજી સાહેબ જાને દીજે, પાઊં પડે તુમહારે—મેરે૦

(સબકો મારકર ખડે રખતા હયે, ઔર ઊઠ બએઠ કરવાતા હયે; મજનું દાખીલ હોતા હયે; લયેલી ઝરૂખેમેંસે ઝંકતી હયે; મજનું સલામ કરતા હયે.)

મરસીઆ.

("આજકા એહ દીન હયે મુબારીક અયે દીવાનો." એહ રાહ.)

મજનું:—આયાં હું યાંહાં ઈલમ મયે પઢનેકો અએ ઊસ્તાદ;
વોહ ગંજ બતાવો હમે જો હોગા તુમહે યાદ.
કાજી:—આયા હયે કાંહાંસે તું મુઝે અપની દે પએછાન;
ક્યા નામ તું રખતા હયે તેરા કોનસા ખાનદાન ?
મજનું:—મક્કેસે હું મયે આયા, હયે ખાનદાન શાહાના;
કએસ મેરા નામ, મયે મજનું હું દીવાના.
કાજી:—ઈસ શાહેરકા હું કાજી તુઝે ઈલમ પઢાઊ;
જો કુછકે મુઝે યાદ હયે, વોહ તુઝકો બતાઊ.

(લયેલી ઊપરસે ઈનતેજારીસે મજનુકો દેખતી.)

ઠુમરી (ખમાચ).

("એકરે જાની મોરા તોરા જીઅરા"—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—ભોલી હો એહતો સુરત પીઆરી,
સુરત પીઆરી-મીઠી-સુરત પીઆરી—ભોલી હો૦
દેખતહી મોરી સુધ ગઈરે,
ચીતવનકી છબ નયારી રે-એહતો સુરત પીઆરી-ભોલી હો૦
લયેલીકે મનમાં એહ બસ ગયો મજંનુ,
પ્રેમકી લાગી કટારી રે—એહતો સુરત પીઆરી-ભોલી હો૦
આરામ દીલડેકા લુટા હમારા,
હોશ હમારી સીધારીરે-એહતો સુરત પીઆરી-ભોલી હો૦

(મજનુકી નજર એકાએક લયેલીપર પડતી હયે; વોહ શરમસે છુપ જાતી હયે.)

જીલ્લા (જીંજોટી).

("મયેતો કાંહાં ઢુંડું સીલ વોહી."—એહ રાહ.)

મજનુંઃ—(બાજુ) કએસીરે ઝલક બતલાઇ,
મોરી સુધ બુધ ભી બીસરાઈ.
ચંદ્ર મુખટ વોહ લયેલી હી હયેગી;
સયેન નયેનનકી તો બતાઇ—મોરી સુધ૦
કએસી વોહ મોહન ખડી નખરેમે;
મોપે મોહેની પલકમે ડલાઇ—મોરી સુધ૦
ગગન ઊપર જએસી દામની દમકે;
વએસી દમક ઝમક ચમકાઈ—મોરી સુધ૦
એક નેજારેસે લુટા એહ મનકો;
મોપે બદરા એહ પ્રેમકી છાઇ—મોરી સુધ૦
છુપ ગઈ ફેર કાંહાં સુગરવા;
યાંહાં જાલ મોહબતકી બીછાઈ—મોરી સુધ૦

ઠુમરી—(કાલીંગડા).

("હમકો નાહી ફીકર કછુ દુશમનકી."—એહ રાહ.)

કાજીઃ—ચલ સંગ હમારે તું મજનુરે,
મોરે મજનુરે ચલ મજનુરે—ચલ સંગ હમારે૦
ઘરકો મોરે તું અપના સમઝ લે,

રહે સાથ પીઆરે તું મજનુરે—ચલ સંગ હમારે.

(સબ જાતે હયે.)

———o———

બાબ પેહેલા—પરદા દુસરા.

કાજીકા ઘર.

(લયેલી એકલી ગમગીન હુઈ દાખીલ હોતી હયે.)

ગજલ.

("તુમહારે દૌરે એહ હમને સાકે."—એહ રાહ.)

લયેલી:—અજબ સનમકી અદાએં દેખી, હુવા હએ તબસે ફીગાર સીના.
ચમનમે લગતા નહીં મેરા જી, ઊઠાતા હએ એહ ગુબાર સીના.
વોહ નયારી છબથી જી દીલરૂબાકી, હુઈ હું ઘાઈલ કસમ ખુદાકી.
સીફત કરૂં ક્યા બંદે કબાકી, જખમ હયે ખાતા હજાર સીના.
વોહ મુસકુરાના સજનકા ખ્યારા, વોહ મસ્ત આંખે ગજબ નેજારા;
જમાલને દીલ કીઆ હયે પારા, ધડકતા હયે એહ હરબાર સીના.
મુરત વોહ મીઠી સુરત વોહ કાતીલ, કરે હર એકકો પલકમે માઈલ;
હમે ન કુછ ગમ સીના હયે હાંસીલ, હયે પટકે સરકો પુકાર સીના.
શમયેરૂપે મયે તેરે મજનુ, કુરબાન હોકર મયે વાર જાઉં;
આરામકો મયે તરક હી કરદુ, મેરા હએ પરવાને વાર સીના.

(મજનુ દાખીલ હોતા હયે, ઓર લયેલીકે સામને દોજાનુ હો, ગીર ઉસકી દામન પકડતા હયે.)

લાવની.

("કાલ રાતગી કોઠે હો તુમહી રમલા."—એહ રાહ.)

મજનું:—ભોલી આજ અકેલી તું લયેલી,
પ્રેમ આગ હયે તનમે એહ ફએલી—અકેલી,
બરખા તું પ્રીતકી મોપર બરસા,
મોકો સમઝ તોરેહી દીલ બરસા—
દરસન દીલબરીકો અબ દરસા,
નહીંતો ડાર ફાંરૂ ગલે સએલી—અકેલી.

(લયેલી આહીસ્તાસે મજનુકા હાત અપની દામનસે છુડાતી હયે.)

લાવની.

("સજનકે હાથ પંખા પચરંગી."—એહ રાહ.)

લયેલી:—કઠણ હએ બાત હોના એક સંગી,

બાત ન કરો બેઢંગી—કઠણુ હમ્એ બાત૦
એક સંગી હોના હાત ન હમરે,
કાહેકો મોપર બલજાવે;
માત પીતાકા હુકુમ નહીં હયે;
હમરો મન ઘભરાવે,
સુન પ્યએંયેગે શમશેર વોહ નંગી.—
બાત ન કરો બેઢંગી.—કઠણુ હમ્એ૦
બેઢંગી બાતેં કરો ન મજનુ,
બુઝી અગન કયું સીલગાવે,
અએસા કબુ નહીં ખ્યાલ લાના;
કાહે મોહે ફુસલાવે,
વોહ તો જાન બહાએંગે ખુનંગી.—
બાત ન કરો બેઢંગી.—કઠણ હમ્એ૦

ગજલ.

("હમતો હયે આશક હુવે હયે દીવાને."—એહ રાહ.)

મજનું:—મજનુ હયે લયેલી એહ તુઝપર દીવાના,
બગએર તેરે વસલકે ન હું શીઆના.—મજનુ૦
ન મરનેકા હયે ડર મુઝ કુછ જરાભી,
શમએરૂપે તેરે એહ હું પરવાના.—મજનુ૦
મેરી જીંદગી અબતો હયે ઇશકહીસે,
હયે એક દીન વોહી આગમે જલ જાના.—મજનુ૦
મેરી જાન દુંગા મયે કદમોંપે તેરે,
અગર લયેલી સમઝેગી મુઝકો બીગાના.—મજનુ૦
રોજે હશરકો મયે પકડુંગા દામાન,
જવાબ એહ જફાકા મએ પુછુંગા રઆના.—મજનુ૦
એહ પએરોંપે તેરે રખા હમને સર હયે,
તેરે હાતોં હયે મારના ઔર જીલાના.—મજનુ૦
તું હયે મેરી લયેલી હું મયે તેરા મજનુ,
હોગા તુઝસે આબાદ મેરા વીરાના.—મજનુ૦
આરામસે કામ મુઝકો નહીં હયે,
મેરી તેગે અબરૂકા મયે હું નીશાના.—મજનુ૦

હોરી.—ભયેરવી.

(" આજ રંગ છીરકો ન સમાયા એહેરી."—એહ રાહ.)

લયેલી:—રાજ સુન મોહેકો હયે પ્રીત તેહારી,
નાંહી કહે પચતાઊં પીઆ.—રાજ સુન૦
પ્રીત લીએ તોરી જસુ દીન રએનન,
સાજન મએ બલહારી,
ના દીલબર કબુ અબ પીર જાઊં,
નીત રાખો પ્રીતકો તુમ જારી,
જીઆરા લગો મેરા ગઈ હાર.—રાજ સુન૦

દાદરા.

("નદીઆં ન લો બીસર આઈ કંગના."—એહ રાહ.)

મજનું:—ગરવા લગા લઊં સોહન મોરી પીઆરી હો,
સોહન મોરી પીઆરી હો–સોહન મોરી પીઆરી હો– ગર૦
લાગી લગનવા, છોડું ન હરગીજ,
રસીક કર બતીઆં શું મતવારી હો—ગરવા૦

ગજલ.

(" સનમ હયે ગુલબદન."—એહ રાહ.)

લયેલી:—અદાઓં તેરી એહ જાદુભરી હયેરે,
તેરી જાલીમ અજબ અશાવેગરી હયેરે.
હુઈ સૌ જાનસે કુરબાન અએ મજનું;
મુઝે ફરમા જો તુઝમે દીલબરી હયેરે.
તુઝે સીનેકે પરદેમે છુપાઊં મયે;
એહ ડોરી વસલકી તો દોહરી હયેરે.

(એક બાંદી આહીસ્તાંસે અંદર ઝંકાકર દેખતી હયે, ઔર મજનું ઔર લયેલીકો સાત બએઠે હુવેદેખ સરકો હીલા ચલી જાતી હયે.)

તુંહી માલીક મેરા હયે, મયે તેરી બાંદી;
તેરી મુઝપર પીઆરે સરવરી હયેરે;
મેરા હયે ચએન તુ આરામ તુ રાહત;
સીવા તેરે ન જીંદગાની મેરી હયેરે.

(જાતે હુયે.)

———o———

બાબ પેહલા.—પરદા તીસરા.

એક દીવાનખાના.

(કાજી ઔર ઊસકી બાંદી દાખીલ હોતે હયે.)

ગઝલ—સોરઠ.

બાંદીઃ—પહેલુંમે જહેરી નાગકા હયે જાનકે પાલા;
દુશમનકા લાકે બીચ એહ મકાનમે પાલા—પહેલુંમે૦
મજનુને લુટા નંગકે ગૌહરકા આપકે;
સદ હએફ કે મુદઇકા તુમને જાનકે પાલા.—પહેલુંમે૦
લયેલીકા ઊસને બાંધા મહોબતકે દામમે;
ન આપને કુછ ઊસકા યું પએછાન કે પાલા.—પહેલુંમે૦
આજ શબકા દેખે દોનોકા મયેને અએ મહેરબાં;
ઘરમે ભલા ક્યું તીફલકા હએવાનકે પાલા.—પહેલુંમે૦
તદબીર કુછભી કીજીએ નહીં તો હયે ફજીહતી;
તુમને હયે ઊસ મુરીદકા શએતાન કે પાલા.—પહેલુંમે૦

હોરી—જોગીઆં.

(" રોજ આજકા હોવે મુબારક."—એહ રાહ.)

કાજીઃ—માનુ માનુ નહી કબુ માનુ,
તોરી બાતેં હયે જુઠી ન માનુ.
ખોટી એહ તુને બાત બનાઈ.—ચુગલી યાંહાં આકે ખાઈ;
નાદાન અએસો વોહ મજનું નાહીરી,
લયેલી આહા—લયેલીકા વએસી ન જાનુ.—ભલા તોરી
બાતેં એહ૦

પદ—ઝીંઝોટી.

(" નાથ કએસો ગજકા બંદ છુડાયો."—એહ રાહ.)

બાંદીઃ—બાત કાહે હમરી તુ માનત નાહી,
નાહી ખોટી હરે તોએ સુનાઈ.—બાત કાહે૦
સંગ ચલો તુમ આજ હમારે,
દેખ લીજે બેવફાઈ,
બાતે અગર હો એહ મએને બનાઈ,
કીજે મોરી રૂસવાઈ.—બાત કાહે૦

(જાતે હયે.)

—o—

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

એક દાલાન.

(એક દરવાજા દુરસે નજર આતા હયે, સેજ પર લયેલી ઔર મજનું બયેઠે હયે; ઔર દૌરે શરાબ ચલતા હયે.)

ગજલ—ભએરવી.

("નામ જાનેકા નલે યાર મયે મર જાઊંગી."—એહ રાહ.)

લયેલી:—શાનપે મુઝકો તેરી યાર તું બલ જાનેદે,
ગરમીએ ઈશકસે એહ ગમકો પીગલ જાનેદે.—શાનપે૦
શૌક હયે તાજાકે મયે તુઝકો લપટલું પ્યારે,
જૈસે શબાબકો ન ધુંબી ઉબલ જાનેદે.—શાનપે૦
આગ સીલગી હયે એહ જોબનકી ઉઠે હયે શૌલે,
ઈસી આતશમે અએ દીલદાર તું ગલ જાનેદે.—શાનપે૦
મસ્ત ચશમે હયે મેરી કએફમે ચકચુર હુઈ,
એહી મસ્તીમે મેરી જાન નીકલ જાનેદે.—શામપે૦
જામદે મુઝકો તુ આરામકી મેરે મજનું,
કરકે લબરેજા વોહ પએમાના ઉછલ જાનેદે.—શાનપે૦

ઠુમરી.

(" જાલીમ જાનીરે."—એહ રાહ.)

મજનું:—રએન બીતીરે.—સારી હો રતીઆં ખુશીમે કટી,
પ્રીતમે લયેલી બની મતવારી,
નએના તોરી મધમાતીરે.—સારી હો રતીઆં૦

ઠુમરી.

(" પીઆ બીન આગ લગી મોરે મનમે "—એહ રાહ.)

લયેલી:—જીઆ જલ જાએ તોરે બીન સજના,
ફૂંકી મોહે પર મોહેનીરે.—જીઆ૦
બાન લગી દીલદાર તેહારી,
સુંદર તોરી એક જાન હમારી;
બીન બાલમકે જીઆ ન રહેત હયે,
રાજ તું હુંગી મએ રાની રે.—જીઆ૦

(શરાબ પીતે હયે; ઈતનેમે આહીસ્તાસે સામનેકા દરવાજા ખુલતા હયે.—ઔર લયેલીકા બુઢા બાપ હાતમે ફાનુસ લીએ દાખીલ હોતા હયે.—ઊસકે સાથ બાંદીભી હયે, મજનુ ઔર લયેલીકો બહુમ બએઠે હુવે દેખ ચૌંકતા હયે. ઔર ગુસ્સેમે આ સરપર હાત મારતા હયે.—વહી વોહ ફાનુસ હાતમેસે ગીર પડતા હયે, લયલી ઔર મજનુ ચૌંક કર દેખતે હયે. કાછ હાત ઉઠા ઊંગલીસે દીખાતા હુએ, બાંદી ખુશ હો ખડી રહેતી હય ઔર પરદા પડતા હય.)

—o—

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

કાજીકા ઘર.

(કાજી ઔર બાંદી દાખીલ હોતે હયે.)

ઠુમરી.

("મન ફેર લીઆ કરકે બતીઆં."—એહ રાહ.)

કાજીઃ—સાચ કહા તુંને મોહેકો એરી,
 સર હયે શીરત હમારે કલસે—સાચ કહા૦
 લયેલીને મોરા નામ ડુબાયા,
 સંગ મજનુકે બએહીયી વોહ મીલકે—સાચ કહા૦
 નાહી દુંગા યેહ બાતકો બઢને,
 દીલ ખાક ભયો હમરો જલકે—સાચ કહા૦
 મયે છાંડુ એ દેસ જાઉં પરદેસ,
 ઘર આઈ બલા અબતો ચલકે—સાચ કહા૦

(લયેલી આતી હયે ઉસકો કહેતા હયે.)

ગજલ (જીંજોટી.)

("ગએરત ન આઈ તુઝકો કુછ અએ યાર બેશરમ"—એહ રાહ.)

કાજીઃ—જાના હયે હમકો લયેલી હો તિયાર તુ શીતાબ,
 અબ હો ગુનાહકે બાબસે બીદાર તુ શીતાબ.—જાના૦
 ઈસ શાહેરકો હયે છોડ ચલે જાતે હયે સબહી,
 જેવરો જરકો તેરે યેહ ઉતાર તુ શીતાબ.—જાના૦
 મજનુકો યાંહાંકી રહેના અબ લડકી અએ ચાહીએ,
 અબ ભુલ જાઈઓ વોહ તેરા દીલદાર તુ શીતાબ.—જાના૦
 મીલીઓ ન લયેલી મજનુસે અબ તુ કબુ સમઝ,
 જો વસલકા હયે તોડ દે એકરાર તુ શીતાબ.—જાના૦
 સુરત ન તેરી તેરે સનમકો દીખાઈઓ,
 તેરે છુપાલે રૂકો એહ અનવાર તુ શીતાબ.—જાના૦

(કાજી ઔર બાંદી જાતે હયે.)

ઠુમરી.

("પ્રીતકા નામ મતલે"—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—આંસુવા ભરે મોરે નયન,
 દીલરા કાંપે મોરા હો.—આંસુવા.

જાને મનકો ભેદ મન—દુજો ન જાને કોએ, }
પરખ કરનહાર દુખકો—દુખકો મારો હોએ } દોહરા

આંસુવા ભરે મોરે નયન.

ઉછલત છતીઅન હયે મોરી—ઔર ચઢત હયે સાંસ, }
રૂપ સરૂપ તો જલ ગયો—દેહ બની જું માંસ. } દોહરા.

આંસુવા ભરે મોરે નયન.

જગ કહે ન કીજીએ—પ્રીતમે જાવે પ્રાન. }
કએસો બંધ વોહ છોડીએ—જો બાંધત હયે દો જાન. } દોહરા.

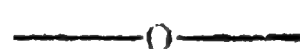
આંસુવા ભરે મોરે નયન.

આગ જલાવે હાડકો—ઔર જલાવે માંસ, }
પ્રેમ જલાવે સબ કછુ—ન રાખે જીકી આસ. } દોહરા.

આંસુવા ભરે મોરે નયન૦

ચીંતાને સબ લુટ લીઓ—જોબન ઔર આરામ, }
પ્રીત મજાતો ચખ ચુકે—વાકા લે ન નામ. } દોહરા.

આંસુવા ભરે મોરે નયન૦

બાબ દુસરા––પરદા દુસરા.

એક મોહુલ્લા.

(કાજી ઔર મજનુ દાખીલ હોતે હયે.)

ઠુમરી–(ભએરવી.)

("ચલી ચલી સકીના કાંહાં નખરે ભરી"—એહ રાહ.)

કાજી:—ચલે ચલે મજનુ હમ પરદેસવા,
સબહી ચલે ફકત છેરે સીવા.—ચલે ચલે૦
તુ તો રહે યાંહાં––એહી શહરમે,
સંગ લીજાના નહી હયે રવા.—સબહી ચલે૦

હોરી.

("નાથ મોકો દુખમે ગીરાઇ"—એહ રાહ.)

મજનું:—જએસી અગનયા તુમહારી,
ભુલેંગે ન ફરજ હમારી.—જએસી૦
મોઆફ કરો મોસે હુઈ જો ખતા હએ,
ભુલા અકલકો હું સારી,

લયેલીને દીલકો તો છીના હમારે,
મનપે-આહા-મનપે હયે સખતી એહ ભારી-ભુલેંગે ન ફરજા૦

(જાતે હયે.)

———0———

બાબ દુસરા.—પરદા તીસરા.

લયેલીકા શામીઆના.

(લએલી ગમગીન બયઠી હયે.)

ગજલ.

("જી નીકલ જાવેગા સુન, ઓ ગુલબદન"—એહ રાહ.)

લયેલી.-યું નીકલ જાએગેં હમ-અએ જાનેમન-ન કભુ હમકોથી અએ યાર ખબર
આબલે દીલકે આબ—દીલાએગેં કીસકો સબ,
મુરગેદમ તનસે મેરે-હાએ સીતમ,-ઉડકે ચલા ઉસકી લે દીલદાર ખબર.—યું૦

લેકે જીંદાંમે ચલે—ડાલકે તોક ગલે,
દસ્તો પા બાંધે હુવે-જાએગેં હમ,—ઉસકી નહી તુમકો અએ ગમખાર ખબર—યું૦

રાજ કીસસે ન કહેં—જબ તલક જીતે રહેં,
બસકે જાને હયે તુહી—મેરા એહ ગમ,—ગએરોંકો મેરા ન હો આજાર ખબર—યું૦

હાએ ઉલફતમે તેરે—હવે કયા હાલ મેરે,
હમપે ગુજરે હયે—અબસ રંજો અલમ,—જાને કયા દરદકી અગયાર ખબર—યું૦

ઉસકે કુચેમે સબા—જાકે તુ યાદ દીલા,
કે સનમ બએઠયે હમ—મીલકે બહમ,—રખીઓ ઉસકી મહે અનવાર ખબર—યું૦

સબરો આરામ હમે—છોડ કર અબતો ચલે,
હીજરકા લીએચલે હમતો જખમ,—કયા હયે તુઝકો નહી અયે દીલે બીમાર ખબર—યું૦

(મજનુ ફકીરી લીબાસ લીએ દાખિલ હોતા હયે.)

૫૬ (જોગીઆ)

("તોહે લાઝીમ એહી હયે રાયા"—એહ રાહ)

મજનું:—લએલી લએલી પુકારૂં મયે બનમે,
મેરી લએલી બસી મોરે મનમે—લએલી૦

જાની દીલબરકો મુઝસે છુડાયા,
આગે ફુરકતમે જીકો જલાયા,
હુવા શએદા હું મયે એહ અંગનમે,
મેરી લએલી બસી મોરે મનમે—લએલી૦

મયે તો ઢુંઢું હું સારા વીરાના,
સબહી કહતે હએ મજનુ દીવાના;
નહી તાબ હયે મુઝ બેવતનમે.
મેરી લએલી બસી મોરે મનમે—લએલી૦

ગજલ (દેસ૦)

("બસે મરગ મેરી મજાર પર જો દીખા, કીસુને જલા દીઆ"એહ રાહ)

લયેલી:—તેરે ઈશકને બુતે દીલરૂબા, મુઝે ઈસ જોહાંસે ઉઠા દીઆ,
ગમે હીજરકી એક જામ ભર, વોહ શરાબ મુઝકો પીલા દીઆ-તેરે૦
તેરી યાદમે સુન અએ સનમ, મેરે દીલપે છાયા હયે અબરે ગમ,
શબો રોજ ગુજરે હએ બસ સીતમ, હમે એહ અલમને જલા દીઆ-તેરે૦
નતો દુર રહેતયે એક પલ, ગઈ ફીરાકમે તેરે ગલ,
હુવા બેસબર તો મેરા એહ દીલ, મયેને ચયેનકો હયે હટા દીઆ-તેરે૦
મેરી કરતે હએ હસી હરકોઈ, આગે મોતહીકે હું મર ગઈ,
રહી બાકે ફકત હયે સાંસહી, ગુલે બાહારકો હયે સુકા દીઆ—તેરે૦
શામ તા સહર ઈશકકાહી નામ, યુ લબપે થા અએ માહતમામ,
કર તરક બએઠીથી મયે આરામ, તુઝે ફેર ખુદાને મીલા દીઆ-તેરે૦

(દોનો બગલગીર હોતે હયે.) •

લાવની.

(" મને નહીરે ખબર તાહારી "—એહ રાહ.)

દોનો:—દેખી તેરી વફાદારી,
મજનું:—મેરી શીકર મીટી સારી—દેખી૦
લયેલી:—આસ નહીં થી મુઝકો એહ મજનું, મીલોંગે ફેર દીલદાર,
મજનું:—નહીં ભુલા મેરા એકરાર,
લયેલી:—મીલા તુ યાર;
મજનું:—તુહી ગમખાર;

દોનો:—દેખી તેરી વફાદારી—મેરી શીકર મીઠી સારી.
લયેલી:—શીરકે લગાવો ગલેસે પ્યારે, બોસે લઓ દો ચાર,
મજનું:—સચા સચા એહી હયે પ્યાર,
લયેલી:—મેરે સરદાર;
મજનું:—મીઠી ગુલનાર;
દોનો:—દેખી તેરી વફાદારી—મેરી શીકર મીઠી સારી.
લયેલી:—બએઠો બએઠોજી જાની હમારે. લઓ શરાબકી જામ,
મજનું:—મજે કરે સુબોહસે શામ,
લયેલી:—કરે આરામ,
મજનું:—છુટા વોહ દામ;
દોનો:—દેખી તેરી વફાદારી—મેરી શીકર મીઠી સારી.

લાવની.

("ફરત મજનુંકી તેયારી."—એહ રાહ.)

લયેલી:—મસ્ત મજનું અએ મેરે પ્યારે; માર તું આહકે નહી નારે;
તુમ છોડકે મુઝે અબ જાના,
જુદા હમ દોનોહીને હોના;
ગર હોગા પીદરકા યાહાં આના,
મારેગા હમે વોહ તાના—
જાઓ જાઓજી મજનું મેરે—મીલુંગી મયે એકબાર
જાના નહી એહ જાએ છોડકર—યાંહાંહી મીલું મયે યાર,
રહુંગી ધ્યાનમે તુમહારે—માર તુ અહકે નહીં નારે—મસ્ત મજનું.
(જાતે હયે.)

—o—

• બાબ દુસરા.—પરદા ચોથા.

(જંગલમે લકડહારે લકડેકે ભારે લીએ દાખીલ હોતે હયે.)

("અરે આસ્તે જારે જા."—એહ રાહ.)

સબ:—રખ ભારે સર ઊપર, લટકનસે ધર કદમ,
ચલે હસ્તે હરદમ, બોલતે બહમ, નાચતે દમબદમ.
સારે જંગલમે તનાહ, ન સંગ કોઈ હરદમ,
હાર વકત દરખ્તપે ચઢકે, ગમત કરતે સુબોશામ;
શેરો પલંગ ખુનખારસે. ન ડરતે હરગેજ હમ,
મસ્ત બબર ઔર જાનવર જબરદસ્ત, સબ હએ ચશમેમન.

હમ માલીકે જેહાન, હમ શાહનશાહે આલમ,
તાજ હમારા જો ભારાહયે સરપર વોહ દાએમ રહે કાએમ.

(જાતે હયે.)

——o——

બાબ દુસરા.—પરદા પાંચવા.

લયેલીકા શામીઆના.

(લયેલી ગમમે તડપતી હયે.)

ગજલ.

("એવી કહેતીથી લએલીએ પરદેનશીન."—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—મેરે યારકો વોહદે સબા તુ બતા તુજે આહોકે મેરે એહ દમકી કસમ,
ઊડાકે લીજા યા તુ મેરી સદા, મેહે તુઝકો ફેરાકકે ગમકી કસમ.—મેરે૦
ગોજાલોં તલાશકરો જાકે કહીં, મેરા દીસતા વોહ રાહતે જાન નહીં,
મુઝે યાતો લીજાકે પોંહોચાદો વહીં, તુમહે મુશકી એહ બાંલોંકે ખમકી કસમ—મેરે૦
અએ માહાં કાંહાં મેરા હએગા મેહેર, મુઝે નુરકા જલવા બતાદે વોહ ફેર,
ગમે કએસમે રહેતીહું શામો સહર, તુઝે મેરે વોહ યાર સનમકી કસમ—મેરે૦
અએ લએલી તું શોરે ગમીકા ઊઠા, તેરા મજનુ હુવા હાએ તુઝસે જુદા,
ન તુ ખૌફ જેહાંકા એહ કીજે જરા, તુઝે તેરે હયાઓ શરમકી કસમ—મેરે૦
મુઝે ચેહેરએ જાના બતાદે ખુદા, મેરી જારીકી ખાલીક સુન તુ સદા,
મયે નીકાલું કાંહ તક ગમકી સદા, તુઝે તેરેહી પાક ઈસમકી કસમ—મેરે૦
અએ લયેલી પટક ન તુ સરકો તેરે, કબુ દીન વોહ કરારકે અબ ન ફીરે,

તુ ભુલ આરામકા નામ અરે, તુજે ઇશકકે જોરા
સીતમકી કસમ—મેરે૦

(કાજી દાખીલ હોતા હયે.)

ઠુમરી.

(" કીને કોડ દઇ મોરી ધાઘરિઆં "—એહ રાહ.)

કાજીઃ—બયાકુલ ભઇ કાહે કાંમનીઆ.
જો તુ આજ બહાવત હયે અખીઆં—બયાકુલ૦
કછુ દુખ ભયો, કીને તએશ કીઓ,
કાહે કાંપ રહી એરી બાવરીઆં—બયાકુલ૦

ગજલ (જીંજોટી.)

લયેલીઃ—સરકો પટક રોયા ન કરેં હમતો કયા કરે,
આંખોંમે અશક કબતલક ખુની ગીરા કરે—સરકો૦
વોહ મજનું હાએ મજનું મેરા કાંહાં ગયા ગયા,
તા મરગ નામ ઉસકાહી હરદમ લીઆ કરે—સરકો૦
દીલસે કરાર ઊઠ ગયા, જબસે ગયા વોહ યાર,
ફુરકતકી આગ ભડકી હએ, ઉસમે જલા કરે—સરકો૦
કરકે ગીરેબાં ચાક હમ દીવાનગીહીમે,
હાતોંસે અપને હમહી કાંહાંતક સીઆ કરે—સરકો૦
લયેલી હયે મજનુકીહી ઔર વોહ યાર હયે મેરા,
ઊસકોહી યાદ કરકે બસ રો રો દીઆ કરે—સરકો૦
આરામ કયું હો હમકો જબ વોહ લે ગયા હએ દીલ,
ઇસ દુખમે મજનુકેહી લીએ બસ જીઆ કરે—સરકો૦

પદ.

("દયાવંત દાતાર કીજે દયા"—એહરાહ.)

કાજીઃ—હમારે વતનકો ચલે જાએં હમ,
ન લએલી તુ અબ રખ તેરે દીલમે ગમ—
વાંહાંહી વોહ હએગા તેરારી સનમ,
ન ભર અયેસી આહાંકા એ લડકી દમ,
મીલેંગે વાંહાં ફેર દોનો બહમ,
ન તુઝપે ગુજારેંગા અબ મયે સીતમ,

(જાતે હયે.)

——o——

બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

(મજનુ જંગલમે ખડા હયે. ઓર ઉસકે આસપાસ
દરખતાં ઉગે હયે. એક બેલ ઉસપર ચઢી હયે.)

જગલ (બેહાગ.)

("આશાકકી યાદ કયું ન કરે દીલબરી પરી"—એહ રાહ.)

મજનુ—અબતો ખુદા તુ લએલીકી સુરત બતા મુઝે.
બાદ અજ તુ મએ ઓતકા પ્યાલા પીલા મુઝે.
ફકત ઉસ દીલરૂબાસેહી મીલનેકી હયે મુરાદ,
ઈસ ગમમે યજદાં અબ ન ઝીઆદા જલા મુઝે.
લાગેર હુવા હયે જીસમ એહ ઓર દમ ગયા હયે ઘટ,
મીઠી આવાજ લયેલીકી અબ તુ સુના મુઝે.
લપટે મએં ચૌતરફ મેરે શાખેં દરખતકી,
ઈસ બેલકે જંજીરાંસે યજદા છુડા મુઝે.
મુશતાક હું મયે લયેલીકી સુરતકા એએ ખુદા,
આગમે જાંકા જલવા વો અબ તુ દીખા મુઝે.

(લકડહારે દાખીલ હોતે હયે.)

પદ.

("જાઓ જલદી જાહેલોં"—એહ રાહ.)

લકડહારાઃ—ઊઠાઓજી કુલહાડે જરબ લગાએં હો,
ન ઝાડ ખડા એકભી કોઈ બચાએં હો—ઉઠાઓજી૦
એક દમમે જબરદસ્ત એહ હાતોં ઉઠએં હો,
ફેર રખકે ભારે સરપે બાજારમે જાએં હો—ઉઠાઓજી૦
ટનચન ટનચન ટનચન પૈસે મીલાએં હો,
ખન ખનન ખન ખન રૂપયે બજાએં હો—ઊઠાઓજી૦
ખા પીઈકે થોડે દીન તક મજે ઉડાએં હો,
રાગ રંગમે ઊડાએં જો કુછ કમાએં હો—ઉઠાઓજી૦

(એક લકડહારા અપની કુલહાડીકી જરબ મજનુપર જો બેલ ચઢી હયે ઊસપર લગાતા હયે. અંદરસે ખુનકા ફુંવારા છુટતા હયે. સબ ઘબરાતે હયે.)

કાહારવા.

("ઢોકો ઢોકો દીનોકી કજા આઈજી" એહરાહ.)

સબ—દેખો દેખો એહ તમાશા હયે દેખો નયાજી.
એહ ઝાડમેસે કયું કર લહુ આયાજી.

પહેલા—બલા કોઇ બડીરે, ઝાડમે હયે છુપી,
દુસરા—ભાગો ભાઓજી સારે
તીસરા—બાપરે વોહ આયારે !
ચૌથા—હાએ હાએ મુઝકો અબ ચાબ ખાયાજી
સબ—દેખો દેખે એહ તમાશા હયે દેખો નયાજી,
એહ ઝાડમેસે કયું કર લહુ આયાજી.
પહેલા—પેટમે હમારે ભાઇ હુઈ કુરકુરી,
દુસરા—અરે બાબા ઓ બાબા !
તીસરા—હાએ કાટા રે ચાબા !
ચૌથા—ઓહો મુઝે તો બચા લઓ મેરે બાવાજી.
સબ—દેખો દેખો એહ તમાશા હયે દેખો નયાજી
એહ ઝાડમેસે કયું કર લહુ આયાજી.
પહેલા—ચુપ રહો સારે, પાસ જાકે દેખે
દુસરા—જી કાંહાંકી બાત મીઆં.
તીસરા—યાંહાં અકડ હું ગયા !
ચૌથાઃ—એહ છોટી છોટી બાતેં દેખો ગધા લાયાજી.
સબઃ—દેખો દેખો એહ તમાશા હયે દેખો નયાજી,
એહ ઝાડમેસે કયું કર લહુ આયાજી.
પહેલાઃ—ચુપ રહો દીવાને, ધાભરે નહી હોના,
દુસરાઃ—આપ આગે બઢો,
તીસરાઃ—મુઝે પહેલે તો પકડો !
ચૌથાઃ—ખુદાકા રહે હમપર સાયાજી.
સબઃ—દેખો દેખો એહ તમાશા હયે દેખો નયાજી.
એહ ઝાડમેસે કયું કર લહુ આયાજી.

(લકડહારે પાસ જાકર દેખતે હયે—અંદરસે મજનુકા ચેહરા નજર આતા હયે— ઉસકે હોટ જરા જરા હીલતે હયે.)

લાવની.

("ગોરી ચલી શાશરે ફીરભી કબુ આના."—એહ રાહ.)

લકડહારાઃ—અરે શુરત એ કીશકી હોગી કોઇ પયછાનો,
હાએ ભલા નહી એ દેરો નહી નાદાનો.
હાએ ખારક હુવા એ જીસ્મ તો શુક કર લકડા,
ઇશ્ક પેચકે બેલને તનકો જકડા.

અરે હોઠ જરા હીલતે હાએ દેખોજી યારો,
અફશોશ બદનમે ચુભ ગએ હાયે ખારો.
તન ઉપર ગોરે ખાક ચડી હાયે ભારી.
ઓ તરફ ઉશકે જાહડી ઉગી હાયે શારી.
હાએ લયેલીકા લેતા નામ શુનો દે કાંનો,
હયે બલા નહી એ દરો નહી નાદાનો.–

(એક ફીરીશતેકી આવાઝ આતી હયે.)

(" અરે સાભલરે માનવી દીવાના. "—એહ રાહ.)

ફીરસ્તોઃ—એ તો મજનુકી હોગા દીવાના,
ઈશ્કે ઈશ્કોસે તર હએ વીરાના.
ઈસને ફીશીકાભી કહા નહી માના,
તંગ જાલીમ હુવા હાએ જમાના.
મજનું રો રો ન દીલકુ ગલાના,
અબ ન લયેલીકા ગમ તુને ખાના.
જીસ શમાએકાં તુ હયે પરવાના,
લાજીમ ઈનકો હયે ઉસકો લે આના.
લયેલીકો જબ ખબર એ પોહચાના,
પાસ તેરે ઉશીકોહી લાના.

(ફીરીશતેકી આવાઝ સુનકે લકડહારે જાતે હયે.)

——o——

બાબ દુસરા.—પરદા સાતવા.

લયેલીકા શામીઆના.

(લયેલી ગમગીન હો બેયઠી હયે.)

(" બીન બોલાયે ન કબુ યારકે ઘર જાએગે. "—એહ રાહ.)

લયેલીઃ—કોઈ કહો ક્યા મેરે યારકુ પેહછાનતે હો,
દીલરૂબા વોહો મેરે દીલદારકુ પેયછાનતે હો— કોઈ૰
બદર મુનવ્વરકે કેસા ચેહરા વોહ ગુલાબી ઉસકા,
તુંમ કોઈ માહે વોહ અનવરકુ પેયછાનતે હો— કોઈ૰
કયા કરૂં દીલ મેરા જુલફોમે ગીરા હાએ ઊસકે,
બશ ન તુમ બોલો વોહ બલદારકુ પેયછાનતે હો —કોઈ૰
તેગે અબરૂકી સીફત તુમસે કહે ક્યા લયેલી,
ન વોહ તલવારકી કોઈ ધારકો પેયછાનતે હો— કોઈ૰

ખુલખુલો ગુલસે ચમનકે એ કોઈ જા પુછો,
કે વોહ દીલબર મેરે દીલજારકો પેયછાનતે હો— કોઈ૦
સબરો આરામકા ન નામ કભુ હયાં લીજે,
ન એ તુમ ઈસ્કકે આજારકુ પેયછાનતે હો— કોઈ૦
(લકડહારે દાખીલ હોતે હયે.)

(" લાદે લાદે સાવરીઆ."—એહ રાહ.)

લકડહારા:—પાયો પાયો તેહારો યાર હો સાથ હમરે તું ચલરે લયેલી,
મજનું ખડા હયે એક જંગલમે
ચો તરફ ઊગે ઊસકે ખાર હો— પાયો૦

ગજલ (સોરઠ).

("જાલીમ મુજે કોન ઈસી અએવાનમે."—એહ રાહ.)

લયેલી:—હજાર સુકર કે હાએ ખબર યારકી પોહચી,
સદા દરગાહે હકમે ઈસી લાચારકી પોહચી.—ટેક.
પોહચા તુ દાદકો મેરી તુ મેરે અએ દાદગર,
નોહબત શહાતકી ઈસ દીલે બીમારકી પોહચી—હજાર૦
ફુરકતને મેરા હાલ એ કેએસા કીયા ખુદા
થી જાન લબો તક તો ઈસ બીમારકી પોહચી—હજાર૦
આતીહુ સાથ તેરે મેએ આએ બશીર અબ,
દીલમે તજલ્લી ઊસ રૂહે અનવારકી પોહચી— હજાર૦
બક્ષુંગી તુજકો ગંજગર આરામ પાઊંગી,
તુજસે ખબર મુજે મેરે દીલદારકી પોહોચી— હજાર૦
(સબ જાતે હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા આઠવા.

(મજનું જંગલમે ખડા હયે. ઔર ઉસકે આસપાસ દરખતો ઉગે હયે. લયલી ઔર લકડહારે દાખીલ હોતા હયે)

("અતીશય શોભીત અંગે."—એહ રાહ.)

લયેલી:—ખોલ તુ આંખે મજનું આગે ખડી હાએ સનમ તેરી લયેલી,
બોલ જરા તુ પીઆરે આગ શોકકી જીસ્મ મેયે હાયે ફેહેલી.
હાલ હોવા કયા તેરા મજનું હાએ મજનુરે મેરે મજનું,
સીકલ બદલ ગઈ પીઆરી તોભી તુજકો યારહી પેયછાનુ—ખોલ૦
સાસ ચડી હએ તુજકો કાંટે ચુબે હાએ બદનમે સારે,
બોલ લબોકુ જાની ભુલા મજનું લયેલીકુ કયા પીઆરે—ખોલ૦

બોલ અરે મજનું બોલ ગમસે મેરી ફટ રહી હાએ છાતી,
જલે એ જોબન મેરા જાલીમ મેરી મોહતબી નહી આતી,
બોલ યા મરતી હું મેએ મજનું તેરી બોલ જરા આંખે.
જાનતી એહેસા ગરશે પુડીઆ જેહેરકી મરતી વહી ખાકે-બોલ૦

(" સગારા રે અરે બુલબુલ. "—એહ રાહ.)

મજનું:— (લયેલી તરફ દેખકે) બોદા યા શુખર હયે પરવર મીલી લયેલી મેરી લયેલી

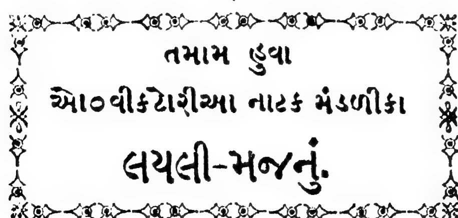
દીખાઈ શુરતે દીલબર૦
બની લાગેર તુ ક્યું જાની નહો રોરો કે દીવાની
ન હો નાલાંન ન ગમ ખાકર.—મેરી લયેલી૦
એહી આરમાન થી મેરી કે દેખુ તુજકુ હાએ પીઆરી
વોહ હાએ ઉમેદ આઈ બર.—મેરી લયેલી૦
તુ જીતી રહે ઓ મેરી જાન હુવા હુ મૈ તુજપર કુરબાં
ખુસીસે મેં અબ જાઉ મર.—મેરી લયેલી૦
મીલેગેં ફેર વાંહા જાન ચલા મજનુ હએ દીવાના
વાંહા દે આરામ વોહ દાવર.—મેરી લયેલી૦

(મજનુ મર જાતા હયે. કાજી ઓર બાંદી આ પોહચતી હયે.)

(" રાધા શોચ કરે મનમારે. "—એહ રાહ.)

લયેલી:—મનકી આસ રહી મનમારે દીલકી બાત રહી દીલમારે—મ૦
લાગત આગ શીલગ રહેયા તનરે બદલી શુરત રએન જાગનસેરે
ઊબલ ઊબલ રહી છતીઅન મોરી બુજે નહી તનકી અંગીઆરે-મ૦
ભાવત જાન નાહી મોહે કાવો ભેજવા દીજે જમ રાજનકોરે
મરન મરન અબ મરન ભલોરે ખાક મીલે એસો જીવનારે-મ૦
આવત હાએ યાદ મોહે મજનુંકી મજનુ કહે મજનુ મજનુરે
તરસ તરસ માંગુ દરસ તેહારો શુરત સરસ બતલા સજનારે-મ૦
આરામ આજ તુ બસ મનમાહો સોહેનકુ દરસન બતલારે
ચરન ધરત શીસકો હમરોરે દીલો મીલા સાવરો શજનારે—મ૦

પરદા.

* હવાઈ મીજલસકા ઉરદુ ઓપેરા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

શાહકા મેહેલ.

(શાહજાદા સોતા હુવા નજર આતા હયે; એક નોકર દાખીલ હોતા હયે.)

નૌકરઃ—અહે સબકા કાફેલા બાદેસબાને લુટલીઆ,
ઉનેકા જુલમને સબકો જીઆદા લુટલીઆ.
તુમારે જાગેસે સબ જાગીંગે,
અયે નીંદકો તેરે ગફલતે જીનદાને લુટલીઆ.
અબ ઉઠો નીંદસે અયે શાહજાદે આલમ,
વજીર આયે દરે દોલતપે આપકે હુજુર,
કરારકો તેરે સફાને લુટલીઆ.

(નોકર ઉશકુ જગાતા હયે. ઓર જાગકે બોહત ગુસ્સેસે ઉસકુ કહેતા હયે.)

શાહજાદાઃ—ખરા રહે તું અયે બદ ગોહર નાબકાર,
કરૂં તેગસે તેરા સીના ફીગાર.
ગધે તુને નાહક જગાયા મુઝે,
સીજા ઉસકી માકુલ અબ દુ તુઝે.
અજબ લુટફ થા ખાબમેં ખાબકા,
છપરખત થા બુરજ આજ મેહેતાબકા
સરાસર તું હેમક ઔર બેતમીજ,
નહીં તુજસે બદતર ગરજ કોઈ ચીજ.
ઉઠાયા મુઝે કયું તુને બેહયા.
ભલા હયે વજીર આયા ઉશકુ બુલા.

(વજીર દાખીલ હોતા હયે.)

---

* એ હવાઈ મીજલસકા ઓપેરા "રજીસ્તર" કીયા હયે.

વજીર આયા તું આગે સર ઝુકાકર,
ન કયું તલવાર તેજ અપની ઉઠા કર.
જુદા સરકો તેરે તનસે કરૂં મયે,
ભભૂકકા આતસે ગુસ્સેમે હું મયે.
મેરી સમસીરકી દેખ આબ દારી,

(સમસીર મારતા હયે; વજીર જખ્મ ચુકાદેતા હયે.)

સંભાલ અયે દુસરે હમલેકી બારી.

(ફીરસે મારતા હયે, ઓબી ચુકા દેતા હયે.)

જબ તક એહ આંખોમે દમ હયે,
હું દીવાના મયે અજબ જાન આલમ હયે.

ગજલ.

("જીદર મયે દેખુ ઉદર નજરમે મેરા જો પીતમ તુહી તુહીં હયે."–રાહ.)

વજીર:—એક અરજ સુન મેરી સાહજાદે કે જાન આલમ તુહીં તુહીં હયે,
હરએકકે દીલકી મુરાદો મકસદ ઉમીદ બરહમ તુહીં તુહીં હયે.
મુજે અજબ હયે તું કયું ગજબ હયે,
ખુસીદ રહે એકદમ અયે તુંજકો જેબાએ આજ ગુસ્સેકી કયા,
સબબ હયે કે જગમે બેગમ તુંહીં તુંહીં હયે.
શેહરકા તું જુલવે અનજુમને હયે મહેકાકે ઉસકી મએ રાહ તું,
ફુલશા રૂખ ખીલા મુબારક બાહેર આલમ તુંહીં તુંહીં હયે.
તું તાલે દીલકા મુજે જતા દે, ગમો આલમકા સબબ બતાદે,
કે ઉસકી મએ રાહ કુચ નીકાલુ જો એસા બરહમ તુંહીં તુંહીં હયે.

("તરફકા હોતા હયે અયસાબી ગુલનદામ કહી."—એહ રાહ.)

શાહાજાદા:—આજ ચમકા થા મેરા તાલએ ખુશ કાંમ કહી,
દેને આઈથી પરી ખાબમે આરામ કહી.— આજ૦
અયસો અસરતકા હુવા થાજો અસબાબ મુજે,
વયેસા હોવે મોહઈયા ન સરનજામ કહી.— આજ૦
હાથ અપને મેરી ગરદનમે હમાયલ કરકે,
ઓસા લેતીથી વો મ્હોબ્બતસે વો ગુલફાંમ કહી.–આજ૦
યાદ કીસ બુરજકી ગોહર હયે તું કીસ દુર્જકી હયે,
ફુલ અગર હોવે તો ગુલસનમે મીલે ઠાંમ કહી.—આજ૦
ધુંડ લાવેગા ન ઉસકો તો કરૂંગા મયે કતલ,
ધુંડલા તાકે બચે જી મીલે ઇનઆમ કહી—આજ૦

ગજલ.

વજીરઃ—અયે ગુલે બાગે ઈતરજા તું દીલમે અપને ગમ ન ખા,
અયે મેરે સેહરકો માહલકા દીલમે તું અપને ગમ ન ખા.—ટેક.
ખાબમે આકે જો પરી તુજકો બસા કે સોગીરી,
કર ગઈ અપને મુબતીલા દીલમે તુ અપને ગમ ન ખા—અયે૦
પરીઓકે મુલ્ક જાઉગા ઔર લે ધુંડકે લાઉગા,
ઉસકુ મયે લાઉગા મીલા દીલમે તું અપને ગમ ન ખા.—અયે૦
ગુલસા તું બાગબાગ રહે, સાદ રહે બા ફરાગ રહે,
પાવેગા તું અપના મુદાઆ, દીલમે તું અપને ગમ ન ખા.—અયે
(ઉસકુ સાઠ લે જાતા હયે.)

—o—

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

સાહકી દરબાર.

ગજલ.

શમીશગરઃ—ગર આઈનાસા રૂપ અપના,
સીકંદરકો દીખા દેતા, સીકંદરકો દીખા દેતા,
તોએ સહેનશાહ જીવું તસવીર ઉસે હયરાં બનાં દેતા.
સખાવત હયે બાના હયે, જરફસાં સબ જમાના હયે,
જો પાતા ગંજ કાહરૂંસે તો એક દમમે લુતા દેતા.
સુજાયતસે મ્હોબ્બતસે જલાલસે ઔર ઉલતસે,
અગર ચંગેસખાં હોતા તો એ ઉસકો ભગા દેતા.
એ રૈયત શાદ હયે ઈસે, એ મુલ્ક આબાદ હયે ઈસે,
હયે હરદમ અદલસે દીલકો હરએકકા મુરાદ દેતા.
એ આઈના મહેલ રૌસન હયે, એ મીજલશ તખ્ત હયે ગુલસન
એ હયે જુલવા રૌશનીકા રાતકો દીનસા બના દેતા.
(વજીર સાદજાદેકો લેકે દાખીલ હોતા હયે.)

બેત.

સાહજાદાઃ—કૌન દીલમેરા લે ગયા અફશોશ,
કૌન એ દાગ દે ગયા અફશોશ.
કીશપરીને કીયા દેવાના,
કહુ કીસ્સે મયે ફશાના, હાય! હાય !!
હાય ! વો ઉસકે પ્યારે પ્યારે ગાલ,

સબ ગુલોસે થે ઉસકી ન્યારે ગાલ.
ઝુલ્ફ બીખરી હુઈ વો ચેહરેપર,
ખાંદે ઉરે નાગને, ખુલે પર,
હાય ઉસ પરીકો અબ પાઉ કાહાં,
હયે પરેસતાં અલુપ જાઉ કાહાં.
ઉસકી ફુરકતમે આહ વ જારી હયે,
મુશકીલ અબ જીંદગી હમારી હયે.

ગજલ.

("સભામે દોસ્તો ઇંદરકી આમદ આમદ હયે."—એહ રાહ.)

વજીરઃ—હું મય શાહજાદેકો લાયા મેરા જી જાનતા હયે,
હયે પરીકા ઇસ્સે સાયા મેરા જી જાનતા હયે.
તખ્ત ઔર તાજકા વારીશ હયે વોહ સાહે આલમ,
ઇનકા ગમ મુજકો ન ભાયા મેરા જી જાનતા હયે.
હયે જોર સમાલો નજુમી ઔર જરદાર હયે શાહ,
ચાહીએ ઇનકો બુલાયા, મેરા જી જાનતા હયે.

(નજુમી રમલ દેખકર કહેતા હયે.)

ગજલ.

("ફીરી મસ્તકે આનેકી આરજું હયે."—એહ રાહ.)

નજુમીઃ—તુમે જીસ પરીકી ગરજ જુસ્તજુ હયે,
સુનો વોહ મ્હકા નામ માહરૂ હયે.— તુમે૦
પહાડ એક ખડા હયે પરસ્તાંનમે આલી,
વાંહા દીલખુશ આબાદ ખુશરંગબુ હયે.— તુમે૦
મુકામ ઉસપરીકા વોહી હયે વલેકીન,
તીલેસમકા વાંહાં ખતર રૂબરૂ હયે,— તુમે૦
હયે પહેલી મે આતીશકી બારીકીસા જીસ્મ,
તો દુસરેમે દરીયા બરા રૂબરૂ હયે.— તુમે૦
પીછે તીસરેમે હયે લોહેકે કાંટે,
તો ચૌથેમે રાકસકા ગમ રૂબરૂ હયે.— તુમે૦

બેત.

શાહજાદાઃ—વાસ્તે જીસકે મુસતેરીબ દીલ હયે,
મીલના અબ ઉસપરીકા મુશકીલ હયે.

દીલ મેરા દામે ગમમે જલતા હયે,
દરીઆ અબ આંખોસે ઉબલતા હયે.
હાથસે સરપે ખાક દાલુંગા મયે,
પાંઉવોટ દસ્તકે નીકાલુંગા મયે.
ઉશપરીકા હયે ધ્યાન આંખોમે,
નાંખમે દંમ હયે, જાન આંખોમે.
બખ્ત મેરા અબ સો ગયા સદ હૈફ,
ખાબભી ખાબ હો ગયા સદ હૈફ.
એમઝા જીંદગીસે જાતા હું,
દાગ ખાતા હું અસ્ક પીતા હું.

ગજલ.

શાહુઃ—અયે નુરે ચસ્મ ઈતના તાઆસુબ ભલા નહી,
ઢુંડેસે મુદા કહો તીસ્પ હોના નહી.
આસાન હોગી સખ્તીએ દીવાને મત બનો,
કીયા સરપે અપને વાલીદ મુસકીલ દુસરા નહીં.
ઢુંડવાકે ઉસ પરીકો મીલાંઉગા તુમસે મયે,
દેતા હું કોલ અભી ભરોસા મેરા નહીં.
અયે પાસબાનો ઈસકી ઈફાજત કરો મુદામ,
ગફલત જો કીતો તુંમસા કોઈ ઈનસાન નહીં.

(સબ જાતે હયે.)

———o———

બાબ પહેલા.—પરદા દુસરા.

સાહાનસાહકા દીવાનખાના.

(સાહજાદા ઔર એક નોકર દાખીલ હોતા હયે.)

ગજલ.

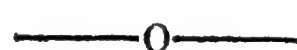
("ખારે હસરતમે કબર તક દીલપે ખતકતા જાયગા."—એહ રાહ.)

શાહજાદાઃ—ખારે ફુરકત ઉસ પરીરૂકા ખતકતા જાએગા,
ગુલસને ઉલફતમે ઉસકે દીલ ભટકતા જાએગા.—ખારે૦
તીરે નીગાહ ઉસને ફેકા હો ગયા સીનેસે પાર,
કબ્ર તક ઈસ જખ્મકા દામાન લટકતા જાએગા.—ખારે૦
હાથ રખ લેતા હું મયે અપને જીગર પર બારબાર,
કબતલગ એ ગુનચે નાલા ચમકતા જાએગા.—ખારે૦

અગ્રે નીગેબાંન લીબાસે અપના બદલકર બેસ લીઓ,
ઉસકે પરબત તકએ આસક સર પતકતા જાએગા.—બારે૦
(નોકરસે લીબાસ બદલ કરતા હયે.)
ગર મેરા અરમામે ઉસકા મએ ગીરબાં ચીરકર,
કાશ્રપર આકર વો ગુલદામાન ઝટકતા જાએગા.—બારે૦
(શાહાજાદા ચલા જાતા હયે; શાહા દાખીલ હોતા હયે, નીગેબાનો શાહજાદેકો ગાભરા હોકર ઢુંડતા હયે.)

ગજલ.

(" બાહર આઈદે બરદે બાહર. "—એહ રાહ.)
શાહાઃ—મેરા પ્યારા કાંહાં યારો ગયા અલ્લાહી અલ્લા હયે,
નીગેબાનો એ તુમને કયા, કીયા અલ્લાહી અલ્લા હયે.
તુમે તાકીદ કે ઉસકે-નીગેબાનીકી કબ ન થી,
એ કયસી ગફલત ઓર એ કીયા-હુવા અલ્લાહી અલ્લા હયે.—મે૦
માહલકી રૌસનીથી ઓ-મેરી આંખોકા તારા થા,
અંધેરા હો ગયા અફશોશ-સદા અલ્લાહી અલ્લા હયે.—મેરા૦
મેરી ઉમેદકે ગુલજારકા વો-ફુલ તાઝા થા,
ખુદાપેકા અસા થાવો-મેરા અલ્લાહી અલ્લા હયે.—મેરા૦
ગયા વો કીસ તરફ કીસ સીતમ કીસ જા કીસ બયાબાનોમે,
મીલેગા હયે કબ ઉસકા પતા-અલ્લાહી અલ્લા હયે.—મેરા૦
(સબ જાતે હયે.)

બાબ પહેલા.—પરદા તીસરા.

એક વીરાના જંગલ.

(સાહજાદા દાખીલ હોતા હયે.)
("ગયબસે આયેથે સાકી સુનકે મયખાંને કો હમ."—એહ રાહ.)
સાહુજાદાઃ—મુઝે દાગે ઇસ્ક જુનુનને હીબરગે સમએ જલા દીઆ—
કે વતનસે અપને નીયાગાનોસે કીસી વલવલેને છોરા દીઆ—મુઝે૦
મએ કાંહાં એ ધુપએ રહે કાંહાં હયે કદમ કદમપે એ ખારો,
હયે હરેક આબેલે યાને અબ લહુ આંખોસે અપને બહા દીઆ—મુઝે૦

એ તપસે વો ધુપકી હયે ગજબનેકોચાહાને તફતાઅબ-
કે તવેકી તેરઓ લવકે વાહાં સગે રહેને જલા દીઆ-મુજે૦
નહી રહેનેકો મુઝે ઘર નહી મુજે ઠાંમ હયે,
વો પરીને લીગકે ખતસા અબ મુજે ચલનેકો ઈશ જીહાંસે
મીતા દીઆ-મુજે૦
ગોયા રંજ હયે મુજે ઔર અલમ નહી ભુલા તીસ્કભીમે ઈસે
મયે ગંમ ઉસકા ખાકે મરૂંગા અબ હયે ઈશ્કને મુજકો
મઝા દીઆ-મુજે૦

(જમીંપે ગીરતા હયે ઈતનેમે એક ફીરીશતા નીકલ આતા હયે.)

ફીરીશતાઃ—કુચ ગંમ ન ખા ખોદાકા બહોત તુંજપે હયે કરમ,
તસવીર હયે ઉસકે નામકી રખ વીરદ દંમ બદંમ.
ફરીયાદ તેરી સુનકે હુવા મેહરબાંન જો વોહ,
અલ્લાને દાલી મેહેર મેરે દીલકો કર નરમ.
દેતા હું એક અસા કરામતકા તુંજે,
ઓ સબ તીલેસીમ કે બીચ કાંમ આવેગા તુંજે.

(ફીરીશતા અસા દેકે ગયેબ હોતા હયે, ઔર શાહાજાદા જાતા હયે.)

——o——

બાબ દુસરા—પરદા પેહલા.

પરેસ્તાન—માહરૂ પરીકા બાગ.

(માહરૂ પરી ઔર સહેલીઆં પરેતાનકે બીચ સેઅર કરતી હયે.)

ગજલ.

("ગયબસે આયે હયે ઈસદંમ તુજકો સમજાનેકો હમ."—એહ રાહ.)

સહેલીઃ—આઈ હયે ખીદમતમે તેરી ભયરવી ગાનેકો હમ,
કરતી હયે મોહલે આપસમે દીલકે બેહલાનેકો હમ.
મીસલે ખુશબો સેજસે ફુલોકી ઉથાયા ગુલબદન,
ચલે ચમનમે શાહેરકો આઈ હયે બેજાનેકો હમ.
બુલબુલે તુજકો મુબારકબાદી દેવે સુબોહકી,
લે ચલે ગુલશાનમે તુજકો ગુલકે સરમાનેકો હમ.
લેતી હયે બાદે સબા ઔર નુરકા હયે અબ જુહુર,
આંખે કર માબાપકી રોશન હયે સમજાનેકો હમ.
મુન્તજીર નરગીશ હયે તેરી રહક પરે આંખે લગાય,
જાવે પાસ ઉસકે તેરા દીદાર દીખલાનેકો હમ.

ગજલ.

(" ક્યા કમાન અબરૂ ને એક તીરે નેજાગ મારા."—એહ રાહ.)

શાહુજાદીઃ-ક્યું બોલાતી હો જીગર હયે મેરા પારા પારા,
ખાબમે દેખા એક માહારૂ હયે પ્યારા પ્યારા.
શાહાજાદા વો ગુલફામ ગુલનદામ હસીન,
જીસકી ઝુલફોકા ફીરતા ફસા હયે મારા મારા.-ક્યું બોલાતી૦
આદમીજાત મેરા લુત ગયા સબરે કરાર,
નુર દીખલાને ફલક પરસે ઉતરા તારા.-ક્યું બોલાતી૦
થા વો ઈનશાન કે ખોદાવંદે માહો મહેર મેરા,
જીંદગી કરનેકા અબ ક્યા હયે સહારા યારા.-ક્યું બોલતી૦
ચીતવનોમે હયે સફાઈથી કે અલ્લા અલ્લા,
ચમને દીલકો જલાથા જો નેજારા મારા.- ક્યું બોલાતી૦

ગજલ.

સહેલીઃ—હકીકત ખાબકી હમ તુમપે ગુજરી એક સુરતકી,
કે એક શાહજાદે શાદી હુઈ તુમ માહે તીલહતકી,
હુવા આશક વો તુંજપર ઔર તું આશક હુઈ ઉસપર,
દીખાઈ આરસી મકસુમને રસ્મે મ્હોબ્બતકી.
વતનકુ છોડ ઔર મા બાપસે મોહો મોડ કર આએ,
વો શાહાજાદાને જેર કી હર બલા રાહે મુસીબતકી.
યાહાં તક આ પોંહોંચા તોડકર સારે તીલેસમકો,
મીલા સહેસે હકીકત ગરજ સબ અપની ઈબરતકી.
તેરે વાલીદને સાદી તેરી કર દી ઉસે ખુશ હોકર,
નુજુમીસે મુકરર કર આઆત ખુશ મુરતકી.

(જાતી હયે.)

—o—

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

તીલસમે પરેસ્તા.

(એ સંગી કીલાપે એક જબરદસ્ત જીન નીગેબાની કરતા ફીરતા હયે. શાહાજાદા દાખીલ હોતા હયે.)

ગજલ.

જીનઃ—શાહજાદે અભી ફુલ તેરા ગુલજાર નહીં,
પાયા કર નખલે જવાનીસે ગુલોજાર નહી.

હોગા ફાકાસે ઓ ફાકા અભી ખા જાવુંગા,
સરેસરે ગમસે તું ઈજા કરે ખબરદાર નહીં,
ક્યું તુજે આને દીયા તેરે અજીજોને,
શાહા વતનમે તેરા મુલ્ક કોઈ ગંમખાર નહીં.
પીસકર દાંત નીકાલુંગા મયે આતા તેરા,
નાન હલવા કોઈ તુજશા મજેદાર નહી.
બાગે ખુબી તેરા હોવેગા ખેજા રહાસે બરબાદ,
યાહાં કદમ રખના તેરે હકમે શજાવાર નહી.
એ તીલિસમાત હયે જીનો પરીઓંકા તું આદમજાત,
તીનશનએ ખું તેરા મુજશે કોઈ જીનહાર નહી.

ગજલ.

શાહાજાદાઃ-સરપે સુલેમાનભી મેરા મદદગાર હયે,
ઉસને હયે ભેજા મુજે વો મેરા સરદાર હયે.
રાખશો દેવો પરીજીન હયે ભલા કોન ચીજ,
સબકે લીએ એ અસા સુરતે તલવાર હયે.
હાથમે મેરી એ અસા સાબે કરામત હયે,
તુટે તીલસાત સબ જીસ્સે એ હથીઆર હયે.
લોહેકે પરબતકો આંનમે પાણી કરે,
પાણીકો ફાંની કરે ઇસમે એ સસરાર હયે.
રોકનેવાલા મુજે કોઈ નહી પર તુંજે,
ઈસ્સે જલાતા હું અબ દમમે તું ફીન્નાર હયે.
તું મેરા ખુંખાર થા ખાનેકો તૈયાર થા,
તેરેસે ફેર ઓૈન કો મુઝી અસા માર હયે.

(જીનકો અસા મારતા હયે, જીન ગીર પરતા હયે, ઔર તીલસમ તુટજાતા હયે, ગુલસ્તાં નજર આતા હયે.)

જીનઃ—એ રાહે પુરખતર હય થા તુજ કીસપાર કીયારા,
તીલિસમાતે જેહાંમે શાહાજાદે ક્યું કદમ મારા.

ગજલ.

શાહાજાદાઃ-દાગે ફીરાકકે ઈશ્કને, મુજકો દીઆ જો હો શો હો.,
સમ અસા મયને હાથમે, સરપે લીઆ જો હો શો હો.
હયે જો શુલેમાનવર, ઉનકી મદદસે બેખતર,
મયને તલસ્મ સહ સબ, નીસ્ત કીયા જો હો શો હો.

આસક મહેલકા હું મયે, રાનીપે મુબતીલા હું મયે,
જામે મ્હોબ્બત ઉસકા, મયને પીઆ જો હોશોહો.
ઓ દેવ પરીસે તું મીલા, મઉલા તેરા કરે ભલા,
હાલ ગમો અલમ બયાં, મયેને કીયા જો હો શો હો.

(જીન અંદર જાકે પરી માહરૂકો બોલા લાતા હયે.)

ગજલ.

(" નાંમ જાનેકા ન લે યાર મે મરજાઉંગી. "—એહ રાહ.)

માહારૂપરીઃ-કુરસીસે હાલ વીસે તેરે ન ગુજર જાઉંગી,
ન ઈદર જાઉંગી મયે ઔર ન ઉદર જાઉંગી.
યાંહાં તલક પોંહોંચા હયે રસ્તોંકા તીલસ્માતકો તોડ,
તું બતાવેગા સબબ ઇસકા તો ઘર જાઉંગી.
કીસ કરામતસે હુવા પાર, ઉડા રંજો ગોબાર,
હયે તાઆજુબ જો મીલેગી એ ખબર જાઉંગી.
કીસકી ઉલફતકી હવા ખીંચ લાઈ હયે યાં તક,
કેહેકે અબ સૈકકે ખુલેપર જાઉંગી.

ગજલ.

શાહાજાદાઃ-રૂખ ઈદર અયે નવ ગુલે ગુલજાર શાહી કીજીએ,
હયે બયાને ગાલબા ઈસપર કમાઈ કીજીએ.—રૂખ૦
ખાબમે દેખીથી એક સબ ચાંદસે સુરત તેરી,
દેખ જીસકો રૂખન સુએ નુરે માહી કીજીએ.—રૂખ૦
બનકે દીવાના મયે નીકલા બાહદશાહત છોરકે,
આપસે કબતક બયાં રાહકી તબાઈ કીજીએ.—રૂખ૦
જબ હુવા દરમુનદા બેહદ મીલ ગયા એક ખીજરે રાહ,
એક અસા ઉસને દીયા સુકરે ઈલાહી કીજીએ.—રૂખ૦
સબ તીલસ્માત ઈસકી કરામતસે મીઠી પોંહોંચા યાંહાં,
મુજપે મેહેર અબ અયે ચેરાગે ચસ્મ શાહી કીજીએ.—રૂખ૦

(સાહા દાખીલ હોતા હયે.)

ગજલ.

શાહાઃ-મીસલે બુલબુલ કીસ લીએ આયા તું યાંહાં દીવાને યાર,
હયે બની આદમકે સહેજાદે હસીન ગુલોજાર.—મીસલે૦
રહેમ હયે ઈફરીદ હયે જીન દેવકે લાખો તીલસ્માત,
એ અજબ કયું બચકે આયા ઉનસે તું અયે નામદાર.—મીસલે૦

બસતી આદમકી કાંહાં ગુલસન પરેસ્તાં કાંહાં,
મશારેબકો મગરીબકી દુરી ફરેસરે તલપારો ખાર.—મીસલે૦

ગજલ.

(" અગર યું તું દીલકુ સતાતી રહેગી."—એહ રાહ.)

શાહાજાદાઃ—અગર આપકુ ગૈર મેરી રહેગી,
તો અબ મૌત મુજકો ન ગેરી રહેગી.
જો શહેજાદી હયે આપકી માહ પએકર,
સદા જીસકો હસમતસે સેરી રહેગી.
હુવા મયે ઉસ્સે ખાબમે દેખ આસક,
સદ દીલપે ઉસ ગમકી દેરી રહેગી.
મયે ઉસકે લીએ આયા મહેનત ઉઠાકર,
હરએક હુર બન ઉસકી ચેરી રહેગી.
ઉસ્સે અગર બેયા કરદોંગે મેરા,
તો હરગીજ ન ધીર જાન મેરી રહેગી.

(વોહીરાહ.)

શાહાજાદીઃ—જો શાહાદીકી બાત ઉસે મેરી રહેગી,
તો ફેર કૌલકી બાત તેરી રહેગી.
જો સાહાજાદા સપનેમે દેખાથા મયેને,
એહી હયે યાંહાં ઉસકી દેરી રહેગી.
કહા હાલએ તબ દીયા કૌલ તુમને,
કે નીસબત ઉસીસેહી તેરી રહેગી.
સો અબ બીયા કરદો તો દીલસાદ રહે,
નહીતો મુસીબત એ ઘેરી રહેગી.
કરેંગે એ અહેસાન ગર મુજપે શાહા,
તો મમનુન દાયમ એ ચેરી રહેગી.

(શાહા દોનોકી સાદી કરદેતા હયે.)

સબઃ—આજ સાદી કીઆરી હરસુ સદા,
મીલકે ગાવો મુબારકબાદ બહમ.
બીયા હુઈ આદમીજાદસે માહાલકા,
મીલકે ગાવો મુબારકબાદ બહમ.
શાહાજાદી એક પરીઓંકી માહાજબીન,
શાહાજાદા એક ઈનશાંકા વો નસીન,
મીલકે ગાવો મુબારકબાદ બહમ.

તમામ.

ગજલસતાન.

ગજલ—નાસેખકી.

અએ જુનુ મુજ જારકા ફરબા બદન હો જાયગા,
જો લગાયગા વો ફતર જુજવે તન હો જાયગા.
તેરે જાતેહી હવા રંગે ચમન હો જાયગા,
બરગેગુલ જો હએ વોહ બરગેયાસમન હો જાયગા.
કાર ફરમા જબ મેરા શીરીન દહન હો જાયગા,
બેસુતુપર નકશો શીરીન કોહકન હો જાયગા.
બામપર નંગે ના આવ તુમ શબે મહતાબમે,
ચાદની પર જાયગી મયલા બદન હો જાયગા.
હોકે રનજીડા જો તું તલવાર મારેગા મુજે,
જખમભી બહેર નમખખારી દહન હો જાયગા.
મએ વહપી હું કભી સૂગાં જો મેરા ઉરતબાં,
મારે વહેપતકે સગે જાના હેરન હો જાયગા.
હોશાનકી જીનત અગર ચાહે કલામ એશ્ક સુન,
ગૌહરે ગોષ અએ સનમ મેરા સોખન હો જાયગા.

ગજલ—આતશકી.

સામના તુજસે જો અએ નાજુક બદન હો જાયગા,
ચોપરીકુ ભુલ કર તું વો હેરન હો જાયગા.
નામ તેરા જુસકુ વેરડ અએ ગુલબદન હો જાયગા,
ગુનચએ ગુલકી તરહ ખુશબુ દહન હો જાયગા.
મોહસમે ગુલમે બદનકો કપરે ફારે ખાયેંગે,
ધજીયાં લેનેકે કાબેલ પયરન હો જાયગા.
તેરે આનેકી ચમનમે હોગી હર ગુલકુ ખુશી,
શોરખતર લાલેસે રંગે યાસમન હો જાયગા.
હોશાનકા આલમ દેખાયગી મુજે સએરે ચમન,
ચશ્મ નરગેશ, ગોષ ગુલ, ગુનચા દહન હો જાયગા.

ઈશ્ક શીરીંમે અબસ દોનોકુ હે આપસમે રષક,
કોહકન ખુશરવ ન ખુશરવ કોહકન હો જાયગા.
ખળઅતે શાહી નહી અએ ગુલ હવશ તશવીરપે એશ્ક,
જીનસે પહેના ઉસકુ એ જામા દુહન હો જાયગા.

ગજલ—આબાદકી.

હમ બગલ મુજસે અગર વો ગુલબદન હો જાયગા,
તંગ મીસ્લ ગુલ ખુશીસે પહેરન હો જાયગા.
ખુતો કેઆહે સુરતે કાફુર ઓર જાયગા રંગ,
ખાલસે તેરે ખજલ મુશ્કે ખોતન હો જાયગા.
દોસત રાહે ઈશકમે મુજસે કરેંગે દુસમની,
રાહબર હરએક મુજકો રાહઝન હો જાયગા.
બેતેરેહ શીરદોશમેભી શાદ હોનેકા નહી,
કસરે જનતભી મુજે બયતુલ હઝન હો જાયગા.
નાલાહાએ દીલ હમારે જા લગેંગે મીસ્લે સંગ,
તુકરે શીશેકી તરહ ચરખે કોહન હો જાયગા.
જીસ કદર રોંઆંુગા ફુલેંગે ગુલે દાગે જુનુ,
સબઝ આબ અશકસે મેરા ચમન હો જાયગા.
નાતવાંનીસે ન નીકલેગી દહનસે કોઈ બાત,
સાફ કનદા લબપર ગોયા હર સોખન હો જાયગા.

ગજલ—નાસેખકી.

જો ખુશા લેનેમે કલ મુજશે વો શુરીં દહન બીગરા,
લગા કહેને બહોત તેરા હયે ઈન રોજોં ચલન બીગરા.
હોજુર મુસ ખુતકે કરતી થે બહોત દાવા સબાહતકા,
સજા હએ જો તેરા અએ શમ કાફુરી બદન બીગરા.
હુવા હએ ખલકમે ચરચા બહોત બઉદા ગોઈકા,
તેરા કયા નીલકા ઈઅ માત અયે ચરખે કોહન બીગરા.
મયે કહેતા થા ન બેઠા કર રકીબોકે તું સોહબતમે,
મીજાજ આખેર ન તેરા મુજસે અયે પેયમાં શીકન બીગરા.
બસર જાકે કરૂંગા આહૂવાને દષત ગુરબતમે,
તુમારા તઓર મુજવયશીસે અયે અહલે વતન બીગરા.
હુવે ગુલ જરદ સુમબુલે મું પરીશાં સરવ ખમબષતા,
તેરે જાતેહી અયે રશકે ચમન રંગે ચમન બીગરા.

બનાઈ કોહેપર તશવીર શીરીનકી તસલલીકો,
તેરા નકશા નજર આતા હયે પર અએ કોહકન બીગરા.

ગજલ—આતેશકી.

ફૂરેગે હોશાનસે ગબરો મુશલમાંકા ચલન બીગરા,
ખુદાકી યાદ ભુલા સયદ ભુતસે બીરામન બીગરા.
કબાએ ગુલકુ ફારા જબ મેરા ગુલપહેરન બીગરા,
બન આયી કુચ ન ગુનચોસે જો વોહ ગુનચાદહન બીગરા.
નઈ બેવજ હસના ઈસ કદર જખમે શહીદાંકા,
તેરે તલવારકા મુહ કુચ ન કુચ અએ તેગ જન બીગરા.
તકલલુફ કેઆ જો ખોએ જાને શીરીં ખોરકર સરકો,
જો ગએરત થી તો ફીર ખુશરવસે હોતા કોહકન બીગરા.
કીસી ચશ્મ શીહાકા જબ હુવા સાબેત મેં દીવાના,
તો મુજસે મસ્ત હાતીકી તરાહ જંગલી હરન બીગરા.
અસર અકસીરકા પુંમને કદમસે તેરે પાયા હયે,
જીજામી ખાકેરાહમલકર બનાતે હે બદન બીગરા.
તેરે તકલીદસે કબકે દરીને ઠોકરે ખાઈ,
ચલા જબ જાનવર ઈનશાનકી ચાલ ઉસકા ચલન બીગરા.

ગજલ—આબાદકી.

અગર બુલબુલકે નાલોંસે અમારા ગુલબદન બીગરા,
તો ફેર અએ બાગબાં તુ દેખના રંગે ચમન બીગરા.
લગે કુચ ઓર ચાલે આપ ચલને અપને આશાકસેં,
બનેગી અબ ન સાહેબસે કે સાહેબપાસ ચલન બીગરા.
તરપનેમે લહૂકે પર ગઈ છીતેં જો દામન પર,
બસ ઈસ તકસીરપર વોહ કાતેલ શમશીર જન બીગરા.
બને સરવે ચેરાગાં દુરીએ ખુરશીદે અનવરમે,
જીયા તનમે હુઈ દાગોંસે કબ અપના બદન બીગરા.
કબાએ ગુલકી સુરત ચાક પીરાહન કીયા હમને,
મીજાજ અપના ગમે ફીરકતમે અએ ગુલપએરન બીગરા,
મય સએદ નીમો જાન વોહ હું કે મેરા શકત જાનીપર,
લગાકે તીર મીઝગાં કમાણી વોહ નાવક ફીગન બીગરા.
જો મએને સમાસે તશબીહ દીઈ ઉસ રૂએ રવશનકુ,
તો ક્યા ક્યા ગરમ હોકર વોહ મીઆને અનજુમન બીગરા.

ગજલ—નાસેખકી.

નહી હે સબજએ ખત આરજે મહબુબે પુરફન પર,
હુવે હે જમા પરવાને ઈહે આકર સમયે રોશન પર.
ગીરબાં ચાક ગુલકીભી હએ જો દીવાનોકે સુરતસે,
હોવાહે ઈસ્તેબાહે કુએ જાના મુજકુ ગુલશન પર.
કીયા કીજી ઈશ્કે અબરૂ છોર કર તાકે હરમ મેને,
નહી શમશીર કાતેલ એહ વબાળ ઇશકા હે ગરદન પર.
બ જાએ સમ વ ગુલ સાક બીલોરી પાયે રંગીન હો,
કભી થા રબ ગુજર હો ઉસપરીકા મેરે મતફન પર.
જીગર હોતા હએ તુકરે મએકસીસે તેરે શીરકતમે,
મએ ગુલરંગ સીબકત લે ગઈ હે આબે આહન પર.
મેં વો સોરીદાસર દીવાના થા જો બાદે મોરદનભી,
ચરાહ જાતે હએ ફતર લોગ આકર મેરે મતફન પર.
કીસીકા રૂએ તાબાં યાદ દીલવાગહે એહ હરદમ,
ગીરેગી મેરી બરકે આહ એકરાબ મહકે એરમન પર.

ગજલ—આતેશકી.

દેખાઈ હોશનને ખુદરત ખુદાકી આ કે જોબન પર,
ચેરાગે તુરકા આલમ હએ તેરે રૂસે રોશન પર.
કરેંગે ઈસસે સએદ એક દીન હોમાએ તેગે કાતલકા,
રગોકા જાલ યહાં ફેલા હુવા હે અપને ગરદન પર.
દેખાઈ દાખતરે રજને યહ મયખાનેમે નય રંગી,
દુમે તાઉસકા આલમ હુવા મીનાકે ગરદન પર.
નમાજીકુ શરાબ ઉસને મલીહે જાકે મસજીદમે,
કલીસામે ગયા તો બુતકો દે પટકા બરામન પર.
ભલા દેખે તો ગુહબાજીમે સીપકત કોન કરતાહે,
ઈધર અમભી હોં તોશનપર ઉધર તુમભી હોં તોસન પર.
તસલ્લી દીલકુ દેતા હે તેરે મીઝગાંકી દુરીમે,
મસીહા વર ન આશક હે મામઝલા સોજન પર.
ઉસી સઈઆદકો ગુલગપતકા ક્યા આજ એરાદા હએ,
હજારો બુલબુલ હેં મનતેજેબ દીવારે ગુલસન પર.

ગજલ—આબાદકી.

લીએ અશઆર વકતે ફેકર જબ ગેસુકે જોબન પર,
ન સુઝા કુછ અંધેરા છા ગયા અક તબએ રોશન પર.

તરપથી નોજવાનોકી હમે તીફ્લીમે જોબન પર,
મચલ જાતે થે તેફ્લે અશકકી શુરતસે દામન પર.
શબાબ આયા વો અબ નામે ખુદા હએ અપને જોબન પર,
હુવા મુરગે નેધા પરવાના સમયે રૂએ રોશાન પર.
ગરીબોકે મજારોંપર ચેરાગોંકી નહી હાજત,
બરાહે રોશની કાફી હે શમએ માહ મતફ્ન પર.
તરપના બીસમલોકા ખેલ સમજા હે વો હસતા હે,
મીજાજ ઉશ કાતેલે આલકા હે અબતક લરતપન પર.
સફાઈ ગોહરે દનદાનકે મજમુ મએને બાંધે હે,
જમીને શહેર ગોઆ ફાક હએ હીરેકે માદન પર.
તેરી ફીરકત રોલાયગી ઉસેભી એયે ગુલે ખુબી,
ગીરેંગે અશકે બુલબુલ બાગમે ફુલોકે દામન પર.

મુસતેજાદ—મોજકી.

ઉસ કાકુલે પેચાંને મારું અમરકા તેરે યાર—હમસે ન કબી બલ ગયા,
ખુશબોસેતી બોલોકે મોઅતર હુવા ઘરબાર—જું ગુનચે નીમન ખુલ ગયા.
બાદલે રનજુર તેરી જુલફોંમે રહેના—મત કીજીએ શાના,
બસ ગીરહી પરેગા નહી સમલેગા ઈએ બીમાર—ગર બાલ કહીં હીલ ગયા.
નારા કરૂં જીસ વકત અગર કાહેકુ પાઉં—ઉસ જાસે હીલાઉં,
બસ દેખેકે નાજુક બદની હુસનકે સરદાર—વોહ આપસેતી ટલ ગયા.
ઈએ જીંદગી લાઈથી અદમસે હમે ઈસ જા—ઈઆં આકે જો દેખા,
સબ કાફ્લેકે કાફ્લે ઉધરહીકુ હે તઈઆર—બસ દેખકે જી જલ ગયા.
દરપર મુજે આ દેખકે ધર કબજે ઉપર હાત—કહેને લગા ઈએ બાત,
ગર ખુંનમે લોટેગા તેરે હુશાન ઈશકકે સરદાર—ગર હાત કબી ચલ ગયા.
એક અરજ હે મોજકી અબ શેરે ખોદાસે—કહેતા હઉં બુકાસે,
હલ કીજીએ મુશકેલકુ મેરે હે દરે કરરાર—મુજ નામકે મે બલ ગયા.

મુસતેજાદ—અકબરકી.

ઈસ ઈશકને યારો મુજે દુનીઆસે ઉઠાયા—દીવાના બનાકે,
જુલફોમે પરીરૂકે ગીરેફ્તાર કીગાયા—ફેર શાના બનાકે.
ફીર શોકકે શીશોમે શરાબ ઈશકકા અપને—ભરભરકે પીલાયા,
ફેર મેરા તમાશા સારી આલમકુ દેખાયા—મસતાના બનાકે.
ઈએ દુખતરે રજ લગતી હે હરએકકે મોહસે—અફસોસ હે સાકી,
કયા નામ તેરા ઈએ કયા તુને મીલાયા—મના ખાના બનાકે.

એદેલ કીઆ દીલબરને સનમ લેકે મેરા દેલ-કીસ મકરો હુનરસે,
ફેર અપને લગા કાનકે બાલેમેં જુકાયા-દુર દાના બનાકે.
નજદીક રકીબોંકે મુજ સનમ રાતકુ બેઠા-મીજલેસ કીઆ રોશન,
ફીર અપને શમેંએ રૂકે ઉપર મુજકુ જલાયા-પરવાના બનાકે.
ગએરોકું બોલાકર વોહ લગા પાસ બેઠાને-મુદ્દતકે ગોઆ દોસત,
હમ દોસત ઇઅગોને થે હમે દુર બીઠાયા-બેગાના બનાકે.
અકબરકી એહી અરજ હે અબ હકસે શબોરોજ-કર અપના તું તાલેબ,
દુનીઆમે અગર રખતા હે તો રખ લે ખુદાયા-મરદાના બનાકે.

મુસતેજાદ—હોસેનકી.

સોતા હે ગલે લગકર વોહ જબ યાર પલંગપર-કયા નાજો અદાસે,
આતી હે લપટ ફુલોંકી મહે કાર પલંગપર-ઉસ બંદે કબાસે.
હે સોરખ જો પોશાક તો ઉસ ગોરે બદનપર-સજતી હે સજાવટ,
રંખતાહે અજબ તરેહકા ગુલજાર પલંગપર-આંચલકી જેલાસે.
સાકી તેરે સદકે તું જરા જામકુ ભર દે-જો શાકે બોદા હો,
જો સાથ રહું યારકે સરશાર પલંગપર-સર મસત નીશાસે.
હએ આરજુ દલેકી વોહ આગોશમે આવે-ખાએશ હે મેરી ઇએ,
સો જાવે તો હો જાઊં મેં બલહાર પલંગપર-મીનત યહ ખુદાસે.
રંગીની તેરે શેરકી સુન સુનકે હુસેન અબ-મુસતાક હુવા દેલ,
તું ખુશ રહે ઓર પાસ હો દલેદાર પલંગપર-હરરોજ રજાસે.

મુસતેજાદ—સેરાજકે.

તુજ જુલફકી એ બાસ ગઈ જબસે ખુતનમેં—
અયે નાફયે અહુ—પર મુશકે ખતાસે,
હર ગુનચે દેલે તંગ હુવા ફુલ ચમનમે—
અયે શોખે સમનબુ—તુજ નુગએ હવાસે.
હો ખારસીઊી નોકે પલક તુજ કફે પાકુ—
હે તુજમે નીજાત—અજ બસકે સરપા,
જીસ વખત રખે પાઊં તું બુલબુલેકે નેઅનમે—
અયે દેલબરે ગુલરૂ—ઈસ નાંજો અદાસે.
એક રોજ કહા મેં કે સતંમ નઈ હે મુનાસેબ—
ઊશ શાકકે ઉપર—સુન બાત હમારી,
બેતાબહે તુજ ગમસે મુએ બાદ કફનમે—
કર રહમ અયે ખુસબુ—બોલાકે બોલાસે.

કશમ મેરે હાલે પરેશાંકી મેરે મન મોહન—
માનોતો કહું મેં—કીઆ જુલફ લપેટી,
જંમઈએતે દેલ બંદ હે હરએક શકનસે—
ઓલો ખમે ગેસુ—અબ મેહરો વફાસે.
એકબાર તલતો ફસે પીલા શરબતે દીદાર—
અયે શોખ શફા દે—બીમાર હું ગમકા,
એહ મુજકુ બહાર દરદ જીગરમેં ન બદનમેં—
હાજત નહી દારૂ—કયા કામ દવાંસે.
રખ શોક અપસ દેલમેં તેરે શેરકુ સુનને—
હર આન સેરાજ અબ—આતા હે પરીરૂ,
તું દેખ મેરી તબેકુ હરએક સોખન મેં—
કરતા હું મેં જાદુ—કયા તબએ રસાસે.

મુસતેજાદ—હોસેનીકે.

દેલકે દેનેસે કીસી રેહ મુજે ઇનકાર નહી—દેલ તો મેં દે ચુકા,
પર મેરે હાલસે અબતક તું ખબરદાર નહી—એ તમાશા હે નેઆ.
હમતો મરતે હે તેરે હજેરકે મારે મારે—મેરે પેઆરે આરે,
ફીર ગએ સેંકરો સીરપર આરે આરે—અભી આના હો તો આ.
ના તો તકદીર ના તદબીર બન આતી હે—ના દવા ભાતી હે,
સર બસર અકલ તબીબોંકી ઇહાં જાતી હે—જબકે આતી હે કજા.
બાદ મુદતકે હુઈ આજ મુલાકત નશીબ—ન હુઈ એક બાત નશીબ,
મરગએ પર ન હુઈ વસલકી એક રાત નશીબ—એ તકદીરે ખોદા.
ખોલ દેતા હીં અગર આપકે મેં કાન ભલા—ઇસકુ સુન લીજીએ જરા,
હસરમે હાથ મેરા ઓર ગીરેબાં તેરા—મુનશફી પેસે ખુદા.
હજરતે ઇશક મીઆં હમતો તુમ હેં જાન ચુકે—ખુબ પહેછાંન ચુકે,
ખાક કદમોકી તેરે અબતો હમ છાંન ચુકે—ચલો બસ ખાઓ હવા.
મેં તો કહેતાથા હોસેની કહીં એ દેલ ન લગા—દેખો પાવેગા ખતા,
કહેના જાલમને ન માના મેરા એક બાર જરા—ઉસકા સુન લીજો મજા.

ગજલ—ઝફરકી.

શુરીઈઓંમેં હું ના રીનદોમે ના મેખારોમે હું,
એ બુતો બંદા ખોદાકા મેં ગુનેહગારોમે હું.
જો કોઈ લેતા હે ઓ બસ ફીર દેતા હે મુજે,
મેં અજબ ચેક જીનસે નાકારાં ખરીદારોમેં હું.

ગાલીઓ દેઓ યા નીકલવા દેઓ તુ અપની બજમસે,
એક મુદત તક તુમારે નહે નાજ બરદારોમે હું.
ના કોઈ મુનીસે મેરા ના કોઈ હે ગમગોશાર,
ગમ મેરા મુજ ગમમે હે મેં ગમકે ગમખારોમે હું.
હુકમ ગરવાનેકા દેઓ ભેલા ખોદાકે વાસતે,
મેં તુમારે સબ શઈદોમે નમુદારો મે હું.
મેરી મીલકતો મોહબત મેરા મહજબ ઈશક હે,
ખાહા હું કાફીરોમે ખાહા દીલદારોમે હું.
અયે ઝફર તુજસે બાતાઉં જો કુછ મેં હો સો હું,
મેંભી અપને ફકરદીકે કફ્શ બરદારોમે હું.

ગજલ—એલફીકી.

ખુદાને કીસ ગજબ ભીતર હમકુ આન દાલા હે,
ન સાકી હે ન દેલબર હે ન શીશા હે ન પેઆલા હે.
ફીરૂ મુશતાક જું બુલબુલ ગુલોંકે દેખને ખાતેર,
ન સમબુલ હે ન નરગેસ હે ન રઓહાં હે ન લાલા હે.
હમારે બાગમે રોનક હોવે કીઊં કર અરે યારાં,
ન દવના હે મરવા હે ન ચંમપા હે ન કવલા હે.
બીરેહમન હો હમરી શનાનકે બેતાબ હોતે ફેર,
ન ગંગા હે ન જમના હે ન નદી હે ન નાંલા હે.
તુજે અપના મોતી કીઊકર કરે અયે સંગદેલ ફેરકર,
ન તસબી હે ન સુમરન હે ન મનકા હે ન માલા હે.
સનમકી પાસ નીત જાના ગલા અપનાં કતાનેંકુ,
ન ખનજર હે ન જમદર હે ન બરછી હે ન ભાલા હે.
શેઓર એલફી કહે અકસર કયા શીરીં શેયેર અપના,
ન કમતર હે ન બેહતર હે ન અદના હે ન આલા હે.

ગજલ—નજીરકી.

જુદા કીસસે કીસીકા કોઈ હબીબ ન હો,
ઈઅ દાગ વોહ હે કે દુશમનકુભી નસીબ ન હો.
જુદા જો હમકુ કરે ઉસ સનમકે કુચેસે,
એલાહી રાહમે એસા કોઈ રકીબ ન હો.
એલાજ કયા કરે હોકમા તપે જુદાઈકા,
સેવાએ વસલકે ઉસકા કોઈ તબીબ ન હો.

નજીર અપના તો માશુક ખુબસુરત હે,
જો હોસન ઉસમે હે એસા કાઈ અજીબ ન હો.

ગજલ—ઝફરકી.

સોખતે ગુલ એક બુલબુલબી હએ કેઆ હયે સરદો ગરમ,
આજ કલ સારે ચમનકી કુછ હવા હએ સરદો ગરમ.
હએ જમાનેમે કબી સરદી કબી ગરમી દીલા,
દેખના કેઆ કેઆ ફલક દેખલા રહા સરદો ગરમ.
સરદ મહેરીસે તેરી હમ હો ગયે દેલ સોખતહ,
અશકે હસરત આંખસે જું બેહ રહા હએ સરદો ગરમ.
સોઝે દીલ કહેતા હું કયું મેં ભરકે હરદમ આહ સરદ,
ગોફતગુપર મેરે વોહ હોતા બજાએ સરદો ગરમ.
કેઆ કહું મેં સોજે દીલ આગે તેરે અએ સરદોગરમ,
યુંહી તુ કે બેઠતા હોકર ખફા હએ સરદો ગરમ.
દેખતે ઉસ મહેરવશકી જાનસી સુરતમે હમ,
ઈસ લીએ હમને મીઝાજ ઉસકા લીખા હએ સરદો ગરમ.
ગાહ આહે સરદ હએ ગાહ નાલે આંહે આતશી,
બાગે દીલમે ચલ રહી કેઆ કેઆ હવાએ સરદો ગરમ.
સરદ મોહરી હમસે હએ ઓર ગરમજોશી ગએરસે,
ખુબ હએ વોહતો હમે દેખલા રહા હએ સરદો ગરમ.
દીલમે અપને સોજસે ગમ હએ લબોંપર આહ સરદ,
માત દેલ મેરે લીએ લાજમ દવા હએ સરદો ગરમ.
એતદાલે તબાકુ નુસકા મુજરબ હએ ઝફર,
તુમને જો અપની ગજલમે લીખદીઆ હએ સરદો ગરમ.

ગજલ—ઝફરકી.

જલવહ જો ઉસને દેખાયા મેરા જી જાનતા હે,
ફેર ખોદાઈ નજર આઈ મેરા જી જાનતા હે.
ઉઠ ગયી મેરી જોબાંસે તો જેહાંકી લેજત,
જો મજા એશકમેં પાયા મેરા જી જાનતા હે.
મે ખતાવાર હું ખત કીઊ કે લીખું અએ સાહેબ,
જેસા લોગોને સીખાયા મેરા જી જાનતા હે.
કોન કહેતા હે તેરે ઈશકસે અનજાન રહા,
જીતે જી તુને જલાયા મેરા જી જાનતા હે.

અએ ઝફર ઉસ ગુલે ખંદાકી મહબત તુજકું,
દમબદમ ઉસને સતાયા મેરા જી જાનતા હે.

ગજલ—આફ્તકી.

મુરઘાને કફસ સબ કરતે હેં નગમેં સરઆઈ,
કેઆ ફસલે બહારીકી ચમનસે ખબર આઈ.
આશકકુ નરગેસને કહી આંખ દેખાઈ,
કર ચાક ગીરેબાં નસીમે સહર આઈ.
ઈસ યારકે મીલનેકી ઉમેદ જો મુજે થી,
કેઆ રાહ ગયી ભૂલ કજા તું કીધર આઈ.
જીસ ઘરમેં બહમ રેહેતેથે મુદતસે હમ ઓર યાર,
ખાલી જો મકાં દેખ મેરી ચશમ ભર આઈ.
બેમારકી લે જલદ ખબર અપને મસીહા,
કેઆ ફાયદા જો ઉસસે અજલ કામ કર આઈ.
એસાભી કઈ રૂસવા હોવા હોગા જેહાંમે,
આફ્ત જો ખાલીકે જીગર અફગારપર આઈ.

ગજલ—નજીરકી.

બુલબુલે શેદાને પુછા ગુલસે ઈઉં રોજે બહાર,
અએ ગુલેરાના તેરે દામનસે કેઊંકર લપટે હે ખાર.
ગુલને કર ચાક ગીરબાં ઈઊં કહા રો રોકે જાર,
ચશમે ગુલકું નોકે મુજગાંકી જંગે હે નોકે ખાર.
કયા નજાકતસે ગેરાં સુરમાં હે ચશમે યારકા,
બારે કાકુલસે કમર કેઊં કર ન લચકે બારબાર.
મુતરબો મેનાઓ સાકી નુગમએ ચંગોરૂબાબ,
સબ મહીમા હે વલે તેરા ફકત હે ઈનતેજાર.
જો ગુલે રૂખસારે જાનાંકી ન આઈ દીલકુ તાબ,
છુપ રહા ગુનચેઓ ગુલ ગેરતસે હોકર શરમસાર.
તેરે મુકદમકે લીયે અયે સીમબર ગુલજારમે,
ગુલ ગીરેબાં ચાકકર આયા નીકલ બેએખતીયાર.

ગજલ—નજીરકી.

તરફ્ફા હોતા હે એસાભી ગુલનદામ કહીં,
મયે કહીં શીશા કહીં સાકી કહીં જામ કહીં.
દેલકી બેતાબી ઈઆં ઠએરને ... દેતી મુજેં,
દીન કહીં રાત કહીં સુબે કહીં શામ કહીં.

એક દીલ દીજીએ કીસકીસકુ સબી માંગે હે,
બુનદે ઓર બાલા કહીં જુલફે સીહે ફામ કહીં.
નામેંબર નામા લીખું યામેં જખાંની કહે દું,
ખતકે પુરજે લીખું કાસેદ નાકામ કહીં.
દેલભી ઓર જાને કેફાએતને સભીકી હે નજીર,
ગુલ કહીં ગુનચા કહીં બુલબુલે બદનામ કહીં.

ગજલ—ઝફરકી.

મેરે બાદ કીતનેહી શાલકે યારો કલજો ઓ નઝર આ ગએ,
દીખાકે તેગ અબરૂકી ઝલક મુજે ગમજદાકુ ડરા ગએ.
ન કીસીકે જુલફોંસે કામ થા ન કીસીકે ગેસુએ દામ થા,
મુજે ઉનકા ફીરાકે મુદામ થા મગર અબકે પેચોમે આ ગએ.
તુમ ઢુંઢતે હો કીસકા ઘર ઈઆં હે આશકોંકે નગર,
ઉન બશાતીવાલોકે થા જીગર વો તુમારે જુલમ ઉઠા ગએ.
મેરા તનસે સરકુ કલમ કીઆ મેં ખુશ ઉનોંસે બોત હુવા,
ન હે ઈસકા કીસુસે કુછ ગીલા જો શરતથી સો મીટા ગએ.
મેરા દીલમે જીસકા ડર થા ઉસકુ સાથ લે તુમ આ મીલા,
ભલા ચંગા જીકુ જલા ગએ નએ સરસે આગ લગા ગએ.
મુવે પરભી મુજસે કફા રહા મેરી લાશકે તંઈ દેખકે,
કંઈ ગાલીઆંભી સુના ગએ કંઈ ઠોકરાંભી લગા ગએ.
કહે ઝફર અએ મન યારાં પઢો ફાતીઆ તુમ ઈઆં,
મેરી તુટી કબરપે થી નીશાં જાન ઓભી આકે મીટા ગએ.

ગજલ—ફીરોજશા બાદશાહકી.

બેઠી હયે દીલગીર કીઊં તેરા દીલરૂબા આજ આવેગા,
જો ઈરાદા હએ તેરા સોહી ખોદા બર લાવેગા.
સોંચમે બેઠી પરી નાજુખબદન અએ ગુલબદન,
ગમકે ખાનેસે પરી ચેહરા સજન તેરા કુમલાવેગા.
સીરમે સનદલ દાલકે બેઠી હએ નાજુક પરી,
આજે સબનમકી હવાસે દરદે સર હો જાવેગા.
નાહકે બાલોકે તંઈ અતર મીલાતી બોતસા,
ખુબસુરત હો ન જાન તું કીસકા નજર હો જાવેગા.
બામપે બેઠી હે પરી નાજો અદાસે ગુલબદન,
ઓ ફીરોજશાહ બાદશાહ દેખે ઉઠા લે જાવેગા.

ગજલ—ઝફરકી.

જલાયા આપ હમને જખત કર કર આહે સુજાંકુ,
જેગરકુ સીનેકુ પેહલુકુ દીલકુ ચશમકુ જાંકુ.
હમેશે કુંજે તનહાઇમેં હમ મુનેસ સમજતે હએ,
અલમકુ યાસકુ હસરતકુ બેતાબીકુ હેરમાંકુ.
તેરે અનદાંમો રૂઓ કદદો જુલફો ખતસે હએ બેજલત,
સમનકુ અરગવાંકુ સરવકુ સમબુલકુ રએહાંકુ.
જગા કીન કીનકુ હું દીલમેં તેરે હાથોંસે અએ કાતેલ,
કટારીકુ છુરીકુ બાંકકુ ખજનરકુ પએકાંકુ.
તેરે દનદાંનો લબને કર દીઆ બેકદર આલમમે,
ગોહરકુ લાલકુ યાકુતકુ હીરેકુ મરજાંકુ.
લરા કર આંખ ઉસસે હમને દુશમન કર લીઆ અપનાં,
નીગેહકુ નાજકુ અનદાજકુ અબરૂકુ મીજગાંકુ.
નહી કુલકુલ દોઆ દેતા હે શીશે દમબદમ સાકી,
સબુકુ ખુમકુ મએકુ મએકદેહકુ મએપરસતાંકુ.
ન હો જબ તુંહી અએ સાકી ભલા ફેર કેઆ કરે કોઇ,
હવાકુ અબરેકુ ગુલકુ ચમનકુ સેહને બોસતાંકુ.
બનાયા અએ ઝફર ખામલેક કબ ઇનસાંનસે બેહતર,
મલકકુ દેવકુ જીનકુ પરીકુ હુરો ગેલમાંકુ.

ગજલ—સાદકકી.

બકાકી તરફ જો આદમ ગયાસો ફીર ના ફીરા,
હશમકુ છોરકે હાતમ ગયાસો ફીર ના ફીર.
ખબર ઓ કુચેકી કોઈ ન લા સકા જા કર,
શીકનદર* ઓર વહાં જમ ગયાસો ફીર ના ફીરા.
જો આયા બજમ જલા તનમેં સમ આસા જલકર,
વોહ અપને ચશમકો કર નમ ગયાસો ફીર ના ફીરા.
નીઢાલ હોકે એ કેહતી હએ બુલબુલ હમેશ,
ગુલોંકા બાગસે મોસમ ગયાસો ફીર ના ફીરા.
ગરૂરે હુસન ન કર ઇતના એ મેરે યુસુફ,
વો હોસનકા તેરા આલમ ગયાસો ફીરના ફીરા.
કહાં ઓ આગલાસા બલ અબરૂઓમે પરજાના,
વો તેગકા તેરે જો ખમ ગયાસો ફીર ના ફીરા.

ન બાદે મરગમી સાદકકુ આન કર પુછા,
લેહદ પકરકે વો મહાતમ ગયાસો ફીરના ફીરા.

ગજલ—આતેસકી.

કએદે જુલફોંમે તેરે જોકે દોઆ મેરે બાદ,
તા લબે મરગ ન આજાદ હોઆ મેરે બાદ.
દીલ કીસી બંદેકા હરગેજ ન ફસા મેરે બાદ,
જો મીલા ઉસે વોહ બરબાદ હોઆ મેરે બાદ.
લેજતે ઈશકસે વાકેફ હે મેરાહી શીંના,
તીર મીજગાં ન કીસુ દીલમે ચુબા મેરે બાદ.
ચાહતાહુ કે મેરી ખાક જરાસી ઈઆંસે,
કુચએ યારમે લે જાવે શબા મેરે બાદ.
કેઊ ના ગુલજાર હો કુચા તેરા બાદે મુરદન,
દખીઓ આ કર તમાશા બ ખોદા મેરે બાદ.
હએ એ હેશાંન તેરા મુજકુ લાદમે રખ દે,
કીજીઓ લાસસે મેરી ન દગા મેરે બાદ.

ગજલ—ઝફરકી.

કયા કયા વોહ હમે દખતે હેં ધ્યાનસે બૈઠે,
હમ પુંછતે હેં અશાક જો દામાનસે બૈઠે.
કેહેતેહે બુરા સબ હમે મેહફલમે તુમારી,
કુછ કેહતે નહી સુનતે હો તુમ કાનસે બૈઠે.
હાત આયા ન બોસા લબે શીરીંકા તો હમ હાત,
મલતે રહે મીસલે મગસ અરમાનસે બૈઠે.
જીનકુ હએ યહ માલુમ કે ઈઆં હમ હે મુસાફર,
બેફીકર હે વો કેઊં સરો સામાનસે બૈઠે.
જુલફે નહી ચેહેરેપે વોહ દો માર સીહા હએ,
ઉસ હોસનકી દોલતપેં નીઘેબાનસે બૈઠે.
જો દીલમે તુમારે હે ઓ સબ જાનતે હે હમ,
હરચનમે ઝાહેરમે હે અનજાનસે બૈઠે.
ઈએહ મંઝલે હસતીસે ઝફર ઉઠ ગયે સબ યાર,
ઓર જો રહે બાકી વોહ હે મેહમાનસે બૈઠે.

ગજલ—ઝફરકી.

મેરી આંખ બંધ થી જબ તલગ વોહ નજરમે નુરે જમાલ થા,
ખોલી આંખ તો ન ખબર રહી વોહ ખાબ થા કે ખેઆલ થા.

દમે બીસમલે અયે બુતે અશાવગર ખુશી ઈદકીસી હુઈ મુજે,
ખમે તેગ તેરા જો સામને નઝર આયા મીસલે હલાલ થા.
કહો ઈસ તસવવરે યારકુ કહું કેઊં ન બીઝર ખુઝસતા પએ,
કે યહે તો દસતે ફીરાકમે મુજે રહેનુમાએ વસાલ થા.
મેરે દીલમે થા કે કહુંગા મે યહ જો દીલપે રંજો મલાલ હે,
વોહ જો આ ગયા મેરે સામને ન તો રંજો ન મલાલ થા.
વોહ હએ બેવફા વોહ હયે પુર જફા વાં લોતફો કેસા વફા કહાં.
ફકત અપના વહમો ખેઆલ થા એહ ખેઆલ અમરે મહાલ થા.
પસે પરદેસૂનકે તેરે સદા તેરા શોકે દીદ જો બડ ગયા,
મુજે ઈસતરાએ કમાલ થા યહ વજદ થા યહ હાલ થા.
ઝફર ઈસસે છુટકે જો જુસત કી તો યહ જાન હમને કે વાકેઈ,
ફકત એક કએદ ખુદીકી થી ન કફસ થા ન કોઈ જાલ થા.

ગજલ—જમીમૂકી.

ગુલરૂ ચમનમે વખતે શએર એક તોર લે ડાલી ફૂલોંકી,
હોતી થી તસદદુ બાદે શબા બુલબુલને બલાલી ફૂલોંકી.
મયદી ભરે જો નાખુનશા કે હા જીસ ગુલમે બુ ભરી,
એ શુરખી હે બાકી બુલબુલ ઉરજાતી હે લાલી ફૂલોંકી.
ગજરે હે પહેને જાન હાતોમે શદકે હો સદા ઉન હાતોકે,
શાબાશરે માલણ જીતી રહો તું તો ગુદનહારી ફૂલોંકી.
જદ ગુસે ગુલરૂને કહા મૈં કયા બોલું કયા સુનાવું રે,
ઉસ મોહસે ગોયા ગૂલ ઝુરતેથે દમહીદમ ગાલી ફુલોંકી.
ફુલોંકે જમીમુયારોને કહા ગજલ જો લીયે મખમુલ તલગ,
પર મેરી ગજલમે આતી હે એક બાસ નીરાલી ફુલોંકી.

ગજલ—ઝફરકી.

ખેંચકે કાતીલ જબ તેરી શમશીર આડી રહે ગયી,
ગમસેં જાને આશકે દીલગીર આડી રહે ગયી.
કહે ન શકા સારી હકીગત મૈને ઉસકે રૂબરૂ,
હમનસી આડી હુયી તકશીર આડા રહે ગયી.
ખેંચતા થા રાતકુ ખાબમે તશવીર યારકી,
જાગ ઉઠા આડી ખેંચી તશવીર આડી રહે ગયી.
ભાગ કયા બેઠા સવારા આ ગલે લગ જાવ મેરે,
[illegible] શબએ બુતે બેપીર આડી રહે ગયી.

દીલને કીદ્ઈ સારી ખરાબી લે ગયા મુજકુ ઝરૂર,
વાં કે જાનેસે મેરી તકીર આડી રહે ગયી.

ગજલ—મુનેસકી.

બહાર આઈ ખરદે બાદ ગુલગુંસે પયમાના,
રહો લાખો બરસ શાકી તેરા આબાદ મયખાના.
ઉસી રસકે પરીપર જાન દેતા હૈં મૈં દીવાને,
અદા બાકી હે જીસકી તીરછી ચીતવન ચાલ મસતાના.
નીભે કયું કર અમારા ઉસ પરીપેકરસે યારો,
ઓ બેપરવા મે શોદાઈ, ઓ સંગદીલ મેં દીવાના.
મુજે આના મીલે કયું કર તેરી મેહફેલમે જાની,
મેરી શુરત ફકીરાની તેરા દરબાર શાહનાના.
ગજાલે દસ્ત ઓલે દેખકે મજનુકી મઈઅતકુ,
એ વધી મર ગયા બસ હો ચુકા આબાદ વીરાના.
ગુજર યારબ હુવા હે કીસ ગુલસ્તાંમે શરાબીકા,
કે શાખે ઝુમતી હે નાલએ બુલબુલ હે મસતાના.
તુમારે ઔર અમારે ઈશકકો શોહરા હે શહરોમેં.
કોઈ સુનતા નહી લેલી ઓર મજનુકા અફશાના.
રહીહે રાત કમ બસ ચલકે લેટો બન ચુકી જુલફે,
હટાદો આઈના જાનુસે રખદો હાથસે પાના.
પરા હૈં મયકદેમે મસ્ત હો લબ પર હે જારીહેં,
તેરે કુરબાન ઓ શાકી લગાદે મુહસે પયમાના.
મહો અનજુમ ફલકમે દેખકે કહેત હૈં મસ્તીમે,
એ માસુકોકા ઝુરર મુઠ હે વો હે સમે મેં પરવાના.
હકીકત કયા કહું યારબ અપને દીનો ઈમાંકી,
ફકીરે મસ્ત મુનેસ હૈં મેરે મશરબહે રીનદાના.

ગજલ—તમનનાકી.

ગમે દુરીસે જી જલતા હે અશ્ક આંખોસે જારી હે,
કહીઓ લેલાસે અયે પેઆરે શુઓ રૂખસત હમારી હે.
અરે પપૈયા કલસે રે તું આધી રેન ન કુકે,
હોલે હોલે સીઝગત હે સોં તેં કયું ડારી ફૂકે.
તેરે આવાજને જાલમ અજબ આફત ગુજારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૧.

સાજન ઓ દીન કોનસે જો સુખસે લાગી પ્રીત,
અબ દુખ દે ન્યારે ભયે સો કોન ગાઊંકી રીત,
એ બેમરૂવત સાજના કુછબી કોફે કેર દેગારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૨.

પીતમ તુમ મત જાનીઓ કે તુમ બીછરે મોએ ચેન.
ઠારી બનકી લાકડી સો સીલગત હોં દીન રૈન.
ગયે દીન તો રોતેહીરોતેં રાતકુ અબતર સુમારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૩.

બીરહા તનકી હોં લગી જલાં જાત સબ કાત,
નાડી દેખત દંગી ભયી સો પરો ફફોલા હાત.
તપે ગમસે જીગરતો જલ ચુકા અબ તનકી બારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૪.

જેસમ સુક પીંજર ભયો માસા રહેઓ ના માસ,
રગત રવી ભર ના રહેઓ રહેઓ લજાવન સાસ.
અજલ તું લે ખબર કે મુજપે અબ જીસ્ત ભારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૫.

એક તો નેના મદ્ ભરે દુજ અનજન સાર,
અરે બાવરી દેત હે મતવારન હથીઆર.
નેગાહે યાર જાદુ હે યા બુંદીકી કતારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૬.

કાગા નેના નીકાલદેહાં જો પીકે દુખ લેજાય,
આગે દરષ બતાયકે પીછે લીજે ખાય.
જમાલે યારસે કબ આશકોકું આંખ પેઆરી હે
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૭.

જાવો તબીબ ઘર અપને તું કયું જાનદા સાર,
આશક ચંગે કીને કીએ બીન દેખાવન દેદાર.
અમારે દરદકે દારૂસે અફલાતુંબી હારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૮.

તાલ સુક પરપટ ભયી હંસા કબુ ના જાય,
બાંધી મીન પ્રેમકી કંકર ચુન ચુન ખાય.
તમનનાકુ પેઆરે એઈ મસ્ત જુલફત તુમારી હે.
ગમે દુરીસે જી જલતા હે—૯.

ગજલ ઝફ્રકી.

મૈને કાશદસેં પુછા મુરગે દેલ લે નામબર પહેલે—
કાશદ જો આયા લે કે પાતી ઉસમે મકશદ સારા.
બચનહારા ચલ બસે ઓ આપી બચનહારા.
ખબર આનેસે ઉસકે હો ગયે હમભી બેખબર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૧.

મીથી ગાલીઆં કરવી લગડીં સમજ મુરખ પયચાન,
કરવી ગાલી મીથી લગડી તું મત મીથી જાન.
અનારી ઝેર હે કાતલે વલેકીન હે સતર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૨.

રૈન દીના મેં ફુકત ફીરૂં બેકલ મેરી જાન,
જીસકે કારન ફુકત ફીરૂં ઉસકુ નહી હે ધેઆન.
એલાહી ક્યા હોવા ઉન્ફ્રમેં જો કહેતા અસર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૩.

દીલડી લગાના પહોંચાઈ પાસ પીયાકે પાતી,
કોન ચઢે અવઘડ ઘાતી કીસકી વૈસી છાતી,
જો કોઈ રેહેવે ઓ લે જાવે અપના કામગર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૪.

દેલમેં શોચ સમજકે મુરખકે નહીં ક્યું રોદા,
અબ હોની થી સો હો ચુકી ફીર રોનેસેં ક્યા હોદા;
હે તુજે લાજેમ થા અપના કામ કરના શોચ કર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૫.

મંજલ તેરી દુર પડી ઔર ખાલી તેરે હાત,
જો કુછ કીની નેકી તુને લે ચલ અપને સાત;
મુશાફીર ચાહીએ અંદેશા જો જાતા શફ્ર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૬.

પ્રેમ નગરમે પેંટ ભયી આયે શબ બેપારી,
સૌદા બારા બાટલકા તું ક્યા જાણે અનારી;
તેરે સૌદામે નાદાન શોંચ પીયે હેં ઝર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૭.

શેઆના નહી તું દેવાના હે ઔર જો કુચ મુસે ભગદા,
લીખનહારા લીખચુકા ઓ કોઈ મીતાવન ન શકદા;
ઉધર જો હોના થા સો હો ચુકા અએ ઝફ્ર પહેલે.
મૈને કાશદસેં પુછા—૮.

ગજલ—ઝફ્રકી.

પસે મરગ મેરી મજારપર જો દીયા કીસુને જલા દીયે,
ઉસ આહ દામને બાદને સરે શામહીસે બુઝા દીયે.
તુજે દફ્ન કર ચુકે જીસ ઘડી, ઉસે કહેના કે એ પરી,
ઓ તેરા આશકે જાર થા તહે ખાક ઉસકુ દહો દીયે.
ન મે દીલ દીયે ન જાન દી વલે આહ તુમને ન કદરકી,
ઈસી બાતપર મીયાં ઈહ કહા ઉસે ના ખીલા દીયે.
દમે ગુસલસે મુજે બેસતર કહા હમદમોને સોચ કર,
કહાં જી ના જાવે ઉસકા ડાહલ ઉસ લાસ પરસે હટા દીયે.
મેરી આંખ ઝબકીથી જો એક પળ તબ જીને ચહાકે ઉઠકે ચલ,
દીલ બેકરારને આન કર મુજે ચુટકી લેકર જગા દીયે.
ન તાર હે તનજારમેં ન કરાર હે મન ગમખારમે,
મુજે શોજ ઈસ્કને આનકર જો મીશલે શમાકે જલા દીયે.
મેરે સીનકુ જીસને કલમ કીયે યારો ખુશનવ ઉનસે બાત હુવા.
ઈસી બાતપર ઝફર તુને ઈશક અપના આંખોસે છુપા દીયે.

ગજલ—ઝફ્રકી.

શબ ગુજર ગયી ગોફ્તેગોહમે યારસે દો દો પહેર,
ખાબગાહમે સો રહી મેં દીલદારસે દો દો પહેર.
ક્યું ના હો કતલી નીગાહ તેરી શતમગર દુરસે,
જીસને હમકુ કતલ કીયે તલવારસે દો દો પહેર.
કુચ રહમ ના તુજકુ આયી બેરહમ બારે ખુદા,
હમને સર મારા દર દીવારસે દો દો પહેર.
તીસને લબકુ શરબને દીદાર દે મુજકુ જરા,
આહ જારી હે બહેર જો હક બીમારસે દો દો પહેર.
દુર ના હો ચશમસે ગુલબદન હરગીઝ મેરે,
ગમ રખું તીરછી નીગાહ ગમખારસે દો દો પહેર.
શબા તેરે કુચેમે લેલી ના આવેંગી હરગીઝ,
બાર યારકે કુચે જાના તેરા ઇંતેજાર દો દો પહેર.

ગજલ—ઝફ્રકી.

ફીરહાદ મર ગયા ફુંહી સર ચીર સંગ પર,
શીરીનકી કંદે કરની થી તશવીર સંગ પર.

ઝાનુપે તેરે ગેરકા સરહો તો ક્યું ન શીર,
પતકે સર અપના આશકે દલગીર સંગ પર.
ચેતતા નહીં કીસીકે ચેતાએસે અબ ઇહ આહ,
શાએદકે હે નવેશતએ તકદીર સંગ પર.
રગહાએ સંગ હો ખતે મસ્તર આ કર કરેં,
અહેવાલે કોહેકન કબી તેહરીર સંગ પર.
યે દેલ તો કીઆ હે સંગમે રોજન હવાએ ઝફર,
મીજગાન લગાય ઉસકી અગર તીર સંગ પર.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

તેરા હોશન હમ ખાબમે દેખતે હે,
ખેઆલકે કુલ હેસાબમે દેખતે હે.
નુરે જમાલ જલવેગર ખુબાંકે ખુબ,
હર આગ ઓર આબમે દેખતે હે.
કુલ નુરેકે નુર કુલ હોશનકે હોશન,
આફતાબ ઓર મેહતાબમે દેખતે હે.
હે તેરી રોશનીકે એક કતરે ફકત ફલક,
શેતારોકી રોશની ઓર તાબમે દેખતે હે.
અફત અકલીમ હે તેરે નુરકે જરરા,
હુરેં મલેકોકે ઓજાબમે દેખતે હે.
તેરે હોશન પાસ સબ કુચ હોશન,
હેસાબ કુલ સીહા બાબમે દેખતે હે.
સારી આલમ આગ આબ ખાકકી,
તુહાં નુર નુકતે નીકાબમે દેખતે હે.
અગર હોવે ગહવરેં ખુરશેદ ભરે અકલીમ,
એક નુકતેસે કમ અસબાબમે દેખતે હે.
પરદેનશીનીમે તેરી જુલવેગરી જો ઝલકી સો,
રૂસ્તમ ના કોઈ ઇહાં કેતાબમે દેખતે હે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

બાદે શબા લાઈ ઝરી પેગામે જાનીકી,
બુલબુલાંને ગાઈ કલી શલામે જાનીકી.
ઈસ ચમનકે બાજારમે નાઝોકે બેપારમે,
ફલે ના બીના નસીબ અયામે જાનીકી.

મુશકેલ હે સો ના મુશકેલ આશાન સો હે મુશકેલ,
લાઝમ હે શબરગીરી કલામે જાનીકી.
ય દમ હે સો ના દમ જો દમ હે સો દીગર,
એ ઝીંદગાની હે મુલકગીરી દામે જાનીકી.
દો ચાર રોજકી ક્યૂં ખેંચી હે તેગ કાતેલ,
કર રહી ખુબ કત્લગીરી ફામે જાનીકી.
ફશલ હે એ સારી વહમો ખીઆલો ખાબ,
લેબાસ હે જુવાનીકા ફનાગીરી કામે જાનીકી.
બનાઈ હે ખુદરત ખાવીંદને એસી રૂસ્તમ,
જયું બર્ખ ઝપક પલક પરી મુકામે જાનીકી.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈશાનીકી.

શીકલ તેરી દેખી મારોય મલેક હુર બની હે,
જ્યું ચમનમે નોબહાર શાદ કલી ગુલ બની હે.
ખરીદદારો ના ખરીદદારોમે તસવીર મુનવવર તેરી,
નુરસે જાદા નુર નીશએ ચશ્મ ચકચુર બની હે.
બાલોંકી લટ જો છુટે મોતી ગહવરોંસે લગે,
જ્યું ગુલસનમે શામ કાલી નાગણ પેચપુર બની હે.
પેશાની જો ચલકી હે સો ના ચલકે ચાંદસી,
તેરે લબોંકી શુરખીસે લાલે ચમન મંજુર બની હે.
મુનવવર તેરે હોશનકી સુરત મુબારક હો તુજે,
જરીન પેરણસે ક્યા ખુબ સરવજાદ બુલબુલ બની હે.
જો કોઈ દેખે સો કરે ચાક ગીરેબાં તેર ઈશ્કમે,
જાની શાની તેરી ના આવે ઝુલફેકર મગરૂર બની હે.
ચાંદસા મુખરા જરાસા ગમખારીસે ખૂબ ગોરા હે.
રૂસ્તમ જબ દેખતેમે ચશ્મ રોનક જરૂર બની હે.

ગજલ—અજમતકી.

આનેકા તેરે પાસ હરૂ ક્યા મૈ બહાના.
બીને દેખે તેરે હોતા મેરા દીલ હે દીવાના.
મરતી હોં તેરે વાસતે ઔર દીલકુ નહી ચેન,
સો બાર તુને દેખને દરવાજે પર આના.
કોઈ દોસ્ત નહી એસા જો મૈં ભેજું સંદેસા,
માલુમ નહી મુજકુ સનમ તેરા ઠીકાના.

ઉસ દામે મહોબતમે જો કોઈ હોવે ગીરફતાર,
લાજેમ નહી બીમારપર તલવાર ચલાના.
દીદાર તેરા દેખકે મૈ હો ગયી સરસાર,
કયા બાંકે નેગાહસે કીઆ દીલપર નીશાના.
એક બાર મેરે ખાબમે આયા ઓ શતમગર,
ઉસ દનસે દીયા છોર પલંગ ઔર બીછાના.
આતશ જો શલગતા હે મેરે સીનેમે હરદમ,
અશાબનકે તરાંહ દેલકે તહી તુજપે જલાના.
અજમત તુજે યજદાનને કીઆ હે સખુનવર,
છાતીમે તેરે હોગા શાહેરીકા ખજાના.

ગજલ—મોહકમકી.

કરકે વાયદા જો સનમ આપ બદલ જાતે હો,
હલકપર બંજરે એદાદસા ચલ જાતે હો.
ગરચે ઉફતાદે હે ઈસ ગીરદશે અફલાકસે હમ,
પર સેહરાસે તેરે આહ સમભલ જાતે હો.
પહેલુએ ગેરમેં હમ દેખતે હે તુજકુ પેઆરે,
આતશે રશકસેં જું સમયકે જલ જાતે હો.
જાનો સબરો ખેરદો હોસો હવાસો અવસાન,
તેરે રફતારે કઆમતસે નીકલ જાતે હો.
વોહ તો સુનતે નહી અહેવાલે દેલ અપના મોહકમ,
તા પઢ લે કે હમ એક ઓર ગજલ જાતે હો.

ગજલ—સોઝકી.

ઈશ્ક થા ક્યા થા જો જીસ્સે દેલ અટકતાહી રહા,
ખારસા સીનેમેં મેરે કુછ ખટકતાહી રહા.
રાત જબ ગોસે હો મેરે પાસસે ઉઠકે ચલા,
મૈં ના છોરા ઉશકા દામન વોહ ઝટકતાહી રહા.
બોશે રૂખશારકા વાયદા કીઆ કીસસે વફા,
કાનકે મોતી તલગ એ દીલ લટકતાહી રહા.
જીસકુ મહેફલસે નીકલા વોહ બઉમીદે તલબ,
હર કદમપે રાહ ચલતેમે ઠટકતાહી રહા.
કોનસી થી વો જુદઈકી ઘરી જો ઉમીદ ભર,
આરજુએ વસલમેં ઇહ દેલ ભટકતાહી રહા.

ક્યા બકાલે સોઝ ઉલફતકી બેલસ તુમસે કહું,
કોયલેસા દીલમેં મેરે કુછ ચટકતાહી રહા.

ગજલ—સૌદાકી.

બદલા તેરા સીતમકા કોઈ તુજસે ક્યા કરે,
તું અપનાહી ફરીફતા હોવે ખુદા કરે.
કાતેલ હમારે નાસકી તસહીર હે જરૂર,
આયંદે તા કોઈ ન કીસીસે વફા કરે.
ઈતના લીખાઈઓ મેરે લોહે મજાર પર,
ઈહાં તો ના દી હયાત કે કોઈ જફા કરે.
બુલબુલકું બુએ ગુલમે લેટાયા કરૂં મુજે,
નાલેકી ગર ચમનમેં તુ રૂખસત દીયા કરે.
તાલીમે ગીરીએ દું અગર અબરે બહારકુ,
જુજ લખતે દીલ સદફમેં ન ગૌવર બંધા કરે.
તનહા ન રોજે હેજરહી સૌદાપે હે સીતમ,
પરવાને વાર વસલકી હર શબ જલા કરે.

ગજલ—ઝફરકી.

કબ બનાયેસે બને હે કોઈ તદબીરકી બાત.
બાત વોહી હે જો કે હે તકદીરકી બાત.
જબ જબાની મેરી ઔર ઉસકી લગી હોને કલામ.
પરદા જબ ઉઠ ગયા ફીર ક્યા રહી તહરીરકી બાત.
સાપ બનબનકે જબાનકુ લગી હર મોજે સખુન.
ગર કહું જુઠ તેરે જુલફે ગેરેહ ગીરકી બાત.
જોલફોં ચશ્મ ઉસકેને કીયા પાબદં આલમકો,
ન તો જોલાનકી રહી બાત ન જનજીરકી બાત.
આગે અબરૂકે તેરે જીકરે કમાન ના આ સકે,
સામને તેરી નેગાહ ના ચલે તીરકી બાત.
અબરને મેરે ઉડાએ રવેસે ગેરીએ સુએ,
બરકને સીખી મેરે નાલે શબગીરકી બાત.

ગજલ—નજીરકી.

નેઘેકે સામને ઉસકા જોહીં જમાલ હોવા,
વોહ દીલહી જાને હે ઉસદમ જો દીલકા હવાલ હોવા.
અગર કહું મેં કે ચમકા વો બરકકી માનનદ,
તો કલ મીશાલ હે ઇહ ઉસકી જો બીમીશાલ હોવા.

કરાશે હોશકા જાના તો કીસ સુમારસેં હે,
ગરજ ફીર આપમેં આના મુજે મહાલ હોવા.
ઉધરસે ફીર દીયા મેકા નેથાને સાગર,
ઈધરસે જુલફકા હલકા ગલેમેં જાલ હોવા.
બહારે હોશન જો આઈ નજર વો ઉસકી નજીર,
તો દીલ વોહી અમને ઈશકમે નેહાલ હોવા.

ગજલ—સાદાનકી.

હર સઈમેં જલવે ફરમા એ યાર તુંહી તું હે,
જીસ ગુલમેં દેખતા હોં તેરાહી રંગો બુ હે.
ઉઠ જાવે દરમીઆંસે પરદા અગર દુઈકા,
હર જા હર બસરમે તાબાન વો માહ રૂ હે.
કયું કર કહું અનઅલહક મનસુરકી તરાંહસે,
હક બોલીએ તો સુલી તા જીરે ગુફતગુ હે.
તું ઢુંડતા હે જીસકુ વો હે તેરી બગલમેં,
શહેરો બ શહેર નાહક બેહુદાં જુસતેજુ હે.
જુલમતમેં ઢુંડતા હે ચશમા શેકનદર શા,
આંખે તું ખોલ પેઆરે આયના રૂબરૂ હે.
હોં તેશને લબ છકા દે અબ દેર કયા હે શાકી,
શીશા તો હે બગલમેં ઓર દસ્તમે સબુ હે.
સાદાન તું મોજે દરીયા હે ચશમા શાહે આલમ,
દુરરે સખુનકુ મેરે સબ જીસ્સે આબરૂ હે.

ગજલ—ઝફરકી.

ખારે હશરતમે કબર તક દીલમે ખટકતા જાયગા,
મોરગ બીસમીલકી તરેહ લાશા ફડકતા જાયગા.
મર ગયા હોં મેં ફીસાકિ હશરતે દીદારમેં,
કબર તક લાશાભી મેરા રાહ હટકતા જાયગા.
જાન જાતી હે મેરી ઉસ આરેઝે ગુલરંગમે,
તખતએ તાબુત મીશલે ગુલ મેહકતા જાયગા.
દેખીએ કબતક જવાબે ખતસે આંખે સયાદ હો,
રાસતા દેખા નહી કાસદા ભટકતા જાયગા.
ઉનકે અફશાન બામપે બેહરે ખુદા મત જાઈઓ,
એ શનમ જો દેખ લેગા સર પટકતા જાયગા.

એ ઝફર કાયમ રહેગી જબ તલગ આકલીમે હીંદ,
અખતરે એકબાલ ઉસ ગુલકા ચમકતા જાયગા.

ગજલ—ઝફરકી.

તેરી શાની અગર કોઈ બરસ હોવે તો મેં જાણુ,
બસર તો કયા વલે શમશોકમર હોવે તો મેં જાણુ.
તેરી વયેસી મીજાજીકા મુજે ડર હૈ મેરે પેઆરે,
અગર હમ જાન તજ દેવે કદર હોવે તો મેં જાણુ.
તુમ અપની જુલફ નાગનકો મેરે મુસે મીલા દેખો,
અગર કોઈ લાખોબી કાતે લેહર આવે તો મેં જાણુ.
અદાવતસે તુજે પીઆરે ખતર હોવે તો મેં જાણુ,
જહર પીઆલા પીલા દેખો અસર હોવે તો મેં જાણુ.
નીકાબ મુસે ઉઠા પીઆરે રહી શબ વસ્લકી થોડી,
તુમ અપની જુલફોંકુ ખોલો શહર હોવે તો મેં જાણુ.
જરા છુપકે રકીબોંસે મેરી આંખોમે આ બેઠો,
અગર કોઈ લાખોબી ઢુંડે ખબર હોવે તો મેં જાણુ.
હજારો તીર મીજગાંકે હુવે હે પાર સીનેમે,
મેરે પેહલુકુ તુમ ચીરો જીગર હોવે તો મેં જાણુ.
મોહબત ઉનકી કીજીએ છુટે જીનકા હયે ખુદા જામીન.
ઝફર તું દેખ મયેશરમે હેજર હોવે તો મેં જાણુ.

ગજલ—બકાકી.

કોનસી જાએ જેહાન જાકે છુપાવું તુજકુ,
આંખ પુતલીકે તરેહ આંખમેં સમાવું તુજકુ.
પહેલા તો સમા જલે બાદ જલે પરવાના,
જીસ તરેહ મેંભી જલું સાથ જલાવું તુજકુ.
ના રખું દુર મીયાં એક ઘરી નજરાંસે,
કર રખું કલું કર ભલા ફીર કહાં પાવું તુજકુ.
રાતદીન દેખા કરૂં તેરી તસવીરકા નુર,
ચૌદમી રાતકા મીયાં ચાંદ બનાવું તુજકુ.
નામ તેરા હે બકા તું તો હે ચશ્મે નરગીઝ,
હે રોજે મેહસરમેં મીયાં સાથ લે જાવું તુજકુ.

ગજલ—દરદકી.

તેરે ફેરાકમે સનમ ગુજરી સો હમપે બેકલી,
બગેર જાનસે આયી કજા મુફત લે ચલી.

આકે હમારી તુરબતપે કહેને લગે રસકેકમર,
મરગયા તો અછા હોવા સરસે મેરી બલા તલી.
મૈં જઈફ નાતવા હોં દુર યારકી ગલીમેં,
ઉસકી હવાએ વસલોંપે મુજકુ ઉરાકે લે ચલી,
અહેલે અદમ કુચ ના ખુલા ગુજરીહે રફતેગાંપે ક્યા,
કોઈ હકીકત આનકે કહેતા નહી બુરી ભલી.
મેરા ઈલાજ દરદ સર ગર તુજસે હો તો કર લે,
ના તો સીરસે બાંધ લે અપના દુપેટા સંદલી.

ગજલ—રૂસતમ ઈરાનીકી.

આખર પ્રીતનેઅંગીજને લાલચ દે દીલ મારારે,
ખુરશીદ નહી ખલકમે એશકકા તીલ માગરે.
જો ગોંહરસે પોશીદા રહેતા જી દીનોરેન,
શાલ કઈ ગુજરે બાદ રખ ધીલ મારારે.
જો સેતારેકી સુરત દેખને પાયે ના હરગીજ,
ઉનકુ બાતેનસે નીકાલ બન ગીલ મારારે.
જો પોલાદમે બસે જાએ પરદેનશીં છુપે,
મોબત બહાના લે આય તેજ શમશીર મારારે.
જીયા લપટ છુપાય જીઆ છોરાય દે કોલ,
કેસી મોબત રૂસ્તમ ઉનકી પલક ખંજીર મારારે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

ખુબ નુર ઝલેસે શીકલ તેરી સમન મહતાબ બની હે,
હોરાન ગુલરંગ બહારસે ગોયા ચમન જખાબ બની હે.
નુરે ચશમસે હુર દીલમે લાતી હે ખુબ ખતર,
અજબ ગજબકી વોહ ઝોંકતી બદન નીકાબ બની હે.
લાલીએ લબને લી અકીકોંકી ફસલમે સીરદારી,
નાઝે ઝુલફ મોહબતકી મુસ્ક ખુતન કેતાબ બની હે.
ગુલસનકી તરેહ બની હે સજ શીંગાર કુસંબી,
અખતરોંકી સાળુરી ગોરે બદન નાઝતાબ બની હે.
ચમનમે જો આયી માશુક વખતે ગુલોકી હુંઈ ફરાલ,
ખુશીકી તાનનમે શબ રૂસ્તમ ગુલશાન શરાબ બની હે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

બાદ કઈએક માહસે શામ જો ઓ શીકલ ઝલક રહી હે,
દેખી કે ચશમ નુરસે શોતારોંકી બન મલક રહી હે,

રૂખ દેખકે હુરોં માહ રોશની છુપ જાતી શરમીંદ હો,
ઔર લાલી લબોંમે દેખ તરાય તમામ ખલક રહી હે.
ગુલતરાંહ પીરહન બદનમે કુસંબી સાલુ જર નુકતેદાર,
મોતન માલા ગલે, કાનમે યરીન ગોવરોંકે લટક રહી હે.
દસત અદાસે ઠરે જયું ચાદનીમે ડાલીકી છાંયી,
નેજારસે આલમ કરતી અજબ રસકે ચરક રહી હે.
સુરત ખુબ રૂપસે નેજાર કર રહી બેઆલમે કારી,
ગોયા માહ મુનવવર વોહ રૂસ્તમ રોશન ફલક રહી હે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

ચમનમે બસંત બન આયી ક્યા ખુબસુરત પીરી,
એ તો નહી લાલા સુરત, મુરતકી કતલગીરી.
છુટે બાલ જોબનપે લટકે કાલી નાગન અદાકી,
નેનોકી બાન ચરાઈ ક્યા ખુબ કમાન રસીલી.
માહપેશાની રૂખશાર ગુલકી અબરમે ચઢ આયી,
શોતારોંકી શાલુરીસે નાઝોઅદા બીયાલમે ખીલી.
એ મુખ કોન ઈનશાં કોન લેલી કોન જુલીખાં,
તારીફ ના જબાં બોલ શકતી ક્યા ખુબશુરત ગીરી.
નાજુખીમે ગુલસે જાદા હોશનમે આશમાની,
લાલા ઈમ શબ હે ખાબમે રૂસ્તમકુ જાની મીલી.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

નેગાહે માશુકમે દેખી શામ મુનવવરી,
જયું રોશની હે માહતાબમે બામ જુલવગરી.
જલવ જો દેખા હે બુતોંકી શીકલમે શાહેદ,
સેંકડોં જાન ઘાયલ બને નીગેહ શમશેહરી.
ગુલેસનાં જે ગુલ સો જમાલે રૂખ વોહ હે,
મોહબ્બતસે આશક બુલબુલોંકી કરતી કતલગીરી.
ગુલ બદનસે નીકલી હે બુ અતર ગુલાબોંકી,
રંગ ગુલકા દેખ કરમાય દીલ બન ગયે દીલગીરી.
ઈસ સનમસે જે ફરમાન હોવે સો કરૂં સર કુરબાન.
રૂસ્તમ ઝુલફે જાનેમનમે સારી ઈહ દુન્યા હે ભરી.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

આજ ચમનમે ચાંદની, શાકી સુરાઈ શરાબકી,
તઈઆર હુઈ હે મીજલસમે મેમાની અસબાબકી.

આજ ચમનમે બુલબુલાં હંસનાસે ઝુંકાતી હે,
બહારકી ફસ્લ, બહારકી ફસ્લ ખીલી ખુબ એલકાબકી.
આજ ચમનમે ગુલાબોંકી ખીલી હે નોજુવાની
ખુશબો બાદ લાતી હે બરસતી દવ મેહતાબકી.
આજ ચમનમે ચમન ચમનકી ચાલી હે ચકચાર,
શતાર ગા રહી હે શરોદ નાઝોં અદા હેસાબકી.
આજ ચમનમે નોબાહર નાઝ, ન કેઊં નાજની ?
રૂસ્તમ ચમન રહુને સારે બીન ઓ માશુક નુરતાબકી.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

બોલે જો દેલ ખીયાલસે છુતે ખામુસ ન રહે જબ,
કોફસે ચલાયા નીગેહ તલવારને અપના કસબ.
ન ઈનસાફ કીયા ન દરયાફ કીયા ન રખી મુરવવત,
કુચએ ગમમે લે જા બેઠાયે દીખાકે કમ અદબ.
ઝુલફકુ ફેંકા કમંદ બનાકે મુજપે ઈસી તરાંહ,
નતો રહે ચારે વ ખુલાસા ન તો રેહી કદર વ સબબ.
ન તો રહી સબર વ રાહે સફા, લગા દીલ તરપને,
દેલસે દુર જાને લગા લોહુ ઉરાકે જીગર વ લકબ.
દસ્યારી ન રહી જેહાંમે કદર ન કહી વફા ન રહી,
રૂસ્તમ રહી સો જર ઓર ફજુલી રહી ઓર નાહક રહે ગજબ.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

કોઈ મેરે યાર ન રહે, સનમ રહે ન દમ રહે,
જો રહે સો ન રહા રહે, ગમ રહે હોકમ રહે.
ગુલશતાં સબ વેરાન હુયે ચમન ઓર ચમન,
ગુનચે ઓર ગુમાન રહે, ખેજાન રહે શબનમ રહે.
ખાલી હે ખાકકી ચોશર, હવા આબ ઉર ગયી,
જો રહે સો ખીયાલ રહે ખુવારી રહે કશમ રહે.
દેખી દોરંગી સો ના દેખી જમાનેમે જંજાલી,
જેહાં સારી ના કામ રહે, સફર રહે સતમ રહે.
ગઠરી જરકી ખુલ ગયી, ઉર ગયે સબ સાર,
જો રહે સો તોબા રહે, તોબા રહે રૂસ્તમ રહે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

જામ ભર દે સાકી શબ આતી હે સોભા જાતી હે,
સારી જીંદગીકી સુબોહ ગુમ હુઈ દેલ કોમલાતી હે.

શમે જલ ચુકી હે જીંદગાનીકી કોઈ ના પતંગ જલે,
ફોકત જલી હે ઈએ જીંદગાની ફના બદલ જાતી હે.
મુનવવર ઝલકી અવલ સો આબમે નુર જાદા,
જયું બાલેશ ફાનુસમે નાઝસે શમે રોશની લગાતી હે.
નીશએ નુર દરમ્યાન દીલ તાબેશ ન કર શકે,
અબકે દીન ઓર વખત ઓર ઓર હયાતી હે.
તનહાઈમે જલ ચુકે જો બાકી સો હે ના ગીરદ ભર,
ગીરદસે કમતી રહે વોહ ગુજર જાયે તો ના પંચાતી હે.
જેહાંમે નહીં જોર રહે ન જોરમે ઇહાં જેહાન રહે,
જો રહે સો ખીયાલમે ખાબ રૂરતમ દીલ બા ઝુલાતી હે.

ગજલ—અજમતકી.

ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો ફીર ના ફીરા,
વતનકુ છોરકે હાકમ ગયા સો ફીર ના ફીરા.
આવન આવન કેહ ગયે, લગગએ બરસ પચાસ,
તનકા હોવા પીંજરા, અબતક ગઈ ના આસ.
અમલ બેઠાનેકુ નાજમ ગયા સો ફીર ના ફીરા,
હોવા હે નામ નીશાં, જગમે બેનશાનકા,
જેહાં ફાંનીસે આદમ ગયા સો ફીર ના ફીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો ફીર— ૧

ઝરીલગી બરસાતકી, ચૌમાસા મોસમ આએ,
બાદલ ગરજે ધોંમસે, બીજલી ચમક બતાએ.
હમારે હોશનકા આલમ ગયા સો ફીર ના ફીરા,
હોઈ હે હકકે તરફ જીનોંકી તલબ હીયાંસે યારો,
હમારે પેલુસે હમદમ ગયા સો ફીર ના ફીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો ફીર— ૨

પંચી પહોંચા દેશ તું, હમે દીયા પરદેશ,
બભુત લગાયે સીર પાઊંકુ લેવું જોગનકા બેશ.
બરાહે જંગકે મોહકમ ગયા સો ફીર ના ફીરા:
સફરસે આને લગે સબ કોઈ મુસાફીર અપને મકાં.
હમારે રેઆસકા મેહરમ ગયા સો ફીર ના ફીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો ફીર— ૩

દુનીઆ હે દો રોજકી, ઈસપર ના કર ગુમાન,
સો બરસ યા સાથ છ, આવે મોત નીદાન.
ફતાકે કીલેપર હાસમ ગયા સો પીર ના પીરા,
રહા હે નામ શીકનદરસે બાદશાહ ના રહે,
જેહાં ફાનીસે બા ગમ ગયા સો પીર ના પીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો પીર— ૪

ફતેકી તલવાર થી, મુલકોંપે થા નામ,
તેગ કઝાકી આ લગી, કોઈ ન આયા કામ.
ઉધરકુ જાકે જો કોઈ રમ ગયા સો પીર ના પીરા,
પેહેલવાનોંકે લશકરમે થી ઝરબ જીસકી,
કઝાકે મહોરેપે રૂસ્તમ ગયા સો પીર ના પીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયા સો પીર— ૫

મરદોંકી મરદી રહે, સખીઓંકી ખેરાત,
ઈસ દુનીઆસે જો ગયે. ખાલી ઉનકા હાત.
બરસ કર બાગપે શબનમ ગયા સો પીર ના પીરા.
કીઆ હે જીસને શખાવતકે નામકુ રોશન,
ફનાકે મુલુકપે શોરાબ ભમ ગયા સો પીર ના પીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયાસો પીર— ૬

તખત ઉપર બેઠકે, જો કરતે થે ઍનશાફ,
ચીઠી આઈ સરકારસે, ઘડી ના કરે માફ.
જગાકુ છોરકે અનજમ ગયા સો પીર ના પીરા.
બરી રેઆઝત જમશીદકી થી ઈસ દુનીઆમે,
જેહાંસે કરકે વો માહતમ ગયા સો પીર ના પીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયાસો પીર— ૭

તાઝ સીરપે રખકે હોતે જો જેહાંકે સીરદાર,
દેખતે દેખતે તાઝ છોર ખાકસા હે ગીરફતાર.
હીયાં જીંદગાની હો જુલમ ગયા સો પીર ના પીરા.
લડાઈ હે જેહાંકી, ઉસમે નરદ ઍનશાન,
લડકર જો ઍનશાન નમ ગયા સો પીર ના પીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયાસો પીર— ૮

જેહાં પુર ઝાફા હે, કીસીકી સંગ ના આએ,
કીસે મીલાવે ખાકમે, કીસુકુ માશુક મીલાએ.

જમાનેસે હોકે જો બરહ ગયા સો ફીર ના ફીરા,
ખેજાન બહાર તો સબકુ લગી હે અઝમત,
વલે નોજવાનીકા મોશમ ગયા સો ફીર ના ફીરા.
ગુજરકે તનસે જો દમ ગયાસો ફીર— ૯

ગજલ—ઝફૂરકી.

બરકે પરીસે શીકલ મેરે દેલરૂબાકી હે,
જો દેખતા સો કેહેતા હે કુદરત ખુદાકી હે.
બદલા હવાને રંગ શીહાહી ઘંનાકી હે,
લા શાકીઆ શરાબે રેહમત રેહમાકી હે.
પીતા નહી શરાબ કભી બેવજુ કીએ,
કાલબમે મેરે રૂ કીસી પારસાકી હે.
અબાશ રોજ હશરીએ કહેતા ઉઠુંગા મે,
લુતા મુજે બુતોને દોહાઇ અલાકી હે.

ગજલ—તાગબકી.

અરકસેં મોંહપે જો ઉસકે નેકાબ દુબ ગયે,
તો બેહેજ્નબ હોવા સબ હેજાબ દુબ ગયે.
ઈહ બાલ ખોલકે દરયાવમે કીસને દુબી દી,
કે દીનભી રાત હોઈ આબતાબ દુબ ગયે.
ઓહ ગરકે ઈશ્ક મુજકુ જાણબુજ કહેતા હે,
તુ કીસકી ચાહમે ખાનાખરાબ દુબ ગયે.
ઈહ શબભી ઈયુહીંકટી અબતલગ ના આયા યાર,
સહર તલુ હોઇ માહતાબ દુબ ગયે.
છુપા નહી રૂખે ગુલફામ શુરખ બુરખેમેં,
શફક નમુદ હોઈ શાહઆબ દુબ ગયે.
સુનકે વો શેખ ગજલ મેરી યહ કેહતા હે તુરાબ,
ઈશ્કને મારા શાહેબ તુંજે ગમમે તુરાબ દુબ ગયે.

ગજલ—રૂસતમ ઈરાનકી.

માશુક નહી આયી તો ફેર કામ હે કીસકા,
બીન ઓ જુબાંએ આશક નામ હે કીસકા.
રૈન હુઈ ના ચાન ચમકા બાદલ ઉલતા,
ગમખાર હૈં કાશદા બોલ પેગામ હે કીસકા.

મુદ્દત પે મુદ્દત દમ હરદમ ગુજરે યાદ મેરી,
એ સાસ ઓ નુર યકીન સો અંઆમ હે કીસકા.
ન માલુમ થી જો વખત આગે સો માલુમ કીએ મોબતને,
બીકદર હુઈ મોબત ફેર મન ગુલામ હે કીસકા,
બરપા કેઆમત હોવે વહીં તક મોબત હે એકશાન,
બોલો રૂસ્તમ કેઆમતમે શરનજામ હે કીસકા.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈશનકી.

બીન લેલા મજનુંકે જીગર શીલગ જાન બીગરા,
બીન શીરીં ખુશરોકે રૂખ શીલગ જબાન બીગરા.
ચમનમે ફીરીઆદ કરતી હે બુલબુલ જાબજા દેખ,
બીન ગુલ બુલબુલકી શીકળ શીલગ ગુલસ્તાન બીગરા.
ચમનમે બહાર ના ભાતી જીનકી પાસ નહી હે આસ્ના,
બીન માહતાબ શબકી શીહાઈ શીલગ આશમાન બીગરા.
દેલકી ઝખમ હોઇ તાજી દેખ નેરગેશ મસ્તાન,
બીન નરગેશ ચશ્મકી પુતલી શીલગ પેશાન બીગરા.
હમનેતો ઈન્શાફપે રખી થી ઉમીદ હર બક્ષસે,
લેકન ઈસ જીંદગાનીમે રૂસ્તમ શીલગ ઈમાન બીગરા.

ગજલ—અલફીકી.

સજન તુમ જુઠ મત બોલો સાંઈકુ સાચ પેઆરા હે,
સજન તુમે દેખને પાવું હમ જીવાર ડાલા હે.
તેરે મે ઈશ્કાકા જખમી કલેજે તીર મારા હે,
કલેજા ખોલકે દેખો કલેજે ઘાવ સારા હે.
સોઈ થી નીંદકી માતી ના પાયા સેજકા સાતી,
કહાં ઢુંઢું કેથે પુછું સદા દેલ ગમખાગ હે.
બનાઊ શીશકા શીશા ભઠી તનકી ચરાવુંગી,
કરૂં દો નેનકે પેઆલે સજન મુજ આનેવાલા હે.
બરેહમન આવને દેખે તેરે સનાનકે ખાતર,
કહાં ગંગા કહાં જમના કહાં નદીઆંઓનાલા હે.
કહાં રૂપાં કહાં સોના કહા ધરતા સોનેહાગ હે,
કહાં લરતા કહાં ભીરતા કહાં રનમે નગારા હે.
કહાં કાજી કહાં તકીઆ કહાં મુલ્લાં બાચારા હે,
કહાં ડેરા કહાં મસઝેદ કહાં ઠાકોર દવારા હે.

દુખકા બાંધકર ધાગા મોબતકા મનકા ડાલા હે,
રગોકી મેં ગુંઠ કર. સેલી જીગર અલફી સંગારા હે.

ગજલ—હેરતકી.

ખાકબાજી તીફલગીમે ઘર બને ઔર તુટ જાએ,
અશ્ક આ મીજગાંપે જું ગોહર બને ઔર તુટ જાએ.
યાર તેરી દોસ્તી મુજસેં ના તુટે ઇસ તહરાં,
જીસ તહરેકી ફીકર કુછ દીલપે બને ઔર તુટ જાએ.
જબ નહા કર બાલ ઓ અપને નીચોરે તસ્તમે,
આતે આતે તરતતક ગોહર બને ઔર તુટ જાએ.
અબ તસવર યારકા આંખોસેતી ઉરને ના પાયા,
ચશ્મ અફીયુંનીસેં જું અજદર બને ઔર તુટ જાએ.
કબ તુજે પરવા હે હેરત ગેરે જાતેબ તુરાબ,
લાલ ગોહરકા મગર અકસર બને ઔર તુટ જાએ.

ગજલ—મીરકી.

ચમનમે ગુલને જો કલ દાવએ જમાલ કીઆ,
જમાલે યારને મુહ ઉસકા ખુબ લાલ કીઆ.
બહાર રકતે ફીર આઈ તેરે તમાશેકુ,
ચમનકુ યમને કદમને તેરે નેહાલ કીઆ
ફલકને એકકફી અબ રાહમેં હમકુ પેદાકર,
બસાને સબજે ના રસ્તે પાયમાલ કીઆ.
રહી થી દમકી કસાકસ ગલેમેં કુછ બાકી,
સો ઉસકી તેગને જગરા ઇન ફેસાલ કીઆ.
લગા ન દેલકુ કહીં કયા સુના નઈ તુને,
જો કુછ કે મીરકા ઇસ આશકીને હાલ કીઆ.

ગજલ—એહમદકી.

લબ ઉસ ગુલે રઆનાકા અકીકે ઇમની હે,
દનદાં બદબખશાંકે હીરેકી કની હે.
કાકુલ અજબ પેચ નુમાયા જું કમંદ હે,
ઔર ઉસકે સવા પલકોમેં નેઝેકી અની હે.
દર જેરે શબે ઝોલ્ફો આરેઝકે સફકમે,
કયા ખુબ તહરેદાર વો ગુનચા દહની હે.

ક્યા નાઝ ક્યા અશ્વા ક્યા જોલવગીરી હે,
રફતાર હે કબકુ તીસપે ઇઅ નાજુખબદની હે.
હે સરવે સહી કામતે દેલજુઓ ખેરામન,
તશવીર ઇઅહી કુદરતે મૌલાસે બની હે.
ક્યું હોવે બયાન ઉસકી સબાહત વ મલાહત,
વો યુશફે કનઆન હે યા હીરે અદની હે.
ઇહ સુરતો ઇહ શીરતો ઇહ હોશ્ન ખુદાદાદ,
એહમદપે સદા રેહમતે હોબએતની હે.

ગજલ—તોરાબકી.

શીર ના આઈ વો મેરી મેહફલમે,
રેહ ગઈ આરજુ એહી દેલમે.
કીસ તરેહ આતી ઉસપે મુશકીલ ઔર,
યાદ રખતા હોં ઉસકુ મુશકેલ મે.
દરદમંદેકી કદર વો કુછ તો કરે,
દરદકા જુઝ અગર હો કાતેલમે.
કહીઓ કાતેલસે કબતલગ તરપે,
ઝાદા તાકદ નહીં ઇઅહ બીસમેલમે.
આગે વો ક્યા સફર કરેગા તોરાબ,
થક ગયા હે જો અવલ મંઝેલમે.

ગજલ—રૂસ્તમ ઈરાનીકી.

હમથી જાણે શાકસ્તગી હમારે મનકી દુજેકુ ક્યા લગીકી ખબર,
શીકસ્ત દેલ દરદકે દસ્તમે ગમ ગલેકા હાર બને હે બવર.
નઝર આયી જેબ હોયી વો ઝુલફહ શીર ના નઝર પરે,
મોહબતકે પીંજરેમે બસે હે દીલ બન અનદલીબ ગમ પકર.
સમે જલ ચુકે હે વો પરવાના નહી હે જલે પર,
ભટકા હોવા પરવાના દીવાના હો જંગલબજંગલ.
ઝુલફને દામ બનકે કીસીતહરે પકરા હે બંદમે સનમ,
જો દેખે સો અજબ રેહવે નઝરકર વોહ પરીપેકર.
ખુદાકી ખુદરતમે આશક રૂસ્તમ હે ઝું સોહલા.
કુછ બાદ લગે બરબાદ હોવે બહાર હે ઇશ્કકા બફા જીગર.

ગજલ—સોદાકી.

ખુલખુલાં સબ રોતી આયી બાગમે રો દીજીઓ,
આંસુએ સબતમસેતી હોજે નહેર ભર દીજીઓ.

એ વસીહત કરકે બુલબુલ બાગબાંસે મર ગયે,
કહે ગયે મુજકુ ગૌસલ તખ્તે ચમનપર દીજીએ.
બાદ મેરે દફનકે કુછ પહરા ચાહે અગર,
ખોદ કર બેખે કાહકુ સાફ મીટી દીજીએ.
ફીર કદમ ચાલીસ હટકે આનકર તોરબનપે મેરી,
ફાતહેકી જાએપર તારીફ ગુલકી કીજીએ.
યાદ થા મુદતસે સોદાકે તણી એ માજરા,
આજ ક્યું ઝાહીર નહી કુછ ભેદ ઉસકે લીજીએ.

ગજલ—તોરાબકી.

જોહી ગેરસે વોહ હંસા ખેલખેલા,
ગયા રશ્કસેં દેલ મેરા તેલમેલા.
નઝર ભરકે કોન ઉસકા દેખે જમાલ,
જીસે દેખ આંખે ગયી જેલમેલા.
તું ઝાહેદ ન જાના કભી ઉસ તરફ,
કે વોહ મોગબચા હે નપટ ચેલખેલા.
મબાદા કહી દેખકે ઉસકા હોસ્ન,
તેરે એશ્કકાભી ઉઠે ગેલગેલા.
દીવાના હો જો તુજસે ઉલજે તોરાબ,
કે તેરા ઝબરદસ્ત હે મેલમેલા.

ગજલ—તોરાબકી.

રહેતા હે ગમે દેલસે મુજે જાનકા ખટકા,
હે અશ્કરવાંસે મુજે તુફાનકા ખટકા.
ક્યું કર ના બરેમનસે અદાવત હો તુજે શેખ,
કાફરકી મોહબતમે હે ઈમાનકા ખટકા.
પા બરેના ફીરતા હે વોહ શેરામે હમેશ.
મજનુંકુ નહી ખારે બયાબાનકા ખટકા.
યારો મેરી ખાતેર ન પરેશાન હો કીસે,
હે દેલપે મેરે ઝોલફે પરેશાનકા ખટકા.
ક્યું છુપકે ન પરદેમે કરે શમે તજલી,
રખતી હે તેરી જુમબેશે દામાનકા ખટકા.
ડરતે હે અમીર અબકે ગરઝમંદોસે એસે,
જૈસે કીસી મુફલસકુ હો મેહમાનકા ખટકા.

હરચંદ તોરાબ ઉસ બુતે કાફુરકુ મૈં ચાહા.
દેલસે ન ગયા ઉસકે દીનો ઇમાનકા ખટકા.

ગજલ—રૂસ્તમ ઇરાનીકી.

દેખી જેસી મૈંને સનમ યહાં બફાકે બાદ દગાબાજી,
દેખ લેના વૈસી સનમ તુમથી દગાકે બાદ ગદાબાજી.
તેરી મોહબતકુ પાલી થી મુબારકબાદી દે દે દીલમે,
બેવફાકુ હે લાજમ આકેબત દો જેહાંમે સજાબાજી.
ખુબશુરત દેખકે મત ભુલ જાન સનમસે દેલ ઝખમી હે,
મયખાને હે શાકી હે શરા ગર શરાબ હે ખંદાબાજી.
બીસમલકી તહરે હોવા, ના તેરેકુ કુચ કદર આથી,
બીસમલ મૈ હોવા ઇસીમે પાઈ સનમ મઝાબાજી.
તાસીર યહ દેખી મોહબતમે શનમકી ઇહાં રૂસ્તમ,
પીનેસે જામે મોહબત લગી, આથી હે મસ્ત કઝાબાજી.

ગજલ—નજીરકી.

તુજે કુચબી ખોદાકા તરસ હે અયે સંગદેલ તરસા,
હમારા દેલ બહોત તરસા અરે તરસા ન અબ તરસા.
મૈ ઉસપે મુબતલા વો ગેર મઝબ શોખ અબ તરસા,
કયામત હે મોસલમાં આશક•ઔર માશુક હે તરસા.
ફકત તીરે નેગેહસે તો ન દીલકી આરજી નીકલે.
તેરે કુરબાન લગા અબકે કોઈ ઇસસેભી બેહતરસા.
ન જાઉ મૈ તો ઉસ પાસ લૈકીન કયા કરૂં યારો,
એકાએક જીગરમે આગ લગ જા હે નસતરસા,
પોકારા દુરસે દે કર સદીર ઉસને તો કયા મેરા,
ધડકકર એક બ એક સીનેમે દેમ લોટા ખબુતરસા.
હોવા બીમાર તેરે ઇશ્કમે જે ચરખે આરમ પર,
મસીહા પર રહા હે કુછ બીછાકર અપના બીસતરસા.
નઝીર એક દો ગેલા કરની બૌત હોતી હે ખુબાનસે,
ચલો અબ ચુપ રહો બસ ખોલ બૈઠ તુમતો દફતરસા.

ગજલ—ઝફરકી.

કતલ કરનેકુ આશકકુ નેગેહ તલવાર કાફી હે,
બરોહકે ઝખમકા મરહમ તેરા દીદાર કાફી હે.

પરેશાન દેલ દીવાનેકુ નહી દરકાર ઝંજીરોકી,
દેલોંકે કેદ કરનેકુ ઓલફ બલદાર કાફી હે.
ન તસબીહ હે ન સોજદા હે નહી મતલબ કીતાબોંસે,
તસવર બન ગયા દેલમે તો ઇમ્બહી તકરાર કાફી હે.
પરેશાં દેખકર મુજકુ ઓલમ ઇતના ન કર ઝાલેમ,
શફકત મેહરબાનીસે સુખનકા બીમ્બાર કાફી હે.
છોડ જા મત એકીલા ઇહાં ઇસ ફના મુકામમે,
ઝફરકુ જબે કરનેકુ તુમબી ચશ્મકા ઇશાર કાફી હે.

ગજલ—ઝફરકી.

ઇમ્બું દેલા ઉસ શરીરપર હો ફકીર,
જેસે રાજાકા હીરપર હો ફકીર.
જો બભુત અપને મોહકુ મલતા હે,
કબ વોહ માયલે અબીર ફકીર.
ઝુદદા કોન દેલકા યહાં સમજે હે,
કોઇ રોશન જમીરપર હો ફકીર.
બૈઠા યું મેરે પાસપર મજનું,
જેસે કબરે ફકીરપે હો ફકીર.
માંગકુ દેકે દેલ કીસીકા ઝફર,
તુમભી બૈઠ લકીરપર હો ફકીર.

ગજલ—ઝફરકી.

ગઇ એક બ એક જો હવા પલટ ન તો દાલકુ મેરે કરાર હે,
કરૂં ગમ શીતમકા મેં કયા બયાં મેરા ગમસે સીના ફીગાર હે.
યારો હીંદ તબાહ હોઇ કહું કયા જો ઉનપે ઝફા હોઇ,
જીસે દેખા હાકમે વખ્તમે કહા એ તો કાબેલે દાર હે.
ન દબાયા જીરે ચમન ઉને ન દી ધોરો કફન ઉને,
કીઆ કીસને યાર કફન ઉને બૈઠી કઇ કાને ઉનકીં મજાર હે.
યારો દેખા કઇ સુના દે દીઆ લાખોંકુ ફાંસી બીગુનાહ,
વળે કઉમે ગોયોંકે તરફસે અબતક દીલપે ઉનકે ગુબાર હે.
ભલા લે તનસે જો સર મેરા ન તો જાન જાનેસે ડર જરા,
કઇ નીકલેભી એ દમ ખોદા મેરી જીંદગી એક બાર હે.
શબો રોજ ફુલોમે જા તોલે કહો ખાર ગુલસનમે કયું મીલે,
ઓ તો તોક ઔર કેદામે જા મીલે કહા ગુલકે બદલે એ હાર હે.

ન થા શહેર દીલ્લી એ થા ચમન વલી સબ તહરેં કે વાંહ થા ચમન
ઓ ખેતાબ શાહી ઉઠ ગયા અબતો ઉજરા દયાર હે.
યાં હાલ તેગ જો સબકા હે એ કૃઅમા કુદરતે રખકા હે,
યા બહાર થી જો ખેજાં હોયી વહાં ખીજાં દખામે બહાર હે.
ન દુશમની કીઈ થી ગેરસે ન અપનાહી બએરી થા,
એ અશલ અજલકે હે શહેરમે કીયા લાખુંકા જો શીકાર હે.

ગજલ—બલહારકી.

ચશ્મે જાનાને દલેજારકુ સોને ન દીઆ,
રાત બીમારને બીમારકુ સોને ન દીઆ.
યાદ દીલવાકે સનમ યાર તેરી આંખોને,
બાગમે નરગેસે બીમારકુ સોને ન દીઆ.
કબરમે જીનકુ સોલાના થા સોલાયા ઉનકુ,
પર મુજે ચર્ખે સેતમગારને સોને ન દીઆ.
હે ઈઅહ મશહુર કે સુલીપેભી આતી હે નીંદ,
વહાં મુજે આસુઓંકે તારને સોને ન દીઆ.
આરજુ દેલમે હે અબ મેરી લાસ દહન કરો,
ઘોરમે ચેનસે બલહારકુ સોને ન દીઆ.

ગજલ—નજીરકી.

મીલા આજ મુજકુ વોહ ચંચલ છબીલા,
હોવા રંગ સુન કર રકીબોંકા નીલા.
કીઆ જીસને મુજસે અદાવતકા પંઝા,
સીલીકે અલેહુમ અઝાબુન સકીલા.
નીકલ ઉસકે ઝોલ્ફોકે કુચેસે અએ દેલ,
તો પહરતા કુમુલેલ ઈલા કલીલા.
કોહસ્તાંમે મારૂં અગર આહકા દમ,
ફેકાનત જબાલુન કસીબુન મહીલા.
નઝીર ઉસકે ફઝલો કરમપર નઝર રખ,
ફકલ હોસબે અલ્લાહા નીઆમુલ વકીલા.

ગજલ—ઉમરકી.

એશ્કને તેરે મુજકુ દેલ ક્યા ક્યા સતમ દેખા દીયા,
એશો ખુશીઓ ઝીંદગી સારા જેહાન ભુલા દીયા.
મોતસે આગે મર ચુકા નેકી બદીસે ક્યા ગરઝ,
હસ્તીસે લેકે તા અદમ જામે બકા પીલા દીયા.

ઢુંઢ ફીરૂં મૈં યારકુ અપની ફીકરમે યો તરફ,
આખીમે આપ મીલ ગયા પરદા જો મૈં ઉઠા દીયા.
મેરે સખુનકુ સમજો તુમ ઉસમે નહી હે કુછ ગલત,
આખી ખોદા હોવાએ હમ જબકે ખુદી મીટા દીયા.
ઉમરમે અપને આપમે આખી સમજકે ચુપ રહા,
જબકે મીલાવે મુજસેતી હસકે મુજે રોળા દીયા.

ગજલ—નજીરકી.

દુરસે આયે થે સાકી સુનકે મેખાનેકુ હમ,
બસ્ત રસ્તેહી ચલે અફશોશે પેમાનેકુ હમ.
મેભી હે મેનાભી હે સાગેરભી હે સાકી નહી,
દેલમે આતા હે લગા દે આગ મેખાનેકુ હમ.
ક્યું ન લેતા હમારી તું ખબર એ બેખબર,
ક્યા તેરે આશક હોવે થે દરદો ગમ ખાનેકુ હમ.
તાકે અબરૂમે સનમકે ક્યા ખુદાઈ રહે ગયી,
અબતો પુજેગેં ઉસી કાફરકે બુતખાનેકુ હમ.
બાગમે લગતા નહી સેહરાસે ગભરાતા હે દેલ,
અબ કહાં લે જાકે બેઠે એસે દીવાનેકુ હમ.
ક્યા હુઈ તકસીર હમસે તું બતા દે એ નજીર,
તાકે શાદી મરગ સહમજે એસે મરજાનેકુ હમ.

ગજલ—એલતેજાકી.

ફરતે શોક ઉસ બુતકે કુચે દેલ લગા લે જાયગા,
કાબએ મકશુદ તક કબ મુજકુ ખુદા લે જાયગા.
બાજુ મેરા તોડ કર સયાદ તુ કાબુ ના છોર,
નાતવાં હોં બાદકા જોહંકા ઉરા લે જાયગા.
બાદ મરનેકે મેરી કુછ ખાકભી બચતી નહી,
ફીર ચબાનેકુ મેરે હદીઆં હોમા લે જાયગા.
રોતે રોતે જાન જાવેગી ફેરાકે યારમે,
આશકકા દરીઆ મેરા મુરદા બહા લે જાયગા.
ઈસ સહરકુ દેખતેહી દીલ મેરા ઉલ જાયગા,
છોર દે દુનીઆકુભી મેરા સફર લે જાયગા.
એ મેરે મુશકેલકુશા મુશકેલકુશાંઈ કીજીઓ,
તુમ બગેર આજ કોન મેરી એલતેજા લે જાયગા.

નુરજેહાંનકા ઉરદુ ખેલ.

મહોબતખાન શરાબકી તારીફમે ગાતા હયે.

ગજલ.

("ગર હમને દીલ સનમકો દીઆ, ફેર કીસીકો કયા."—એહ રાહ.)

સાકી તુ ભર દે જામમે અબ લાલાફાંમ શરાબ,
તા હો શુગુફતા ગુનચએ દીલ મીસલે ગુલ ગુલાબ.—સાકી.
ખુબી અએ દોસ્તો મયે કહું ક્યા શરાબકી,
લડે શીગાલ શેરસે, ગર પીવે એહ શરાબ.— સાકી.
રંજુર હોવે દીલ અગર દુનીઆકે દૌરસે,
હર તૌરસે વોહ શાદ હો, ગર કરે નોશ શરાબ.— સાકી.
લહેઝામે ઇસસે હોવે ફકેર શાહ આલમકા,
કમલી પુરાનીકો દે બના શાલ એહ શરાબ.— સાકી.
આસમાન આવે ઝેરે ઝમી, દરીઆ હો ઊપર,
દીખલાવે આફતાબ દો, ફલક પર એહ શરાબ.— સાકી.
હર મરજકા તબીબ એહ હર દરદકી દવા,
રંગે અલમ ભુલાદે સબ, એક આનમે સરાબ— સાકી.
ન કાંમ હયે જેહાંનસે, ભર સાકી દે એક જામ,
આશક હયે મએહીકે બસ હમ, માશુક હયે શરાબ—સાકી.

નુરજેહાનકી તારીફમે રામીશરોંકા ગાના.

દાદરા.

(" મોરી ગુઇઆં, લચક લચક ચલત મોહન આવે. "—એહ રાહ.)

એ કંણી ઝમક ઝમક ચમકત નુર આવે,
હુરકી સુરત, મોરકી મુરત, માહાભી મુખ છુપાવે.— કંણી ઝમક.
મન મોહન એહ બન ઠન જબ સયેરે ચમનકો જાવે,
ગુલ સુંબુલ,હર રંગીન ફુલ,ઔર બુલબુલભી સર ઝુકાવે.—કણી ઝમક.
નુરજેહાકી બાંકી અદાકી ઝીઆદા કરેં તારીફ કયા,
ફલકકા મલક, દેખ એહ ઝલક, પલકમે ગશ ખાવે.—કંણી ઝમક.

બજરબતાઊ અપની તારીફમે ગાતા હુયે.

લાવની.

(" કહેતીરી અબલા, સુનોજી દીલબર. "—એહ રાહ.)
બજરબટાઊ નામ હયે મેરા, કાંમ કરૂં નેકનામ,
પલમે ખલક કરૂં એફામ.
ચંચલ અચપલ ચાલાક અયેસા, હાથમે બતાઊં ચાંદ,
પહેલવાન પીલતન ડાલું બાંધ.
લટર પટર કર સરવર સરદાર, કરૂં આલમસે પાર,
ગડપ કર ઊનકે સબ હતીઆર.
ધોલ છકકડ ઔર પયેઝાર મુકકી, તૈયાર મેરે પાસ,
લગાઊં રહે ન જબ તક સાંસ.
ચોરી દગા ઔર ફંદા ફરેબ એહ હરદમ મેરે કામ,
પલમે ખલક કરૂં એફામ.— બજરબટાઊ નામ હયે મેરા.

ગંજકી તારીફમે ચોરોંકા ગાના.

ગજલ.

(" લાલેરૂખા સમનબરા, સરવે રવાને કીસતી. "—એહ રાહ.)
ગંજ આલમકા શાહનશાહ—ગંજ ગર હો તો વાહ વાહ,
ફકત હયે ગંજહીસે જેહાં—હયે ગંજકે તાલેબ, બાદશાહ.—ગંજ.
દરજા દુનીઆમે હયે બરતર—પાસ હો જીસકે માલો ઝર,
બુલંદ ફલકસે ઊસકા સર—હો મશહુર માનીંદ ખુર વ માહ.—ગંજ.
પયેસેસે હયે સબ દુનીઆં—પયેસેસે બહેન વ ભાઈઆં,
બજતે પયેસેસે તાલીઆં—હયે પયેસેસે દબદબા વ જાહ.—ગંજ.
ગંજ ન હોવે પાસ અગર—ફેર કર કરે ન કોઈ નઝર,
ખાનદાનો નામ સરબસર—ખાકમે લાએ એહ અઝદેહા.—ગંજ.
હોવે જો તુખમે નોશીરવાન—મગર ન હોવે પાસ દામ,
ઊસકો કરે ન કોઈ સલામ—હયે ગંજહીસે મરતબા વ ચાહ.—ગંજ.

દરીયાઈ ખઝાના.

દાદરા.

(" કંગનવા મારો કરસે સરક ગયારે. "—એહ રાહ.)
ભરે દરીઆમે ખઝાને ભારી હીરે મોતીરે.
ઝટપટસે ફેકો જાલા—મીલે ઝર ગૌહર ઔર લાલાં.—ભરે દરીઆમે.

સંદુક ભારી હયે—ખીસે ભરનેકી તૈયારી હયે,
ખુબ તુમને કીઈ તજવીઝ
હમ અબ લેગે સબ દીનાર—ચાહીયે હીરેક હમકો હાર,
ફેર હમકો દેતે હો ક્યા ખાલી પેટીરે.—ભરે દરીઆંમે.
ગઠરી હમારીરે—હંમ લેંગે વોહ સારીરે,
નતો હમ છોડેં હરગીઝ,
કરો બાતે ન તુમ સુકી—માઆ ખાવો ગે કહીં મુકી,
છકડ કંહીં મારે ગે પકડ જુતીરે.—ભરે દરીઆમે.

નુરજેહાનકી મોહબત.

શામ કલ્યાન ખયાલ.

("દુલહંન માંગે સવારન સારી." —એહ રાહ.)

મોહન મોરા મહોબતખાન,
મનકે મંદીરમે હો મહેમાન.—મોહન મોરા.
બીક ચુકી, અબ તન મન સારા,
હાથ તુમહારે હુઈ હયેરાન.—મોહન મોરા.
સુરત તોરી કાતીલ અએસી,
પરી પલકમે હો પરેશાન.—મોહન મોરા.
ચંચલ ચાતુર ચોર તુ કયેસા,
છીન લઈ મોરી આનમે જાન.—મોહન મોરા.
દીલ દીઆ તોએ, જાનભી દીઈરે,
હયે આજસે તોરી નુરજેહાન.—મોહન મોરા.

મહોબતખાન ઔર નુરજેહાંનકા મીલાપ.

ઠુમરી.

("લાખ રૂપૈઆકી ઝુલની હમારીજી." —એહ રાહ.)

નાઝો અદા ભરી મઆશુક મીલી મેરી.
સુરત હયેરત કરે, આલમકો સારી,
શાદ સદા રહે હમ, દીલબરોંકી જોડી.—નાઝો અદા.
ગુલસે બુલબુલ મીલી, મીટી બેકરારી,
હોશરૂબા અએ જાની તુ અબસે હમારી.—નાઝો અદા.

મહોબતખાન ઔર નુરજેહાનકા ગાના.

ગજલ.

("દીવાના કીઆ બઝમોમે શબ આકે પરીને." —એહ રાહ.)

એક રંગ મીલે જાન દો કાલેબમે હમારે,
લબરેઝ હુઈ જામે શૌક મીલનેસે હમારે.—એકરંગ મીલે.

ફીરાકકી સુરત નેહેસ હુઇ નેસ્ત વ નાબુદ,
ન ફેર હો જુદાઈ કબુ કીસમતમે હમારે.—એકરંગ મીલે.
સલતનત મીલી અબતો મહોબ્બતકે નગરકી,
ટલ ગઈ જો ઘડી હીજર વ ફુરકતકી હમારે.—એકરંગ મીલે.
નરગીસ ચમનમે મીલકે શુખુલસે હમશરીક,
કનદો શકર હયે બાટતી ઊલફતમે હમારે.—એકરંગ મીલે.
લરજતા હયે આસમાં અબસ બુલબુલકે શોરસે,
બહેતી બાહાર ખુરમીકી મહોબ્બતસે હમારે.—એકરંગ મીલે.

નુરજેહાનકી આજુજી.

દાદરા.

(" નદીઆં નાલે બીસર આઈ કંગના. "—એહ રાહ.)

દીલબર જાની, સમઝ ઝરા માનરે.
તુઝ બીન સજના, મર મયે જાઊંગી,
જલ જલ ખાક મોરી જાનરે.—દીલબર જાની.
નુરજેહાં તોરી, અરજ કરત હયે,
માન માન બતાઆં બેઈમાનરે.—દીલબર જાની.

ઝાલીમસીંગકી મહોબ્બત.

ગજલ.

(" કતલ કરનેકો આશકકે નીગેહ તલવાર કાફી હયે."—એહ રાહ.)

અબસ અએ દીલરૂબા માશુક, તુ દીલદાર મેરી હયે,
મયે ખાદીમ હું તેરા ખાકસાર, તુ સરદાર મેરી હયે.—અબસ.
ન કર તુ હટ મેરી દીલબર, લબોંપે જાંન આઈ હયે,
તેરા દીલ સખ્ત હયે અબતર, તેરી રફતાર બાંકી હયે.—અબસ.
લગા કર તીર પલકોંકા, જીગર પારા કીયા તુને,
કમાંદાર અબરૂકી શમશેર કી એહ વાર ઝહેરી હયે.—અબસ.
જતા કર કેઊ તેરા ચેહેરા, બદલ આંખે ચુરાતી હયે?
તડપતા હું સુબોહ તા શામ, યાદ હરબાર તેરી હયે.—અબસ.
નઝર કર મેહેરકી મુઝ પર, ગલેસે આ લપટ મેરા,
મયે હું 'ફરહાદ' અએ માહરૂ, તુ દીલદાર 'શીરી' હયે.—અબસ.

મહોબ્બતખાન કયેદખાનેમે ગાતા હયે.

પદ.

("તુજ બીન મોરી કૌન ખબર લે, ગોવરધન ગીરધારીરે."—એહ રાહ.)

દીલ દરદી દીન રયેન હયે તલપત, દાદ ન લે કોઇ મોરીરે.

ઝુલમોં જફાકી સંગીન ઝંજીરમે–કીઆ ગીરફતાર ઝાલીમને,
દુનીઆ દગાબાઝ દેખો દોરંગી–ને જામ ઊમયેદકી ફોરીરે—દીલ દરદી.
શખ્ત સીતમ એહ ગઝબ અજબ અબ–હયે સરપે ગુઝરતા મેરેરે,
મેહેરો મહોબ્બત સબ અબ નાબુદ–ઓરો દગા હયે ઝારીરે—દીલ દરદી.
હું હરદમ સરદ મયે આહેં ભરતા–બખ્ત બરગશત શીકીસ્તાપે,
ન હયે દીલાસા, ન દીલબરી હયે–દેખું જીધર વાંહાં ખ્વારીરે—દીલ દરદી.
કાંહાં પીદર ઔર કાંહાં હયે માદર–કાંહાં બહેન ઔર ભાઈરે,
કાંહાં તડપતા મયે હું કમબખ્ત–નુરજેહાં કાંહાં હયે પયારીરે—દીલ દરદી.
મહેલ કાંહાં હયે મેરા શાહાના–સીઆહ કાંહાં બદીખાનાં એહ,
ઝરો જોહરકે કાંહાં હયે ઝેવર–કાંહાં ઝંજીર એહ ભારીરે—દીલ દરદી.
ઝુલમકે ગારસે મુઝકો છુડા અએ–પરવરદીગાર ઈલાહીરે.
મહોબતખાનકે બખ્ત બરગીશતા–કો દે ખાવીંદ તુ યારીરે—દીલ દરદી

નુરજેકાનકી જુદાઈમે મોહબતખાન ગાતા હયે.

ગજલ.

('ગઈ એક બ એક જો હવા પલટ નતો દીલકો અપને કરાર હયે.' એહ રાહ.)
નહી રાતો દીન હયે કરારો ચયેન—મેરા ઝખમી દીલ પરેશાન હયે,
અબસ સખ્ત ઝુલમ હયે મેરે સર—અરે બેવફા એહ જેહાન હયે.
નહી રાતો દીન હયે.
કંહુ કીસસે મયે અપનાં બયાં—ન કીસકો હયે મેરા મરઝ અયાં,
હાએ દીલમે હયે મેરા દરદ નેહાં—જાતી ગમસે અબ મેરી જાન હયે.
નહી રાતો દીન હયે.
અરે અએ ઝાલીમ ફલક બેવફા—ન કર મુઝપે તુ ઈતની જફા,
મુઝપે કીસ કદર હુવે હયે ખફા—સચકે બેરેહેમ તુ આસમાન હયે.
નહી રાતો દીન હયે.
કાંહાં માસુક હયે મેરી મનહરન—બગયેર ઊશકે ન મુઝકો હયે ચયેન,
અરે હું તડપતા મયે દીન રયેન—મેરા ગમસે સીના બારીઆન હયે.
નહી રાતો દીન હયે.

પરીઓંકા હવાઈ ગાના.

૧ ઠુમરી.

("સોતન ઘર ગયે ગયેરે." —એહ રાહ.)
પરીઓ કરો સયેર ચમનમે,
ગુલ સુંબુલકી મહક ઊડત હયે.—પરીઓં કરો.
મેહેદી ચંપા, સોસન લાલા—નરગીસ ફુલ હઝારારે,

રંગ બેરંગી બન ઠન ઝુકે—થંડી બાહારે પવનમે.—ગુલ સુંબુલકી.
બીચ ફલકકે છતર શીરોઝરંગ—ચમક રહે સબ તારેરે,
હુરો પરીકી મહેફીલ ભરી હયે—ચીટીક ચંદની રયેનમે.—ગુલ સુંબુલકી.
સુરખ પરી ઓર પરી સુફયેદ—સબઝ પરી ઔર ઝરદરે,
આદમઝાદકી તારીફ અબ સબ-મીલ ગાઓ ગુલશનમે.—ગુલ સુંબુલકી.

૨–ઠુમરી.

(“ અપને શાહાજાદે આલમકે લીએ. ”—એહ રાહ.)

ખુશ ચાંદની રયેનમે આજ મીલે, હો રંગ બેરંગી હુર પરીઆં,
શીરે ઊડતે ચમનમે બ નાઝો અદા, હસ નખરેસે કરતે બતીઆં.—
ખુશ ચાંદની.
કંઈ સુરખ પોશાક—કંઈ ઝરદ વ સબઝ,
કંઈ નીલે બને—કંઈ હો હરીઆં.— ખુશ ચાંદની.

નુરજેહાન ઔર મહોબતખાંનકા મીલાપ.

ગજલ.

(“ આશકકી યાદ કેઉં ન કરે દીલબરી પરી.”—એહ રાહ.)

રૌશન હમારે બખ્તકા અખતર ચમકતા હયે.
આફતાબ ખુરરમીકા જો અનવર ચમકતા હયે.— રૌશન.
પી બયેઠે શાદમાનીકા શરબત હમ દીલબરોં,
ચેહેરા હમારા જીસસે અબ બાતર ચમકતા હયે.—રૌશન.
તારે ફલકકે ચમકે સબ, ઝગમગે આફતાબ,
મારે ખુશીકે માહે માનવ્વર ચમકતા હયે.— રૌશન.
આશક મીલા જો ઇશ ઘડી મઆશુકસે દીલરૂબા,
ચેરાગ શાદમાનીકા હર ઘર ચમકતા હયે.— રૌશન.
અમન ચમનમે હમ રહે દાએમ સુરખરૂ,
છત્તર પનાહે યઝદાંકા સર પર ચમકતા હયે.— રૌશન.

પરીઓંકી સલામ.

કાહારવા.

(“ મયેતો બયાહીથી ગબરૂ જવાન.”—એહ રાહ.)

પરીઆં હુરોં મોહન દીલઆરામ,
ગુલશનમે કરો સયેર સુબોહ શામ.—પરીઆં હુરોં.

બુલબુલ, ચંડુલ, કોએલ, મયેના,
મધુર હલકસે મીલાએ સુરતાન—ગુનશનમેં કરો.
હુરીઓં રંગીલી, છલબલી પરીઆં,
ગાએ ગાના, સબ લરઝાએ આસમાન.—ગુલશનમે.
જાના પરસ્તાંકો હોતે હયે રૂખસત,
પરીઆં કરે અબ ઝુકા સર સલામ.—ગુલશનમે.

શાદીકી મુબારકબાદીકા ગાના.

ગજલ.

"શાદી મુબારક બનેકો રંગ ભરી બાહાર હયે,
રંગ ભરી બાહાર હયે, ભલા રંગ ભરી બાહાર હયે.—શાદી મુબારક.
બેલ ચંબેલીકા હાર—લારી માલન કર તૈયાર,
ગાવો સાહાના સંહવાર—સેહેરેકા સીંનગાર હયે.—શાદી મુબારક.
મુશકો અતર ઔર કપુર—લાવો બનેકે હુઝુર,
બરસે ગુલાબી હયે નુર—ખુશકોકી બો સાર હયે.—શાદી મુબારક.
તસલીમ કરે અરશ ઊપર—જીનો મલાએક સારે,
તુમકો મુબારક બને, દીનકા દસ્તાર હયે.— શાદી મુબારક."

મહોબતખાન—કુશાએ મુશકીલ વ માલીક આમોરઝગર,
વબલાસે હરએક તુને બચાયા મેરા સર.
રહેમકી નઝરસે કીઈ મદદ રાતો દીન,
જીતેજી પોંહચાયા મુઝકો બાહીશતે બરીંન.
સોહેલ વ ઝાહેરાકો આ જાવે ગયેરત,
હોશરૂબા મઆશુક વયેસી કીઈ ઇનાએત.
શહતકે શરબતકી દીઈ મુઝ હયે જામ,
બખશીશેં મુઝપે તુને કીઈ બેઅંનજામ.
જીગર પયેવંદ માહરૂકો મીલાઈ મેરે સાથ,
નાદીર એહ જવાહીરકો દીઆ મેરે હાથ.
ઝખમી મેરે જીગરકા મીલા તબીબ ઈસઆન,
રબકી મહેરસે મીલી મહોબતખાનસે "નુરજેહાન."

—o—

જાંહાગીરશાહ ઔર ગૌહરકા ઉરદુ ઓપેરા.

તખ્તા.

જાંહાંગીરશાહ......................ગુલઝાર શહેરકા શાહજાદા.
દાદુમીઆં ....જાંહાંગીરશાહકા બાવરચી.
કાલેખા ....દાદુમીઆકી બેટીકા આશક.
શાહેજીન ....જીનોકા બાદશાહ.
ગૌહર..............................જાંહાંગીરશાકી માશુક.
માદર..............................જાંહાંગીરશાહકી માદર.
કુલસુમ ....દાદુમીઆંકી ઔરત.
સકીના ....દાદુમીઆની બેટી.
ઇન સીવા, દોસ્તો, જીનો, પરીઆં, સહેલીઆં વગયેગ.

મુકામ—ગુલઝાર શેહેર.

———o———

જાંહાંગીરશાહ ઔર ગોહરકા ઉરદુ ઓપેરા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

ગુલજાર શાહેર—એક મહેલ.

(શાહાજાદા જેહાંગીરશાહ અપને રફીકોંકે હમરાહ શરાબ પીતે બયેઠા હયે, તમામ મયેકે નશેમે ચકચુર હયેં ઔર શરાબકી તારીફમે ગાતે હયેં.)

ગજલ (ભોપાલી.)

("મુતરબે ખુશનવા બુગો તાજે બતાજ નૌ બનૌ."—એહ રાહ.)

સબ:—સાકી શરાબકી લા જામ—ભરદે પયેમાના વાહવાહ,
ખુશીકા હયે એહી અંયામ—પ્યાલે ઝુકાના વાહવાહ.
ન હયે દુનીઆસે હમકો કામ–હમ હયેં શરાબકે ગુલામ,
એહી હમારા માલીક હયે—એહીતો આરાના વાહવાહ.
શાગીરદ હયેં સારે ઈસકે હમ–અયેસે ઉસ્તાદ દેખે કમ,
હોશકે સાથ ભુલાદે ગમ–હયે સબસે તવાના વાહવાહ.
અપની રેહે ન કંઈ ખબર–ન જાનો જેહાંકી હો ફીકર,
બાહીશતકી રાહ લે જીતેજી–દે ભુલા ઠીકાના વાહવાહ.
રફીકો અબ ન સુસ્ત હો—મયે પીનેમે સૌરે ચુસ્તહો,
મસ્ત હો લેટો સારે બસ–અબ જામ ઉઠાના વાહવાહ.

(સબ પીતે હયેં, કંઈએક જાંહાંગીરશાહકે પીછે ઊસકી મસખરી કરતે હયે, ઔર દુસરે ખુશામદ કરતે હયે.)

કાહારવા.

("મોરા પાપ લાગો દૈંઆં, મયે કોનદેસ જાઊં."—એહ રાહ.)

સબ દોસતોં:–વાહવહા શાબાશ જાંહાંગીરશાહ, તુંતો રંગીલા શાહાજાદા,
કંઈએક દોસતો:—તનમે જબતક જાન હયે—રહેંગે તેરે સાથ.

દુસરે દોસ્તોઃ-(બાજુ) જબ ખાલી હોંગે ખીસે તેરે-કોઈ ન કરેંગે બાત,
સબઃ—વાહવાહ શાબાશ જાંહાગીરશાહ, તુંતો રંગીલા શાહાજાદા.
કંઈએક દોસતોઃ—ભુલેંગે ન તેરા હમ—બડા તેરા એહસાન,
દુસરે દોસ્તોઃ-(બાજુ) તું મુફલેસ હો ગર પાસ આવે-પકડ ખુજાએંગે કાંન.
સબઃ—વાહવાહ શાબાસ જાંહાંગીરશાહ, તુંતો રંગીલા શાહાજાદા,
કંઈએક દોસતોઃ—મેહરબાની તેરીમે—હો ગયે હમ ગરક,
દુસરે દોસ્તોઃ-(બાજુ) ફુટકી કોડી માંગકે દેખો—સબહી જાએંગે સરક.
સબઃ—વાહવાહ શાબાશ જાંહાંગીરશાહ, તુંતો રંગીલા શાહાજાદા.

(જાંહાંગીરશાહાકી માદર દાખીલ હોતી હયે.)

ગજલ—(કલ્યાંન.)

(" ડુબકર દીલમે મેરે તીરકા પએકાન રહા."—એહ રાહ.)

માદરઃ—ખુબ કર ગૌર ક્યું ઉ અપનોકો યું બેકામ કીઆ,
અપનીતો રૂસવાઈ કીઈ ઔર મુઝકોભી બદનામ કીઆ.
તખ્તકા વાલીદકે તેરે, તુહી હયે જાહાંગીર માલીક,
છોડકે તખ્તકો જાહીલ, તુને ક્યા કામ કીઆ.
દુશમનો તેરે સારે, તુઝકો સતાને હયેં તેયાર,
અબતો ગનીમોને તેરે, જંગકા પયેગામ કીઆ.
મયેકી મસ્તીમે હયે, તુ ભુલ ગયા અપના હાલ,
શાહેરપનાહકે કરીબ, હયે મુદઈને મુકામ કીઆ.
અયેશો મજામે તુને, હયે સારી ગંવાઈ દૌલત,
ખાલી ખજાના તો કીઆ, સુબોહ શામ આરામ કીઆ.

ઠુમરી—(કાલીંગડા.)

(" નદીઆલો હમારે સંગ ચલો."—એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહ-હમકો નાહી ફીકર, કછુ દુશમનકી—હમકો નાહી.
મદદ કરેંગે મોએ—દોસ્ત એહ સારે,
દોસ્તી હમારી હયે બચપનકી—હમકો નાહી

(દોસતોં એક એક પીછે ઉઠ જાતે હયે- કંઈએક અપસમે મસલેહત કરતે હયે.)

કાહારવા (કાલીંગડા.)

(" તારા નીકલા સુબોહકે ગગનમે."—એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહ:—મુઝે મદદ કરો એહ હાલે તંગમે,
માદરઃ—નહી વફા રહી અબ જગમે.
જાહાંગીરશાહ—(એક દોસ્તકે પાસજા) હો મેરા મદદગાર મલેક,

મલેક:—(જાતે જાતે) જરા કામ હયે મુઝે સલામ અલેક.
જાંહાંગીરશાહ—દેખો દેખોરે દુનીઆ એહ દેખો:
માદર:—નહી વફા રહી અબ જગમે,
જાંહાંગીરશાહ:—મુઝે મદદ કરો એહ હાલે તંગમે.
જાંહાંગીરશાહ:—(દુસરેકે પાસ જા) તુતો જરૂર કરેગા મદદ,
દુસરા—દોસ્તઃ—(જાતા હયે) મુઝે ઘરકો હયે જાના જલદ;
જાંહાંગીરશાહ:—સુનો સુનોરે સાથીઓ સુનો,
માદર:—નહી વફા રહી અબ જગમે.
જાંહાંગીરશાહ:—મુઝે મદદ કરો એહ હાલે તંગમે—
જાંહાંગીરશાહ:—(ઉમરકે પાસ જા) કુછ દોસ્તી રહી હયે ઉમરમે !
ઊમર:—(જાતે જાતે) મેરી ઔરત બીમાર હયે ઘરમે;
જાંહાંગીરશાહ:—ઝુઠી ઝુઠીરે જેહાં એહ ઝુઠી,
માદર:—નહી વફા રહી અબ જગમે.
જાંહાંગીરશાહ:—મુઝે મદદ કરો એહ હાલે તંગમે.—
જાંહાંગીરશાહ:—(ચોથેકે પાસ જા) ફકત તેરી આસ હયે રહી,
૪ થા દોસ્તઃ—(જાતે જાતે) ભાઈ મેરે પાસતો કુછ નહી;
જાંહાંગીરશાહ:—જીઓ જીઓરે જવાબ ખુબ દીઆ;
માદર:—નહી વફા રહી અબ જગમે.
જાંહાંગીરશાહ:—મુઝે મદદ કરો એહ હાલે તંગમે.—

ગજલ—(ભેરવી.)

(" લાગી હયે લગન તુમસે, છુડા કોન સકેગા. "—એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહ:—ઈસ મુફલસીમે કોઈ ન હો યાર હમારા,
ન સાથી રહા કોઈ, ન ગમખ્વાર હમારા.
આશનાઈ સારી જરસે હયે જરસેહી હયે દુનીઆ,
જરસેહી હરએક થા ફરમાબરદાર હમારા.
હમદમો હમે છોડ ગયે-દીલબરી ન કોઈ,
કીસસે ફરે હમ હાલ એહ-એજહાર હમારા.
તેરે સીવા ખુદાયા, ન કોઈ હયે મદદગાર,
કર બખ્ત ખ્વાબીદા એહ અબ બીદાર હમારા.
આરામ લીઆ ચયેન લુટા, ઔર લીઆ કરાર,
એહ કીસકો સુનાવેં જા હાલેજાર હમારા.
(ગમગીન હો જાતે હયેં)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

એક કુચા.

(જાંહાંગીરશાહકે બાવરચીકી બેટી સકીના—હાતમે ટોકરી લીએ દાખીલ હોતી હયે.)

કાહારવા.

(" મયેતો કુવામેં ડકીગે, મયેતો પાનીભેકી રાની."—એહ રાહ.)

સકીનાઃ—મયેતો બાવરચીકી બેટી, મેરા બાપ દાદુમીઆં,
કુલસુમ મેરી માદર પ્યારી—નામ સકીના મેરા,
કાલેખાંકી માશુક મયે હું—વોહ હયે મેરા હીરા—મયેતો.
કાલી કાલી સુરત મેરે—કાલેખાંકી સારી,
ગોરે મુહકો આગ લગાઉં—કાલી મુઝકો પ્યારી—મયેતો.
ચુંદરીકી સાડી પહેની—લાલ મલમલકી ચોલી,
ઉજલી છીટકા લંહગા બાંધા—સરકે બાલાં ખોલી—મયેતો.
લટક મટક કર ચલી બજારકો—હાતમે લેકે ટોકરી,
નજરભર કોઈ દેખો લોકો—બાવરચીકી છોકરી—મયેતો.

(કાલેખા દાખીલ હોતા હયે.)

ઠુમરી.—(ભયેરવી.)

(" તેરે નયેનોને મુઝકો દીવાના કીઆ. "—એહ રાહ.)

કાલેખાંઃ—ચલી ચલી સકીનાં, કાંહાં નખરે ભરી,
કાલેખાંસે જરા મીલતો પરી—ચલી ચલી.
મેહેરબાની હમસે કે ઉરી ઉતારી,
સબબ મુઝકો પ્યારી તું બતારી—કાલેખાંસે.

કાહારવા.

(" બેટા જંગુ જંગુ, થોડી આગ લા દે."—એહ રાહ.)

સકીનાઃ—બાબા બુઢા મુવા મુઝે આને નહી દેતા—
સકીનાઃ—આજ મંગને ગઈ રજા જબ—ધુલ મેરી ઝાડી,
કાલેખાંઃ—મયે અગર વાંહાં પાસ રહેતા—જલાતા ઉસકી દાહાડી.
સકીનાઃ—બાબા બુઢા મુવા મુઝે આને નહી દેતા,
સકીનાઃ—બજારકો અબ જાના હયે—છોડો મેરા હાત.
કાલેખાંઃ—જાની જલદી મુઝકો કહે દે—કબ મીલેંગે સાથ,
સકીનાઃ—બાબા બુઢા મુવા મુઝે આને નહી દેતા.
સકીનાઃ—રોજ ફજરકો સોતા હયે—વોહ પીઈકે ચંડુલ,
કાલેખાંઃ—ઉસી વક્ત મયે આઉંગા વાંહાં મેરે બુલબુલ.

સકીનાઃ—બાબા બુઢા મુવા મુઝે આને નહી દેતા,
સકીનાઃ—શાહકે બાવરચીખાને પાસ-પુકારીઓ સકીના.
કાલેખાંઃ—ખુબ જબતો કલ ફજરકો-આએગા કાલેખાં,
સકીનાઃ—બાબા બુઢા મુવા મુઝે આને નહી દેતા.

(જાતે હયે.)

---o---

બાબ પેહેલા—પરદા તીસરા.

એક બાગ.

(શાહાજાદા જંહાગીરશાહ દાખીલ હોતા હયે—એક હાતમે પીઆલા જહેરકા લીઆ હયે.)

ગજલ—(પરજ કાલીંગડા.)

("દુરસે આએયે સાકી, સુનકે મયેખાનેકો હમ."—એહ રાહ.)

જંહાંગીરશાહઃ—ગારમે ગમકે તું આખેર, જા ગીરા અફસોસ દીલ,
દામમે તુ ગમ અલમકે કેઉં ફસા અફસોસ દીલ.
કુછ અંદેશા ન કીઆ પેહેલેહી તુને બેખબર,
અબ પશેમાં હોકે તુ હયે રો રહા અફસોસ દીલ.
દોસ્ત સારે તેરે જો થેં, ગયે વોહ તુઝકો છોડ કર,
મુફલસીમે કોઈ હયે ન આશના અફસોસ દીલ.
અબ ન જીના હયે ભલા, જબ ગંજે દૌલત ખો દીઆ,
હરતરફ મયે હાયરે રૂસવા હુવા અફસોસ દીલ.
મૌતકી મયેને પનાહ લીઈ હયે જેહાં અએ પુર જફા,
જહેરકી હું જામ મયે એહ અબ પીતા અફસોસ દીલ.

(પયાંલા ઉઠા પીનેકા ઈરાદા કરતા હયે, ઈતનેમે સુલતાને જીનકી બેટી પુખરાજ પરી નમુદ હોતી હયે—ઓર જામકો છીન ફેંક દેતી હયે.)

કાહારવા (ધુનમે.)

("ગયે કોન સોતનીઆકે દેસ-સઈઆં પરદેસવા મોરામનહૈ હયેરે-એહ રાહ.)

પોખરાજ પરીઃ—તોરી જાન ગુમાનીરા ન દે, ભલા બરગશતા તોરા દીન હયેરે.
ભરભર જેહેરકી પયાલા ન પીઈલે,—કાહેરે,
જાન ગુમાવે,—હોરે શાના—તોરી જાન.

ગજલ—(ભોપાલી.)

(" એકી કહેતીથી લયેલીએ પરદેનશીન."—એહ રાહ.)

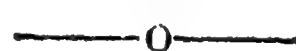
જંહાંગીરશાહઃ—કહે આદમ હયે તુ અએ નાજુક તરી-કે હુર તુ હયે, યા હયેગી પરી,

કેઊં આકે મુકાબીલ મેરે ખડી—કેઊં જામ ગીરા દીઈ જહેર ભરી.
જો મુઝકો ન તુને હયે મરને દીઆ—ઉસકાતો સબબ બતલા તું જરા,
ટુક હાલ તું અપનાભી મુઝકો સુના—કે રાહત હો મેરે દીલકો જરી.
મયે ખાબમે હું યાં હુંગા બીદાર—મયે હોશમે હું યા અકલસે બાર,
ક્યા સુરત હયે એહ ખડી જાનદાર—યા મગજકી સારી હયે જાદુગીરી.
મુઝે કીસને ન અબતક દીલાસા દીઆ-તઆને સે હરએકને દીવાના કીઆ
મેરે દીલકા આરામભી લુટલીઆ-ન કીસીનેભી મેરી કીઈ દીલબરી.
અએ હુર તેરા ક્યા હયેગાતો નામ-કાંહાં જાતીથી તુ કાંહાં તેરા મુકામ,
ક્યા તુઝકો હયે મુઝસેતો કેહદે તુ કામ-મેરે દીલકો હુઈ હયે બેસબરી.

ગજલ (સોરઠ.)

(“જીને પ્રેમરસ ચાખા નહી,અમરતપીઆતો કીઆ હુવા.”—એહ રાહ.)
પોખરાજ પરીઃ-સુનો આદમજાદ મેયે હું નહી-પોખરાજ પરી હયે નામ મેરા.
જીને ગુમરાહી ઇખ્તેઆર હયે કીઈ-ઉનહે રાહ દીખાના હયે કામ મેરા.
સુલતાને જીન વાલીદ મેરા,—તેરે પીદરકા થા ખયેરખ્વાહ.
ઉસને મુઝે ભેજા યાંહા, સાયા તુઝપે હયે મુદામ મેરા.
તેરી એહ હાલત દેખકે, ઉસકો હુઈ રંજીદગી,
જો કુછ મુઝે ઉસને કહા, વોહ સુન લે તું પયેગામ મેરા.
તેરે પીદરકી ખાબગાહ, મે જા તું અએ જાહાંગીરશાહ,
મરમરકી હયે જો સીલ વાંહાં, ઉઠાકે દેખ ઇનઆમ મેરા
શેતાબી કર શાહાજાદે તું મુઝકો હયે જાના ઘર તરફ,
મલકા હું પરીઓંકી મયે, કાફ હયે મુકામ મેરા.

(પુખરાજ પરી ગાંએબ હોતી હયે—જાંહાગીરશાહ ખુશ હો જાતા હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

જાંહાંગીરશાહકા બાવરચીખાના.

(ચુલ્હા સીલગા હયે—ઊપર દેગમેં કયે કીસમકે ખાને પકતે હયેં—દાદુમીઆં બાવરચી હાતમેં ખબગીર લીએ ખડા હયે. એક તરફ દરવાજા દીખતા હયે.)

લાવની.

(“ ચલ બાત છોડ દે કાહાના.”—એહ રાહ.)

દાદુમીઆઃ—તૈયાર કરના હયે ખાના—ખાના હયે મુઝે પકાના,
એક દેગમે ચઢાયા પુલાવ, (કુલસુમ બાબરચીસી આતી હયે.)

કુલસુમઃ—દાદુમીઆ યાંહ આવ આવ;
દાદુમીઆઃ—અરી ચલ ભગારના હયે બીરીઆનઃ
કુલસુમઃ—જાતા હયે તુમહારા નાક કાન.

ઝુલ.

દાદુમીઆઃ—કુલસુમ બોલ કયા હુવા,
કુલસુમઃ—વોહ આયા કાલેખાં મુવા;
દાદુમીઆઃ—નીકાલ સકીનાકા જા ધુવાઃ
કુલસુમઃ—તુમને હી જુતીઆં લગાના.
દાદુમીઆઃ—ખાના હયે મુઝે પકાના-તૈયાર કરના હયે ખાંના.
કુલસુમઃ—દોનોને કોઈ હયે મસલેહત,
દાદુમીઆઃ—કયા હવે વોહ કહદે ઇસ વક્ત;
કુલસુમઃ—અપને આશકકો લાઈ હયે પોટઠીઃ
દાદુમીઆઃ—અરે મુઈ વોહ લડકી નખટી.

ઝુલ.

કુલસુમઃ—દોનો મીલે ગે યાંહાંહી આશક,
દાદુમીઆઃ—જબતો ચલ જાએ હમ સટક;
કુલસુમઃ—દએ। કાલેખાંકો ફેર પટક,
દાદુમીઆઃ—ચલ બાહેર જલદી અબ જાના.
ખાના હયે મુઝે પકાના-તૈયાર કરના હયે ખાના.

(કુલસુમ ઓર દાદુમીઆ બાહેર જાતે હયે—ઓર દરવાજા ખોલકે આહીસતાસે સકીના દાખીલ હોતી હયે, ખીડકી મેસે ઇશારત કરતે હી કાલેખાં ઉસમેસે અંદર ઊતર આતા હયે. સકીના દરવાજા બંધ કરતી હયે; કાલેખાંકો એક સંદુકપર બીઠાતી હયે.)

કાહારવા.

(" ચલરે શામી ચલરે, તુંઝે ગંગા નહલા લાઊ ચલરે."—એહ રાહ.)
સકીનાઃ—બયેઠરે, જાની બયેઠરે, તુઝે મીઠાઈ ખીલાઊં બયેઠરે.
કાલેખાંઃ—મીઠાઈભી લા, ઔર દારૂભી લા દે,
સકીનાઃ—અરે સુનેંગા મેરા જેઠરે—તુઝે મીઠાઈ ખીલાઊં.
કાલેખાંઃ—(ચુલે પાસ જાકર.) પલાવ મયે ખાંઊંગા—કબાબભી ખાઊંગા.
સકીનાઃ—કયા કુંહી ભરેગા પેટરે—તુઝે મીઠાઈ ખીલાઊં.

(દાદુમીઆ ઔર કુલસુમ દરવાજા ઠોકતે હયે.)

કાહારવા.

(" હીરા જયેસે હમે બનેતો બીછવા જયેસે બાલંમજી."—એહ રાહ.)

સકીના:—બુઢા બુઢીતો પીછે પરે. અબ કાંહાં તુઝકો છુપાઊંગી,
કાલેખાં:—મેરા જીઈતો નીકલ ગયા, મયે મુવા સકીના,
સકીના:—મીઆંજી તુમ ચુપ બયેઠો, મયે માર ખા મર જાઊંગી,
બુઢા બુઢીતો પીછે પરે, અબ કાંહાં તુઝકો છુપાઊંગી.
કાલેખાં:—મીઆંજીતો મર ગયે, તુ જલદી ભગાદે,
સકીના:—એહ ટોકરીમે તુ છુપ બયેઠ, મયે ફેર તુઝે ભગાઊંગી.
બુઢા બુઢીતો પીછે પરે, અબ કાંહાં તુઝકો છુપાઊંગી.

(એક બડે ઝાપમે સકીના કાલેખાકો ઢાંપતી હયે, ઓર દરવાજા ખોલતી હયે,—
દાદુમીઆ ઓર કુલસુમ દાખીલ હો ઈધર ઉધર નજર કરતે હયે.)

પદ.

(" વાહવાહ સાહેબજી, કયા ખુબ ખેલ તુમહારાજી."—એહ રાહ.)

દાદુમીઆ:-કુલસુમ:-વાહવાહ પોટટીગે, કેઉં નહીં ખોલા દરવાજાગે.
સકીના:-આઈ મુઝેથી નીંદ, બહોતજી-સોઈથી ચુલે પાસ,
દાદુમીઆ:-પર કાંહાંસે યાંહાં આતી હયે-અત્તરકી એહ બાસ.
દાદુમીઆ:-કુલસમ:-વાહવાહ પોટીગે, કેઉં નહીં ખોલા દરવાજાગે.
સકીના:-અબીર થોડા મોલ લાઈથી-બજારસે મયે આજ,

(કાલેખા ઝાંપમેસે છીકતા હયે.)

દાદુમીઆ:-અરે સુન સકીના કીસકે આઈ છીંકનેકી આવાજ,
દાદુમીઆ:-કુલસુમ:-વાહવાહ પોટટીગે કેઉ નહીં ખોલા દરવાજાગે.
સકીના:—બીલ્લી હોગી છુપી કહી યાંહાં મુઝે ન પુછો તુમ.
દાદુમીઆ:--કયા બીલ્લી તુંમી છીંકતી હોગી કહે દે તુ કુલસુમ.
દાદુમીઆ-કુલસુમ:-વાહવાહ પોટટીગે, કેઉં નહીં ખોલા દરવાજાગે.

કાહારવા.

(" જોગી મોરા ગમા કાંહાં ગયોરે."—એહ રાહ.)

દાદુમીઆ—કુલસુમ:—છોરી યાંહાં બીલ્લી કાંહાં છુપ રહીગે છુપ રહી—
છુપ રહી છુપ રહીગે—
દાદુમીઆ:—ન જાનુ સંદુકમે હયે—ન જાનુ ચુલેમે હયે.
ન જાનુ ટોકરીમેસે છીક રહીગે—
દાદુમીઆ—કુલસુમ:—છોરી યાંહાં બીલ્લી કાંહાં છુપ રહીગે—

દાદુમીઆ:-ન તો યાંહાં સોટા હયે-ન તો યાંહાં લાઠી હયે, ન તો યાંહાં કુછ સીવા સીખ રહીગે—

દાદુમીઆ—કુલસુમ:—છોરી યાંહાં બીલ્લી કાંહા છુપ રહીગે—

(એક લાલ સીખ લે—ઝાપમેં મારતા હયે કાલેખાં ચીલ્લાતા હયે.)

દાદુમીઆ:—એહતો ન હયે છોટી બીલ્લી—એહતો હયે મોટી બીલ્લી, એહતો કોઈ બડી બીલ્લી—ચીખ રહીગે—

દાદુમીઆ—કુલસુમ:—છોરી યાંહાં બીલ્લી કાંહાં છુપ રહીગે.

(કાલેખાં ઝાપમેંસે બાહેર નીકલ ભાગતા હયે—દાદુમીઆ ઊસકે પીછે સીખલે લગત હયે—કુલસુમ સકીનાકી ચોટી પકડ મારતી હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

જાહાંગીરશાહકે મહેલકા દાલાન.

(જાંહાંગીરશાહ અંદેશેમેં ફાનુસ લે દાખીલ હોતા હયે—ઔર વોહ સીલ કે જીસકે લીએ પોખરાજ પરીને ઊસે કહાથા, વોહ ઢુંડતા હયે.)

ઝીલા (ઝંઝોટી.)

("મયેતો ના જીઉ મોરી માઇ-મોરી રાધને બનસી ચુરાઇ."-એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહ:-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું સીલ વોહી,
મોરી આંખોને નીંદભી ખોઇ-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું.
બેચયેનીમેં સારી રતીઆં નીકાલી,
મોરી રોરોકે અંખીઆં ભીગોઇ-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું.
હાલત અએસી મોરી બદલ ગઈ,
ન તો બાત કરે મુઝસે કોઈ-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું.
હા ! કલઝે પરીને, દીઈથી નીશાની,
વોહી જાએપે સીલ હયે બીછોઈ (સીલ ઉઠાતા હયે.)
આહીસ્તાસે કામ કરનાં જાહાંગીરશાહ,
તેરી માદર હયે મહેલમેં સોઇ-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું.
બર આઈ આજ, મુરાદ મેરી,
કયેસી આએ આહ ! ખુશબોઇ-મયેતો કાંહાં ઢુંઢું.

(સીલ ઊઠાતેહી ઊસકો અંદર એક સુરંગ નજર આતા હયે જીસમેં ઊતરનેકી રાહ સીડી પરસે નજર આતી હયે જાહાંગીરશાહ અંદર ઊતરતા હયે.)

———o———

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા.

દાદુમીઆકા બાવરચીખાના.

(સકીના હાતમે એક પીઆલા માહાજુનકા લે દાખીલ હોતી હયે ઊસકો પીછે દાદુમીઆં આંહીસ્તાસે આ છુપા ખડા રહેતા હયે.)

જીલા—(કાફી.)

("અપને શાહાજાદે આલમકે લીએ."—એહ રાહ.)

સકીના:—એજી આજ મીલાકે લાઇ હું મયે-એક પીઆલા માહાજુનકા,
દાદુમીઆ:—(બાજુ છુપ કર) એજી આજ ખડા યાંહાં આકે હું મયે—તેરા પીઆસા હું ખુનકા,
સકીના:—જુ લેગા ઉઠા—એહ બાપ બુઢા.
દાદુમીઆં:—જુ લહુંગા ઉઠા—એહ ફેંક દહુંગા (બાજુ છુપ કર)
સકીના:—વંહી નીંદકા આવેગા ધુનકા.
દાદુમીઆં:—વંહી ઢોંગસે લુંગા મયે ધુનકા—(બાજુ) હો જી.
સકીના:—ફેર લાઉં અંદર—મેરા દીલબર.
દાદુમીઆં:—ફેર કાન લગા—બાતેં સુનકર (બાજુ)
સકીના:—મયે ખોલુંગી ભેદ મેરે મનકા.
દાદુમીઆં:—મયે ખીચડા નીકાલું તેરે તનકા—(બાજુ) હો જી.

(દાદુમીઆં બાહેર આકર ખડા હોતા હયે—સકીના ઊસકે હાથમે માહાજુનકા પીઆલા દેતી હયે—વોહ પીકર ઢોંગ કર કર સો રહેતા હયે.)

પદ.

("સાંગ સખ્યા મી કોઠે જાઊ વાટ મલા મીલે ના હો."—એ રાહ.)

સકીના:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં, રાજતો અબ હમારા હયે.
રાજતો અબ હમારા હયેજી, રાજતો અબ હમારા હયે.
કાલેખાં તુમ આવો અંદર અબ—બાવાજીતો લેટે રે.

(વોહ ખીડકીમેસે આતા હયે.)

કાલેખાં:—વાહાગી મેરી દીલબર પીઆરી—દેખ ખડા યાંહા પ્યારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં રાજતો અબ હમારા હયે.
સકીના:—વકત હમારા આયા હયે વોહ, દોનોકી હો શાદીજી,
કાલેખાં:—તદબીર તુને કયા કીઈ જાની, કયા ખતા ઈશારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢેમીઆં, રાજતો અબ હમારા હયે.
સકીના:—બુઢા મુવા નહી જાને દેતા, ભાગેગે હમ ચોરીસે,
કાલેખાં:—એહભી અચ્છી રાહ નીકાલી, અજબ મગજ તુમારા હયે,

દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં, રાજતો અબ હામારા હયે.
સકીના:—અમલીકે વોહ ઝાડ તલે તુમ, શામકો આવો કાલેખાં,
કાલેખાં:—જલદી જાની મયે આંઉંગા, દીઆ તુઝે દીલ સારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં, રાજતો અબ હમારા હયે.
સકીના:—મયે પહેનુંગી લહંગા કાલા, હલવાનકી લાલ ચોલીરે.
કાલેખાં—પગડી પીલી હમ બાંધેંગે, જરકા જીસે કીનારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં રાજતો અબ હમારા હયે.
સકીના:—દાવની પર ખુબ ધ્યાન રખો તુમ. હરી વોહ ઓઢુંગી મયે,
કાલેખાં:—મીઆં પેહેનેંગે ઉજલા જામા, ઓક હમારા નયારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં, રાજતો અબ હમારા હયે.
સકીના:—ભાગેંગે હમ દોનો યાંહાંસે, કરકે નેકાહ ફેર આએંગે.
કાલેખાં:—વાહ વાહ સકીના રંગ હયે જમતો, શાદીકા નકારા હયે.
દોનો:—સો રહોજી તુમ બુઢે મીઆં, રાજતો અબ હમારા હયે.

(દોનો ખુશ હો બગલગીર હો જાતે હયે —દાદુમીઆં ઊઠ ખડા હોતા હયે.)

લાવની.

(" કાન ઊઠાવો બોલોજી આંખે હકીમ આએ તુમ દરમયાંન" એહ ગહ.)

દાદુમીઆં:—નસીબ મેરે ફુટેરે લોગો, દેખો તમાશા ઔગતકા,
લડકી નકટી હો ગઈ મેરી, ઉઠાયા પરદા ગયેરતકા.
યારસે મીલકે તૈયાર હુઈ હયે. ભાગને યાહાંસે અબ શામકો.
બટા લગાયા ઈસ રંડીને બુઢપનમે મેરે નામકો.
કુટ કુટકે સર મેરા એહ, રાત દીનતો હયે દુખતા,
કહા ન સુનતી લડકી મેરા, હયે લડકે મુઝે કહેતી કુત્તા!
મયેને તદબીર ખુબ નીકાલી, ઢુંડકે યારો સુન લઓ તુમ,
સકીનાકા મયે લીબાસ લઉંગા, બનેગી કાલેખાં કુલસુમ.
લંહગા કાલા હરી દાવની ઓર, લાલ પહેનુંગાં મયે ચોલી,
કુલસુમ પહેનેગી ઉજલા જામા, બાંધેગી પગડી પીલી.
દાદુમીઆં બન જાયેગેં સકીના, નાખમે લટકન કર નથકા,
લડકી નખટી હો ગઈ મેરી, ઉઠાયા પરદા ગયેરતકા.

(જાતા હયે.)

———o———

બાબ પહેલા--પરદા સાતવા.

એક ભોંયરા.

(જાંહાંગીરશાહ હાતમે ફાનુસ લીએ અંદર ઊતર આતા હયે, ઓર મહેલકા નકશો નેગાર દેખ તાજુબ હો બોલતા હયે.)

પીલુ--ઠુમરી.

(" અરે તનાનારે તનન તનદેરના."--એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહ:--અરે રંગીલા, મહેલ રંગીલા !
કાંહાંકા ખજાના એહ ગંજ બેશુમાર,
કીસકા મકાન એહ સજીલા.--
અરે રંગીલા મહેલ રંગીલા.

(એકાએક હીરે ઓર જમરદમે મઢી હુઈ આઠ મુરતેં નમુદ હોતી હયે.)

ગજલ (સોરઠ.)

("અગર મયે બાગબાં હોતા, તો ગુલશાનકો લુટા દેતા."-એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહ:-મુરતે કીસ તરેહ મુઝકો, એકાએક એહ નજર આએં
જમરૂદ ઔર નીલમસે, એહ જુલફો અપને ભર આએ.
બુતોં કીસ કામકે હોંગે, એહ હીરોંમેં મઢે જો હયે,
કાંહાં પોશીદા થે અબતક, નીકલ યાંહાં કીસ કદર આએ.
જમીસે એહ હુવે જાહીર, યા જાદુસે હુવે પયેદા,
પહેલેહીસે યાંહાંહી થેં, યા આસમાંસે મગર આએં.
માલે ઈનકી ન કયેમત, ગરચે બેચે સલતનત જેહાંકી.
નઈ રંગત હયે હરએકકી, રખ અનમોલ તાજ સર આએ.
આહા પાએસતુનપે એહ, લીખા હયે કયા જરા દેખું,
(પઢકર) "કીએ તુઝકો એહ હયે બખશીશ-મુરાદે તેરી બર આએ."
અએ જાહાંગીરશાહ, તું હો શાદાન-મીલા તુઝકો એહ સારા ગંજ,
તેરે રંજો અલમકે બદલમે, એહ હયે ઉતર આએ.

(પોખરાજ પરી નમુદ હોતી હયે.)

જીલા (માલેસરી.)

(" એજી મનલે ગઈ રાધા પ્યારી."—એહ રાહ.)

પોખરાજપરી:--એજી સુનલે, જાહાંગીરશાહા સુનલે,
માલ ખજાના-તોરા હયે સારા,
ધરલે મનધીર-શાહ સુનલે-એજી સુનલે.

આવત હયેરે-વાલીદ મોરા,
જીનકા તાજગીરશાહ સુનલે-એજી સુનલે૦

તોટક વૃત.

જીનોઃ-પરીઓઃ-આએ આદમજાદમે જીનો પરી,
શાહે જીનકી અભી આવેગી સવારી,
હાજીર દેવો હયે યાંહાં ઓર હુરો ખડી,
મુબારકબાદી દેતે હયે હર ઘડી.
આજ આદમકો એહ હયે દીઈ સરવરી,
જામ મતલબકી મકસદસે ભરી,
હીરોંમે મુરતે તુઝે દીઈ હયે મડી,
મુબારકબાદી દેતે હયે હર ઘડી.

(શાહેજીન અપને તમામ રસાલે સમેત નમુદ હોતા હયે.)

ગજલ (ભયેરવી.)

(" શરારારે અરે બુલબુલ "—એહ રાહ.)

શાહેજીનઃ—અગર દરકાર હો તુઝકો, ઔરભી એક મુરતકી,
તો કર એકરાર તું મુઝસે, ફીકીર કર દુર અશારતકી.
તુ રખ દીલ સાફ મલકજાદે દરોગગોઈસે દરગુજર,
પકડ મજબુત અએ આદમ, લગામ ખાહીશે શાહેવતકી.
તુ કર કસદે સફર ઈસઆન, ન ડર રાહકી મુસીબતસે,
જા લા ઢુંડ એક નાજનીન, યાંહાં પાકીજા સુરતકી.
તેરી બરબાદ હોગી સારી મહેનત રંજ ઔર જહેમત,
કભુ ગરચે કરેગા તું નજર ઉસપર મહોબતકી.
હુવા સાયા કભુ નહો, ઉસ ઔરતપે બદ મરતીકા,
લગી ન હોવે દામન પર ઉસીકે છીટકી હરકતકી.
અગર એ જુરમ અયેસી તુ, મુઝે લાદેગા *ગુલઓજાર,
તો ફેર બારંદગી હોગી, મેરી તુઝપર ઈનાએતકી.

ઠુમરી (ભયેરવી.)

(" બુંદા બાલા પરીને મેગ તોડ ડાલારે. "—એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહઃ—મોરાદીઆ બચન તોએ શાહજીનોકે
બચનભી દીઆ તોએ-પયેમાંભી દીઆ,
મોરા તનમન સારા-દીઆ શાહાજીનોકે-મોરા દીઆ.

(સબ ગયેબ હોતે હયે—જાંહાંગીરશાહ જાતા હયે.)

———o———

બાબ દુસરા-પરદા પેહેલા.

હીંદમે એક શાહેર—એક કુવા.

(ઊસ શાહેરકે કોસી અમીરકી બેટી ગૌહર, અપની સહેલીઆંકે સાથ કુવેપર પાની ભરનેકે લીએ આતી હયે—એક તરફસે જાહાંગીરશાહ દાખીલ હો, એક પથરપે બયેઠ ઊનકા તમાશા દેખતા હયે.)

કાહારવા.

(" મોતી મહેલકે બીચરે દરીઆઇકા બંગલા."—એહ રાહ).

સબઃ—નીરમલ ભરનકો નીરરે—ગોરી ચાલી કુવનકો,
માથેપે ધધરીઆં—હરવા ગરેમે.
અંગ રમાકે અબીરરે—ગોરી ચાલી કુવનકો.
નાગનસે કાલે બાલ ઝુલાવત,
લચકાવત ગોરા સરીરરે—ગોરી ચાલી કુવનકો.

(જાહાંગીરશાહ ઊસકો દેખતે હો બેખુદ હોતા હયે.)

ગજલ (દેસ.)

(" ગઈ એક બ એક જો હવા પલટ."—એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહઃ-બુતે અશાવગર ફીરકે ઈસ તરફ-જરા જલવા અપના દીખાતી જા,
ગરચે બાતેં હમસે ન કરની હો-નજર હંસકે તોભી મીલાતી જા.
ન તો દમમે મેરે અબ દમ રાહા-ફકત તુઝસે મીલનેકા ગમ રાહા.
શામ તા સહર દીદે નમ રહા-જરા આંખે આકે ધુલાતી જા.
કહું કીશસે અપના•મયે હાલે દીલ-જો કે દીલબરોંથે વોહ ગયે બદલ,
મેરા ખાંક હયે અબ જીગર એહ જલ-ન તુ જાનકોભી જલાતી જા.
હમસે મીલના હો ગરચે અએ સનમ-અબાહી મીલલે નહીંતો હયેં જાતે હમ,
તુઝસે સંગદીલો હમને દેખે કમ-તુઝે આના હોતો અબ આતી જા.
જીતે જી ન કીધ તુને મેહેર ગર-બાદ મરગકે એહ સીતમ ન કર,
મુવે પરતો મેરી મઝાર પર-ગુલોં આકેતોભી ઉડાતી જા.
અરે ચુપ રહે તું જાંહાંગીરશાહ-ન તું અશક આખોંસે કર રવાં,
ન કર ઈસ કદર અપના ગમ અયાં-ઉસે કહે, કે યાંહાં તું ન આતી જા.

(ગૌહરકી નજર ઊસપર ગીરતી હયે. વોહ તાઆજુબ હો દેખતી હયે.)

ગજલ—જીઝોટી.

(" હોતા હયે કોઈ આનમે અબ કાંમ હમારા"—એહ રાહ.)

ગૌહર:—કૌન હુરનકે ગુલશનકા ખડા ગુલ હયે તરેહદાર,
કીસ કામમે આયા હયે યાંહા હયે કીસકા ઈનતેજાર.
હીંમત હયે અજબ ઈસકી જો આયા હયે યાંહાં તક,
ક્યા જાંકી મેરે નહી એહ રખતા હયે દરકાર.
સજધજ હયે નઈ, ઔર નઈ શાન નયા રંગ,
શયેદા હયે હુવા કીસપે, હયે કીસ મરજકા બીમાર.
નરગીસજો ઉઠા આખ નજર ઈસ તરફ કરે,
ગયેરતસે ઉસકી ચશમોમે બસ આ જાએ ખુમ્માર.
ગર દેખે અયેસા તાબ, તો ઘભરાવે આફતાબ,
મરતીમે આવે કાહે કશાં જોહોરા હો સરશાર.

(જાંહાંગીરશાહ આગે આતા હયે).

હોરી કાફી.

જાંહાંગીરશાહ:—પનહારન નીર દીજોરી,-તેહે લાગી મોહે,
મચક ન લાજસે નયેના રસીલી-રાહી ભયો હુંરી ગોરી.
ગૌહર:—જાવો જાવો મોએ નાહી સતાવો—ભોરી—આહા ભોરી બહી પનીઆરી.
જાંહાંગીરશાહ:—પનહારન નીર દીજોરી,-તેહે લાગી મોહે,
રીસ કરો મોપે કાહે કેહોજી-કાહે બહી લાલ પીરી.
ગૌહર:—સખીઅન બીચ ન અખીઆં લડાવો-છાંડો-આંહાછાંડો ગગરીઆં હમારી.
જાંહાંગીરશાહ:—પનહારન નીર દીજોરી,-તેહે લાગી મોહે.
જાંહાંગીરશાહ મોએ લોગ કહેરી-કુંવર મયે હુંરી કુંવારી,
ગૌહર:—નારી યાંહાંકી હુ રહનવારી-ગૌહર-આહ ગૌહર કહે નગરી સારી.
જાંહાંગીરશાહ:—પનહારન નીર દીજોરી,-તેહે લાગી મોહે.
દેસ બીદેસ ફીરૂં ભટકત મયે-ઢુંડત સોહન નારી,
ગૌહર:—સંગ સખીઅનકે કુવનપર આઈ-પાઈ-આહા પાઈ કછુ ઢબ નયારી.
જાંહાંગીરશાહ:—પનહરન નીર દીજોરી-તેહે લાગી મોહે.
મખવા દીનો મોએ ભર તુને કયેસે-સુધ લુટી હમારી,

ગૌહર:–રસીઆ ન અયેસીભી બતીઆં કરોજી–મયેભી આહા મયેભી બડી મતવારી,

જાહાંગીરશાહ:–પનહારન નીર દીજોરી–તેહે લાગી મોહે.

નારી બેદરદી તુ નીર ન દેગી–ન છોડું કલૈઆ તેહારી,

ગૌહર:–બેદરદી મોએ ન બાલમાં કહોજી–લાગી આહા લાગી કલીજે કટારી.

જાહાંગીરશાહ:–પનહારન નીર દીજોરી–તેહે લાગી મોહે.

પ્રેમ રસકે સજની મોએ મધકી–ભરકે પીલાદે કટોરી,

ગૌહર:–મયે તો મોહન હું દાસ તેહારી–અબતો આહા અબ મયે હું તોસે હારી.

જાહાંગીરશાહ:–પનહારન નીર દીજોરી–તેહે લાગી મોહે.

(સારી સહેલીઆં ગૌહરકે પાસ આ ખડી હોતી હયે.)

ઠુમરી—(પીલુ.)

("ચલત પવન મયે સોગઈ અંગના,બયે રંનીઆં લગ ગઈ આંખરે–એહ રાહ)

ગૌહર:–હાત પકડ મોરા ખેંચત સાંવરા, મયે પાનીઆ કયેસે લાંઉરે

મારી અખરીઆં–છીની ધધરીઆં, રસીઅનકો ગઠ ડારીરે.

નયેન લડાવત હસ હસ હમસે—સખીઆં કયેસે આઉંરે.

(સબ હસ કર જાતી હયે—ગૌહર ઔર જાહાંગીરશાહ ખડે રહતે હયે.)

ઠુમરી—(ખમાચ.)

(" દીજ મોએકો અખીઆં લજાઈ."–એહ રાહ.

ગૌહર:—આજ સગરી સખીઆં છુડાઇરે.

જાતીથી મયે પનીઆં ભરનકો—

મધુરમધ દીનો મોએ ભર રસીઆ.

તોરી સંગતને સખીઆં છુડાઇરે–આજ સગરી.

ગજલ (કાફી.)

(" જબ તલક હયે જીંદગી યાદે ઈલાહી કીજીએ."–એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહ:–દામમે હમકો ફસાકર ફેર જલાના કયા ભલા,

દાગજો દીલકો લગા, ઉસકા મીટાના કયા ભલા.

ભાગતે હયેં લોગ સારે, દેખ મેરા હાલ એહ,

ઈસ જેહાંમે ગરજીઆ મુઝસા દીવાના કયા ભલા.

સોજ ઔર ફેંગાંઓ જારીસે હંમે હયે કાંમ મુદામ,

હો ગયે મજનું ભલા, અબ જીઈ બચાના કયા ભલા.

રાતભર તેરા તસવ્વુર થા, મુઝે અય ગુલબદન,
બસ હુઈ હયે અબ સહર, આંખે લગાના ક્યા ભલા.
જીસ બુતે સંગદીલકે કદમોંકી હયેં ચુંમતે ખાક હમ,
પયેરપે ઉસકે રખા સર તન બચા ના ક્યા ભલા.
ટેકા હમને હયે રખા, તુઝપે ઉમયેદ દીલકા અબ,
લહેરોંસે આંસુકે એહ આતશ બુજાના ક્યા ભલા.

(બેખુદ હો ગલેસે લપટાને જાતા હયે-ઈતનેમે એકાએક પોખરાજ પરી નમુદ હોતી હયે-વોહ ગૌહરકો નજર નહીં આતી.)

ધ્રુપદ (ભેબાસ.)

પોખરાજપરીઃ—સૌગંદ શયાનધર કરો યાદ.
પ્રીતમે પ્રાન જાય-ગયાન ધરો તુમ રાએ,
મનસે હરકી માંગો દાદ-સૌગંદ શયાન.

(એહ સુનતેહી જાહાંગીરશાહ અપનેકો અટકાતા હયે ગૌહર ઊસકા હાત પકડતી હયે.)

જીલા—(જગલા.)

(" રાત બગીચોંમે બાલમ, મયેના ગઈ."-એહ રાહ.)

ગૌહરઃ-સાથ ગોરીઓંકે સાજન, ધરતો ચલો-કછુ હસકે બોલ.-સાથ ગોરીઓંકે.
સંગ કાંમનીઆંકે હટ ન કરોજી,
સાંવરે સજન કાહે હાતકો ન લો.-સાથ ગોરીઓંકે.
(દોનો જાતે હયે.)

———o———

બાબ દુસરા.—પરદા દુસરા.

એક રસ્તા-વકત-નીમાશામ.

(એક બડા અમલીકા ઝાડ નજર આતા હયે—દાદુમીઆં ઔરતકે લીબાસમે દાખીલ હોતા હયે, ઔર છુપકર ખડા હોતા હયે કાલેખાં ઝપાટેમે આ ઉસકા હાથ પકડતા હયે, મારે શરમકે મોહ છુપાતા હયે, વયેસા ફીરકર દાદુમીઆં ખડા હોતા હયે, એક તરફસે ચાંદકી રોશની ઊનપર પડતી હયે.)

લાવની.

("કબુ આવે રસ ભોંગી સેઆં મયેતો સારી રયેન જાગી."—એહ રાહ.)

કાલેખાંઃ—ચલ સાથ મેરે મેરી જાન સકીના, જાકે કરે શાદી,
જાકે કરે શાદી રે; મેરી જાન કરે શાદી—ચલ સાથ મેરે.

શીકસે મેરે હાતમે દે અએ પ્યારી હાથ અપના,
ખોલ ઘુંઘટ, ચલ લપટ છબેલી, છોડ પાચ સાત અપના.
તેરી યાદ ન કર દાદીરે સકીના, યાદ ન કર દાદી,
ચલ સાથ મેરે મેરી જાન સકીના, જાકે કરેં શાદી.

(દાદુમીઆંકે સાથ ભાગ જાતા હયે.)

(કુલસુમ મરદાને લીબાસમે આતી હયે, ઔર ઝાડકે નીચે બયઠતી હયે, સકીના બગલમે કપડેકી એક ગઠરી લીએ આતી હયે, ઔર કાલેખાં સમઝ કુલસુમકા હાત પકડતી હયે.)

ઠુમરી.

(" તોરી સાંવરી સુરત બાંકે નયેના "-એહ રાહ.)

સકીનાઃ—ચાલો સજના, ચાલો સજના,
તોરી મોહન સંગાત-ચાલો સજના—
પીછે મયે હું-આપ હો આગે,
શાદીકર ખેલના હસના-તોરી મોહન સંગાત.
માત પીતા સબ છોડકે આઇ,
દીલ મીલા તુમસે રજના-તોરી મોહન સંગાત.

(કુલસુમકા હાથ પકડ ભાગ જાતી હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

ગૌહરકા મકાન.

(એક અએવાનમેં સેજ પલંગપર ગૌહર ઔર જાંહાંગીરશાહ સાથ બયઠે હયે— જાંહાંગીરશાહ કે ચેહેરેપર ગમગીનકા સાયા પડતા હયે.)

ગજલ (ભયેરવી.)

(" દીલકે દેનેસે કીસી રાહ મુઝે ઇનકાર નહીં. "—એહ રાહ.)

ગૌહરઃ—જાની બોસેકે લીએ હમસે કર તકરાર નહી—કયા હુવા જો એક દીઆ.
છીનકે લેગેં હમતો આપકે રૂખસાર નહી—લેંગે ફકત ઉનકી મજા.
લબે લાલીનકા ચખ લેનેદે કુછભીતો રસ—જરા ફીરકે યું હસ,
ચાહે જનકદામે તેરે હાએ ગયા દીલ એહ ફસ-હુવા તંગ હાલ મેરા.
શાનો શૌખીસે તેરે હોશભી ઉડ જાતી હયે— આંખે ઝપકાતી હયે,
નરગીસે મખમુરકી અમવાજ જીઇ બહાતી હયે-હોશમે આવો ભલા.

કાહાર અદાએં હયે તેરી ઔર ગજબ હયે અશાવા—અએ સંગદીલા
હોશરૂબા,
કરશમેમે હયે સીતમ, શીતનેસે નખરા ભરા—નાજતો અલ્લા અલ્લા.
એહી અરમાન દીલમે રખકે મયે મરજાઊગી—જીઈસે ગુજર જાઊંગી
ફરશપે મૌતકે રાહત ન કભુ પાઊગી—લુતફો કરમ કર તું જરા.

(જાંહાંગીરશાહ બાજુ મુહ ફેરકર અંદેશા કરતા હયે.)

ગજલ (સોરઠ).

(" લાગી હયે લગન તુમસેં છુડા કોન સકેગા. "—એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહઃ—બદમરતીકે મયે દેવકો અટકાઊં કીસ તરેહ,
નાજુકતરીકો અયેસી મયે ફસાઊં કીસ તરેહ.
ઈસકે જમાલો અશવેને માઈલ કીઆ મુઝે,
ખાહીશકા દસ્ત અપના અબ બડાઊં કીસ તરેહ.
આહુએ દીલ હયે દાંમે મહોબ્બતમે મુબતીલા,
સર ઈશકકે ફંદેસે ફેર છુડાઊં કીસ તરેહ.
પયેમાન મેરા મુઝસેતો તોડા ન જાયગા,
આહદ શીકાન આલંમમે કહેલાઊં કીસ તરેહ.
આતશદાને સીનેમે ભડકે હયે શૌલે શૌક,
આબે સબરસે ઉસકો અબ બુજાઊં કીસ તરેહ.
દીલપે મેરે ગુબાર હયે, યજદાન તું બચા,
અસ્પે હયેવસકો કબજેમે મયે લાઉ કીસ તરેહ.
કૌલો કસમસે મેરે નહીં બાજ આઊંગા,
નીકલા સખુન જબાંસે ફીરાઊં કીસ તરેહ.

(ગોહર ઉસકો ગમગીન દેખ સમઝાતી હયે.)

ઠુમરી (દેસ.)

(" ફયેજ રસીઆ પ્રીત કયેસી કીનીરે. "—એહ રાહ.)

ગૌહરઃ—નયેન લગીઆં પ્રાન છીન લીનોરે.
મોયે દીન ન રયેન, મન સુખ ન ચયેન,
ભયો બદન ખાક-કછુ સોહન માન-નયેન લગીઆં.
આંસુ ટપકત હયે-આગા અબ ભડકત,
રોએ રહી સારી રાત બહી,
રસ રંગકી મોએ બાત ન ભાવે,
કાહે અખીઆં મોડત-મોએ કરત સયેન-નયેન લગીઆં.

ઠુમરી (પીલુ.)

(" ના લીખી સેઆં પતીઆ આવનકી."—એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહ:—ના કહુ સજની, બતીઆં મનકી,
બતીઆં કરત–મોગ જીઅરા જલત હયે,
જાદુઆ ડારે મોએ અખીઆં મોહનકી—ના કહું સજની.

જીલા. (જીંજોટી.)

(" બનસી બાજીસો મોરા મન બસ ગયોરે."—એહ રાહ.)

ગૌહર:—નયેના મારીસો મોરી જાન છીન લીનીરે,
બસી બસી સુરત તોરી મનમેરે.–નયેના મારીસો.
જોગ જોરી, લુટા મન હમરા,
બાવરી બહોત તુને મોહે કીનીરે.–
બસી બસી સુરત તોરી મનમેરે.–નયેના મારીસો.

(જાંહાગીરશાહા અંદેશા કરતા હુવા એક બાજુ જા ખડા હોતા હયે, ગૌહર સરનીગુન હો સેજપર ગીરતી હયે.)

લાવની.

(" ફુરત મજનુકી તેયારી."—એહ રાહ.)

જાંહાંગીરશાહ:—સખ્ત મુશકીલ હયે બીચ આઈ,
જીન પાસ મયેને કસમ ખાઈ.
મોહોબતને મુઝે હયે ઘેરા,
લાગ સરપે ઇશકકા ફેરા.
અગર તોડું બચન મયે મેરા,
•એક પલભી ન હો યાંહાં બસેરા.
શયેદા હુવા હયે દીલ મેરા–હુવા શીકીસ્તા બખ્ત;
પેચમે ગયા હું લપટાયા–આફત હયે ગીરી સખ્ત.
હોગી દુનીઆંમે રૂસવાઈ–જીન પાસ મયેને કસમ ખાઈ.
દીલમે હમને હયે યેહી ઠાના,
શીકીસ્ત હયેવસસે નહી ખાના,
ફકત મોહોબતકા કરકે બાહાના,
ઇસકો શાહેજીન પાસે લે જાના.
દીલ મેરા ગર ટુટેગા–ટુટને દઓ એક બાર,

તાઆબે મયેતો ન હુંગા–ઈસ ખાહીશકે જીનહાર,
ન કર ઈશકસે આશનાઈ–સખ્ત મુશકીલ હયે બીચ આઈ.

(એક તરફ ખડા હો, શાહે જીનકી અંગોઠી બીસતા હુવા બોલતા હયે.)

ગત (કાફી.)

જાંહાંગીરશાહઃ—તોરી નારી લાયા કુંવારી,
સંગ શાહાકે તું આ પોખરાજ પરી;
લાયા મોહન પીંઆરી,
મોરા મન ફેર લીઆરી;
પુરા બચન કીઆરી,
સંગ શાહકે તું આ પોખરાજ પરી.

(શાહેજીન પોખરાજ પરી દેવો ઓર જીનો ઊતર આતે હયે.)

("Lucy Kneel"—એહ રાહ.)

સબઃ-જીઓ જીઓ આદમ–જીઓ અએ શેરમન,
વફા કીઆ પયેમા તુને–બજા લાયા બચન.
શાહેજીનઃ-હયેવસપે કાબુ પાયા તું અટકાયા અપના દસ્ત.
મુરાદકા હયે આરાસ્તા કીઆ–તેરે લીએ તખ્ત.
સબઃ-જીઓ જીઓ આદમ–જીઓ અએ શેરમન.
વફા કીઆ પયેમાં તુને–બજા લાયા બચન.
શાહેજીનઃ-રાહલે અપને મુલકકી, તું જલદ અએ નેક અંજામ,
ખુબસુરત એક મુરતકા વાંહાં તું પાએગા ઈનઆમ.
સબઃ-જીઓ જીઓ આદમ–જીઓ અએ શેરમન,
વફા કીઆ પયેમાં તુને–બજા લાયા બચન.
શાહેજીનઃ-શાહેજીન હુવા હયે અબસે તેરા ખયેરખ્વાહા,
પાકદામની એહતેરી દેખ, જાહાંગીરશાહ.
સબઃ-જીઓ જીઓ આદમ–જીઓ અએ શેરમન,
વફા કીઆ પયેમાં તુને–બજા લાયા બચન.

(શાહેજીન ઈશારા કરતા હયે કે ફીલફોર વહી સેજપર સોઈ હુવી ગોહર ગાએબ હોતી હએ. જીનો દેવો શાહેજીન ઓર પોખરાજપરી ગાએબ હોતે હયે.)

——o——

બાબ દુસરા.—પરદા ચોથા.

એક મોહલ્લા.

(ઓરતકે પોશાકમેં દાદુમીઆં આતા હયે ઊસકો કાલેખાં સકીના સમઝાતા હુવા આતા હયે.)

લાવની.

("પીઆ પીઆ તેરા કઠણ હેયા, તેરી માલુમ હુઈ મરજી."—એહ રાહ.)

કાલેખાં:–મોહન પ્યારી, લીઆ લીઆ, મેરે દીલકો કીઆ અસીર,
જીગર જલાયા, જીઈકો લુટાયા, મનપે ડાલી જંજીર.
બતારી મુખડા, ખોલકે પરદા, ચયેન હો મેરે દીલકો,
પાસ કાજીકે હો જા રાજી, મુઝસે પરી મીલ તું.
ચલોજી દીલબર, ચલોજી મનહર, કરલે અબ શાદી,
છુપાતી કયું હયે મુહકોરી પયારી, ખોલ જરા જલદી,
બતા સકીના બોલ જબાંસે કયા હુઈ હયે તકસીર !
જીગર જલાયા, જીઈકો લુટાયાં, મનપે ડાલી જંજીર.

(દાદુમીઆ ઢાંકકર નીચે બયઠે રોએ, વયેસા કરતા હયે, કાલેખાં ઊસકી આજેજી કરતા હુવા બયેઠતા હયે; ઈતનેમે દુસરી તરફસે કુલસુમ મરદાને પોશાકમેં સકીનાકે સાથ આતી હયે—ઊસને અપના મુહ છુપાયા હયે.)

કાહારવા.

(" તેરા યાર સુમેદાર, તુઝે કાએકી કમી."—એહ રાહ.)

સકીના:—નખરેબાજ દીલનવાજ, તુઝે કાહેકી ગમી.
મુઝકો ભગાકે લાએ તુમ, યાહાં તક અપને સાથ,
ફેરકે મુહ કેઉ ખડે હો જાની, કરતે કઉં નહી બાત–નખરે
ચુપ ચુપાકે ખામોશીમે રસ્તા સારા કાટા,
બોલો મીઆંજી દાડીપર કેઊં તુમને બાધા ધાટા–નખરેબાજ.

(એક તરફસે કાલેખાં દાદુમીઆકે મુહપરસે સાડીકા પલ્લો નીકાલતા હયે, ઔર દુસરી બાજુપર સકીના કુલસુમકા ધાટા ખોલતી હયે, દોનો દાદુમીઆં ઔર કુલસુમ જાહીર હોતે હયે, સકીના ઔર કાલેખાં ધભરાકર તાજુબીસે દેખતે હયે, દાદુમીઆં ઔર કુલસુમ ઊનકો મારતે હયે, વોહ ઈધરસે ઊધર ભાગતે હયે.)

કાહારવા.

(" દેખો દેખો હમારી ચતરાઈજી."—એહ રાહ.)

દાદુમીઆં:–કુલસુમ:–(મારકર) ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા આઈજી.
કાલેખાં:–સકીના:–(ભાગકર) ચમડી એહ ઉતરનેકી બારી આઈ જી,
સકીના:–(સર પટક કર) કાલેખાંકે બદલ મુવા બગોલા નીકલા,

દાદુમીઆઃ—(કાલેખાંકો મારકર) કુલશુમ લે જુતી,
કાલેખાંઃ-મેરી ખોપરીતો ફુટી.
સકીનાઃ-મેરી કમરકી હડી અરે લચકાઈજી,
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમઃ-ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા આઈજી.
કાલેખાંઃ-સકીનાઃ-ચમડી એહ ઉતરનેકી બારી આઈજી !
સકીનાઃ-અરે મેરે અલ્લાહરે, એહ કયા હુવા !
દાદુમીઆં-(મારતા હયે) તું ઘરમેસે ભાગી !
કાલેખાંઃ-(કાંપકર) રહી આધી જાન બાકી !
સકીનાઃ-ખુદાને એહ કયા સજા દીખલાઈજી.
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમઃ-ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા આઈજી,
કાલેખાંઃ-સકીનાઃ-ચમડી એહ ઉતરનેકી બારી આઈજી !
સકીનાઃ-અમ્મા તું બોલ કુછ, બાવાકો સમઝા,
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમ લા લકડી,
કાલેખાંઃ-એહતો તોડેગા હડી !
સકીનાઃ-બસ બસજી આજ બહોત મુકયાં ખાઈજી.
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમઃ-ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા આઈજી,
સકીનાઃ-કાલેખાંઃ-ચમડી એક ઉતરનેકી બારી આઈજી !
સકીનાઃ-કાલેખાં પડો અજી બાવાજીકે પાઉં,
દાદુમીઆંઃ—અરે કાંહાં હયે વેહ સોટા,
કાલેખાંઃ-ઓહ નીકલેગા આટા !
સકીનાઃ-પું બા બાકે માર મુઝે હુઈ વાઈજી,
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમઃ-ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા આઈજી.
કાલેખાંઃ-સકીનાઃ-ચમડી એહ ઉતરનેકી બારી આઈજી.
સકીનાઃ-ભાગો ભાગો કાલેખાં મારસે મરજાઓગે.

(વોહ ભાગને જાતા હયે.)

દાદુમીઆંઃ-(કાલેખાંકો માર કર) આજી વાહવાજી બુઆ,
કાલેખાંઃ-ઓહ મુવા મયે મુવા !
સકીનાઃ-હાતોંસે મેરે, મુઝપે બલા લાઈજી.
દાદુમીઆંઃ-કુલસુમઃ-ઠોકો ઠોકો દોનોકી કજા ઓઈજી.
કાલેખાંઃ-સકીનાઃ-ચમડી એહ ઉતરનેકી બારી આઈજી.

(કાલેખાંકો ખુબ દાદુમીઆં ઓર કુલસુમ મીલ મારતે હયે વોહ ચીસા કર ભાગ જાતા હયે—ફેર દોનો સકીનાકો ઘસડ લે જાતી હયે.)

———o———

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

ભોએરા.

(તમામ જગે રોશનીસે મઆમુર હયે. નવ પુતલે ખડે હયે—નવવે પુતલેકે મુહપર બુરકાંહ ડાલા હયે—જેહાંગીરશાહ અંદર આતા હયે—પોખરાજ પરી, દેવો, શાહેજીન, વગયર નમુદ હોય હયે.)

ઠુમરી (ભોપાલી.)

(" સાજન ગર બાએ એડી ડોલેરે"—એહ રાહ.)

પોખરાજપરીઃ—રાજન ઘર આએ મુખ ખોલોરે.
રસકી બુદરીઆં, ટપકે રસીલી—
ઉઠ ખીલગ તું લેરી,
પીઉસે મીલ જાઓ—રાજન ઘર આએ.

હોરી (કાફી.)

શાહેજીનઃ—હોજી યાંહાં બનડેકો લાવો—સરપે સહેરા પેહનાવો.
હયેવસકો ઇસને જો અપને દખાયા-એહ તારીફ ઇસકી સુનાવો,
આદમને અપને બચનકો બજાયા-દોનો, આહા દોનોકે હાત મીલાવો.
હોજી યાંહાં બનડેકો લાવો-સરપે સહેરા પહેનાવો.
દેખ બશર મેરા ઇનઆમ તુઝકો-અયેસા ગૌહર કંહી બતાવો.
તેરાહી અબસે એહ બુત હયે જાંહાંગીરશાહ,
ગાઓ, આહા ગાઓ અબ સહેરાતો ગાઓ,
હોજી યાંહાં બનડેકો લાવો—સરપે સહેરા પહેનાવો.

ગજલ.

(" ચમને કુચએ જાંનાંસે સદા આતી હયે."—એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહઃ-બાદ મુદતકે ખુદા ઇસ, બુતકી સવારી દેખી,
સુરતે જાંનાંકો આઇનદાહ પેઆરી દેખી.
બરગે ઉમયેદ ગુલે દીલકે તરો તાંજા હુવે,
ચમને અરમાંમે જબ બાદે બહારી દેખી.
આરતાં બોસીકો હંમ આએથે તેરી કાફર,
રાહા બુતખાનેમે હંમને તો તુમહારી દેખી.
એક બ એક તેરા વેસાલ હમકો મયેસર આયા,
હોંશકો અપની તો યાંહાં સારી સીધારી દેખી.
કામ જીનેસે નથા હીજરમે તેરે જાની,
મૌતકી અપની ફેર આંખોસે તેયારી દેખી.

મુરગે દીલ જાકે ફસા, દામમે સૈય્યાદકે,
જુલફે મુસલસીલ એહ તેરી જબસે સંવારી દેખી.
હશાર તક હો ન જુદાઈ ખુદા હમ દોનોંમે,
શુકર અલ્લાહકે મકશુદકો હમારી દેખી.

(ગજલ—દેસ.)

("મેરે બાદ કંઈએક થારો કલજે વોહ નજર આ ગયે."–એહ રાહ.)

ગૌહરઃ–મુઝે યાદ તેરી અએ માહલકા, યાંહાં અબતો લયેલો નેહારથી,
મેરે નરગીસે દીલમે અબતલક તેરે વસલકી હી ખુમારથી.
યાંહાં લયેલીકા તંગ હાલ થા. મેરા મજનુ મુજસે ન આ મીલા,
મુઝે કયેદે બંદમે લા રખા. તેરે દીલકી મયે બીમારથી.
તેરી દુરીમે થી દીવાની મયે, સુરખ આંખે મેરી હયે જારીસે,
જાનથી બીસમીલ તેરી યાદમે, અબસ મરનેકો મયે તૈયારથી.
જીસ બુતકી તાલાશ મેથે આપ.હુવા આઈનદાહ ઉસીસે મીલાપ.
વાહાં હીજરમે તુમ રહે તડપ યાંહા, ચશમે નમ મયે બેયારથી.
કહો કાંહાંથે જાની તુમ અબ તલક, કાંહાં દીલપે ગયેથે નમક છીડક,
ખડે કાંહાંસે આકે હો એક બ એક, તુમહે યાદ મેરી કુછ યારથી.
ઉડી ગમસે ગૌહરકી શાનથી, આઈ લબપે રોરોકે જાનજી,
હયે નૌબત અબતો આરામકી, વસ્લે જેહાંગીરકી ઈનતેજારથી

(દાદુમીઆં કાલેખાંકો મારતા હુવા સકીના ઔર કુલસુમકે સાથ આતા હયે.)

પદ (ખમાંચ)

(" ભજત રામનામ તોરા દાસરે કબીર રે."–એહ રાહ.)

દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ,
સકીના–કાલેખાંઃ–ઝગડા બડા બઢ ગયા હયે સુન લીજે ફરીઆદ—
દાદુમીઆંઃ–કાહબા હયે જો સામને ખડી, હયે નામ સકીના,
સકીનાઃ—કાહબા મુઝકો ગર કહોગે, ફેર ચલેંગે હાત—
દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ
કાલેખાંઃ—સોટે મુઝકો મારે હયેં ઔર લુટા મેરા માલ
સકીનાઃ—કાલેખાંકે ચ્યારે મેરે, દો ગીરાએ દાંત—
દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ.

દાદુમીઆંઃ—એહ રંડી ખુદાવંદ ભાગી, ઘરસે મેરે આજ,
સકીનાઃ—બુઢા મુવા ઝુઠા હયે, એહ ખોટી કરતા બાત—
દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ.
દાદુમીઆંઃ—એહ કાલી સુરતકે ખબીસને ખાલી કીઆ ઘર,
કાલેખાંઃ—નાબકાર તોડું કમર ભરકે માર લાત—
દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ.
દાદુમીઆંઃ—ભેજો મેરે ઘરકો સકીનાકો આજ શાહ,
સકીનાઃ—મયેતો રહુંગી ખુદાવંદ કાલેખાંકે સાથ—
દાદુમીઆં—કુલસુમઃ—શાહ સરફરાજ આજ આપ લીજે દાદ.

બયેત (મરસીઆ.)

(" રાજા હુ મયે કોમકા, ઇંદર હયે મેરા નામ."—એહ રાહ.)

જાહાંગીરશાહઃ—આજકા એહ દીન હયે મુબારીક અએ દીવાનો,
તુમ અપસપે લઓ સમઝ, એહ હુકમ હયે માનો.
દાદુમીઆં તું હયે મેરા ખાસ બાવરચી,
મયે હું જો અબ ફરમાતા, હો ઉસપે તું રાજી.
કાલેખાંકે સાથ સકીનાકી કર· શાદી,
કોઈ ન કહો કીઈ હયે જાહાંગીરશાહને બેદાદી.

(દાદુમીઆં સકીનાકો કાલેખાંકે હવાલે કરતા હયે—સબ દેવો પરીઓ, જીનો,
દાદુમીઆં, જાંહગીરશાહા, કાલેખાં કુલસુમ સકીના, પોખરાજ પરી
ઓહર નઝારે ગાતે હયે.)

("Ring Ring the banjo, I like that good old song."–એહ રાહ.)

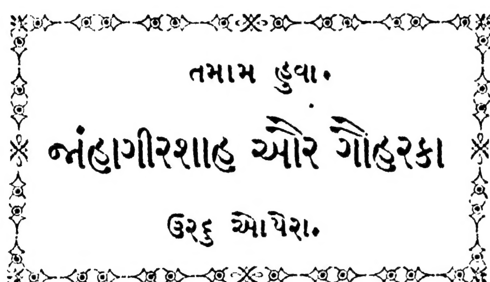
સબઃ—રંગ રંગ હયે રસીઆ, રંગીલા આયા આજ,
છેલ છબીલી સજની, કે મનકા લેને રાજ—રંગ રંગ.
સબ અબતો દેવો નાચો, શાદીકી મચી ધુમ,
પરીઆં ઘુંઘરૂ બજાવો, રૂમ ઝુમ ઝુમ ઝુમ ઝુમ—રંગ રંગ.
ચંગ મુરદંગકે ઝનકારે, ઝનનન ઝન ઝમકાવો,
ઢોલ નકારે બાજે, બજાકે ધુમ મચાવો—રંગ રંગ.
ખન ખન ખન ખન ખનકે, સીતારો ઉપર મીન,
સુર તાનપે સારંગીકે, મરમર હયે જાતે જીન—રંગ રંગ.
ધુમ ધપક ભમભમે, તબલોંકે ઉપર થાપ,
બસરીકી બીનક સુનકે કાહાંન રહે હયે કાંપ—રંગ રંગ.

ઢોલક રવાબ ઓર સરવત, તાઉસ તંબુરા મુરદંગ,
કાનુન ડફ ખંજરી, ઓર બાજે બીન જલ તરંગ—રંગ રંગ.
મીલ દેવો પરીઆં સહેરા, ગાઓ કરો સબકો છક,
દુલડા રંગીલાં પ્યારા, દુલહનકો હો મુબારક—રંગ રંગ.

જાહાંગીરશાહ ઓર ગોહર.

પોખરાજ પરી	શાહેજીન.
કાલેખાં ઓર સકીના દાદુમીઆં ઓર કુલસુમ.	
દેવો	પરીઆં

(પરદા પડતા હયે.)

તમામ હુવા.

જાંહાગીરશાહ ઓર ગોહરકા

ઉરદુ ઓપેરા.

તમામ શુદ.